Ediție specială

DACIA magazin

Director fondator: Dr. Napoleon Săvescu

Nr. 91 - 92 (anX), iulie - august 2013 * Serie nouă

Al XIV-lea Congres Internațional de Dacologie

B. P. Hasdeu - Perit-au dacii?

Tezaurul de la Pietroasele

Dacii în conştiinţa lumii

„Pentru lichidarea unui popor se începe prin a-i altera, a-i șterge memoria: îi distrugi cărţile, cultura, religia, istoria și apoi vine altcineva, care îi va scrie alte cărți, îi va da altă religie, altă cultură, îi va inventa o altă istorie (de origine latină ori slavică, după momentul politic). Între timp, poporul începe să uite ceea ce este sau ceea ce a fost, iar cei din jur vor uita și mai repede. Limba nu va mai fi decât un simplu element de folclor care, mai devreme sau mai târziu, va muri de moarte naturală. Noile forme istorice vor aduce elemente și simboluri noi de adorație, care le vor îndepărta pe cele vechi. Din vechiul strat spiritual vor rămâne undeva, la un etaj inferior al cunoaşterii, numai câteva cuvinte, expresii, tradiții, impresii, fragmente, nume de localități, munți și ape, fără un înțeles aparent. Formele vechi, care, cândva, au ocupat valența transcendentalului, vor fi deplasate de formele noi, care vor dicta componența și funcțiile «noului popor», așa cum s-a întâmplat cu noi.”

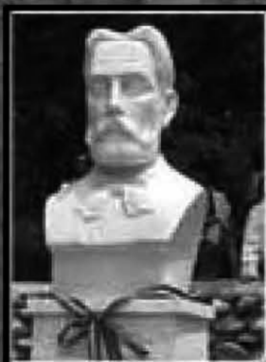
Dr. Napoleon SĂVESCU

Publicație editată de DACIA REVIVAL INTERNATIONAL SOCIETY

WWW.DACIA.ORG

Noi nu suntem împotriva nimănui, singurii noştri duşmani sunt minciuna şi ignoranţa.

- Muzeul virtual dacic
- Scrisoare deschisă tineretului român
- Noi nu suntem urmaşii Romei
- Dacia Magazin
- Dacian history
- În cautarea istoriei pierdute
- Călătorie în Dacia - Ţara Zeilor
- Codex Rohonczy
- Originea rasei umane
- Zamolxis, primus getarum legislator
- O cronică a poporului dac
- Dacia Revival International Society
- Congresele internaţionale de dacologie

- Monument regelui Burebista
- Onoare memoriei lui Nicolae Densuşianu

- Tărtăria 2003

Director fondator
Dr. Napoleon Săvescu

Redactor-şef
Prof. Mariana Terra

Secretar de redacţie
Istoric Nicolae Nicolae

Corectură
Ioana Fruntelată

Publisher:
Ilie Enciu

Tehnoredactare:
ing. Gheorghe Dascălu
R. Căliman

Colaboratori:
Prof. univ. dr. Gheorghe D. Iscru
Prof. Dr. Mărioara Godeanu
Prof. dr. Mihai Popescu

Publicaţie editată de fundaţia
DACIA REVIVAL INTERNATIONAL

Redacţia:
Str. Florilor, Nr. 37, cod 820035, Tulcea
jud. Tulcea, România
Tel.: 0729.011.003, 0752.104.184,

email: revistadaciamagazintulcea@gmail.com
www.dacia.org
www.karograf.ro/daciamagazin.html

Tipar executat la EURO PRINT COMPANY SRL Buzău
europrint2006@yahoo.com | 0338.101.253

MATERIALELE MARCATE CU STELUŢĂ (*)
vor fi prezentate şi la Simpozionul de la Chişinău, Republica Moldova.

I. EDITORIAL

CUVÂNT DE DESCHIDERE
la
CEL DE-AL XIV-LEA CONGRES INTERNAȚIONAL DE DACOLOGIE*
16, 17, 18 august 2013
BUZĂU, România

Dr. Napoleon Săvescu,
preşedintele Societății Internaționale „Reînvierea Daciei” (”Dacia Revival”)

Dragi prieteni,

În primul rând țin să mulțumesc tuturor confraților care au trimis lucrări științifice inedite pentru Congresul Internațional de Dacologie din acest an. Împreună suntem reprezentanți de seamă ai curentului dacic a cărui răspândire în rândul oamenilor este din ce în ce mai accentuată, ceea ce este o mărturie vie despre succesul efortului societății noastre şi al dumneavoastră în căutarea şi promovarea continuă a adevărului despre originea noastră dacică.

Iată că în aceşti 14 ani, câți au trecut de la începutul dificil de drum către descifrarea obiectivă a istoriei străvechi a poporului român, am realizat lucruri mărețe cu care ne putem mândri. Am reuşit ca, pe baza descoperirilor arheologice şi a noilor dovezi ştiințifice reieşite din analiza genomului uman, să convingem din ce în ce mai mult că noi, cei născuți pe ”plaiurile mioritice” dintre Carpați şi Mare, suntem urmaşii vitejilor daci care au impus tribut romanilor şi care nu şi-au părăsit niciodată pământul natal. Dacii au avut un imperiu respectat şi temut în anii antichității şi au influențat, inclusiv lingvistic, multe popoare ale Europei. Deşi romanii nu cuceriseră din Dacia mai mult de 15% din teritoriu, dacii din toată aria geografică largă în care au viețuit au continuat să vorbească aceeaşi limbă, deci nu au asimilat limba mercenarilor agresivi. Cu alte cuvinte, dacii, şi nicidecum romanii, sunt fibra genetică din care ne tragem. Cred că am dovedit aceasta în cele două cărți de istorie pe care le-am scris: ”Noi nu suntem urmaşii Romei” (vol. 1) şi ”Noi, dacii” (vol. 2).

Revista Societății, ”Dacia magazin”, tocmai a sărbătorit zece ani de existență. Primul număr al revistei a apărut în luna aprilie 2003. Materialele documentate care apar în revistă contribuie în mare măsură la elucidarea unor aspecte controversate din domeniul întregului traseu istoric al neamului nostru. De asemenea, revista publică articole cu caracter politic, social şi cultural. Cu această ocazie, vreau să le mulțumesc încă o dată autorilor articolelor şi colectivului redacțional pentru munca lor pasionată şi bine făcută.

Gândul meu de mulțumire se îndreaptă şi spre G.P. Păunescu, Nicolae Spiroiu, G.D. Iscru, Mihai Popescu, Vladimir Brilinsky, Violeta Blaga, Marius Sprinceană, Alex Stan, Andrei Bănică, Nicolae Nicolae şi Mariana Terra, care au dăruit timp şi pricepere pentru succesul mişcării ”Dacia Revival”. Pasiunea

lor pentru triumful adevărului şi pentru realizarea idealului societăţii noastre este cunoscută şi apreciată atât în România, cât şi în străinătate.

Mişcarea ”Reînvierea Daciei” (*Dacia Revival)* desfăşoară şi alte activităţi de larg interes, cum sunt: realizarea de filme documentare inspirate din istoria străveche a neamului nostru, întruniri periodice ale membrilor societăţii, deplasări instructive la muzee şi în locuri istorice, precum şi prezentări frecvente în cadrul emisiunii ”Romanian Voice Television” din New York. Sunt demne de evidenţiat întâlnirile lunare, în marea metropolă americană, ale membrilor societăţii şi ale simpatizanţilor acesteia, întâlniri care se constituie în pagini vii de istorie veche şi contemporană. De asemenea, pe site-ul nostru, www.dacia.org, sunt afişate materiale recente despre strămoşii noştri daci, filme istorice, cântece, galerii cu fotografii, aspecte de la congresele de dacologie, toate numerele revistei ”Dacia magazin” şi multe altele.

Ştim că este greu ca o ideologie greşită, dar perpetuată oficial până în zilele noastre din diferite motive, inclusiv politice, să fie înlăturată. Ştim că este mult mai comod să repeţi ce ai citit în manualele de istorie falsificată şi este încă şi mai greu să accepţi mesajul fundamental al societăţii noastre. Dar atunci când simţi nevoia de a şti cine eşti cu adevărat, ca popor, şi de unde te tragi ca origine, nimic nu este imposibil. Mesajul societăţii noastre e bazat pe puterea de netăgăduit a dovezilor de tot felul datorită cărora putem spune cu fruntea sus că noi, românii, suntem urmaşii direcţi ai dacilor de odinioară.

Desigur că în aceşti 14 ani au fost - şi, din păcate, mai sunt – glasuri răguşite, răuvoitoare care ne critică, care încearcă să ne discrediteze şi care, uneori, folosesc metode de atac neelegante, chiar ilegale. Noi răspundem civilizat tuturor acestora prin puterea dovezilor, prin glasul adevărului şi continuăm să mergem înainte ştiind că, aşa cum spunea cândva marele preşedinte american Abraham Lincoln: ”Adevărul este, în principiu, cea mai bună soluţie contra calomniei”.

Nu peste mult timp vor avea loc, la Buzău, lucrările ştiinţifice ale celui de-al XIV-lea Congres Internaţional de Dacologie. Mulţumim anticipat tuturor oficialilor şi tuturor românilor din străvechiul oraş Buzău care ne-au asigurat că ne vor primi cu braţele deschise. Gestul lor ne onorează şi îl vom onora la rândul nostru.

Aş dori ca, de aici, din New York, să-mi permiteţi să aduc mulţumirile mele cele mai călduroase personalităţilor municipiului Buzău: Marian Bigiu, preşedintele Consiliului Judeţean Buzău, Constantin Boscodeală, primarul oraşului Buzău, Vasile Alecu, subprefect, Constantin Coman, profesor şi director al Liceului ”Spiru Haret”, dr. Nicolae Ciucă, general de brigadă. În egală măsură, mulţumirile mele se îndreaptă spre alţi români inimoşi, între care se remarcă părintele Milea, domnii Davidescu, Ciobanu şi Olteanu care s-au constituit într-un comitet local de iniţiativă şi de sprijin pentru desfăşurarea în cele mai bune condiţii a congresului. Pe toţi aceia care ne aşteaptă cu deplină ospitalitate îi asigurăm că vor avea întreaga noastră recunoştinţă.

Congresul de dacologie din acest an se desfăşoară în trei secţiuni:
B.P.Hasdeu: ”Pierit-au dacii?”
Misterul tezaurului de la Pietroasele şi
Dacii în conştiinţa lumii

Pe Bogdan Petriceicu Hasdeu (1836 – 1907), o personalitate multilaterală a culturii române: istoric, publicist, filolog, folclorist, prozator, dramaturg, un binecunoscut şi respectat spirit enciclopedic, l-a preocupat ani de zile originea poporului său. Marele cărturar român se întreba retoric: ”Perit-au dacii?”. Cu argumente logice, el dărâmă, rând pe rând, ”deşănţata teorie a nedacismului” şi îşi exprimă convingerea că ”dacii n-au pierit”. Noi, cei care vom fi în sala congresului, şi toţi cei care ne sprijină de peste două decenii în munca noastră nobilă, suntem o dovadă vie că dacii n-au pierit. Dimpotrivă, urmaşii lor, dacii vremurilor moderne de azi, sunt mai puternici decât oricând.

Ştim cu toţii că istoria unui popor este cartea sa de vizită pe plan naţional şi internaţional. Istoria noastră milenară, cu faptele de măreţie ale înaintaşilor, cunoaşterea, respectarea şi promovarea a ceea ce a dat mai bun poporul nostru, toate alcătuiesc paşaportul nostru de liberă trecere oriunde în lume prin care ne facem respectaţi. De aceea, cunoaşterea şi răspândirea istoriei străvechi a neamului nostru dacic sunt o obligaţie morală şi o onoare supremă.

Am convingerea, dragi prieteni, că lucrările dumneavoastră, pe care le veţi prezenta la acest congres, vor adăuga file importante în colierul de aur al începutului istoriei naţionale adevărate, început dacic continuat cu mândrie în contemporaneitate.

În încheiere, permiteţi-mi să urez succes deplin lucrărilor celui de-al XIV-lea Congres Internaţional de Dacologie 2013 de la Buzău.

II. CERCETARE, ANALIZE, SINTEZE

Secțiunea 1: B. P. HASDEU: PERIT-AU DACII?

DACII N-AU PIERIT!

prof. Mariana Terra
New York

Congresele de dacologie din România sunt forumuri științifice anuale care dezbat, cu înalt simț al datoriei morale, aspecte inedite ale istoriei mărețe a înaintaşilor noştri daci. Organizate de către Societatea Internațională ”Reînvierea Daciei” (*Dacia Revival)*, condusă din New York, cu admirabilă pasiune şi competență, de către doctorul Napoleon Săvescu, congresele au ajuns, astăzi, la cea de-a XIV-a ediție. 14 ani de cercetare științifică, 14 ani de muncă pasionată, de dăruire profesională, toate menite să legitimeze ceea ce este de mult legitimat în sufletele noastre: convingerea că suntem urmaşii dacilor! Trăim cu toții această zi de superbă măreție, noi, cei născuți pe minunatul pământ al lor, al dacilor întemeietori de țară care sunt străbunii noştri legitimi de sânge, de lacrimi şi, mai ales, de izbânzi! Întoarcem înapoi ceasul istoriei pentru a-i evoca cu mintea şi cu sufletul pe ei, pe dacii noştri, cei dintâi şi cei dintotdeauna.

În galeria de valori a dicționarului inimii noastre de români, apar încrustate în eternitate numele de rezonanță ale multor personalități de forță care neau înnobilat prin operele lor istorice, artistice şi jurnalistice, în care dacii sunt prezentați cu existențialul lor aport: aportul de întemeiere şi de continuare a fibrei noastre ca popor unic pe acest pământ. Îi amintim cu justificată mândrie pe Nicolae Densuşianu, Mihai Eminescu, Mihail Kogălniceanu, Nicolae Iorga, Bogdan Petriceicu Hasdeu, Grigore Vieru şi mulți alții pentru care prezentarea adevărului despre înaintaşii daci a fost mai presus decât orice doctrină națională oficială aflată la modă sau creată arbitrar din rațiuni politice.

În convulsiile ideologice ale timpului său, Hasdeu se întreba: ”Pierit-au dacii?”. Întrebarea este, evident, retorică, deoarece marele nostru cărturar ştia că neamul său este urmaşul străbunilor daci.

Versurile următoare sunt modestul meu omagiu adus acestui om de mare cultură care a înțeles că lupta pentru adevăr este dificilă, dar că merită întreaga noastră atenție şi continua noastră cercetare.

”Dacii n-au pierit din lume”
Ne-a spus clasicul Hasdeu,
Noi purtăm acelaşi nume:
Dac e el şi tu şi eu.

Dacii nu s-au dus niciunde,
Au rămas pe-al lor pământ.
Nimenea nu poate-ascunde
Glasul lor nici în mormânt.

Din adâncuri de istorii,
Dacia ne e-mplinirea.
Cu Zalmoxe-n imn de glorii,
A noastră e nemurirea.

”Dacii n-au pierit din lume”
Cu mândrie-a spus Hasdeu,
Căci purtăm acelaşi nume
Şi tu şi el şi voi şi eu.

Hasdeu ne-a-ntărit credința
În dacologia noastră.
Fulger dac ne este ființa
Roşie-galben-albastră.

Cu turbată lovitură
Câțiva ne doresc tot răul,
Dar otrava lor de ură
Le va deschide doar hăul.

Cum pământul se-nvârteşte
Zi şi noapte, ne-ncetat,
Tot aşa-s EU, creştineşte,
Pe veci, DAC adevărat.

La congresul paisprezece,
Hasdeu ne e ca un frate
Peste necazuri ne trece
Să fim tari, pe mai departe.

Cu puterea ei ne-nvinsă,
Cartea sfintei noastre naţii
Ne arată că-i ne-nvinsă
Limba ce-o vorbeau ei, dacii.

”Dacii n-au pierit din lume”
Cu mândrie-a spus Hasdeu,
Căci purtăm acelaşi nume:
DAC E EL ŞI TU ŞI EU!

Falsă vă este și umbra...

(falsificatorilor de istorie)

Mariana Terra

Sunteți păcatul umbrei voastre
Mustind prin lungile trădări
Lătrând în sufletele noastre
Doar inepții cu adnotări.

Sunteți orfanii fără mamă
Născuți din doi bărbați de soi
Această seacă melodramă
Ştim că n-o credeți nici chiar voi.

Sunteți coșmarul mândrei nații
Ce vă suportă cu stoicism
Dar vine vremea când toți frații
Vom fi uniți întru dacism.

Sunteți veninul ce usucă
Orice făptură pe pământ
Și sunteți vipera ce mușcă
Dicționar decuvânt.

Dar vine vremea când noi, dacii,
Având dreptatea jurământ,
Vom triumfa ca și Carpații,
Dicționar de dac cuvânt.

ÎNTÂIULUI POET ROMÂN – MĂRIRE! *

Conf. univ. dr. G. D . Iscru,
Profesor Maria Ionescu

Motto (chemare): *Să ne readucem valorile acasă!*
„La traci se află izvorul ceremonialurilor orfice”(Strabon, Geografia, X, 16, s.n.)

„Popoarele care nu-şi promovează personalităţile marcante din Ţară şi din afara hotarelor riscă să le piardă definitiv”(Simona Condurăţeanu, 2012)

Să ne readucem valorile acasă!

În cultura/istoriografia naţională, începutul l-au făcut cei doi mari „fraţi gemeni” întru naţionalism şi sacrificiu: istoricul Nicolae Densuşianu, ctitorul Dacologiei moderne şi geniul nostru naţional, Mihai Eminescu. Ambii, ancorându-şi investigaţia, în „arhiva vie a poporului”, bătând ţara cu pasul, „de la Nistru pân' la Tisa”, şi-au completat informaţia din izvoarele istorice, din cărţi şi biblioteci, rămânând un model pentru urmaşii care vor dori să-şi cunoască, să înţeleagă, să preţuiască şi să preamărească pentru eternitate locurile şi oamenii din care şi-au revendicat obârşia. Înaintea istoricilor noştri, ei au înţeles că mitologia este primul capitol al oricărei istorii naţionale şi au oferit modele de prezentare: Densuşianu în limbajul ştiinţific al capodoperei Dacia Preistorică, Eminescu în tulburătoare poeme. Istoricii noştri n-au înţeles – cu puţine excepţii – importanţa celei mai bogate mitologii europene, a „Ţării Zeilor” – Dacia edenică –, ca primă epocă a istoriei naţionale.

S-ar putea ca această ignorare a mitologiei noastre naţionale din partea istoricilor şi eliminarea prin politică educaţională guvernamentală, din manualul de istorie al învăţământului preuniversitar, a primelor două epoci istorice, Străvechimea şi Antichi-

tatea, deci istoria strămoşilor reali să aibă cauze mai adânci ţinând de poziţia forţelor oculte şi de dominaţie faţă de Dacia edenică şi de Valahiile succesoare – balcanice şi carpato-dunărene – pe direcţia politică, strategică, economică şi spirituală. Dacia şi Valahiile succesoare, România reîntregită a epocii moderne au militat consecvent pentru Unitate şi Suveranitate, pentru securitatea zonei şi a continentului, pentru adevărata dreaptă credinţă creştină, specific care nu convenea expansionismului şi harpagonismului imperial, nici noilor „Centre de Putere".

În această situaţie, poetul Victor Eftimiu a „îndrăznit" să-l considere pe **Ovidiu**, marele exilat latin de la Tomis, ca fiind **primul poet român**. Ovidiu învăţase limba autohtonilor geţi, strămoşii noştri reali şi scrisese o „cărticică" de versuri în limba lor şi o recitase în faţa unui grup de geţi, un poem transpus în „metrul antic". Ajunsese să fie recunoscut ca poet get şi el însuşi se considera astfel.

Entuziasmat, Victor Eftimiu i-a dedicat sulmonezului un frumos sonet: *Întâiului poet român, mărire!*

Ovidiu:

„*Invidii, temere, inamicitii/L-au alungat din antica cetate,/Zvârlindu-l pe limanuri depărtate/Au respirat adânc nefericiţii!/ .... Într-un gorgan din piatra cea mai rară… Zamolxis îl primi în nemurire/Aduc prinos de glorie şi pace/Latinului ce scris-a versuri dace/Întâiului poet român, mărire!*" (Victor Eftimiu, Opere, vol. 8, Sonete).

Doamna Maria Crişan l-a numit pe Ovidiu *poet get*, ba chiar „*primul nostru poet*", nu doar pentru că a scris poeme în limba getă, pe care o învăţase la Tomis, ci şi pentru că era, prin strămoşi, pelasg, pelasgii fiind strămoşii geţilor/valahilor/românilor[1]. Indiferent unde am localiza Tomisul exilului lui Ovidiu – pe litoralul pontic dobrogean (Constanţa noastră) sau în Crimeea, la Marea de Azov[2], din opera tomitană a poetului reiese clar că acolo era lumea şi pământul geţilor, strămoşi ai noştri, stăpâni la ei acasă!

Victor Eftimiu, cunoscător al vieţii şi operei lui Ovidiu, nu-l consideră pe *poetul şi regele trac Cotys* ca „*întâiul poet român*". Citindu-i poeziile *tracului Cotys*, scrise în *limba getă*[3], pe care o învăţase la Tomis, Ovidiu le-a apreciat la superlativ, comparându-l pe Cotys cu Orfeu, primul şi cel mai important poet trac, simbolul lirismului în poezia universală („lirismul" vine chiar de la lira lui Orfeu, dăruită lui de Zeul Apollo Hiperboreanul).

Şi cu aceasta am ajuns unde ne-am propus: la ORFEU! Autorii greci antici, de la Herodot la Strabon, recunosc că grecii au preluat de la strămoşii traci poezia, cântul, muzica. Celebrul Homer va fi fost un continuator al acestor rapsozi din spaţiul carpato-balcanic şi al autohtonilor carpatici care îşi învăţau legile cântând. Iată-l pe *Orfeu, primul şi cel mai important* dintr-o serie de poeţi/rapsozi ai unei îndelungate tradiţii orale a strămoşilor arieni care au dus în India *Vedele*, consemnate acolo în sanscrită, tradiţie care a continuat în mediile populare ale Daciei edenice. Ne lipseşte, în original, *vasta operă a lui Orfeu*, dar o putem reconstitui prin titluri şi ritualuri orfice de moştenire tracă. *Dicţionarul de mitologie generală*[4] îl consemnează pe Orfeu ca „*poet hieratic prehomeric din mitologia greacă*" (s.n.), întărind eroarea cu una şi mai mare: că *Orfeu* este „*unul din cele mai bogate mituri greceşti*" (s.n.).

Dacă pe Victor Kernbach nu-l „doare sufletul" să meargă din eroare în eroare, românul Ovidiu Drâmba, în *Istoria culturii şi civilizaţiei*[5], deşi consacră un capitol culturii şi civilizaţiei daco-getice, o rupe de traci şi de ceilalţi fraţi ai lor. Pe *tracul* Orfeu îl aminteşte într-un citat din Strabon (*op. cit*, I, p. 810). Ovidiu Drâmba îşi informează cititorii că legătura lui Orfeu cu tracii ţine doar de baştina nativităţii sale.

Din imnurile orfice exemplificăm cu cel închinat Zeului Morţii în traducerea profesorului Ion Acsan: „*Zeu crud, apropie-te, după ani îndelungaţi/Şi te implor la ceasul jertfei/Ca oamenii să aibă parte de o bătrâneţe fericită*".

Precum Homer, este posibil ca şi Orfeu să fi reţinut din bogata tradiţie orală traco-geto-dacă multe învăţături şi creaţii literare în concordanţă cu ştirea, din izvoare, privind învăţarea legilor cântând, recitându-le. Aceste tradiţii sunt de natură să reintroducă pe Orfeul epocii noastre mitologice în viaţa şi spiritualitatea strămoşilor noştri reali, traco-geto-dacii.

În ceea ce îl priveşte pe Orfeu, salutăm „temeritatea" doamnei cercetător dr. Simona Condurăţeanu, pentru elaborarea şi publicarea studiului: *Orfeu/Orphaeus, un geniu şi un zeu al Daciei Mari*[6]. Un ORFEU „îndrăznim" şi noi să afirmăm, revendicându-ne din nemuritorii strămoşi reali, ca fiind, cronologic, **PRIMUL POET ROMÂN**.

Prin acest demers al nostru nu i-am căutat lui Mihai Eminescu „perechea" (el a fost numit, pe drept, poetul „nepereche"), ambii rămânând, în felul lor şi în epoca lor, valori *unice şi eterne*, pentru noi şi pentru omenire, valori care se nasc la intervale mari de timp: pe Orfeu îl considerăm *geniu şi zeu al Daciei Mari*, „*Ţara Zeilor*"; *pe Eminescu – geniul naţiunii succesoare* în vatra sa ancestrală de pe „bătrânul continent" şi, cum iarăşi pe drept i s-a spus (dr. Aurel

David), „*prima jertfă politică pe altarul Daciei Mari*”.

Reținem câteva din aceste asemănări: *revendicarea* de la tradiția și înțelepciunea „bătrână”; revendicarea de la limba curată a Țării reale, şlefuită în curgerea vremii; ambii cu o încredere totală, într-o renaştere națională a societății, ambii oferind opera proprie şi însăşi viața lor trăită în integritate morală; ambii cu o pasiune unică pentru natură, comparabilă doar cu a poporului însuşi pentru viețuirea integrală în natură, în comuniune cu aceasta, admirând-o, iubind-o, cântând-o; ambii au simțit o iubire nepereche pentru perechea hărăzită fiecărui bărbat, numai lui, din fructul curat al Neamului său, cu datoria s-o cinstească şi s-o fericească în viață şi în eternitate; căci femeia devine „sfântă prin iubire” – după legea supremă dată pământenilor – şi rămâne, în fantezia lui de veşnic îndrăgostit, „prototipul îngerilor din senin”, dar de care, din vitregia sorții, niciunul dintre ei n-a avut parte, rămânându-i doar cu o fidelitate şi o iubire pilduitoare, precum şi cu speranța unei „revederi” în lumea „de dincolo”.

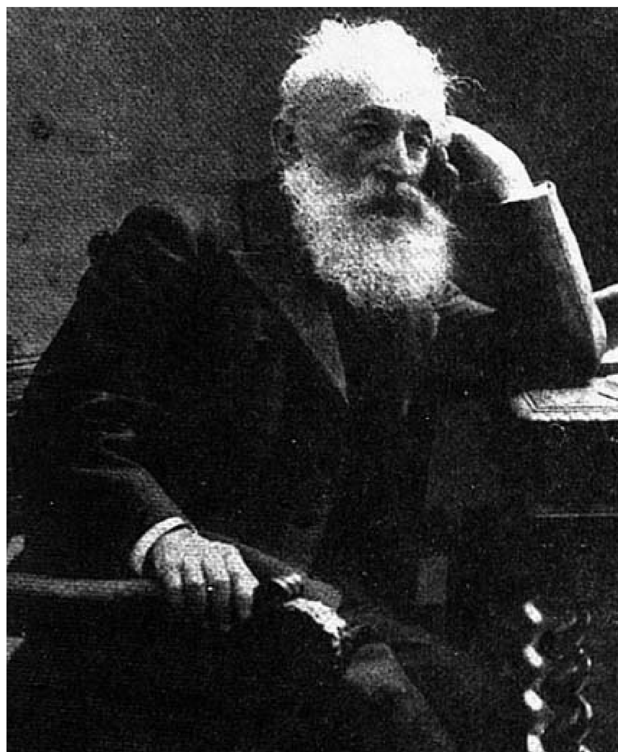
Încheiem şi noi, după Victor Eftimiu, pentru ORFEU însă, cu expresia omagială: **ÎNTÂIULUI POET ROMÂN – MĂRIRE!**

NOTE

1 **.** Maria Crişan, *Geta – obârşia limbii române*, Ed. Verus, Bucureşti, 2010, p. 5, prefață.
2. Maria Crişan a localizat acel Tomis în Crimeea, la Marea de Azov (*ibidem*, p. 14), argumentând aceasta.
3. Corect – traco-geto-dacă! Strămoşii noştri reali, a căror *națiune* era alcătuită din mult peste 100 de comunități umane – nu etnice! –, aveau acelaşi etnos, aceeaş spiritualitate, aceeaşi limbă – traco-geto-dacă! (a se vedea sinteza citată în nota 1).
4. Victor Kernbach, *Dicționar de mitologie generală*, Ed. Științifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1971, p. 444 – 447.
5. Ovidiu Drâmba, *Istoria culturii şi civilizației*, vol I, Ed. Științifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1985, reeditată
6. În revista noastră, „Dacia magazin”, nr. 76/aprilie şi 77/mai 2012.

OPERA LUI BOGDAN PETRICEICU HAŞDEU, ÎNCĂ FAR PENTRU GÂNDIRE ŞI SIMŢIRE ROMÂNEASCĂ*

Prof.univ.dr. Gh. Dumitraşcu

Cu cât pătrunzi mai mult în Fondul „Bogdan Petriceicu Haşdeu” de la Biblioteca Academiei Române – Secția Manuscrise - după ce treci mai serios şi mai profesionist peste studiul său, programatic reprezentativ, *Pierit-au dacii?*, cu cât te sensibilizezi – şi asta e o stare naturală – mai mult la campania „națională” a întregii Românii culte, de la „Şcoala Ardeleană” încoace la „Şcoala Boia”, de izgonire din istoria românilor a fundamentului dac, cu atât înțelegi mai mult rostul şi rezultatele „Anchetei” sale din 1884-1885.

Am trecut prin răspunsurile a abia 31 de localități din cele 701 (atâtea or fi?) şi mi se păreau prea specioase şi nu neapărat „contimpurane”. S-a înțeles de ce societatea care publică revista „Dacia magazin” şi-a ales ca mentori pe Haşdeu şi N.Densuşianu.

Anticipând, aş spune că pentru a ajunge B. P. Haşdeu, trebuia să te naşti Haşdeu, trebuia să conştientizezi, tu, copilul, că eşti român şi să faci asta într-o atmosferă care, mai ales atunci, dar şi astăzi, ar ține

parte dintr-un complot. Unul care afirmă ca un fulger de foc axiomatic, care a ras alte dovezi de gând şi materiale că „Noi suntem romani! Noi suntem romani!" şi că „Noi de la Râm ne tragem!", afirmaţie mată care nu admite nici măcar o nuanţă.

Consider firească reacţia, care e stârnită de o acţie care seamănă, spuneam, a complot. Pe şleau, întrebarea: are cineva interesul ca nouă să ni se nege sorgintea dacică, ţine cineva să-i ucidem pe daci, a nu ştiu câta oară, şi să jucăm rolul cucului care se înstăpâneşte pe un cuib ce nu-i al lui? Nu poţi să nu fii scandalizat: în timp ce bulgarii de lângă noi, despre care se ştie foarte bine că numai balcanici antici nu sunt în esenţă, îşi construiesc drept cetate, apartenenţa tracică (existând în această afirmaţie şi un adevăr) în timp ce ungurii afirmau, într-una dintre teoriile lor, nu doar că sunt huni – coborând o jumate de mileniu în adâncimea istorică – dar chiar, de tot râsul lumii, ar fi sumerieni. Ajunşi aici, cine ştie cum, aceştia au ţinut să-şi translateze civilizaţia de „baltă" pe crestele Munţilor Carpaţi. Americanii cheltuiesc milioane de dolari pentru a-şi descoperi strămoşii neolitici (promovând ideea populaţiei indigene indiene venită, ea însăşi, de aiurea).

În acest timp, noi demolăm. Demolatorii nu ţin de o orânduire social-politică anume. Demolatori au existat şi în perioada „comunistă", ca reacţie foarte conservatoare şi foarte contemporană la afirmarea – cu exagerările de rigoare – a dacismului românesc, idee sub care se desfăşoară în 1980 la Bucureşti un congres mondial de istorie. După 1990, cea mai mare parte a istoricilor „de dreapta" (înţelegând prin „dreapta" o tabără, non-românească, dacă nu, antiromânească) ce se plătea şi ea, turbată parcă, într-un antidacism din care s-a făcut steag.

Acesta e contextul în care apare societatea noastră. Luând istoria în piept şi avându-i ca stindard dacic pe Bogdan Petriceicu Haşdeu şi Nicolae Densuşianu [1]..

Nu o asemenea idee ne-a făcut pe noi, acum vreo 15-20 de ani, să coborâm prin Chestionarul Haşdeu pentru „Magnum", ci credinţa că îmbogăţim baza documentară veritabilă a istoriei moderne a Dobrogei după foarte aproapele moment al Reunirii ei cu Ţara. Am fost „obligaţi" să ne apropiem de „fontane" de substrat, de studii comparate în limbă, după cum am sesizat parcă, în introducerea unei cărţi [2].

Este evident, trebuia să ai înzestrarea intelectuală (unii zic de „geniu"), să cunoşti atâtea limbi străine în profunzime, să-ţi creezi tu un program de idei care să devină program al istoriografiei româneşti cu bătaia lungă a secolului sau a secolelor de până răspoimâine. Pentru asta, ziceam, trebuie să te naşti Haşdeu.

Curentul ideatic istoriografic pe care-l slujeşte Haşdeu – ca iniţiator şi autor al lui – este o trecere de la istoria romantică la una criticistă, şi nu e de mirare că aceste obiective, aceleaşi „tabere", le mai întâlnim şi astăzi în România.

Pentru Haşdeu, ca şi pentru alţi folclorişti din România şi din alte părţi (unii afirmă printr-o carte că Finlanda şi finlandezii se afirmă ca naţiune de stat numai după însuşirea ca port-drapel a Kalevalei) tradiţia orală e mult mai profundă decât chiar nişte probe materiale perisabile.

Astfel încât, tratând substratul, analizează folclorul, creaţia folclorică, drept susţinătoare de substrat. El speră că se regăseşte, în aceasta, răspunsul despre origini. Exact atunci când România avea nevoie de afirmarea identităţii, ca neam şi ţară, despărţindu-ne pe drept de dependenţe latiniste, romane, nu doar ca expresie a unui spirit de independenţă, ci şi al adevărului. Bogdan Petriceicu Haşdeu face ştiinţă comparată, e urmaş, la urma urmei, al lui Dimitrie Cantemir, e puţin mai încoace de Teodor Burada, e contemporan cu o mişcare de idei susţinătoare de naţiune şi de stat naţional, căreia alte state îi înalţă statui şi imnuri, iar noi umblăm cu „Stalineţe" de ocazie (nu ştiu cum li se spune „stalineţelor" – tractoare grele - apusene şi americane) să dărâmăm columne, să le scoatem din pământ – dintr-un anume pământ, care se cheamă „acasă" – şi să le dăm – vorba unui prim-ministru de nefrumoasă amintire al României post-revoluţionare – la fier vechi.

Pe cât e de analitic Haşdeu, şi studiile lui lingvistice sunt ameţitor de profunde şi înalte, cu cât îşi permite – ceea ce numai lui, omului de ştiinţă, i se dezvăluie, să se risipească adunându-se în studiile de filologie, de geografie istorică, de genealogie, de etimologii, de raport între om şi natură, raporturi reciproce, lucruri valabile şi azi [3]- cu atât ne dezvăluie spiritul său sintetic care se concretizează într-o *Istorie critică a românilor,* cam ceea ce s-a vrut să fie, mai târziu - după un sfârşit, ca un început - *Istoria sinceră a poporului român*.

Descopeream, după o trăire stearpă sub aspect naţional, la Facultatea de Istorie, importanţa limbii române în ideea pe care o susţinea academicianul Constantin Giurescu că neamul, naţiunea, ţara n-ar fi nimic fără o limbă a acelui popor în devenire, de la populaţie, în sus. Pentru cine trece peste întrebările pe care le adresează Haşdeu către intelectualitatea satelor

– căci, nu-i aşa, ţara e făcută de ţerani, care sunt ai pământului, ai Terrei [4]. Este uluitoare insistenţa coborârii către rădăcini, către „fontane”, către izvoare, a celor aproape 200 de întrebări. Iar răspunsurile sunt, spre uimirea noastră – şi mă refer doar la Dobrogea în anume condiţii specifice – extraordinare. O adevărată ecografie care înregistrează, sensibilă la cuvinte, răspunsuri la care puţini ne-am fi aşteptat. O pleiadă de învăţători - toţi veniţi din afara Dobrogei şi integraţi în câtiva ani în viaţa aşezărilor şi a oamenilor de aici, cu tot ceea ce sunt ei, ca viaţă spirituală – au remarcat rezonanţa haşdeiană, telepatic comandate, parcă, răspunsurile largi şi profunde (mai profunde chiar, din partea repondenţilor, decât şi-a închipuit Haşdeu). Ceea ce îmi dovedeşte mie, trecătorul prin cele abia 31 de răspunsuri din 700 că el, Haşdeu ştia.

Vorbind despre spiritul sintetic, materializat în opera sintetizatoare (paralel cu una analitică, mă repet, de o adâncime ameţitoare a lui „Magnum aetimologicum”, ceea ce numai el putea să facă atunci şi, într-o măsură mai mică, Nicolae Iorga, după) putem spune că e vorba nu doar de sinteză, ci şi de complex.Haşdeu atrăgea atenţia că nu suntem singuri pe lumea asta, trăim într-un spaţiu geografic, el însuşi locul de desfăşurare a istoriei, martor şi păstrător, trăim între nişte vecini, mai mult sau mai puţin statornici.Împrumutăm, inclusiv de la migratori („barbari”, cum le ziceau romanii) ca să nu mai vorbim de imperii care s-au înstăpânit peste noi şi vecini pe care nu noi ni i-am ales.

E vorba de influenţe, mai ales în limbă în care context complex se produc mutaţii revoluţionare. Atunci şi mai târziu, nu mai suntem înainte de toate latini şi limba noastră nu e numai latină. Influenţe avem în funcţie de desfăşurarea istorică, şi de la slavi, şi de la turci, şi de la bulgari, şi de la unguri iar, mai apoi, de la naţiunile „culte” de la englezi, de la francezi, de la germani. Aici însă intervine judecata de laser a lui Haşdeu. El le admite pe toate acestea pentru că sunt, dar niciuna dintre ele nu e hotărâtoare şi are bătaia scurtă, şi chiar viaţa lor, asemenea. Sunt influenţe asupra limbii române, care au „murit” prin ştiinţă. Dar, mai presus de tot şi de toate, este fundamentul limbii române, fundamentul dacic, pe el îl descifrăm raportându-ne la contemporane balcanice, studiind fundamentul fundamentelor. Vocabularul şi relaţia dintre cuvinte în propoziţii şi în frază, sintaxa adică. Am putea spune, exagerând, că limba unui popor e sintaxa, iar poporul este limba lui, naţiunea fiind poporul cu limba lui, bagajul său sufletesc, cu obiceiuri, tradiţii, spaţiu, adică mergând spre definiţia „stalinistă” a naţiunii. Protocronism sadea!

Rezumatul unui articol, care va fi sau nu va fi – nici el de prea mare întindere – vrea să atenţioneze asupra faptului că iniţiatorii acestei societăţi, prin programul ei, revoluţionar în conservatorism, şi-au ales bine mentorul B.P.Haşdeu. Fără cunoştinţe profunde în domeniul arheologiei – din care unii fac alfa şi omega ştiinţei şi altar – se poate prin studierea folclorului, a obiceiurilor, tradiţiilor juridice să putem defini – fără a eluda, desigur, arheologia şi problemele materiale – poporul român în formarea lui – ca unul într-o unică arie geografică şi istorică daco-getă, cu o limbă, în esenţa ei, dacică într-un raport, oricât ar părea de cutremurător, invers cu limba latină.

Sigur, nu sunt eu în stare să mă entuziasmez la ideea că limba latină e o variantă a limbii dace, dar, la urma urmei, şi polii pământului migrează. E treaba oamenilor de ştiinţă să dovedească şi să comenteze.

Dacă voi putea, voi reveni prin 10-15 pagini, pe „concret”, asupra rolului lui B.P.Haşdeu în istoriografia fundamentală a românismului, adică un fel de Zamolxe.

NOTE

1. Interesant şi cu destulă esenţă eseul lui Gheorghe Bucur, *Bogdan Petriceicu Haşdeu – personalitate enciclopedică a culturii româneşti* în „Dacia magazin” din martie 2013, p.1-2

2. Gheorghe Dumitraşcu, Liliana Lazia, *Dobrogea 1884-1885 în 31 de răspunsuri ale comunelor la „Chestionarul Haşdeu”,* ed. Ex Ponto, Constanţa 2010, p.9-27

3. Este o campanie ca un genocid de tip holocaustian de a anihila din „nomenclaturi” programe şi documente, din titulaturile partidelor şi chiar din nişte titluri de ziar numele de român, România, naţional şi, chiar dacă se poate, întreaga „nomenclatură” a tuturor denumirilor româneşti pentru ca în locul României să existe opt regiuni nebotezate sau botezate păgâneşte ca fiind, să zicem, regiunea de nord-sud, est-vest

4. Revin: vânzând, distrugând, demolând, dând de pomană altora, străinului tot ceea ce poporul român a realizat ca structură de viaţă, nu doar de dovedire a dreptului lui pe acest pământ şi sub pământul şi fâşia de cer, duşmanii noştri din interior de după 1989 au propagat ideea despărţirii de pământ. Prin colectivizarea agriculturii se realiza, în această idee – totalitară, globalistă – aceeaşi despărţire, rupere a ţăranului de pământul lui, de morminte, de înaintaşi.

NOI ARGUMENTE ÎN SPRIJINUL UNEI TEZE HAŞDEENE: ORIGINEA DACICĂ A DINASTIEI ÎNTEMEIETOARE BASARABA

*(rezumat)**

Gheorghe Şeitan

Chestiunea originii dacice a dinastiei întemeietoare Basaraba, demonstrată de B.P.Haşdeu în studiile sale, este mai actuală ca oricând. În ,,Istoria critică a românilor'', Haşdeu analizează această temă, fie în tandem cu cea a lui Negru – Vodă – fie separat, dar întotdeauna socotind cele două entități istorice ca fiind întemeietoare statale autohtone dacice şi protodacice (detalii) (1).

Ideile lui B.P. Haşdeu se regăsesc şi la N. Densuşianu care argumentează cu documente din bibliotecile europene şi din tradițiile orale ale românilor, în cartea sa de referință, existența unei Basarabii istorice şi preistorice (amănunte) (2,pg.563)). În lucrarea istoricului Iordanes, intitulată Getica, se consemnează existența unei caste dacice ,,Zarabos Tereos'', din care se recrutau regi şi preoți.(dezvoltarea temei)

Însă, exprimarea în scris a operei haşdeene este una iar receptarea şi acceptarea ei este alta şi pornind de aici vrem să arătăm devierile de la teza haşdeeană a dacismului Basarabilor, atât în sens slavofil cât şi în sens cumanofil (detalii).Le prezentăm pentru a le combate. În ultimii şase ani, o adevărată isterie cumanoidă încearcă a-l preface pe dacicul şi miticul întemeietor al valahilor, fie că-l numim Basarabă, fie Negru-Vodă, într-un migrator venit aici în fuga calului, pe la începutul mileniului întâi, după Hristos, ignorând studiile lui Haşdeu, N. Densuşianu şi altor istorici (detalii).

Noile argumente pe care le aducem constituie o continuare a unor idei exprimate deja în studiile publicate: ,,Legenda dacică a lui Basaraba'', ,,Basarabia hiperboreană'', ,,Rama din Carpați şi legendarul Negru-Vodă'' şi ,,Capetele negre''. Față de cele spuse, în spiritul metodei de cercetare haşdeene, comunicăm acum alte dovezi ce pot fi rezumate astfel :

1.Aşa numita ,,descălecare''- termen ce la cronicari înseamnă întemeiere statală – nu presupune sosirea unor călăreți migratori ci este un act mitic, prin care întemeietorul voievodal autohton realizează o urmărire rituală a unui animal fabulos, după cum a arătat foarte bine studiul lui Mircea Eliade (detalii) (3, pg.132). Ceea ce cred cumanomanii a fi găsit dovada venirii de undeva a fondatorului, nu este decât fabula vânării unui zimbru – cazul Moldovei ori a unei căprioare – cazul legendelor asiatice de întemeiere, dar şi a orațiilor de nuntă la români.Mitul povesteşte că acolo unde animalul se opreşte, călăreții descalecă şi întemeiază un stat, o cetate ori o familie şi iată ,,descălecarea'' !

2.Teza ,,barbarului cel bun'', bazată pe scenariul legării în mod obligatoriu a renaşterilor naționale de venirea barbarilor nu se verifică peste tot. Cel mai la îndemână exemplu îl oferă Moldova, unde întemeietorul Dragoş nu este barbar (detalii).

3.Este neştiințific a modifica numele tatălui lui Basaraba, numit în cronică Thocomerius, fie în sens slav adică Tihomir – fie în sens cuman adică Toq-Timur (fier călit).

4. Voievodul Thocomer trebuie pus alături de Filimer, care în Getica lui Iordanes este rege al goților/geților (4, pg. 10). În limba sanskrită cuvântul ,,toka'' are ca echivalențe în engleză ,,offspring, children, race, child'' (vlăstar,rasă, neam, descendență, copil). Sanskritul ,,Tokaya'' - ,,nom. to represent a newborn child''(verb nominal utilizat) pentru a reprezenta un copil nou născut) (5, pg. 455, col. III). Antroponimul Tucă şi derivatele sale au toate şansele să fie omologate ca fiind dacice.(detalii).

5.Dinastia Asăneştilor, conducătoare a imperiului vlaho-bulgar nu are o ascendență cumană ci vlahică şi prin urmare dacică, întrucât

Asan nu este tot una cu cumano- turcul Hasan. În sanskrită ,,asan'' înseamnă ,,sânge''. Toponimul ,,Ruşii lui Asan'' din judeţul Giurgiu trebuie să aibă o legătură cu expresia ,,roşul sângeriu''. Omonimul dacic Asan a dat o bogată literatură populară şi cultă prin personajele Sânger Voinicul sau Gruie Sânger prezent la Alecsandri şi Eminescu iar la Vasile Lovinescu ţine capul de afiş prin titlul eseului ,,Incantaţia sângelui''(detalii).

6.Etimologia antroponimului Basaraba, propusă de N. Iorga şi preluată de cumanomani – ,,basar''- a domina, a stăpâni şi ,,aba''-tată , prin urmare Basaraba egal ,,tată dominator'', este un non-sens. Întotdeauna, în toate limbile pământului noţiunea de tată presupune protecţie şi afecţiune şi nicidecum dominaţie şi stăpânire.

7.În ,,Codex Cumanicus'', un dicţionar al limbii cumane, nu există niciun cuvânt Basaraba iar desele trimiteri ale cumanomanillor la acest document sunt fără obiect.

8.Toponimele şi omonimele Comana şi Coman cu toate derivatele lor – Comăneşti, Comăneasa, Comănescu pot fi derivate şi din limba dacică, atâta timp cât este atestată documentar cetatea dacică Comidava (6, pg. 745). Limba română păstrează cuvântul comănac – acoperământ al capului, de formă cilindrică, fără boruri, confecţionat din lână sau din pâslă, purtat de călugări şi de călugăriţe. Un acoperământ asemănător cu comănacul şi având aceeaşi denumire era purtat cândva de bărbaţi şi haiduci. În DEX, comănacul apare ca fiind de etimologie necunoscută. Acoperământul capului lui Decebal din reprezentările de pe columnă poate fi chiar un comănac.

9. Negru–Vodă nu a fost un personaj real. Majoritatea istoricilor s-au îndoit de existenţa fizică a lui Negru-Vodă, fiind după cercetările lui Dimitrie Onciu, un mit etiologic. A pune egal între aşa-zisul cuman Thocomerus şi Negru-Vodă, apoi a lega această egalitate de Cumania Neagră – iată reţeta unei mistificări (7, pg. 131)

10.Toate legendele populare autentice legate de Negru – Vodă, puse cap la cap, ne conduc către ipoteza existenţei în străvechime a unei Ramayane carpatice astăzi pierdută. Negru-Vodă este un alt nume pentru Rama din Carpaţi. După cum, şi azi,dinastiile asiatice vedico-buddhiste îl socotesc ca întemeietor pe miticul prinţ Rama şi regii daci aveau tot dreptul să-l revendice pe Negru Vodă.

11.Ipoteza savantului V. Pârvan, cum că numele de botez Basarabă să fi ajuns în regiunile oltene, prin păstrarea de-a lungul timpului a rădăcinii dacice a numelui antic al Jiului, adică Rabon, nu este greşită ci doar răsturnată (8, paragraf 226). Ea trebuie repusă pe picioare în sensul că nu de la numele antic al râului s-a ajuns la antroponimul voievodal ci a existat o singură rădăcină verbală din care au crescut, independent şi Rabon şi Basaraba (amănunte). Este cuvântul sanskrit ,,rabhasa''(5, pg.867,col.I): violent, impetuos, rapid, sălbatec, foarte puternic (se spune despre Soma). Rabon este râul rapid, vijelios, sălbatec.În acelaşi registru, ,,rabh''- a acapara, a cuceri, a înhăţa, a prinde.

12.În explicarea lui Basaraba trebuie avut în vedere un cuvânt compus cu sanskritul ,,bhăsa''(5, pg. 757, col.I) : lumină, splendoare, vultur, ; (detalii, argumente de ordin mitologic şi filologic, conexiuni cu toreutica getică din sec. IV Î.H.,unde se află reprezentat şi vulturul şi animalul fabulos Sarabha)

NOTE

1. B.P.Haşdeu, Istoria critică a românilor, Ed. Minerva, 1984.
2. N.Densuşianu, Dacia preistorică, Ed. Mentor, 2000.
3. M.Eliade, De la Zalmoxis la Genghis-Han, Ed. Ştiinţ. Şi Encicl., 1980.
4. Iordanes, Getica, Fund.Gândirea, 2001.
5. Monier – Wiliams, Sanskrit English Diktionary, New Delhi – Chennai , 2008.
6. C.Giurescu, D.Giurescu, Istoria românilor, Ed. Albatros, 1971.
7. Neagu Djuvara, Thocomerius Negru Vodă- un voievod de origine cumană, Ed. Humanitas, 2007.
8. V.Pârvan, Getica

PIERIT-AU DACII?*

Andrei Vartic

Acest mare semn de întrebare pe care l-am moştenit de la B. P. Haşdeu lasă puţine şanse unui cercetător modern şi le multiplică exponenţial pe ale acelora care manipulează speculaţia.

Dacii au existat, urmele lor materiale împodobesc un areal imens care ajunge pînă în Crimeea, iar la nord pînă pe la Bratislava, dar trebuie să fii foarte şi foarte subiectiv ca să afirmi că ei mai există încă.

Eminescu se uita cu nostalgie spre trecutul măreţ al dacilor, nu-şi putea închipui că societatea în care „canalia de uliţi" vrea cu orice preţ să conducă ţara, este urmaşa acelor neamuri semeţe. Da, da – neamuri. Pentru că o parte din ei, cei din Dobrogea, Banat şi Oltenia, ajunsese mai devreme sub romani, alţii, cei din Transilvania, mai târziu, iar unii, cei din Moldova, n-au cunoscut „biciul" administraţiei romane. E o temă, desigur, încă închisă a istoricilor, care văd poporul român numai ca urmaş direct al prezenţei romane în Dacia. Dar ce s-a întâmplat cu Dacia după 106, când a fost cucerită de Traian?

Oricum, atunci când ajungi la Costeşti, lângă Orăştie, locul de unde Traian privea cu nostalgie vârfurile înzăpezite ale Carpaţilor, înţelegi că nu e zadarnic nici Costeştiul din preajma Chişinăului, şi nici cel de lângă Rîşcani...

Drumul forestier te ridică încet (16 kilometri) pe valea unui canion superb, spre Grădişte, acolo unde românul, înnebunit de politică, arareori calcă. Şi unde istoria ne dă o lecţie de un tragism zguduitor. Poporul cu o civilizaţie atât de superbă ca aceea de la Sarmizegetusa Regia, poporul de existenţa căruia romanii ţineau cont (Cezar nici nu s-a încumetat să-i atace frontal), poporul care ar fi putut ridica una din civilizaţiile cele mai fantastice ale Europei, a fost îngenunchiat, iar apoi aruncat de pe harta istoriei din cauza fanatismului religios al clerului de pe atunci, şi, pe de altă parte, din cauza „mâncărimii" din vârfurile conducătoare ale societăţii dacice. Multitudinea partidelor politice de atunci nu o întrecea pe cea actuală din România modernă şi totuşi... Dacia nu mai există.

Ci există acest monument superb de artă, de cultură, de ştiinţă – sanctuarele sau, mai bine zis, sanctuarul de la Sarmizegetusa Regia, pe care arheologii încă îl scot din piatra munţilor. Tainic, maiestos, îndreptat atât spre toate stelele cerului, dar şi spre căldura soarelui de toamnă târzie, sanctuarul de la Sarmizegetusa Regia îţi dă parcă mai multe şanse în această iarnă mizerabilă a fostelor structuri totalitare peste care soarele încă nu se grăbeşte să răsară.

Unii savanţi susţin că avem în faţă un calendar de o precizie fantastic de modernă. Şi lucrul acesta e demonstrat cu cifre şi grafice mai mult sau mai puţin sofisticate.

Alţii înclină mai mult spre rostul religios al acestui sanctuar dat fiind că o dată la cinci ani, vorba lui Herodot, aici, poate chiar pe acest soare de andezit pe care Nicolae Răileanu nu se putea să nu-l fotografieze, erau sacrificaţi cei mai buni dintre daci, erau sacrificaţi pentru a trimite mesajul lor lui Zamolxis, mesajul celor rămaşi în viaţă...

O dată la cinci ani... Iar în rest? Ce se întâmpla pe aceste vârfuri superbe de munţi, unde agricultorul nu avea ce face, unde crescătorul de animale nu avea şanse, unde nopţile sunt foarte reci, unde toamna şi primăvara sunt foarte scurte, aşa de parcă numai două anotimpuri măsoară viaţa omului – iarna şi vara?

Au existat aici şi ateliere de metalurgie, şi depozite de cereale, şi ateliere de cioplit unde imense blocuri de piatră erau rotunjite până deveneau un fel de „mese ale tăcerii" pe care, cică, erau instalate coloane, care nu se găsesc prin apropiere, de parcă romanii le-au luat cu ei...

Oricum, o foarte mare cetate domină vârful muntelui şi un foarte mare semn de întrebare domină istoria.

Pierit-au dacii?

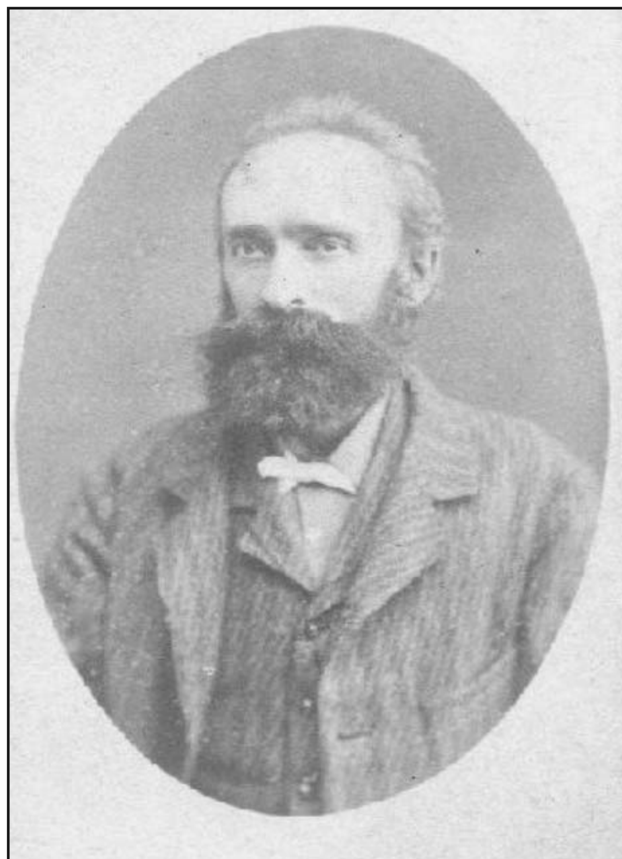
PERENITATEA STUDIULUI „*PERIT-AU DACII?*" AL LUI B. P. HASDEU*

– rezumat –

Profesor Gheorghe Bucur

Valorizarea reperelor fundamentale ale istoriei, civilizației şi culturii unui popor este o îndatorire a cercetătorilor în orice epocă de evoluție a acelei nații.

Au trecut 153 de ani de la publicarea celebrului studiu P*erit-au dacii?* de către tânărul de 22 de ani, pe atunci, în 1860, Bogdan Petriceicu Hasdeu. În urmă cu trei ani, părăsise forțat de împrejurări Harkovul studenției, trecuse Prutul, stabilindu-se la Iaşi. La 24 ianuarie 1859 se realizase, într-o atmosferă de mare entuziasm, Unirea Principatelor. În acei ani, tânărul începuse la Iaşi o febrilă activitate publicistică: editase în 1859 *Foaea de storia romena* iar în martie 1860 *Foița de istoriă şi literatură*, în care a apărut şi studiul în discuție.[1] Impresionând oficialitățile, B. P. Hasdeu este numit, în ianuarie 1860, profesor de istorie, geografie şi statistică la Şcoala Reală din Iaşi.

În această atmosferă de inițiative, de emulație şi efervescență, tânărul profesor dornic de afirmare, posesor, încă de pe acum, a vreo zece limbi străine, a unor vaste cunoştințe de istorie şi lingvistică, însuflețit de un ardent sentiment patriotic, scrie lucrarea *Perit-au dacii?*, care va determina o breşă, o adevărată ruptură în cântarea la unison a corului de latinişti şi latinomani ai vremii. Formula interogativă folosită urmărea să atragă atenția cititorilor asupra problemei expuse, iar caracterul retoric implicit conținea evident răspunsul negativ: *dacii nu au pierit!* Epoca nu era, însă, favorabilă unei asemenea dezbateri. Curentul latinist nu-şi epuizase nici tirania şi nici gloria, ci era în plină acțiune. Lui Mircea Eliade, care, în 1937, analizează contextul de atunci, i se pare că, într-o atare atmosferă, „Hasdeu apare **ca un meteor** în această dispută în jurul «latinității», a «occidentalizării», a «barbariei» »"[2] (s.n.). Sugestia rezultată din folosirea acestei imagini este că, deşi atrage atenția prin ineditul şi strălucirea sa, «meteorul» nu poate influența universul pe care îl străbate. El nu poate determina o schimbare a elementelor acestui univers. De fapt, studiul a bulversat lumea ştiințifică a vremii, a stârnit mari controverse şi atacuri nemaiîntâlnite la persoana tânărului autor.

Este de făcut o observație de psihologie comportamentală: tânărul de 19 ani, care fusese nevoit să părăsească Harkovul şi Rusia, o face fără resentimente față de civilizația, cultura şi limbile slave şi are capacitatea, venind în Moldova, unde, în 1857, „se fierbea Unirea", de a nu se arunca în brațele teoriilor opuse, ale curentului latinist, deşi ar fi avut destule motive, ci, cu o maturitate ieşită din comun, se situează pe o altă poziție, diferită fundamental. Hasdeu nu era doar o persoană abia ieşită din adolescență, cu puternice şi furtunoase trăiri emoționale, ci un tânăr rațional, cu un larg orizont de cunoaştere, un om de ştiință în devenire, care, cu adânci intuiții şi o percepție precoce a istoriei naționale, punea mai

presus adevărul istoric, datele ştiinţei decât resentimentele. Şi extraordinar este faptul că acest tânăr nu greşea, iar afirmaţiile lui aveau să facă o lungă şi excepţională carieră în istoria, lingvistica şi civilizaţia noastră, de atunci şi până astăzi, adică de mai bine de 150 de ani. Puţine teorii istorice şi-au dovedit perenitatea în timp. Iar una dintre cele mai semnificative şi importante pentru noi – *dacii nu au pierit, adică suntem urmaşii unor strămoşi glorioşi* –, a fost făcută de un tânăr. E adevărat: avea doar 22 de ani, dar avea sclipirile unui geniu.

De altfel, ideile lui Hasdeu despre daci şi atitudinea faţă de romani sunt mai vechi, ducând spre anii de liceu ai autorului. Cercetătorul Mihai Drăgan afirmă că preocuparea constantă pentru dacism a lui Hasdeu se prefigura încă din adolescenţă, când la 14 ani, însufleţit de adânci sentimente patriotice, scrie în rusă, într-un limbaj de o anumită simplitate, poeziile „Sînt român" şi „Sînt dac", şi le prezintă în traducerea cercetătorului E. Dvoicenco, descoperitorul lor. Iată o strofă edificatoare din al doilea text: „Sînt dac cu trup şi suflet,/ Şi cu mândrie aceasta o recunosc!/ Sînt dac, nu sînt roman!/ Pe romani îi dispreţuiesc."[3]

Perenitatea studiului *Perit-au dacii?* al lui Hasdeu este determinată, în esenţă, de tripla lui valoare: istorică, ştiinţifică şi patriotică. Să precizăm, mai întâi, că valoarea istorică provine din faptul că se aduce în discuţie o problemă esenţială a trecutului poporului nostru – etnogeneza sa. Orice teorie pe această temă este importantă. Ea are girul priorităţii, dat de însuşi caracterul esenţial al problemei. Lucrarea lui Hasdeu, înscriindu-se în această temă, are, ipso facto aşadar, acest gir prioritar.

În al doilea rând, studiul are o incontestabilă valoare ştiinţifică. Publicat în patru numere succesive ale revistei *Foiţă de istoriă şi literatură* (1860, nr. 2, 3, 4, 5), avea o amploare destul de mare, necesară argumentării complexe a tezei enunţate. Luarea de poziţie mai are avantajul noutăţii. Anterior, au existat unele sugestii, dar nimeni până la el nu elaborase o teorie închegată în acest sens.

Pentru a combate teoria „purităţii etnice"[4] latineşti a poporului român, lansată de aşa-zişii „doctori ardeleni" – Micu Clain, Petru Maior, August Laurian, Papiu Ilarian ş.a., Hasdeu statuează corect, ca principiu metodologic de bază, că sunt de luat în considerare ca esenţiale „mărturisirile scriitorilor contemporani cucerirei Daciei."[5] Pentru aceasta, va folosi mărturiile a patru autori – Pausania, Apian, Dion Casiu, Eutropiu, prin care argumentează trei idei fundamentale. Prima: dacii nu au fost exterminaţi în totalitate, arătând traducerea greşită a sintagmei „Dacia exhausta viris" a lui Eutropiu prin „Dacia deşeartă de bărbaţi" în loc de „Dacia împuţinată de bărbaţi", făcută (intenţionat?) de P. Maior, Murgu, Treboniu Laurian[6]. Contemporan cu împăraţii Traian şi Adrian, „Apian pomeneşte în mai multe rânduri pe daci" la timpul prezent. Pentru anul 149 d.H, adică la 43 de ani de la cucerirea Daciei (106), Hasdeu citează din *Proemiul*: „romanii *stăpânesc* (s.n.) pe celţii de preste Rin, *iar preste Dunăre pe geţii ce inşişi se cheamă daci:* Perasantes de pii kai tousde, Keltoon toon huper Rhiinon archousin enioon, kai Getoon toon huper Istron, hous Dakous kalaousin"(*Praef., IV).[7]* A doua: numai o parte din Dacia a fost cucerită de romani, existând, după afirmaţia lui Dion Casiu[8], două zone: „Dacia supusă romanilor" şi „Dacia nesupusă"; şi a treia idee: durata de 100 de ani pentru procesul de romanizare era prea scurtă[9] pentru ca acesta să fie luat în considerare.

Pe de altă parte, Hasdeu se impune prin noutatea perspectivei. Mircea Eliade face o observaţie esenţială, în care stabileşte importanţa fundamentală a acestei lucrări a lui Hasdeu: „Prin studiul său de tinereţe – care nu era, de altfel, decât o versiune definitivă a altor încercări din adolescenţă – prin cercetările care au urmat, **Hasdeu încearcă să fixeze pârghia istoriei românilor în alt punct de sprijin.** Totul se schimbă, în perspectiva istoriei româneşti şi în justificarea misiunii istorice a neamului nostru, dacă privim din acest unghi. **Nu mai suntem pur şi simplu un popor romanic; – participăm la un popor originar, a cărei glorie precede pe cea a Romei…"[10]** Tânărul Hasdeu deschidea astfel, îndrăzneţ, neaşteptat şi remarcabil, o nouă perspectivă, fundamentală însă, în problema etnogenezei poporului nostru. Pe de altă parte, argumentarea autorului, care foloseşte atât date istorice, cât şi lingvistice, aducând dovezi şi surse diverse, credibile, dar şi neaşteptate, este convingătoare şi nu a lăsat loc de-a lungul timpului decât la puţine modificări sau ameliorări.

În al treilea rând, studiul este rezultatul unui profund sentiment patriotic. Hasdeu enunţa nu fără o notă de orgoliu că nu ne tragem dintr-un element „predominator" – romanii – şi că procesul de evoluţie a făcut „ca noi să fim o viţă neatârnată", implicând ideea că avem strămoşi demni, de toată lauda, fiind urmaşii dacilor, care **„nu au pierit".** Autorul, considerat de unii contemporani ai lui chiar „antinaţional"[11], era, de fapt, un mare patriot, evidenţiind şi demonstrând ştiinţific, încă de pe atunci, specificitatea, unicitatea poporului nostru în cadrul etniilor Europei.

Ideile lui au fost continuate de N. Densuşianu în *Dacia preistorică* (1913), de Vasile Pârvan în *Getica* (1926), apoi, din raţiuni politice, de ideologii regimului comunist ş.a.

Meritul relansării teoriei lui Hasdeu în contemporaneitate îi aparţine domnului dr. Napoleon Săvescu, preşedintele Societăţii Internaţionale „Dacia Revival", în celebra carte *Noi nu suntem urmaşii Romei* (2002), prin care s-a deschis o amplă dezbatere, aducându-se noi dovezi, de necontestat, privind etnogeneza poporului nostru, precum şi falsitatea tezei romanizării. Se pot adăuga contribuţiile multor cercetători[12], care au detaliat şi dezvoltat teza lui Hasdeu, teză, neacceptată oficial nici acum, ca şi atunci, de romanomanii „ştiinţifici" ai noştri. Ideile mişcării dacologice cuceresc, însă, pe zi ce trece, tot mai mulţi aderenţi. Cu toţii vrem să trăim într-o Europă unită, a libertăţii, democraţiei şi prosperităţii. Romanomanii vor să intrăm în Europa ca „popor bastard", de rang II sau chiar III, având capul plecat şi, dacă se poate, în genunchi, supuşi unor centre de putere latine şi catolice, fără trecut, fără identitate, fără personalitate. Considerăm că intrarea noastră în structurile europene trebuie să se facă nu în genunchi, ci cu fruntea sus, recuperând astfel sentimentul valorii, identităţii şi al demnităţii naţionale, căci noi nu venim de undeva pe aceste locuri, cum au făcut toate, dar absolut toate, popoarele din jurul nostru, ci noi suntem aici dintotdeauna şi suntem continuatorii unei străvechi tradiţii, pe teritoriul ţării aflându-se, ca dovadă, „centrul vechii civilizaţii europene".

Şi toate cercetările efectuate de-a lungul timpului, societăţile dacologice înfiinţate şi acţiunile acestora, inclusiv cele treisprezece congrese de dacologie, organizate de Societatea „Dacia Revival" anterior, precum şi congresul de faţă, care-i este şi dedicat, au ca punct de plecare lucrarea de acum un secol şi jumătate *Perit-au dacii?* a tânărului, pe atunci de 22 de ani, Bogdan Petriceicu Hasdeu.

NOTE

1. Apud Cicerone Poghirc, *B. P. Hasdeu, lingvist şi filolog*, Bucureşti, Editura Ştiinţifică, 1968, p. 16
2. M. Eliade, *Despre Eminescu şi Hasdeu,* Ediţie îngrijită şi prefaţă de Mircea Handoca, Iaşi, Junimea, 1987, p.98
3. Mihai Drăgan, *B. P. Hasdeu*, Iaşi, Editura Junimea, 1972, p. 71
4. *„ Întru a ne socoti de romani curati, puind între alte temeiuri fără temei cum că toţi dacii ar fi pierit până la cel din urmă sub armele lui Traian"* în *Pierit-au dacii*, în B.P. Hasdeu, *Pierit-au dacii?*, Ediţie îngrijită de Grigore Brâncuş, Bucureşti, Edit. Dacica, p. 23
5. *Ibidem,* p.24
6. *Ibidem,* p. 43 – 49
7. *Ibidem,* p. 32
8. *Ibidem*, p. 39 şi 40
9. *„Povestirea lui Dion Casiu arată că, pentru a se fi romanizat dacii, n-a fost de ajuns o sută de ani: simţul slobozeniei nu se uită degrabă…", Ibidem,* p. 40
10. M. Eliade, *Idem*, p. 99
11. B.P. Hasdeu, *Pierit-au dacii?*, …, p. 57
12. Vezi G. D. Iscru, *Din nou despre importanţa dacologiei ca ştiinţă* în *Dacia Magazin*, nr. 88/ 2013, pp. 6 – 9

Bogdan Petriceicu Hasdeu – Pierit-au Dacii?

Rezumat

Michaela Al.Orescu

În opera sa "Pierit-au Dacii?", dintre împăraţii romani de origine dacă, B.P.Haşdeu se opreşte şi asupra împăraţilor Filip (Arabul) şi Liciniu, menţionând că aceştia făceau parte din casta Sarabilor, căutând să clarifice semnificaţia numelui acestei caste de sacerdoţi şi războinici întemeietori, la daci, ca şi semnificaţia denumirii de "Arabul" atribuită împăratului roman Filip.

După bizantinul Zonara (sec.XII), Filip era din regiunea Bostrei-Palestina, unde ar fi fundat oraşul Filipopole. Cetren (sec.XI) plasează Bostra în Europa, identificând-o cu acel Filipopole din Thracia. Cassiodor (sec.V), ca şi Iornandes (sec.VI) considerau Filipopole ca aflându-se în Europa. "Phillipus urbem nominis sui in Thracia construcxist". Iornandes (Summa temporum", 283) adaugă şi numele "cel curat" tracic al acestui oraş: Pulpudava. B.P.Haşdeu menţionează că oraşul existase cu mult timp înainte.

Dio Chrisostomos numeşte casta Basarabilor “virorum nobilissimorum”.

După ciocniri cu perşii, Filip înaintează în Dacia, îi învinge pe carpi şi bate monedă cu legenda “Victoria Carpica” şi “Carpicus Maximus”. La n. 247, împăratul Filip Arabul înfiinţează în Dacia o monetărie proprie şi situaţia comercială înfloreşte în această provincie. Monedele dacice reprezintă o femeie, între o acvilă şi un leu (ambele, simboluri dacice) şi sunt menţionate numele Legiunilor a V-a şi a XIII-a. Femeia reprezentată pe monedă poartă într-o mână sabia încovoiată a dacilor – sica, iar în cealaltă mână un steag. Sabia dacă apare numai pe monedele lui Filip, spune B.P.Haşdeu. Pe unele monede, Dacia poartă tiara sau căciula dacică specifică, drept simbol al libertăţii. Pe alte monede apare scris ,,Dacia Felix”.

Începând cu anul 247, se instaurează o nouă eră in Dacia, eră care durează şi sub urmaşii lui Filip: Deciu, Valerian, Emilian şi Galien. (Katanasich “Ist.Geographia” II, 347). Timp de trei ani, Filip a instaurat o renaştere în Dacia.

Filip Arabul era de fapt un Sarabha, un “nobilissimus” din Dacia, din provincia lui Traian.

Dintre împăraţii romani de origine dacică, cel mai celebru a fost Liciniu, cumnat al lui Constantin cel Mare, un timp, înverşunat duşman al creştinilor, spune Haşdeu. Izvoarele istorice sunt unanime privind originea sa: ,,Licinius imperator este factus, Dacia oriundus”(Eutrop.) (Socrates Scholasticus).

Liciuniu era un ,,barbar”, născut şi crescut departe de oraşe, spune Aurelius Victor, şi afirmă că se trage din neamul lui Filip Arabul.

Rezistenţi faţă de stăpânirea Romei in Dacia, sarabii, floarea dacilor de altădată, erau retraşi faţă de civilizaţia romană dar se distingeau prin a fi toţi foarte mândri: ,,superbus”, spune Capitolinus despre Filip. Ca dac, Filip era un ,,Traianenses” (era din Provincia Traiana). La Ammian Marcelin, Dacia era ,,Provincia lui Traian” iar ,,Spania era patria lui Traian”.

Cercetătorul Waddington spune că tatăl lui Filip se numea ,,Maximus” şi a fost un Sarabha din Dacia, ca şi tatăl lui Liciniu, ambii din regiunea numită Ptolemeu ,,kat’Arabos potamos”.

Vorbind despre alţi sarabi împăraţi romani, B.P.Haşdeu subliniază că dominaţia romană în Dacia nu a exterminat nici poporul de jos, nici casta aristocraţilor ,,Sarabas” şi nici dinastia (urmaşii) lui Decebal. Filip Arabul - (un saraba) devenise împărat roman la a. 244. La a. 261, pe tronul Romei se urcă un saraba din dinastia lui Decebal – Regillian (Regallian) “gentis Daciae, Decibali ispsius, ut fertur ,,affinis” (Treb.Pollio, XXX Tyr.IX), ceea ce confirmă puternica persitenţă a sarabilor in Dacia, un secol şi jumătate după moartea lui Traian. Haşdeu continua spunând că ,,peste vreo zece ani după Regillian, împăratul Aurelian retrage din Dacia administraţiunea romană şi legiunile, lăsând pe ceilalţi locuitori în voia furtunelor, dar elementul cel nedomolit al Sarabilor rămâne nestrămutat acolo, şi, după ce Roma pierde cu totul Dacia, doi dintr-înşii mai izbutesc a deveni împăraţi romani: la 307 Liciniu […] iar la 305 Galeriu”. Lactanţiu afirmă clar că Galeriu era din Dacia cea veche..de unde mumă-sa fugise cu dânsul, trecând Dunărea, dinaintea unei invaziuni a carpilor. Liciniu l-a ajutat pe Galerius să se urce pe tron, Roma având acum doi daci împăraţi.

Haşdeu deduce că şi Galeriu era la origine “saraba”, era foarte mândru de originea sa, deşi era poreclit “cioban”, se pretindea a proveni dintr-un neam zeiesc (“diis oriundus”). Numele de “Galerius” semnifică “pileatus”: “galerus est genus pilei”, spune Servius într-o “Scholie” la Virgiliu. La rândul său, Lactanţiu, în “De morte persec.XI” spune că mama lui Galeriu cea ,,transdanuviană” era o bogată preoteasă păgână a ,,zeilor de munte”. (Van Haag, “De galeris Caesare” p.3)

Sarabii işi aveau centrul in Oltenia si Haţeg, în vremea năvălitorilor trăind ascunşi în munţi. În tradiţii orale şi scrise din paleoliticul şi neoliticul Spaţiului Carpatic, ”Sarabha e simbolizat prin cerbul – pasăre (cu opt picioare), (tezaurul getic de la Agighiol), până în cultura sanscrită a vedelor şi puranelor, unde apare încarnarea lui Shiva ca Sarabeswara (Sarabha = pasăre) - ”vehicolul lui Vishnu, care duce şi aduce fiinţa din lumea aceasta în cealaltă lume”. (Gh.Şeitan)

Vocea sufletului*

Maria Pruteanu

Istoria a-nceput aici
Unde murit-au ieri eroi
Dar azi dușmanii cei cumpliți
Cu arme-n mâini, la suflet goi
Le scoate crucea din mormânt
Și dau în el ca-ntr-un gunoi.

Ei ne-au umplut cerul cu sfinți
Care se roagă pentru noi
Și cruce Sfinților părinți
Zidit-am noi prin frig și ploi.

Iar astăzi crucea mântuirii
Ce ne-a păzit în grele vremi
E pângărită și scuipată
De oameni mari ce sunt doar viermi.

Și unde-i bravul Decebal
Ca să ne-nvețe să luptăm
Și-acest străvechi pământ al lui
Să îl iubim și să-l salvăm.

Coboară Ștefane din cer
Căci tu ai zis cu glas de Sfânt
Că dacă vor veni dușmani
Te vei scula și din mormânt.

Ridică-te deci Ștefan Sfânt
În lupte grele să pornim
Și crucea să ne-o apărăm
Căci doar prin ea ne mântuim

(Domnului Florian Cârlan)

B. P. Haşdeu (1838-1907) şi Mihai Eminescu (1850-1889)*

Laurenţiu Popescu

Ambii au contribuţii majore la cultura naţională, ambii au importanţă naţională şi universală. Au apreciat folclorul naţional şi l-au valorificat superior. B.P. Haşdeu în “Cuvinte din bătrâni” in “Dicţionarul Magnos Etimologicum” şi altele. Mihai Eminescu în “Călin file din poveste”, “Scrisoarea III”, “Luceafărul” etc.

Ambii au fost deschişi la ştiinţa şi filosofia timpului în care au trăit.Au criticat oportunismul politic: Mihai Eminescu în articolele din „Timpul”, “Scrisoarea III” etc. B.P.Haşdeu în “Oda la ciocoi”, “Complotul bubei”, “Noi la 1892”, “Noi şi ei”.

Au avut planuri mari de creaţii literare. Mihai Eminescu a vrut să creeze 10 opere dramatice inspirate din trecutul istoric al ţării: “Ce-ţi doresc eu ţie, dulce Românie, la trecutu-ţi mare, mare viitor”, „totul trebuie dacizat”. B.P.Haşdeu a scris „Răzvan şi Vidra” şi „Ion Vodă cel Cumplit”.

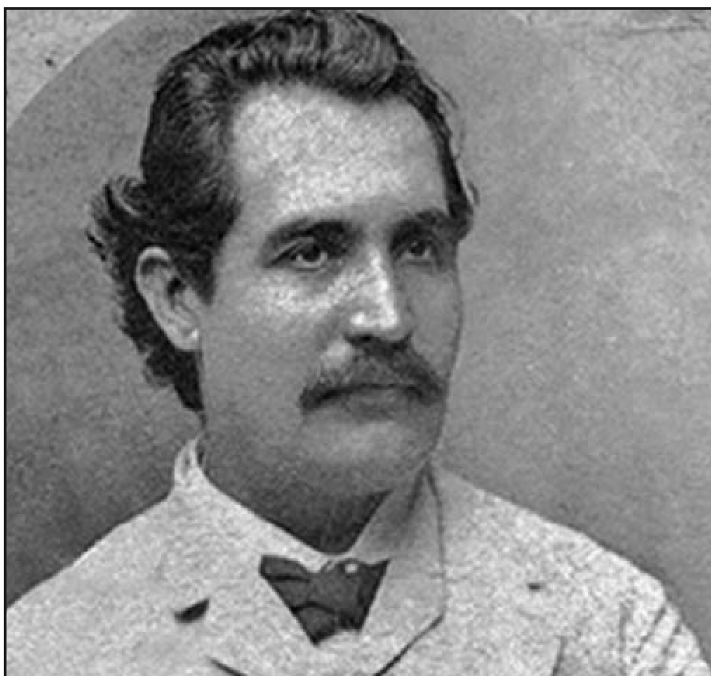
Ambii au militat pentru selecţia valorică a oamenilor. Mihai Eminescu în articole din „Timpul”, în poeziile „Criticilor mei”, în „Glossă” („La izbândă făcând punte,/ Te-or întrece nătărăii/ De ai fi cu stea in frunte”), în „Scrisoarea III” („Voi sunteţi urmaşii Romei? Nişte răi si nişte fameni?/ I-e ruşine omenirii, să vă zică vouă oameni”).

Au apreciat critic, obiectiv domnia lui Cuza, dar şi a lui Carol I. Au criticat detronarea lui Cuza. B.P.Haşdeu în poezia “Complotul bubei” şi Eminescu în articole din “Timpul”. Eminescu l-a numit pe Rege “Carol ingăduitorul” pentru că a fost de acord cu acceptarea în ţară a 20.000 de evrei, expulzaţi din Imperiile vecine, şi a criticat afacerea Strousberg de care profita şi Regele Carol I. B.P.Haşdeu l-a ironizat pe Carol cu jocul de cuvinte: “domnitor/dormitor”, cu urarea: “Să trăiască Carol I! Jos influenţa străină!” şi a arătat cum să se comporte Carol I:

“ 1.Să se silească a cunoaşte rândul ţării

2.Să nu strângă avere, care apoi se risipeşte şi incă cu primejdia casei” (1870)

B. P. Hasdeu, la 1876

Ambii nu au fost de acord cu o dinastie străină, masonică pe tronul ţării. Ambii au criticat demagogia, falsul patriotism, ploconirea la străini (ca filogermani, filofrancezi). Au fost obstrucţionaţi de guvernele şi partidele din acel timp pentru atitudinea lor de critică curajoasă a greşelilor făcute.

Ambii au fost atraşi de personalitatea lui Vlad Ţepeş ca domnitor:

"Cum nu vii tu Ţepes doamne, ca punând mâna pe ei
Să-i imparţi în două cete: în smintiţi şi în mişei
Şi în două temniţi large, cu de-a sila să-i aduni
Să dai foc la puşcărie şi la casa de nebuni." (Mihai Eminescu, "Scrisoarea III")

B.P.Haşdeu analizează fizionomia lui Vlad Ţepes, scoţând in evidenţă câteva trăsături ale personalităţii lui: "O aşa frunte nu putea aparţine decât unui bărbat înzestrat cu cea mai viguroasă inteligenţă; încât dacă istoria acuză pe Ţepes de a fi un gâde al ţării sale, un călău al străinilor, un monstru de cruzime, apoi ea trebuie sa îngreuneze această învinovăţire, constatând că domnitorul avea conştiinţa faptelor sale, încruntându-se in sânge , nu din instinctul brut al fiarelor, ci din precugetare şi cu sistemă…" ("Portretul lui Vlad Ţepes. Schiţă iconografică" 1864)

De ce Brian Stocker l-a transformat pe Ţepeş în Contele Dracula? Cu un singur citat, străinul care ne denigrează poate fi combătut total.

Haşdeu si Eminescu s-au apreciat reciproc, corect, fără complezenţe.

"Eminescu a lăsat multe versuri admirabile; însă meritul lui cel mai covârşitor, un merit de principiu este acela de a fi voit sa introducă şi de a fi introdus în poezia românească adevărata cugetare ca fond şi adevărata artă ca formă, în locul acelei uşoare ciripiri de mai înainte, care era foarte igienică pentru poet şi pentru cititor, scutindu-i deopotrivă pe unul şi pe celălalt, de orice bătaie de cap şi de orice bătaie de inimă…" (B. P. Haşdeu: "Eminescu. Necrolog" publicat în Revista "Nouă", 15.06.1889)

Eminescu la 1.04.1882, în articolul "Columna lui Traian" scria:

" Fără îndoială, unul din meritele d-lui B.P.Haşdeu este de a fi introdus un nou metod, pozitivist oarecum, în cercetarea istoriei naţionale. Înzestrat c-o memorie imensă şi cu o putere de combinaţie aproape egală cu această memorie, întrunind deci cele două calităţi ce caracterizează inteligenţele geniale: memoria şi judecata, cunoscând o sumă de limbi vii şi moarte, intre cari pe cele slave, d-sa ne-a descoperit cel dintâi izvoarele slavoneşti atingătoare de istoria noastră, cu atât mai preţioase cu cât, fiind înconjuraţi de slavi, aceştia ne cunoşteau poate mai bine decât popoarele apusene (…). O interesantă culegere promite a deveni aceea a răspunsurilor pe care invăţătorii rurali le dau la chestionarul ce li s-a împărtit in 1877.Încă sub ministrul Maiorescu se impărţise, după cum ştim, un asemenea chestionar privitor la datinile poporului, la naştere, nunţi, înmormântări şi alte ocazii solemne. La chestionarul I a lucrat mai cu seamă Ion Creangă; al II-lea chestionar e făcut de domnul Haşdeu şi se mărgineşte la obiceiurile juridice ale poporului nostru. Cercetările istorice, filologice şi de psihologie poporană n-ar prezenta un interes atât de viu dacă am avea o epocă de inaltă civilizaţie în urmă-ne, dacă fiinţa noastră naţională s-ar fi păstrat în haina neîmbătrânirii, în scrierile unor cugetători anteriori (…) . Am putea zice că e o luptă de toată ziua, pentru toate bunurile naţionalităţii noastre."

Limba getă sau rumună pe monezile împăraților romani*

Constantin Olariu Arimin

O altă sursă a dovedirii existenţei limbii strămoşeşti şi după ocuparea parţială a Geţiei din anul 106, sunt **inscripţiile cultului mitraic.** În număr de cîteva mii, aceste inscripţii figurează la capitolul ,,cultura elenistică" o născocire a culturnicilor occidentali, dar mai ales germani de pe la mijlocul secolului XIX, cînd descoperind o mulţime de texte care nu puteau fi citite nici în latină **dar nici în greacă,** au tras ei concluzia că această limbă o vorbea oştirea lui Alexandru Macedon. Citirea textelor ,,elenistice" este toată falsă şi intră în acea amplă acţiune de manipulare şi falsificare a istoriei şi culturii Europei din secolul XIX, când unii nu mai aveau loc de alţii, iar mintea le clocotea ca un vulcan în erupţie. Pentru a dovedi această minciună oribilă, dar şi faptul că limba getă s-a vorbit în Imperiul Roman chiar înainte de a ajunge geţii împăraţi prin Septimius Severus la anul 192, dau în continuare câteva monede adunate cu ţârâita de pe internet pentru folosinţa acestei trebuşoare.

Moneda de sus este a împăratului roman de neam latin Marcus Aurelius Antoninus Augustus (161-180) pe care nu l-a pus nimeni, nici chiar Talpa Iadului ori Jupiter să-şi scrie legendele monedei în limba getă sau rumună, ci a făcut-o el după gustul pe care îl avea. În jurul capului este următoarea inscripţie: ANTωNINOCCEDACEICEΛUTOICKΛIΠY, şi dat în alfabet latin avem ANTONINOS SEDA (şedă: în subordine, în supraveghere) SEI (sîi: a fi, a se sfii, a speria) SELI (sel: torent, şuvoi) TOIS (tos: măcinat foarte mărunt) CLIPU. şi adus pentru zilele noastre zicerea sună aşa: Orice clipă, cât de mică este ca un şuvoi sub supravegherea lui Antoninos. Pe cealaltă faţă a monedei avem ΦANEAC ΠΟΛ CωI **+** CIPIA CΠAΛ OC, şi dată scrierea în alfabet latin este: FANEAS (strălucitorul, înţeleptul divin) POL (polei: înger) SOI (soi: ales, deosebit) + SIRIA SPAL(spăl, scald) OS (puternic, tare) şi adus la zi vine: Faneas, Ziditorul îngerilor deosebiţi, m-a scăldat cu lumina lor în Sfânta Sirie. Dar statutul Siriei de centru religios renumit din Asia Mică al Imperiului Roman, îl găsim pentru prima dată amintit cu 150 mai devreme de moneda romană, pe tăbliţa de plumb 57 unde se spune că ,,sfânta cruce se va întinde peste Siria", aici fiind vorba de răspândirea religiei geţilor peste hotarele Dio Geta.

Fanes sau Faneas, era divinitatea ziditoare a tuturor văzutelor şi nevăzutelor, dar după limba priceputţilor greci deşi cultul este luat de la geţi, fiind identificat cu Soarele sau Iubirea şi ca simbol este prezentat printr-un şarpe uriaş din care s-au născut toate. Vom vedea acest concept amintit pe unele din monedele de mai jos. Dar felul în care este scris textul pe monedă are nişte ciudăţenii pe care ,,specialiştii" le-au rezolvat foarte simplu minţind cu neruşinare. Apar în text semnele alfabetului latin amestecate cu cel grec, iar soluţia găsită a fost că meseriaşul nu prea ştia bine să scrie. Este de râsul curcilor să spui că chipul împăratului roman era lăsat la mâna unui ageamiu care nu avea meşteşugul scrisului, ei care îşi umpleau imperiul cu statui şi basoreliefuri! Numai alfabetul get folosea atât literele care formau alfabetul latin cît şi cel grec, pe lângă alte semne, fiindcă ambele alfabete au fost luate din cel născut în jurul Carpaţilor cu multe sute de ani înaintea celor care se pretind că au dat cultura Europei. Fanes sau Faneas este numele grecizat pentru Sarmis, căruia romanii i-au spus Mitra, şi aduc drept mărturie afirmaţia poetului gal Ausonius (310-395) autorul poeziei *Ephemeris* unde la versurile XXVIII el citează un aforism al oracolul orfic privind **divinitatea unică** aşa cum era cunoscută în vremea sa: ,,Eu sunt Osiris din Egipt, **Phanes al mysienilor,** Bachus printre cei vii, cu Eidoneus cel mort, născut în foc, cu două coarne, ucigaşul de titani Dionysos". Iar mysienii dumnealui, erau geţii din sudul Istrului care depindeau religios, cum o arată şi tăbliţele de plumb ale strămoşilor noştri, de dabo geto Sarmisegetusa unde era şi sediul Frăţiei Celui Ales care îl slujea pe Sarmis sau Phanes.

Să spunem adevărul pentru neamul nostru chiar dacă vine aşa de târziu, textele sunt scrise în limba getă sau rumună, fiind prima dovadă istorică a faptului că această limbă a ajuns să se impună în Imperiul Roman încă din timpul domniei acestui împărat fiindcă creştinismul

arimin era slujit numai în limba lui de origine cum a scris ofuscat iudeo-creştinul F. Maternus pe la anii 350 ai erei noastre! Iar conţinutul scrierii este unul religios cu referire directă la religia geţilor pe care a îmbrăţişat-o şi împăratul roman Antonius Pius.

Istoricii spun despre fiul lui Antonius Pius, Commodus care a fost împărat în perioada 180-192 că ar fi adoptat mitraismul drept religie oficială a imperiului, dar moneda tatălui său ne arată că ea era deja intrată în palatul imperial mai devreme. Moneda din stânga are pe avers scrierea DIIO COMMODO, care adus în alfabet latin avem DIIO COMMODO, adică împăratul pe lângă atâtea nebunii făcute se credea intrat în tagma celor 7 veghetori cereşti, numiţi Dio în religia strămoşilor noştri. Pentru revers avem CUHI SSU MITRO şi adus în alfabet latin SUI I(i: a merge, a alerga) SSU(Sebesu: strălucitorul, eliberatorul) MITRO, înţeles ca: voi sui în ceruri şi voi alerga la Strălucitorul sau Eliberatorul Mitra. În expresia DIHO COMMODO, nu se mai respectă nici gramatica latină, ea fiind scrisă după regulile limbii rumune de la sfârşitul secolului II. Moneda din dreapta are scris pe avers: OVΛ ΠIΛ – OUL PIL(pil: bici mare împletit din şuviţe de piele cu care se mâna cârdul de vite). O legendă de-a noastră spune că Dumnezeu, prinzându-l pe Dracu cu vicleşug, încercând să se folosească de şarpe, l-a înşfăcat odată pe acesta de coadă şi făcându-l bici, l-a înfăşurat de trei ori în jurul oului ceresc – universului – ca să-l păzească pe vecie. Pe monedă se vede cum din corpul şarpelui sunt formate trei rânduri de bucle, iar sus este încă una care are forma unui ou. Pe revers avem VΛII + ΩN, adică ULI I (a merge, a alerga) + ON (neam), şi pe înţelesul nostru ar fi: uliul (şoimul ceresc, şaue) care aleargă spre neamul sfânt.

Caracala (211-217), împărat roman de neam get, fiul lui Septimius Severus, ne lasă mărturie pe moneda de mai sus că îi era dragă limba neamului său după cum vedem şi singuri după 1800 de ani. Pe avers scrie numele împăratului, iar pe revers avem textul religios ΠΕΡΙΝΘΙ ΩΝ ΝΕΩ ΚΟΡΟΝΑ - PERINTI (părinte, îndrumător) ON (on: neam, popor) NEO CORONA (cunună, ornament de metal care se pune în cap ca semn al suveranităţii). Avem tălmăcirea aşa: părintele poporului cu noua coroană. Aceste texte pot fi citite numai în limba română şi numai folosind fonetica semnelor cum o au şi pe tăbliţele de plumb descoperite la Sinaia! Să precizez că în religia lui Mitra gradul de ,,tată" era cel mai înalt, iar conducătorul întregului cult era ,,Tatăl Taţilor", înlocuit pe monedă cu cel de ,,perinti" dar care în limba română veche are acelaşi sens. Şi astăzi românii folosesc cuvântul ,,părinte" pentru preot cu sensul de tată spiritual.

Şi de la împăratul get de baştină din Tracia, Maximin (235-238) avem dovezi ale folosirii limbii strămoşeşti pe monedele Imperiului Roman. Prima monedă din stânga are pe o faţă chipul lui Maximin înrăzat aşa cum se cădea oricărui slujitor al lui Mitra cu textul din jurul capului: AUT. MAXIMIN OC RUCE BAYT - AUT. MAXIMIN OS (os: puternic, tare) RUSE (arămiu, roşcat, roşu) BAIT (băit: spălat, scăldat), şi adus pentru noi este: Puternicul Autocrator Maximin a fost băit în lumina soarelui. Pe cealaltă faţă este o construcţie ce are deasupra un copil cu mâinile întinse. Inscripţia este următoarea: OVΛ ΠΙΑΝ ΩΝ ΑΝΧΙΑ ΛΕΩΝ - OUL PIL ON ANGIA LEON, şi trebuie înţeleasă ca ,,oul nou este însoţit de îngerii puternici ca leii. În mijlocul construcţiei este litera E (intrarea în templu) care însemna cetatea din ceruri sau cetatea judecăţii adevărate. În mitraism *leones* era a treia etapă a iniţierii, iar uneori chiar Mitra apare cu cap de leu. A doua monedă are aceeaşi inscripţie în jurul capului, dar la intrarea în templu litera E este înlocuită cu pomul vieţii. Pe această monedă Maximin are coroniţa de lauri ca împărat roman, iar pe reversul ei în jurul unei clădiri este scris: OVΛ ΠΙΑΝΩ ΝΑΓ ΧΙ ΙΛΕΟΝ. Vechii greci spuneau cîntecelor închinate lui Zabelo/Apolo ,,peon" iar muntele Ceahlău în scrierile lui Gh. Asachi este numit Pion, adică unul din munţii sfinţi ai geţilor. Inscripţia trebuie grupată astfel: OUL PIAN ON (a aduna) AGGI (agie) ILE (III, Mântuitorul) ON (neam), şi tălmăcită sună aşa: aici Mântuitorul şi neamul său, s-au adunat pe Muntele Sfânt (Cetatea Zidirii).

Monedă bătută de împăratul Gordian III (238-244) care era de neam roman dar practicant al religiei geţilor unde găsim pe avers IUI SEBASTOI (,,divi augusti" sau ,,theoi sebastoi" erau expresii în latină şi greacă ce subliniau protecţia divină a împăraţilor romani începând cu Octavianus Augustus), adică îngerii păzitori. Pe cealaltă faţă avem legenda: KOIN OC KIΛI MITPO ΠC, şi adusă în alfabet latin este COIN (căina: a plânge, jeli) OS (puternic, tare) CILI (fire subţiri din aur) MITRO P (OLI)S (polei: îngeri şi polis: oraş, cetate). Adus în zilele noastre avem: puternica noastră jale ce curge ca firele de aur este pentru Mitra şi îngerii (sau pentru cetatea lui Mitra care era cetatea luminii veşnice). Moneda din dreapta este tot a împăratului Gordian III, iar pe faţa din dreapta este următoarea legendă: OVΛ ΠIAN ΩN AΓXIA ΛEΩN şi adusă în alfabet latin avem: OUL PIAN (Pion era numele Muntelui Sfânt Ceahlău) ON (on: a se aduna) AGGIA (agie: administraţie) LEON (lei, grad de iniţiere în mitraism). Pe înţelesul nostru este: administratorii ordinului leilor s-au adunat la muntele sfânt. Dar ei aveau şi femei printre iniţiaţi, iar la lei, ele se numeau Lea, adică leoaice, de unde au rămas la noi pentru femei numele de Lia.

Împăratul Gordian III a fost asasinat în anul 244 şi cu această ocazie s-a bătut o monedă comemorativă ce are pe avers bustul acestuia purtând pe cap o coroană cu raze. Pe marginea piesei este scris următorul text: AST.K.M. ANTONIOC GORDIANOC CEB pe care ,,specialiştii" l-au tălmăcit că ar fi o medalie emisă la Tarsus în Cilicia fără a preciza sensul inscripţiilor. De o parte şi de alta a capului împăratului apare litera Π/P. Textul l-am citit astfel: AST (*ast.ruc*: a înmormânta, a acoperi); K (kabir: entităţile cereşti din religia geţilor care aduceau protecţie şi îi ajutau pe oameni să găsească drumul mântuirii; M (Mithra: divinitatea supremă) SEB (*şiba*: cumpănă, cumpănire) Gordianos Antonios. Scrierea o înţelegem astfel: după moarte Gordianos Antonios va fi cântărit (judecat) de către cabirul Mitra, Părintele Patriei. Pe revers este reprezentat Mitra sacrificând taurul, îmbrăcat în costumul specific geţilor şi purtând pe cap tot o coroană cu raze ca a împăratului cu următorul text: TARCO (tarso/tarză: atitudine, chemare) I (a merge, a alerga) MITRO POLE (polei*:* fiinţe supranaturale din mitologia românească, un fel de zâne sau îngeri) OS (puternic), iar în interior M. KABIR cu litere R/P lipită de botul taurului. Interpretarea este aşa: chemarea puternică a îngerilor lui Mitra. Mitra cabirul. Cele două cuvinte care desemnează principalele construcţii religioase în creştinismul ortodox – mitropolie şi mănăstire – sunt cuvinte vechi româneşti aşa cum dovedeşte acest text şi cel de la eseni, pentru *monasterion*.

O monedă a împăratului roman de neam arab Filip Arabul (244-249) unde găsim iarăşi limba noastră cea străbună pe avers cu cuvintele TPI OUΛ ΠIΛ CAPA - TRI OUL PIL SARA, şi chiar asta arată şarpele de pe revers cu cele trei bucle făcute din trupul lui când a ieşit seara în lumină. În jurul şarpelui avem scrierea: MHTPOΠ TOMEA sau TOIEΓ, fiindcă aici avem o inscripţionare cu dublu sens. Fiind făcute unele ,,artificii" literelor, semnele de sub şarpe pot fi citite atât ,,tomeo" cu sensul de cruce strălucitoare sau cele patru puncte cardinale, dar şi ,,toieg" adică băţul de sprijin al lui Poimandre, al lui Senta, Moş Arimin sau tuturor păstorilor de neamuri. Inscripţia poate fi citită ca îngerii lui Mitra peste întreg pământul sau Mitra este toiagul (călăuza) îngerilor. În dreapta este o monedă a împăratului roman de neam get Gaius Messius Quintus Traianus Decius (249-251) care ne arată că geţii nu erau dispăruţi din istorie, fiindcă pe una din feţe este o femeie cu steagul get în mână şi în jurul ei scrie DACIA.

Şi o monedă a împăratului roman de neam get Constantius II (337-361) care are pe una din feţe inscripţia: VICTORIA AUGS COI-IOB, unde cuvintele COI-IOB sunt din limba getă şi trebuie citite SOI-IOB, adică iubire de soi, sau aleasă, aşa cum se cade faţă de o divinitate. Iar Fanes sau Phanes amintit ca Fiul Luminii sau Sarmis al geţilor mai era numit şi Iubire sau IOB, după limba noastră din vechime şi nu cea născocită şi boită de clocitorii de rele.

Aceste dovezi arheologice ne arată că timp de peste 200 de ani, limba getă sau rumună s-a vorbit în Imperiul Roman, la început ca limbă de cult a lui Mitra, apoi tot mai răspândită datorită soldăţimii arimine de peste toate plaiurile, adică Dio Geta, şi provinciile romane Dacia, Panonia, Tribalia, Mesia, Tracia, Macedonia, Dardania.

S-a opus ori a propus B. P. Hasdeu premierea *Teatrului* lui I.L.Caragiale de către Academia Română?*

Din această dilemă nu putem ieşi... Am zis!

Octavian Onea

Istoria literaturii pune în seama lui B.P.Hasdeu respingerea volumului de *Teatru*, de I.L.Caragiale, de către Academia Română. De la Caragiale şi amicii săi, având la mijloc veacul lui Cioculescu şi în coadă mileniul lui Manolescu, există, nu o majoritate, ci unanimitate în această privinţă. O amănunţime n-ar fi de prisos, dar am mânca prea mult spaţiu şi timp. Aşa că vom cita numai *Veacul* şi *Mileniul*.

Raportorul Hasdeu îl „maltratase" pe Caragiale în Acad. Rom., scrie sclipitorul Cioculescu (*Viaţa lui Caragiale*). „Demonstraţia lui Davidescu din 1935 (bine demontată de Ş.Cioculescu în *Detractorii lui Caragiale*)", vine şi D-l Manolescu, „ducea la ultimele consecinţe opinia unor *Hasdeu* şi Sturdza, aceia care *au blocat* premierea de către Academie în 1891 a unui volum de teatru şi a *Năpastei*" (N. Manolescu, *Istoria critică a literaturii române*, p. 427, subl.n.,O.).

Ba din contra, a încerca să nu respectăm şi să blocăm opiniunile acestea (generale), ar fi ca a băga o muscă între pinioanele unei maşinării. Până şi speranţa de a fi făcuţi (cap, de!) afiş, e deşartă.

Şi totuşi... Să vedem, vorba lui Marin Preda, cum devine cazul!...

Plecaseră de două trimestre Iuliile (soţia şi fiica) la Paris. „De la Bariţiu, Roman, Cara-giali etc. multe complimente. Toţi se interesează de studiile şi succesele tale, şi au dreptate", îi scrie Hasdeu fetei, la 30 martie st.v. 1882, „căci tu – besarabo-munteano-ardeleancă – eşti un fel de esenţă a întregului neam românesc." (*Corespondenţa Hasdeu – Iulia,* p.78; anterior, le mai trimisese complimente episcopul Ghenadie Petrescu, la care prânzise Hasdeu, în noembrie 1881; p.64). Cum se vede, Caragiale se afla într-o companie aleasă, atât George Bariţ, cât şi Alexandru Roman – ardeleni, ca şi Iulia-soţia, originară din Roşia Montană – fiind membri ai Academiei. Şi, desigur, între apropiaţii lui Hasdeu şi ai familiei sale.

Relaţiile dintre cei doi dramaturgi erau oarecum vechi, din toamna anului 1869 – primăvara anului 1870, de la Societatea Românismul, după ce, la 15 noiembrie, Hasdeu acceptase preşedinţia Societăţii şi înainte ca I.L.Caragiale să se întoarcă la Ploieşti. În privinţa aceasta avem mărturia, indirectă, a lui Caragiale însuşi, dintr-o scrisoare adresată lui Tudor P. Rădulescu – directorul Casei de Depuneri – care-l felicitase de ziua de naştere: „mi-ai făcut o deosebită cinste, dumneata, acel tînăr entusiast de odinioară din societatea «Românismul»... Îţi mai aduci aminte, fireşte, şi, desigur, cu multă evlavie. Trăiască frumoasa şi cumintea limbă română! Fie în veci păstrată cu sfinţenie această scumpă Carte-de-boierie a unui neam călit la focul atâtor încercări de pierzare!" (Caragiale, *Coresp.*, p.437; 2/15 Febr. 1912.)

Este o tentaţie (ne-o reprimăm) să ne închipuim consecinţele pe care frecventarea Societăţii Românismul – unde erau foarte activi fraţii George şi Grigore G. Tocilescu, colegii săi de la Gimnasiul Sfinţii Petru şi Pavel din Ploieşti – au avut-o asupra lui Caragiale. Constatăm numai că relaţiile cu Hasdeu se păstraseră amicale şi după trecerea unui deceniu. Şi după.

Aşa se face că, puţină vreme după premiera de la Teatrul Naţional a *Scrisorii pierdute* (Marţi, 13/25 Noembrie 1884) Hasdeu, deputat de Craiova, îşi ia adio de pe scena Camerei Deputaţilor, aducând în spectacol o replică a lui Trahanache, din actul III, scena VI. Aici chiar trebuie să ne oprim puţin, pentru că unele dintre „per-

soanele” din Parlament se vor regăsi şi în Academie, în 1891. Aşadar:

Le povesteşte Hasdeu, Iuliilor, la 16/28 Nov. ’84: *„În curs de 3 săptămâni am fost numai pe drumuri: de 5 ori din Bucureşti la Craiova şi înapoi. Am avut un succes strălucit: nu numai m-am ales eu, dar am ajutat a se alege în Craiova toți amicii mei şi am dărâmat pe Stolojanu, care mă combătuse în alegerile trecute. Acum Camera s-a deschis eri.* (Premiera *Scrisorii pierdute*, cu două zile înainte de deschiderea Camerei Deputaților, nu poate fi desprinsă de acest context. Dimpotrivă; n.O.) *Astăzi sau mâine Stolojanu* (continuă Hasdeu) *care s-a ales în Bucureşti după ce a perdut la Craiova, este decis a rădica în Cameră cestiunea că eu nu pot fi deputat de vreme ce sunt director al Arhivei. Sper că-l voi birui şi aci, căci Direcțiunea Arhivei nu este un post administrativ, ş-apoi am foarte mulți amici în Camera actuală. Înțelegeți acum de ce nu v-am scris atâta timp. A fost luptă şi iarăşi luptă* (subl. n.,O.). *Cu toate astea m-am gândit zi şi noapte la voi. Mai am bucluc în Cameră astăzi şi mâine, şi apoi mă linişteasc. De nu eram eu în Craiova, ar fi căzut şi Chițu, căci Stolojanu organizase o intrigă infernală contra noastră, a tuturora. Dar bun e D-zeu! / Mă grăbesc la Cameră.”* (*Corespondența*, scrisoarea 166.)

Peste două zile, Duminică, 18/30 Nov. ’84: „V-am scris alaltăeri. De atunci un succes definitiv, şi mai mare decât cel dintâi. Stolojanu a împins pe Kogălniceanu să conteste alegerea mea, sub cuvînt că directorul Arhivei, ca funcționar, nu poate fi deputat. Erau față în Cameră 120 deputați. Se scoală Kogălniceanu şi zice: Contest pe d. Hasdeu, care trebui să fie invalidat. După lege, o contestare numai atunci se poate lua în considerațiune, când o susțin cel puțin *5* deputați. Preşedintele întreabă dară: Sunt 5 deputați cari să susțină pe d. Kogălniceanu contra d-lui Hasdeu? Adâncă tăcere. Întreabă încă o dată. Aceeaşi tăcere. Întreabă a treia oară. O voce răspunde: Nu este nimeni contra d-lui Hasdeu. Atunci preşedintele rosteşte: Proclam pe d. Hasdeu deputat al Craiovei. Kogălniceanu a rămas ca un caraghioz. Stolojanu devenise galben ca ceara. Toți deputații mă felicitau. Tablou!” (*Corespondența*, scrisoarea 167.)

Dar lupta continuă. Tot Hasdeu, peste două săptămâni, Duminică, 2/14 Decembrie, după ce se deschisese şi Senatul: *„Vă scriu în pripă, căci trebui să merg la Ateneu, unde țin astăzi (Duminică, 2 oare p.m.) o conferință literară. Vă anunț numai că Stătescu în Senat a combătut alegerea mea, cerând de la Minister cu or-ce preț ca să optez pentru Arhivă sau pentru Cameră, una din doă. Chițu a declarat că voi opta. Jurnalele au şi publicat că mi-am dat demisia de la Arhivă pentru a rămâne deputat. E minciună. De Arhivă nu mă las odată cu capul. Mâine mă duc la Cameră, fac un discurs şi-mi dau demisia din deputat. Dacă Camera va refuza demisia, atunci rămân şi deputat şi arhivist. Iată cum stau lucrurile. Bun e Dumnezeu! Eu mă port înțelepțeşte şi cu moderațiune. Să vedem, cine va birui!”* (*Corespondența*, scrisoarea 164; editorii au datat-o, evident eronat: 2/14 noiembrie 1884.)

Momentul fiind tensionat, înțelegând cu o zi mai devreme că a pierdut partida („Un om care 20 de ani a lucrat zi şi noapte în sudoarea frunței şi totdeauna cu fruntea senină, un om căruia energica cetate a Craiovei, prin scrutin secret, i-a dat 400 de voturi, un om care nu a şovăit niciodată pe calea ideilor liberale şi naționale, un asemenea om nu intră nicăeri pe fereastră, ci totdeauna pe uşa cea mare, şi tot aşa pe uşa cea mare va eşi, iar nu pe fereastră din această Cameră”, spunea în discursul ultim; „Monitorul Oficial”, nr. 12, 4 Decembrie 1884; apud I. Oprişan, *B.P.Hasdeu sau setea de absolut*, p.448) şi nevrând să mai întindă coarda, Hasdeu – el însuşi un devastator umorist – destinde situația cu o replică din *Scrisoarea* cea proaspătă a lui Caragiale: *„Îmi permit, domnilor, să trec peste laudele personale, ce-mi adresează aci d. Stătescu, laude care-mi aduc aminte un pasagiu din comedia d-lui Caragiali, pasagiu care zice: «onorabile, dă afară pe stimabilul». D. Stătescu, făcându-mi atâtea elogiuri, se adresează către d. Chițu şi-i zice: Onorabile, dă afară pe respectabilul (Aplauze, rîsete).” („Monitorul” cit.; apud: I.L.Caragiale, Opere, 1, 1959, p.599.) Aducerea lui Caragiale în Parlament – nici n-a fost nevoe să-i numească titlul piesei, fiind suficient să spună „comedia d-lui Caragiali”* – era totodată şi un „certificat de calitate”, pe care Hasdeu înțelegea să-l acorde mai tînărului, dar marelui său confrate, ca pe un monumentum aere perennius, fixat în forul aleşilor națiunii.

Ca o dovadă că teatrul caragialian era deja memorabil.

ASPECTE PATOGRAFICE ÎN VIAŢA ŞI OPERA LUI B. PETRICEICU-HASDEU (1838-1907)

Jurist drd. ***Maria Besciu***
prof. istoric ***Antoaneta Lucasciuc***

„Orice interes faţă de boală şi moarte nu este decât o expresie a interesului pentru viaţă”
THOMAS MANN

Lucrarea prezintă o parte mai puţin cunoscută din viaţa şi opera savantului **Bogdan Petriceicu-Hasdeu.**

Suportul inepuizabil al acestei teme l-am aflat în biografiile contemporanilor dar şi ale celor care s-au aplecat pe filele vastei sale ergografii, după trecerea sa în eternitate (25 august 1907).

Am apelat la literatura memorialistică ce abundă în informaţii psihoafective şi comportamentale – restituire cât mai aproape de adevăr pentru patografie.

Însuşi jurnalul său de tinereţe „***Memoriile unui studinte***”, va confirma o precocitate erotică continuată cu excesul care-l va însoţi toată viaţa. A suferit accidente de călărie şi a fost rănit în duel.

La vestea morţii tatălui său (mai 1872) adusă la cunoştinţă abia în februarie 1873 se îmbolnăveşte de „***grave friguri continue***”, fapt semnalat de ziarul „Columna lui Traian”.

Cum schimbările tulburătoare nu-i vor cruţa sănătatea (fiind şi un fumător înrăit), ne mirăm că a supravieţuit morţii Iuliei, doborâtă de tuberculoză (boala secolului), la vârsta de 18 ani (17 septembrie 1888). O lovitură căreia încearcă să-i facă faţă căutând cu înfrigurare să o întâlnească prin şedinţele de spiritism pe care le-a găzduit în castelul din Câmpina.

Astfel, vom înţelege că amestecul de iubire şi durere îi goleşte trupul de fluxul energetic; spiritul lui Hasdeu s-a năruit dar, poate compensatoriu el descoperă o cale finită prin care să-şi apropie unica fiică (*unică în toate*), aşa cum aforistic afirma poetul nepereche: „**Pentru ce-i etern,timp nu există**!”

Hasdeu, vârful de sus al triunghiului dacic românesc*

Prof. dr. Mihai Popescu
Biblioteca Militară Naţională

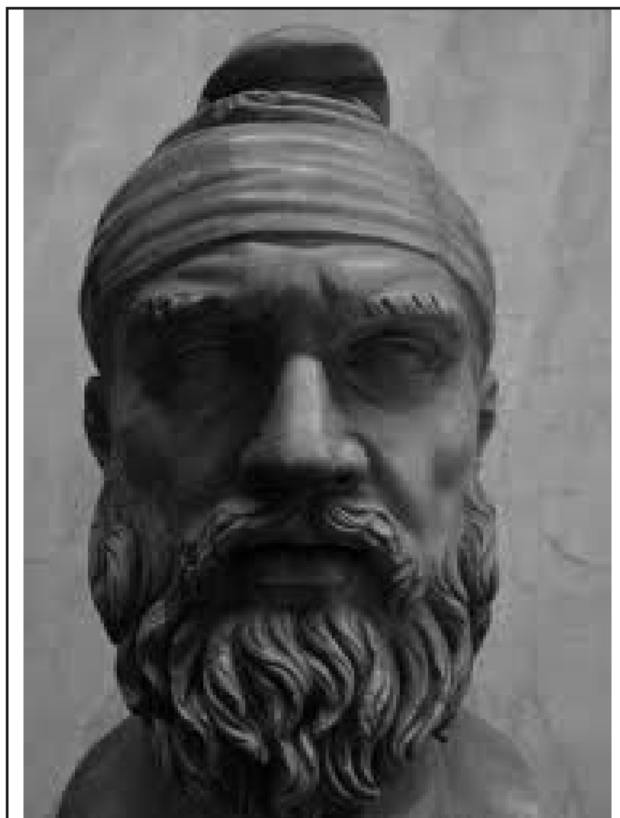
Os de domn al Moldovei, născut între „dacii liberi” de pe malul Nistrului, aflaţi vremelnic sub „protecţia” Imperiului Ţarist, Bogdan Petriceicu Hasdeu s-a simţit atras, încă din pragul adolescenţei, de rădăcinile sale dacice. Tânărul precoce, student la Universitatea din Harkov, elaborase deja, la vârsta de paisprezece ani, *un studiu despre mitologia dacică*, folosind probabil surse din Antichitatea clasică, din culturile slave şi occidentale.

Primit ofiţer în armata rusă, în timpul Războiului Crimeii, trece apoi în Moldova, fiind unul dintre susţinătorii Unirii Principatelor Române. Judecător, profesor, bibliotecar, poet, scriitor, istoric, enciclopedist, el a fost un deschizător de drumuri în toate domeniile abordate.

Prima sa lucrare remarcabilă în domeniul istoriei, ***Pierit-au dacii ?***, publicată în 1860, se ocupă de soarta dacilor după ocupaţia romană şi combate teoria falsă a „părăsirii Daciei”, susţinută de istoricii Şcolii Ardelene, teorie care dăduse apă la moară „teoriei imigraţioniste” privind originea românilor, formulată de istoricul austriac Edward Robert Roesler (1836-1871). Pentru asta, el reanalizează sursele antice şi inaugurează o adevărată metodă de „arheologie lingvistică”.

Deşi înţelege condiţionarea istorică şi politico-religioasă a exclusivismului latinist al Şcolii Ardelene, scuzându-l prin „patriotismul redeşteptării

naționale”, Hasdeu argumentează că autohtonismul românesc în Transilvania, deci întâietatea noastră pe acest teritoriu, se poate dovedi mult mai temeinic prin *demonstrarea supraviețuirii și continuității dacilor* după războaiele cu romanii, decât prin acceptarea concepțiilor tendențioase privind latinitatea pură a poporului român. Ideile lui Hasdeu privind conviețuirea dacilor cu ocupanții romani, primite la început cu uimire și neîncredere de inerția latinistă a contemporanilor, s-au impus treptat în cercetarea istorică românească și au fost continuate de istorici ca Tocilescu, Xenopol, Onciul, Pârvan. Iorga.

Asumându-și „curajul erorii”, asemenea lui Jakob Grimm, Hasdeu începe să caute și să explice urmele traco-dace, reminiscențele preromane, din limba română. Conștient de prioritățile sale, el afirmă: „Departe de a mă făli, regret de a fi cel dintâi care *am întreprins limpezirea elementului dacic* al limbei române”. Reușește să demonstreze cu mijloace științifice că *dacii reprezintă o componentă reală a structurii etnice originare a românilor*, ceea ce presupunea demolarea unor prejudecăți acceptate de istoriografia românească a vremii sale. Întreaga operă științifică a lui Hasdeu poate fi rezumată prin scopul bine determinat de a dovedi continuitatea dacică și românească la nordul Dunării.

Cunoașterea unui număr impresionant de limbi vii și moarte îi permite eruditului să analizeze relația dintre „strat și substrat” în formarea și evoluția limbii române. Substratul – sau temelia primară, originară – era *limba dacilor, ramura nordică a tracilor, acea limbă străveche ce a asigurat amprenta unică a limbii române*, iar acesta influențează toate straturile și sectoarele limbii (muzicalitatea, fonetica, lexicul, morfologia, sintaxa). Stratul reprezintă elementele latine, slave, cumane, pecenege, avare, turcice, grecești etc., adică neologismele care au obținut în timp „împământenirea”, acceptarea în structurile limbii române.

Cercetările sale *Studii gramaticale asupra limbii dacilor. Genitivul și dativul.* (1874), *Zimbrul în Dacia*. (1875) și *Fragmente pentru istoria limbei române. Elementele dacice*. (1876) inaugurează o cale pe care o vor urma numeroși cercetători de la Nicolae Densușianu la I. I Russu și Grigore Brâncuș. Culegerile sale de documente ***Arhiva istorică a Românilor*** (1865-1867) continuă munca începută de Șincai, de Bălcescu și de Laurian, pregătind-o pe cea a lui Densușianu și Iorga. În ***Istoria critică a Românilor*** (1875), Hasdeu a fost primul istoric român care a analizat recenta re-descoperire în epocă a textelor lui Herodot despre geți.

Ultima scriere de investigație istorică a marelui savant a fost *Cine sunt albanezii ?*, publicată în 1901, în care afirmă că „albanezii sunt ramura sudică a vechilor traci”, în timp ce dacii erau „o creangă nordică a tracilor”, iar înrudirea organică dintre cele două limbi se explică prin faptul că au fost două dialecte tracice, albaneza fiind „un interesant rest al vechiului grai tracic”. Asemănarea peste milenii este explicată prin comunitatea originii, comunitatea limbii și comunitatea intereselor, dacii, albanezii și ilirii fiind ramuri ale „numeroasei ginte pantracice”.

Găzduind în paginile revistei sale „Columna lui Traian” *Bibliografia dacică* a lui Alexandru Odobescu (1834-1895), dar și numeroase studii ale lui Nicolae Densușianu (1846-1911), Hasdeu (1838-1907) avea să inițieze cercetarea științifică dacologică, stimulând realizarea ulterioară a ***Daciei preistorice*** și a tututor cercetărilor care au urmat. Odobescu fusese temporar procuror, Hasdeu judecător, iar Densușianu avocat. I-a unit iubirea de daci și de Dacia și au luptat să restabilească „dreptatea istorică”. Toți trei au fost, în cursul vieții, bibliotecari, au elaborat chestionare istorice pentru cunoașterea trecutului românesc (ale căror răspunsuri constituie și astăzi comori nebănuite pentru cercetători) și au ajuns membri ai Academiei Române. Un adevărat triunghi dacic românesc. Iar Hasdeu a fost vârful de sus al acestui prestigios triunghi dacic al culturii române.

Haşdeu – o viziune magică asupra existenţei

Gl. Bg. (r) Grigore Buciu

Să te întrebi la 1860, în plină perioadă cosmopolită, când statul şi civilizaţia românească se străduiau să ajungă din urmă Europa, clădindu-şi modernitatea mai mult pe forme fără fond, era un act de mare curaj moral şi intelectual. Aceasta cu atât mai mult cu cât valorile latiniste stârnite de Şcoala Ardeleană mai acţionau asupra intelectualităţii patentate contemporan şi de efortul de apropiere de vest.

Haşdeu o face, fără a nega latinitatea, în pofida exagerărilor căzute uneori în ridicol, conştient că mişcarea s-a născut din nevoia afirmării dreptului istoric al românilor în Transilvania, şi că aristocraţia acestei origini era de folos pentru cauză, dar nu suficientă pentru adevăr. El îşi propune să descopere ce este dincolo de latinitate, în substratul începuturilor fascinante şi puţin cercetate, dar într-o viziune romantică şi enciclopedică ce-i era structuralmente specifică, ca prinţ scoborâtor din ramura domnească a Moldovei.

El porneşte de la întrebări fundamentale ce depăşesc un domeniu anume şi cer, pentru a găsi răspunsuri credibile, o abordare şi formaţie enciclopedice. Ce este neamul? Care sunt originile? Care şi cum sunt limba, obiceiurile, portul? Ce este omul? Ce este viaţa? Ce este Dumnezeu?

Toate acestea îl fac pe Mircea Eliade să îl califice drept un romantic de anvergură care aplică o metodă magică în căutarea adevărului. Structura operei istorice şi lingvistice este argumentul suficient pentru a susţine ce spunea Mircea Eliade, căci „Istoria critică a românilor", dar şi celelalte, inclusiv ,,Etymologicum Magnum Romaniae", în bună parte, nu au rigiditatea gotică a cercetărilor ştiinţifice de acest fel.

Ca şi poporul din Biblie, poporul român este unul ales, aşa cum unii dintre oameni sunt, dar progresul este doar posibil nu şi necesar, pentru că Providenţa te alege, însă nu te împinge de la spate, te lasă să alegi şi să-ţi asumi responsabilitatea morală pentru ceea ce faci. Poporul român şi Haşdeu, un prinţ fascinant prin ereditate, întindere şi adâncime intelectuală, prin erudiţie şi îndrăzneală, sunt amândoi în această stare. Iar metoda magică, care nu este o fantezie, căci se bazează pe materialitate, spirit şi divinitate, aruncă lumina ei asupra existenţei şi devenirii neamului românesc.

Fascinaţia pentru rădăcini, pentru zonele îndepărtate şi necunoscute ale originilor, dincolo de latinitatea noastră, pe care o putem compara cu situaţia popoarelor şi limbilor neolatine, umple cu spirit golul imens de informaţie ce stă pe puţinele documente existente, din perioada timpurie a veacului de mijloc.

El îndrăzneşte şi argumentează convingător, având acces direct la documente, prin limbile pe care le cunoştea foarte bine, să spună pentru prima dată că dacii n-au pierit odată cu retragerea aureliană. Ei au rămas în vechile lor aşezări, continuând să trăiască într-o cultură şi civilizaţie străveche, acoperită de o limbă mai nouă modelată după o structură gramaticală mai complexă, probabil, dar exprimând gânduri, obiceiuri şi credinţe preromane. Creştinismul timpuriu şi limba latină vorbită, deci nearistocratică, s-au însoţit şi s-au aplicat firesc peste o existenţă autohtonă, guvernată de credinţa în nemurire şi în existenţa unui spaţiu deificat, dincolo de moartea trupului, de o spiritualitate colectivă legată de sacralitatea muntelui şi a pădurii. Din acest punct de vedere, românii seamănă cu maiaşii din Mexic, care au continuat să existe, păstrându-şi portul şi credinţele precolumbiene, sub crusta catolicismului hispanic.

Dincolo de magistralul demonstraţiilor haşdeene privind continuarea dacităţii prin modul de administrare, conducători, nume şi hidronime, care pornesc de la un cuvânt, un termen, şi se dezvoltă într-o istorie în sine, sunt dovezi concrete pe lângă care trecem şi nu le luăm în seamă sau nu le înţelegem. O locuinţă ţărănească fortificată, construită integral din lemn, existentă în Muzeul Satului din Bucureşti este o astfel de dovadă. A fost adusă de la momârlanii din Câmpu lui Neag şi reprezintă, la scară mai mică, o copie a locuinţei cneziale din Ţara Haţegului. Este de fapt locuinţa ce continuă tradiţia dacică şi care include toată gospodăria într-o curte interioară. Când proprietarii lipseau sau peste noapte, porţile se încuiau şi accesul devenea imposibil. Până în 1980, când satul a fost demolat, erau numeroase astfel de locuinţe, deţinute de oameni înstăriţi, chiar daca erau ceva mai modernizate şi mai spaţioase. Localitatea este veche, căci se găseşte reconfirmată ca posesiune a Cândeştilor, în Diploma Cavalerilor Ioaniţi, iar numele de familie sunt şi ele relevante pentru rezonanţă şi vechime: Cânda, Vladislav, Hamza, Tabără, Mojoatcă etc.

Dacă adăugăm şi vechile simboluri ale lemnului şi

pietrei din cultura populară gorjană, aduse la suprafaţă de Constantin Brâncuşi, cu înţelesurile lor spirituale profunde, înţelegem de ce Haşdeu a considerat Oltenia creuzetul dacismului şi al continuităţii ca factor de coagulare. Dar astăzi ştim că unele ipoteze nu se mai susţin şi că Dacia nu a însemnat numai Oltenia, Ţara Haţegului şi Ţara Făgăraşului, ci mult mai mult. Sunt cetăţile dacice atârnate de munţii împăduriţi, acele întărituri de zid care adăposteau partea sacralizată a societăţii: nobilimea, sacerdoţii şi militarii din confreriile lupilor, de la Băniţa până la Piatra Neamţ, inclusiv cele 7 cetăţi pe care şi le revendică secuii din Covasna şi Harghita prin legendele lor. Dacii sunt ai munţilor şi geţii ai câmpiei, dar au vorbit aceeaşi limbă şi au avut aceleaşi credinţe, ceea ce e o realitate regăsită în unitatea de limbă, din nordul Dunării, unde nu sunt dialecte, ci doar diferenţe fireşti de grai.

S-au unit împotriva romanilor, s-au aplecat de nevoie, dar au rămas mereu cu sentimentul de stăpâni înrădăcinaţi într-un spaţiu magic. De aceea terra a devenit ţară şi ţarină, de aceea pavimentum, o pardoseală a curţii sau locuinţei, a devenit întregul pământ pe care îl stăpânim şi, prin extensie, noţiunea de pământ ca totalitate. Magia cea mai evidentă este în demonstrarea originii cuvântului Basarab, care ne adânceşte în istoria străveche până la casta nobiliară a sarabilor dacici, menţionaţi în izvoarele antice. O castă a cnezilor, potenţiali bani, dintre care s-au ales domnitorii românilor multe sute de ani. Aşadar tradiţia dinastiilor eligibile vine din substrat şi confirmă continuitatea şi a fost o piedică serioasă în consolidarea unei anumite familii dinastice ereditare.

În încheiere, am îndrăzni să spunem că şi această divizare a conştiinţei identitare în ardeleni, gorjeni, bihoreni, maramureşeni, olteni, moldoveni, etc., care se spune că stă în calea sentimentului de unitate naţională, chiar dacă toţi afirmăm că suntem români, este un argument de continuitate. Căci acele străvechi codrerii ce au funcţionat probabil în jurul davelor, au trecut în ţări în Evul Mediu timpuriu, acele entităţi, conduse de împăraţi şi nu mai mari decât trei zile de mers, cum se regăsesc în basmul popular, sunt la baza acestei conştiinţe şi mândrii regionale.

Bogdan Petriceicu Hasdeu şi Sfântul Munte Athos*

Iosif Marin

Unul dintre primele studii istorice publicate de Hasdeu după stabilirea sa în Moldova era intitulat *Uricele române aflătoare la Sfetigora* şi a apărut în serial, în mai multe numere din săptămânalul *România*, la Iaşi, în 1858. Publicația îl avea ca redactor şi probabil chiar ca inițiator şi „patron” pe Hasdeu.

Având ca motto un citat din poetul Ovidiu, articolul începe prin descrierea pe scurt a Sfântului Munte Athos, cunoscut în limba română mai veche sub denumirea de origine slavă *Sfeta Gora* sau *Sfetigora.* Autorul ne spune că „rădicata peninsulă înfăţoşează forma unei cruci”, ne dă lista celor douăzeci de mănăstiri şi a celor zece „schiturele”, între care se află unul al „nemuritorului nostru stareț Paisie (Velicicovski – este vorba de actualul schit Sfântul Ilie) şi altul înființat de un boier român cunoscut sub numele de Daniel Moldoveanu (schitul românesc Prodromomul de astăzi).

Apoi descrie bogățiile locului, vii, grădini, codri de castani şi de măslini, felul cum se gospodăresc, se plimbă şi se hrănesc călugării. Textul este presărat cu observații satirice, pline de umor. De exemplu: „Ş-apoi vinul roşu sfetigorean nu-i iarăşi delăturat, chiar în privirea curat igienică: post pisces, vinum misces ...” . „Într-un cuvânt, Sfetigora-i o țară foarte frumoasă şi locuitorii ei-s foarte bine înzestrați”.

Urmează o scurtă istorie a scutirilor de la plata birurilor, a daniilor şi altor avantaje, începând de la împărații bizantini până la domnii şi boierii români, despoții sârbi sau țarii ruşi. Unele observații au o anumită urmă de reproş: „Împărații bulgaro-români nu prea au parte-n moliftele sfetigorenilor” sau „Dar republica sfetigoreană se foloseşte numai din Țările Române de-un venit anual ca de 2.069.658 de lei p-averi nemişcătoare”.

Dar dincolo de averile materiale dăruite de domnii români, în mănăstirile şi schiturile din Muntele Athos, se află numeroase valori spirituale, extrem de valoroase pentru istoria şi cultura românească. „Însă din toate cele mănăstiri, chinoviile sfetigorene sunt de bună seamă-n privire arheologică„

cele mai bine-mpodobite. Tăinuitele lor sunt pline de cele mai scumpe comoare ştiinţifice. Feluritele urice şi zapise, icoanele, chipurile domnilor, peceţile de ceară, de plumb şi chiar de aur, nişte izvoade mari ca de 14 coţi etc".

Studiul continuă cu referiri la călătoria în Muntele Athos a călugărului rus Porfirie Uspenski, în anii 1845-1846, şi la titlurile de acte, manuscrise, cărţi, inscripţii funerare sau murale, transcrise de acesta.

Până la publicarea materialelor culese de călugărul rus, Hasdeu redă, pentru publicul românesc, „un scurt izvod ... al acelor comoare", de la fiecare dintre mănăstirile din Muntele Athos, cu datele când au fost emise, cu numele domnului moldovean sau muntean şi cu conţinutul daniei.

La Mănăstirea Zografu, el descrie 9 urice, de la Alexandru cel Bun,Ştefan cel Mare, Petru Şchiopul, Vasile Lupu şi Antioh Cantemir, la Xenofontes cincizeci şi nouă de documente, la Sfântul Pantelimon (Rusikon sau Rusul) douăzeci şi trei, la Zografu şi la Dionisiu câte nouă, la Marea Lavră şi la Xeropotamu câte şase, la Cutlumuş cinci hrisoave munteneşti, de la Basarab I la Matei Basarab, la Grigoriu patru, la Simonopetra trei, la Hilandar şi Vatoped câte două, la Caracalu, Costamonitu, Dochiariu, Filoteiu şi Sfântul Pavel câte un singur document.

Convins de valoarea deosebită a acestor documente pentru istoria popoarelor răsăritene şi a Ţărilor Rmâne, el dă publicităţii această scurtă listă, „căci cine oare ştie dacă arhivele călugăreşti sfetigorene se vor mai deschide şi pentr-un alt sau în alte împrejurări".

Informaţiile cuprinse în aceste mărturii româneşti de la Muntele Athos pot fi de interes atât pentru un cercetător în domeniul istoriei, cât şi pentru un ziarist sau un umorist. El încheie studiul astfel: „Iat-un izvod, numai un izvod, însă câte cugetări va abate el oare unui istoric, unui publicist şi unui glumeţ".

Pe urmele unor membri ai familiei Hasdeu la Dinăuţi şi Cristineşti

Prof.univ.emerit dr.ing.
Nicolae P. Leonăchescu
Doctor Honoris Causa

În ziua de 13 septembrie 1998, am avut marea şansă de a vizita inopinat Şcoala Medie din satul Dinăuţi (Dinivţi, în limba ucraineană) din raionul Noua Suliţă regiunea Cernăuţi, ca membru al unei delegaţii de parlamentari români.

O clădire nouă, splendidă, construită în anii 1990 – 1993, în care – la data vizitei noastre – învăţau 480 de elevi români îndrumaţi de 97 cadre didactice. În condiţii antologice, ne-au primit şase dascăli ale căror nume au dreptul la cronică: Ludmila Dimitrievici Danielov, Ludmila Ivanovna Chimac, Grigore Gheorghevici Chimac, Natalia Grigorievna Camchevici, Dimitrie Vasilievici Rebco şi Iurie Ilici Ştefiuc.

Atunci am aflat că unii membri ai familiei Hasdeu au avut, cândva, locuinţa în acest sat pur românesc. Coordonatele socio-economice în care trăiau colegii noştri în anul 1998 ne-au impresionat şi le-am descris într-un amplu reportaj [2, 3].

La despărţire, le-am spus: „Vă mulţumesc că mai sunteţi; nu pierdeţi speranţa!"

Mi-am propus a reveni şi o a doua vizită la această şcoală am făcut-o în ziua de 30 noiembrie 2002. Directoarea a primit darul meu (2027 cărţi, în 27 colete!) cu uimire iar discuţia care a urmat a fost definitorie. În acel an, şcoala avea 470 de elevi (satul are peste 2000 locuitori) şi numai 32 cadre didactice! Mulţi profesori plecaseră în ţări ale Europei Occidentale sperând să câştige mai bine pentru că salariile lor, în regiunea Cernăuţi, erau mizerabile şi se onorau cu mare întârziere.

Directoarea şcolii din Dinăuţi ne-a dat speranţa că va procura un articol despre Alexandru T. Hasdeu, scris de Ion Bejenaru. De fiecare dată, urarea „Bine aţi venit!" – fixată pe carton cu suport de lemn pe contur – montată deasupra uşii principale de acces în şcoală şi vizibilă de la mare distanţă, ne-a încredinţat că suntem printre

Elisabeta Hasdeu, mama lui B. P. Hasdeu, la 1836

B. P. Hasdeu, la 1876

Iulia Hasdeu, soția lui B. P. Hasdeu

ai noştri.

Am reținut informația că Alexandru, tatăl lui Bogdan Petriceicu Hasdeu, s-a căsătorit cu Elizabeta F. Daucş din Dinăuți; era de religie creştin-ortodoxă.

*

În aceeaşi zi, 30 noiembrie 2002, am ajuns la Cristineşti, raionul Hotin, cu speranța că vom putea vizita muzeul „B.P. Hasdeu" şi necropola familiei. Totul era închis! Primarul a fost de negăsit. Niciun membru al autorităților locale nu am putut contacta. Era sâmbătă şi pe uşa muzeului programul afişat avea mențiunea „deschis".

În Cristineşti s-a născut B.P. Hasdeu; aici a trăit şi după deces a fost înhumat. Alexandru, tatăl său.

Am rămas cu impresia unui spațiu neîngrijit; ignorat de cei din Hotin! De altfel, evreii din Hotin au întâmpinat cu flori trupele ruse invadatoare – în luna iunie 1940 – şi le-au deschis porțile cetății!

Într-un spațiu izolat şi neîngrijit, am descoperit o placă verticală din marmură („monument") pe care se mai distingeau trei cuvinte: „Rodinne cladovişce Hijdeiv". Placă tombolă nu exista ori, poate, era îngropată.

Un punct de reper al istoriei românilor ignorat, sabotat în mesajul adresat viitorului! Ocupanții ştergeau urmele cu o ură primitivă; proiecția în cronici prin acte de cultură autentice era sabotată ideologic de administrația efemeră a ocupanților sangvinari.

*

În aceeaşi zi am ajuns în orăşelul Herța (Gherța, în limba rusă). De locuitorii acestui străvechi ținut românesc ocupanții ruşi / sovietici şi-au bătut joc timp de aproape o jumătate de secol pentru că sunt „români absolvenți".

Pe strada Lomonosov la numărul 1, s-a aflat sediul Comitetului Raional al Partidului Comunist (bolşevic) al Uniunii Sovietice. Acum se află Biblioteca „Gheorghe Asachi"; directoarea Olga Păduraru ne-a primit româneşte şi s-a bucurat de donația noastră constând în carte românească.

Pentru cititorul nostru, redau inscripția de pe o placă memorială redactată în stilul opresiv al culturnicilor sovietici: „V g «orode» Gherța projival moldavski i rumânski pisateli-prosvetiteli Gheorghe Asaki 1788 – 1869 g. g. pobornic drujbâ s ruskim i ukrainskim narodam".

Comentariile sunt de prisos. Nicio urmă, niciun cuvânt despre vreun membru al familiei Hasdeu.

*

Profesoara Ludmila N. Rotaru din Stroeşti raionul Noua Suliță, inspectoare de limba română în acest raion, ne-a procurat articolul scris de Ion Bejenaru în anul 1991 cu titlul „Hâjdeu la Dinăuți" care conține detalii referitoare la unii membri ai acestor familii. Redăm, integral, acest studiu, în anexă.

Din aceeaşi sursă, am aflat că astăzi există în Dinăuți strada „Bogdan Petriceicu Hasdeu",

eponim definitoriu. Ni s-a comunicat, de asemenea că, aproape de frontiera cu Republica Moldova, există localitatea Bălcăuţi, cu satul Hâjdeu. Încet, dar sigur, toponimele reflectă şi în această zonă o istorie pietrificată.

Bibliografie

Leonăchescu, N.P. – Parlamentarul. Însemnări cu sufletul la gură. Vol. 6, pp. 1497 – 1516; Vol. 7, pp. 1517 – 1525; Vol. 21, pp. 5086 – 5107 şi 5164 – 5166; Vol. 23, pp. 5438 – 5441 (mss.).
Leonăchescu, N.P. – Lacrimile Basarabiei. DRIM EDIT, Târgu-Jiu, 2004, pp. 96 – 108.
Leonăchescu, N.P. – Prin cenuşa imperiului. GLASUL NAŢIUNII, Nr. 9, 12 mai 1999, pp. 12 şi 13. GAZETA DE ARGEŞ, (I), 16 aprilie 1999, pp. 3 şi (II), 17 aprilie 1999, p. 2. POLITICA, (1), 24 aprilie 1999, pp. 5 – (6), 29 mai 1999, p. 16.

ANEXĂ

Să ne cunoaştem istoria:
HÂJDEU LA DINĂUŢI
Ion Bejenaru

La sfârşitul anului trecut (1990), cititorii ziarului nostru au avut ocazia să capete succinte informaţii despre familia Hâjdeu – vestiţi cărturari, scriitori şi savanţi din Cristineşti, numele cărora descinde până în secolul XVII. Unii din această dinastie au lucrat şi în locurile noastre: Novoseliţa, Hotin, precum şi la Chişinău, Odesa, Cameneţ-Podolschii, Vinniţa ş.a. Puţini însă ştiu că familia Hâjdeu e strâns legată de satul Dinăuţi.

E cunoscut faptul că Tadeu Hâjdeu, tatăl lui Alecsandru şi Boleslav, revine cu toată familia la moşia sa din Cristineşti abia în 1817. Fiul mai mare al lui Tadeu, Alecsandru Hâjdeu (1811 – 1872), de care ne vom ocupa în acest articol, a primit studii la pensionul de copii nobili din Chişinău, apoi la universităţile din Harcov, München şi Heidelberg. În urma acestor studii devine poliglot (cunoştea aproape zece limbi) şi îmbrăţişează multiple ramuri din diverse domenii (botanist, filosof, filolog, arheolog, pedagog, avocat, istoric, nuvelist, poet); devine membru corespondent al Societăţii de Istorie şi Antichităţi din Odesa (1835).

În perioada dintre 1830 – 1840, A. Hâjdeu îndeplineşte funcţia de efor al şcolilor ţinutale şi lancasteriene din Hotin. Tot în acest timp practică şi avocatura: participă după moartea tatălui său (1835), la procesele legate de apărarea drepturilor familiei sale asupra pământurilor moştenite; se angajează, în 1836 – 1837, în susţinerea procesului deschis de Maria Daucş, privind moşiile ce le avea în comuna Dinăuţi.

Pregătind şi apărând procesele familiei Daucş, tânărul avocat se îndrăgosteşte de fiica Mariei-Elizabeta – „o prea tânără femeie cu figura slavă“ (G. Călinescu). Dragostea i-a dat imbold să scrie o poezie cu dedicaţia „E.F.D.“.

Cercetătorul din Chişinău, Pavel Balmuş, presupune că abrevierea conţine numele de familie, prenumele şi numele după tată al fiicei Mariei: Elizabeta Feofilovna Daucş, viitoarea soţie a scriitorului – avocat. Presupunerea nu poate fi pusă la îndoială deoarece poezia are la sfârşit nota: „Dinăuţi, 1836“.

Într-o scurtă notiţă biografică a marelui scriitor, filolog şi savant B. Petriceicu Hasdeu născut la Cristineşti din părinţi ortodocşi, Liviu Marian notează că mama lui Bogdan, Elizabeta, era originară din comuna Dinăuţi, învecinată cu Cristineşti. Prin urmare, bunica talentatei scriitoare Iulia Haşdeu, dispărută prematur, este din Dinăuţi.

Evident, în exponatele muzeului satului Dinăuţi, care în prezent se află pe cale de constituire, un loc aparte ar trebui să ocupe informaţiile ce ţin de aflarea lui Alecsandru Hâjdeu în acest sat, legătura familiei Daucş cu viaţa satului; de unde a venit porucicul lituanian Feofil Daucş la Dinăuţi, care era Maria, soţia sa, şi în care parte a satului au fost moşiile lor, cât au trăit ei la Dinăuţi? …

Cunoscând aceste câteva date, afirmăm cu toată certitudinea că satul Dinăuţi are directă legătură cu dinastia familiei Hâjdeu (Haşdeu) – Alecsandru, Bogdan, Iulia, scriitori şi savanţi cu renume mondial.

De asemenea, cred eu, pentru dinăuţeni ar fi o înaltă cinstire şi recunoştinţă faţă de predecesorii – pământeni, iar pentru elevi – o mândrie ca la 1 septembrie 1992, când vor păşi pragul noii clădiri ce se înalţă în prezent, şcoala medie să poarte numele ilustrului scriitor şi pedagog, Alecsandru Hâjdeu.

[Publicat în: PE CALEA LENINISTĂ. „Organ al Comitetului raional al Partidului Comunist al Ucrainei şi al Sovetului raional Novoseliţa de deputaţi ai poporului, raionul Cernăuţi“, Nr. 30, 9 martie 1991, p. 3 (Ion Bejenaru – candidat în filologie)]

Haşdeu şi continuitatea spirituală românească

Prof. Gheorghe Tarara
Colegiul Naţional ,,B. P. Hasdeu" Buzău

Continuităţile culturale marchează traseele subterane prin care circulă sevele spirituale ale unui popor. Ele conferă fizionomii şi profile inedite epocilor istorice, potenţează energii, altfel latente şi întăresc autenticitatea exprimării. Redresează, în ultimă instanţă, liniile de forţă ale unei culturi naţionale. Într-un asemenea context ideatic, revenirea la enciclopedismul întruchipat de Bogdan Petriceicu Haşdeu nu este inutilă. Doreşte doar să sublinieze semnificaţia majoră a câtorva idei şi matrici spirituale, definitorii pentru patrimoniul naţional.

Ca semnificaţie, enciclopedismul lui Haşdeu acoperă o anumită înţelegere a raportului dintre particular şi general: pe de o parte, interesul manifestat în raport cu o multitudine de domenii structurate după logici bine individualizate, iar pe de altă parte, o apetenţă, uşor de înţeles şi explicit în termeni sociali istorici şi psihologici, pentru întreg şi universalitate.

Tentaţia totalităţii accentuează, aşadar, efortul său creator. O recunoaşte deschis în 1892: ,,mă preocupă regula, norma, totalitatea" (1). Interpretată în paradigma sincronismului, această afirmaţie arată încercarea lui Haşdeu de a se racorda la tendinţele europene. Însă, citită în cheia protocronismului, ea dezvăluie rolul jucat de Bogdan Petriceicu Haşdeu în iniţierea, respectiv întărirea unor direcţii fundamentale ale culturii române. Aprecierile făcute la adresa doctrinelor pozitivismului sau funcţionalismului, extrem de influente nu numai din cauza personalităţii întemeietorilor (Comte şi Spencer), nu au valoare în sine, ci mai ales pentru proiectul avansat de Haşdeu în planul explicării socialului.

De aceea afirm că, în fond, ceea ce s-a numit filozofia istoriei la Bogdan Petriceicu Haşdeu, desemnează o realitate teoretică mult mai amplă. Avem de-a face cu o veritabilă filosofie socială, sintagmă utilizată mult mai târziu de Dimitrie Gusti în definirea propriei sale discipline sociologice.

Din această perspectivă, consider că Haşdeu este un promotor avant-la-lettre al metodei monografiei sociologice. Formula ,,complex al ştiinţelor bio-sociologice" pusă în circulaţie în lucrarea ,,Istoria critică a românilor" are meritul de a surprinde necesitatea imperativă a constituirii unui ansamblu de informaţii pentru baza demersului său istoric. Conţinutul expresiei amintite este acela de cunoştinţe, sub raport teritorial, etnografic, dicrastic, mobiliar, ostăşesc, religios, juridic, economic, literar, artistic" (2). Comparaţia inevitabilă cu poziţia asumată de Gusti arată că întemeietorul şcolii monografice de la Bucureşti considera, la rândul său, realitatea socială drept un sistem ,, produsul, unei plămădeli de spaţiu, timp, sânge şi suflet care formează cadrele cosmologic, istoric, biologic şi psihic". Aceste cadre interacţionând cu voinţă omenească, generează manifestările juridice, politice, economice şi spirituale (3).

Se impun câteva observaţii. În primul rând, aceea potrivit căreia, deşi elementele în cauză sunt diferite ca denumire, ele se circumscriu aceleiaşi realităţi. Astfel, concepţia lui Haşdeu este implicită, a lui Gusti explicită. În al doilea rând, merită evidenţiată o trăsătură comună a celor două poziţii, şi anume holismul abordării. Haşdeu tinde către un sistem explicativ integrat, în timp ce Gusti l-a elaborat ca atare. În al treilea rând, ambele teorii asigură contactul direct cu realitatea naturală şi socială, aspect pe care îl putem reda în exprimarea, unirea dintre empiric şi teoretic: „ Fondarea teoriei pe fapte, un deziderat pentru Haşdeu, s-a metamorfozat la Dimitrie Gusti în principiul investigaţiei de teren şi al echipelor multidisciplinare".

Interesul lui Haşdeu pentru totalitatea a guvernat, în ultimă instanţă, şi concepţia sa despre evoluţia societăţii. A numit-o pozitivism istoric şi în numele acestuia a formulat un principiu explicativ specific: ,,Istoria este critică legilor naşterii, creşterii, dezvoltării, slăbirii, pieririi şi renaşterii popoarelor în spaţiu şi timp." (4).

Triada haşdeiană, implicată în acest text, respectiv ,, naştere, creştere, pierire", se înscrie într-un mod neaşteptat, pe o direcţie de gândire care începe la cronicari şi se încheie la Blaga. Stolnicul Cantacuzino numea etapele prin care trec statele în evoluţia lor, astfel: ,, urcare, stare, pogorâre". Dimitrie Cantemir a fundamentat ciclul parcurs de monarhii prin conceptele ,,naştere, creştere, decădere, îmbătrânicire şi pierire". La Vasile Conta, regula creşterii şi descreşterii a devenit legea ondulaţiunii universale, respectiv a apariţiei, dezvoltării şi dispariţiei formelor evolutive. Sinusoida întruchipată de formularea lui Conta a căpătat la Lucian Blaga amprenta unui contur puternic intelectualizat: spaţiul mioritic, definit prin alternanţa deal-vale.

În încheiere, rămâne să ne întrebăm dacă în spatele tuturor acestor sinapse spirituale, nu regăsim ca factor stimulativ, interesul constant, aproape obsesiv al lui Haşdeu pentru istoria dacilor.

__Note__:

1. B.P. Hasdeu, ,,Noi în 1892", în ,, Sarcasm şi ideal ", Bucureşti, 1987, pag 37.
2. B.P. Hasdeu, ,,Istoria critică a românilor", Bucureşti , 1875, pag VIII
3. Dimitrie Gusti, ,,Sociologia- schiţa unui sistem de sociologie", în ,,Omagii profesorului C.Rădulescu Motru", 1932, pag 318-319
4. B.P.Hasdeu- ,,Istoria", în ,,Forţa de istorie şi literatură", 1860, pag 1

Dovezi ale continuității civilizației geto-dace la nord de Dunăre*

Av. Oana Coandă

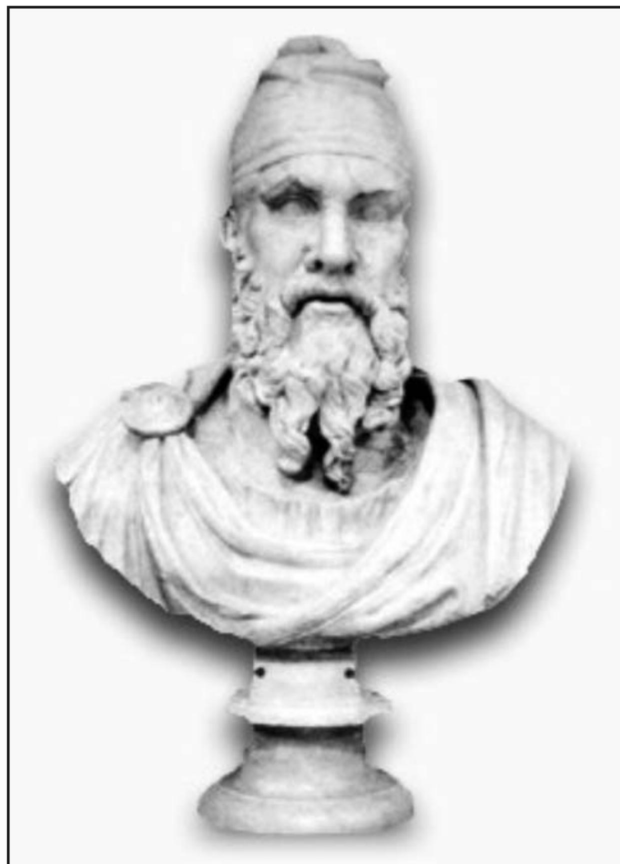
Trebuie să începem această lucrare cu remarca următoare: tema congresului de anul acesta este concepută sub forma unei întrebări care, pe lângă faptul că face referire la articolul cu acelaşi nume, „Pierit-au dacii?"[1] scris de Bogdan Petriceicu Haşdeu şi publicat în 1860, presupune un răspuns complet, corect şi actualizat cu reconsiderarea argumentelor privind originea şi continuitatea dacilor pe teritoriul originar în care s-au născut. Deci, astfel celebrăm, pe de-o parte, personalitatea şi activitatea lui Bogdan Petriceicu Haşdeu şi pe de altă parte, aşteptăm un răspuns argumentat cu privire la existența trecutului civilizației dacice, continuitatea acesteia în prezent şi perpetuarea ei în viitor.

Din perspectiva dreptului constituțional, statul este alcătuit din următoarele elemente: teritoriul, populația, o putere organizată ce dirijează grupul şi o ordine socială, economică, politică şi juridică.[2] În momentul în care unul din aceste elemente dispare, statul încetează a mai exista. Există istorici care susțin dispariția statului Dacia in toate elementele sale. Vom demonstra că Dacia nu a dispărut ca stat.

Tot in teoria dreptului constituțional, s-a definit[3] statul ca fiind națiunea juridic organizată. În teoria obiectivă dezvoltarea istorică obiectivă a populației constituie națiunea, în teoria subiectivă, națiunea este constituită din voința de a trăi împreună şi din tradiția spirituală comună. Vom demonstra că națiunea Dacă nu a dispărut nici subiectiv şi nici obiectiv.

Lucrarea noastă are drept scop abordarea din mai multe puncte de vedere a teoriei continuității civilizației geto-dace, pornind de la argumentele oferite de Bogdan Petriceicu Haşdeu în monumentala operă „Pierit-au dacii?", argumente de ordin lingvistic, în cea mai mare parte, şi ajungând la dovezile de ordin religios şi ritualic trecând prin argumente de ordin istoric şi arheologic.

Lucrarea cuprinde trei părți principale cu referire la principalele argumente formulate de-a lungul timpului, care să susțină răspunsul pe care, în concluziile acesteia, am să-l dau: perspectiva şi argumentele geniului lui Bogdan Petriceicu Haşdeu,

perspectiva şi argumentele istoriei şi arheologiei şi perspectiva şi argumentele istoriei religiilor.

1. Perspectiva şi argumentele geniului lui B.-P. Haşdeu

Lucrarea „Pierit-au dacii?" a fost publicată în „Foița de istorie şi literatură" pentru a combate teoriile Şcolii Ardelene care susținea exterminarea dacilor şi originea noastră exclusiv romană şi să dovedească continuitatea dacilor la nord de Dunăre. Haşdeu susține că dacii sunt o ramură nordică a tracilor. Studiind izvoarele antice cum ar fi scrierile lui Pausania, Appian, Dio Cassius şi Eutopius, Haşdeu aduce argumente prețioase în susținerea continuității națiunii dace.

Ne folosim şi de alte lucrări ale lui B.P. Haşdeu, dar şi de lucrarea „Pierit-au dacii? Unde sunt romanii în Dacia?" scrisă de domnul Gavrilă Copil.[4]

2. Perspectiva şi argumentele istoriei şi arhe-

ologiei

Într-o carte bine scrisă a istoricului Neagu Djuvara[5], sunt enumerate zece argumente, pe care istoricul le-a adunat pentru a demonstra continuitatea neamului dacic la nord şi la sud de Dunăre.

La argumentele acestea, alăturăm consideraţiile, opiniile şi argumentele altor iluştri istorici cum ar fi: Petre P. Panaitescu[6], G.D. Iscru[7], Iosif Constantin Drăgan[8], aducem dovezi din izvoarele antice istorice şi arheologice, precum şi argumentele domnului dr. Napoleon Săvescu[9].

3. Perspectiva şi argumentele istoriei religiei

Aşa cum am afirmat şi în introducerea acestei lucrări, naţiunea înseamnă şi o tradiţie spirituală comună, de aceea studiul argumentelor privind continuitatea spirituală este relevant pentru a susţine perpetuarea populaţiei Daciei.

Pentru argumentele ce ţin de continuitatea spirituală a populaţiei dacice invocăm studiile realizate de Mircea Eliade[10], Dan Oltean[11], şi alţii.

Drept moşteniri ritualic-religioase putem invoca Cultul moşilor, Caloianul, „Balada Şarpelui", simbolul lupului, Solomonarii, pasărea sufletului, mitul celor 7 ceruri, priveghiul vesel.

Drept concluzie a acestui studiu, vom răspunde la întrebarea „Pierit-au dacii?" cu: „NU! Nu, Dacii nu au pierit, Dacii sunt aici!"

NOTE

1. Bogdan Petriceicu Haşdeu, „*Pierit-au dacii*?", Ed. Dacica, Bucureşti, 2009, pp. 7-22.
2. Dan Claudiu Dănişor, *„Drept constituţional şi instituţii politice"*, Ed. C.H.Beck, 2007, pp. 22-23.
3. Dan Claudiu Dănişor, *„Drept constituţional şi instituţii politice"*, Ed. C.H.Beck, 2007, p. 35.
4. Copil Gavrilă, „*Pierit-au dacii? Unde sunt romanii în Dacia?*", publicată în „Noi, Tracii", nr. 85 din noiembrie 1981, pp.1-6.
5. Neagu Djuvara, „*O scurtă istorie a românilor povestită celor tineri*", Ed. Humanitas, Bucureşti, 2010, pp. 23-29.
6. Petre P. Panaitescu, „ *Istoria Românilor*", Ed. Didactică şi pedagogică, Bucureşti, 1990, pp. 57- 62.
7. G.D. Iscru, „ *Traco – geto – dacii, naţiunea matcă din spaţiul carpato – danubiano – balcanic* ", Casa de editură şi librărie, Bucureşti, 2005, pp. 185-194.
8. Iosif Constantin Drăgan, „ *Mileniul Imperial al Daciei*", Ed. Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1986, pp. 189-198.
9. Napoleon Săvescu, „*Noi nu suntem urmaşii Romei*", Ed. Teocora, Buzău, 2012, pp. 85-102.
10. Mircea Eliade, „*Istoria credinţelor şi ideilor religioase*", vol. 2, Ed. Chişinău Universitas, Chişinău, 1992, pp. 136- 176, „*Tratat de istorie a religiilor*", Ed. Humanitas, Bucureşti, 1992 şi „*De la Zalmoxis la Genghis-Han, Studii comparative despre religiile şi folclorul Daciei şi Europei Orientale*", Ed. Humanitas, Bucureşti, 1995.
11. Dan Oltean, „*Religia Dacilor*", Ed. Saeculum I.O., Bucureşti, 2006, pp. 369-456.

Bogdan Petriceicu Haşdeu – părinte, dascăl şi mentor

Dr. Crina Bocşan,
preşedintele Asociaţiei UNESCO Iulia Haşdeu

Spirit enciclopedic, Bogdan Petriceicu Haşdeu s–a afirmat ca istoric, filolog şi scriitor, a cărui personalitate a atras numeroşi critici şi istorici literari. Intuindu-i capacitatea de a se afirma ca om de ştiinţă, Nicolae Iorga îl considera *una din perlele junei generaţiuni române,* care a fost deschizător de drum în lingvistica comparată, în istorie ş.a. Prin poziţia sa în învăţământul superior B. P. Hasdeu a avut posibilitatea să trimită la studii în străinătate pe numeroşi tineri. I-a îndrumat, i-a urmărit cum evoluează, i-a sprijinit să obţină burse de studii şi să aibă acces la documentare şi la personalităţi de la marile universităţi din Europa. În familie, dragostea paternă a purtat amprenta de dascăl, aşa încât studiile fiicei sale au fost permanent dirijate, fie în pregătirea în particular a examenelor pentru clasele primare (absovite cu dispensă de vârstă) în ţară, fie când la mii de kilometri aceasta era la Colegiul Sevigne ori la Sorbona.

Iulia Haşdeu, cunoscută în cercul de prieteni ai familiei ca un copil precoce şi ca o tânără deosebit de înzestrată, a murit înainte de a împlini vârsta de nouăsprezece ani (1869-1888). Urmând sfatul şi rugămintea tatălui, Lilica a păstrat scrisorile primite în cei opt ani de despărţire cât au durat studiile ei la Paris. Fiica îi dă sistematic raportul cu privire la situaţia şcolară, îi cere sfatul în alegerea temelor şi cursurilor; tatăl se interesează mai ales despre profesorii cu care lucrează fiica sa, de lecţiile particulare pe care

le ia la germană, greacă veche, desen, pictură, pian şi canto.. Părintele-dascăl o povăţuieşte *În minciună şi în lene, în pierderea ambiţiunii şi a demnităţii e greu numai ca cineva să înceapă, căci apoi iute se rostogoleşte din ce în ce mai jos* .

De fiecare dată Iulia îi povesteşte tatălui despre profesorii Lavigne, Breal, Larroumet, Seailles, Henri Joly, Savigne, Leger şi Gaston Paris, Louis Havet, Martha, Carrau, Paul Girard, Boutroux, majoritatea lor fiind în strânse legături cu B.P.Haşdeu şi cărora savantul le trimite fascicole din *Etymologicum*, şi articole. Însă odată cu trecerea timpului Haşdeu este din ce în ce mai îngrijorat de starea sănătăţii fiicei sale şi în decembrie 1887 el reproşează: *Eu înţeleg focul Lilicuţei de a face licenţa mai curând, dar o dată cu capul nu în dauna sănătăţii. Sănătatea pe prima linie, studiul pe a doua şi e foarte logic, căci omul poate fi sănătos fără studiu, dar nu poate studia fără sănătate*...*Dar nu vreau deloc o muncă peste măsură, o muncă exagerată , în detrimentul sănătăţiii în dauna pieptului ei şi a ochilor ai copilaşului meu.*Iulia însă continuă să îi pună întrebări despre alegerea temelor pentru teza de doctorat, obiceiuri la români ş.a.m.d.*

Preocupat de felul în care se descurcau singure în Paris, apoi din ce în ce mai îngrijorat, magistrul Haşdeu apelează la elevii lui trimişi la studii în străinătate, cum erau Bianu, I. Bărbulescu, Gaster şi mai ales Tocilescu şi Şăineanu să afle situaţia celor două Iulii. Aceştia, după ce îl puneau la curent cu stadiul pregătirii lor profesionale îi dădeau informaţii despre soţie şi fiică. Iar de la acestea cerea informaţii :*Ce mai face Bianu şi de ce nu-mi mai trimite nimic pentru Columna? Dar ceva lucrat cu toată seriozitatea unui elev, dacă nu al meu, cel puţin al lui Ascoli…*

Ioan Bianu (1856-1935) eminent filolog, lingvist, editor de texte vechi româneşti a beneficiat de sprijinul lui B.P.Hasdeu. In 1881 îi scrie din Milano*: D.Ascoli va începe poate vineri. L-am văzut săptămâna trecută, i-am dat scrisoarea d-tale. M-a primit bine şi mi-a dat o scrisoare către secretarul Academiei spre a mă înscrie la cursuri.*În data de 2 decembrie dă un raport minuţios: *Astăzi ţi-am trimis un program complet de cursurile acestui an ce se fac aici (..) folosesc timpul căutând ceva privitor la istoria noastră. Am început cu Biblioteca Ambrosiana unde se găseşte câte ceva. Am scris d-lui Densuşianu ce am găsit până acum (...) Voi trece apoi la biblioteca naţională din palatul Breva (….)* Şi iată şi recunoaşterea sprijinului şi recunoştinţa că a fost introdus în lumea ştiinţifică**:** *Scumpe şi stimate Maestru al meu, cel mai mare bine ce mi-ai putut face este de a mă fi silit să mă apropii de Ascoli. E un om acesta, un lingvist de rădăcină*(...) *Prepar însă deodată cu acestea şi o altă lucrare. La Ambrosiana am găsit într-un codice o poezie scrisă prin secolul XIII-XIV în dialectul veneţian mult toscanizat.*

El continua să se consulte cu Magistrul Haşdeu**:** *În fine, te rog dispune cum crezi d-ta că este mai bine, eu mă voi grăbi a face cum vrei şi cum mi se va ordona, căci sunt cu totul convins că numai interesul studiilor mele te ocupă în această cestiune (1882)*

La rându-i, B.P.Haşdeu mărturiseşte: *În Filologie am până acum numai doi elevi cu care mă mândresc: el şi Chiţu (18 scrisori in perioada 1882-1903)*

Alt discipol al lui Haşdeu care i-a continuat fidel cercetările a fost Ioan Bogdan (1864-1919) Filolog şi istoric, cu bursă în străinătate la Viena şi Petersburg, Moscova, este creatorul şcolii de slavistică

În noiembrie 1887 din Viena se adresează lui B.P.Haşdeu: *Stimate domnule Haşdeu* (…) *Doream să vă întreb cum aţi crede d-voastră că ar trebui să încep studiile în limbile slavice moderne şi de slavistică în general (...). Nimenea nu-mi putea spune mai bine ce să aleg decât d-voastră.* În decembrie 1888 scrie din Petersburg: *De studiile ce le-am făcut aici în semestrul trecut sunt foarte mulţumit*, şi adaugă *autoritatea şi cuvântul dv. va face mai mult decât scrisoarea mea..*

Lazăr Şăineanu (1859-1934), lingvist şi filolog, distins cu premiul Academiei franceze poartă corespondenţă cu B. P. Hasdeu în perioada 1887-1902 pe când era la studii la Paris şi i se adresează cu *Iubitul meu profesor.* El este cel care vorbeşte cel mai mult despre Lilica şi e ataşat familiei Haşdeu, încheie scrisorile cu *binevoiţi a primi, domnule Hasdeu, expresiunea stimei şi recunoştinţei mele*, aminteşte de *sfaturile binevoitoare şi nepreţuita intimitate de care m-am bucurat în tot timpul studiilor mele*. Îl asigură pe magistru: *sămânţa presărată de Dvs. nu va rămâne într-un teren sterp, ci ea va încolţi în sensul direcţiunii ştiinţifice ce aţi imprimat studiului limbii la noi în ţară*

Grigore Tocilescu (1874-1909) a fost istoric arheolog şi folclorist, iar lui B.P. Haşdeu i se adresează în scrisori sobru cu formula *Stimabile domnule Hasdeu* din Praga, apoi din Viena: *socotii să mă îndreptez iarăşi la luminele şi sfaturile d-tale* şi îi trimite materiale foarte interesante spre publicare în *Columna şi Columna lui Traian* în domeniul istoriografiei. Ca şi ceilalţi discipoli, în semn de recunoştinţă el îl consideră pe Bogdan Petriceicu Haşdeu: *mult venerat şi al meu pururea scump profesor***.

<u>NOTE</u>

*Abia după moartea Iuliei, părintelui îndurerat i s-au destăinuit orele în care geniala lui fiică pregătise pentru tipar volumele de versuri *Bourgeons d Avril Fantaisies et reves, Confidences, Chevalerie,* care l-au făcut să recunoască*: Fiica noastră, dispărută la o vârstă fragedă a lăsat totuşi o moştenire literară care prin bogăţia şi diversitatea ei ar fi suficientă să marcheze traseul unei vieţi îndelungate*

**Corespondenţa dintre cei doi precum şi scrisorile primite de magistru de la diferite personalităţi ale vremii printre care cele de la Vasile Alecsandri,Victor Babeş, Anton Bacalbaşa, Al.Beldiman, Ion Bianu, Barbu Delavrancea, Ovid Densuşeanu, Nicoale Iorga, Ionescu-Gion, Lazăr Şeineanu, De Gubernatis, Jules Michelet aflate în Arhivele Statului au fost date tiparului în volumele *B.P.Hasdeu şi contemporanii săi români şi străini* (trei volume),volumele *Corespondenţa dintre Bogdan Petriceicu Hasdeu şi fiica sa Iulia*, Bogdan Petriceicu Hasdeu, *Epistolar,* Iulia Haşdeu *Opere alese*

„URSITA", INEDITUL ROMAN AL LUI BOGDAN PETRICEICU HAŞDEU, CRONICĂ A CONTINUITĂŢII TRADIŢIILOR CULTURALE ALE CIVILIZAŢIEI DACILOR*

(rezumat)

Lucreţia Eugenia Brezeanu

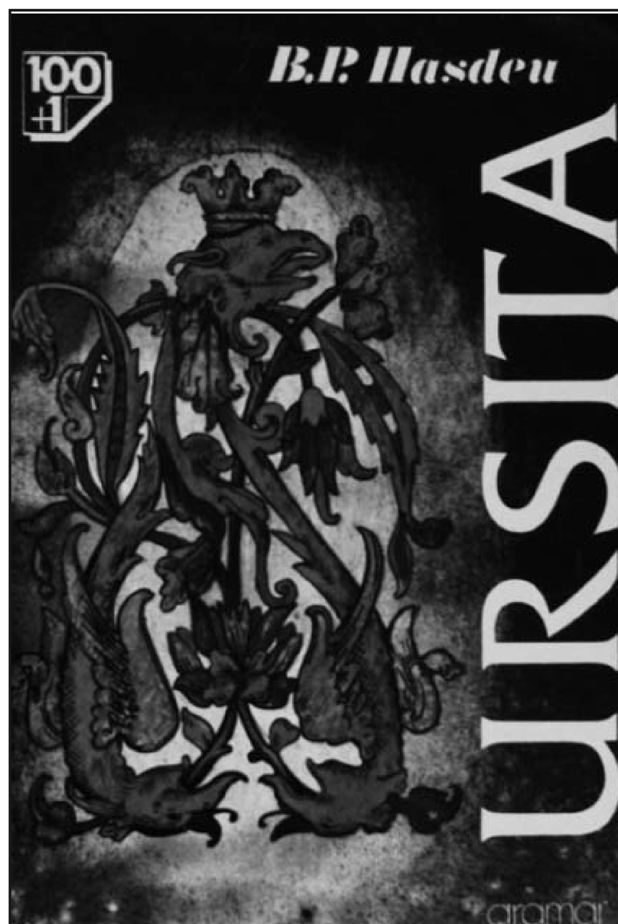
Titlul acestui roman, unic în literatura noastră prin excepţionala documentare şi citare a documentelor, aminteşte de vechea practică dacică a URSITOARELOR.

În străvechile basme încă de la început se exprimă metaforic o **datare astronomică**, o **DATINĂ**, care se prezintă ca o luptă - de fapt- o poziţionare astrală a Ursei Mari şi a Ursei Mici denumite şi Carul Mare şi Carul Mic. Vechimea acestei datini arată şi vechimea ştiinţei celor ce o aveau, o deţineau, deoarece constelaţia se mişcă, învârtindu-se în jurul axului ceresc şi al stelei fixe, nordul ceresc sau Steaua Polară în mii de ani! Pentru a observa că aceasta este o stea fixă trebuie muuult timp, adică o continuitate a observaţiei şi ştiinţă! Este de menţionat aici că dacii ca şi vechii români cei de până la străbunicii noştri apreciau momentul zilei şi al nopţii după poziţiile Soarelui şi ale altor stele.

Dar în acest roman fiind vorba de ursita nepotului domnesc, Ştefăniţă, al celui mai strălucit domnitor al istoriei românilor, Ştefan cel Mare confirmat şi peste veacuri, se aduc zodieri -prezicători – care sunt testaţi de însuşi Domnul. Metoda foarte veche de confirmare a încrederii şi a veridicităţii **ursitei** prin transă hipnotică, aşa cum este prezentată în roman este prezentată şi în basm: ghicirea gândurilor celui ce solicită o astfel de divinaţie.

Starea de transă este consemnată a se practica şi de străvechii locuitori ai teritoriului Moldovei, ca şi de toţi dacii liberi, care o obţineau prin inhalarea fumului de la arderea ritualică a seminţei de cânepă sau prin consumarea unui preparat din această sămânţă, julfa.

Pe baza unor documente de cancelarie autohtone dar şi străine, de netăgăduit, romanul *Ursita* prezintă **aspecte străvechi** ale epocii , sec al XV-lea de la curtea lui

Ştefan cel Mare, Domnul Moldovei, pe care le prezentăm în ordinea apariţiei în roman:

Steagul boieresc, purtătorii de steag ai boierului Şearpe; steagul, **un balaur negru cu aripi de argint pe un**

câmp roşu! Balaurul este configurarea vechii zeităţi Baal dar şi a specificului **STEAG DACIC- Drac** are conotaţii rămase până acum în vorbirea românilor cu "ai făcut pe dracu ghem" semnificând o retragere discretă, ruşinoasă sau "ai făcut pe dracu în patru" adică o imposibilă rezolvare a unei situaţii, începutul unei conspiraţii, sau " eşti dat dracului" adică eşti mai isteţ mai descurcăreţ. Fondul roşu al acestui steag era obţinut dintr-un preparat după vechi reţete vegetale (căci melcul de purpură era de mult o specie în extincţie din cauza exploatării nesăbuite de către romani. În partea ţesută a steagului dacic- Drac erau culorile roşu, galben şi albastru, culori cu o deosebită elaborare din surse vegetale, fixate ulterior cu substanţe minerale autohtone.

Vechile figurine găsite din abundenţă pe teritoriul românesc, apreciate şi datate de Maria Gimbutas, s-au transformat în epoca romanului în ornamente/bibelouri domneşti, preferate fiind **reprezentările de Zmei** , aceştia fiind de aur cu ochi de diamante! Baal-AUR, Zmeii, au rămas şi astăzi personaje neidentificate , în sensul că nu se ştie pe cine reprezintă din istoria omenirii, poate oameni hibrizi, posibil ZEU+OM, mutanţi cu anumiţi civilizatori poate chiar aşa-zişi civilizatori, extratereştri sau rămăşiţele unor anteculturi şi civilizaţii dispărute. Poveştile care-i prezintă sunt specific denumite Ba'Zme, poate o simbioză zeul – zmeul Baal. Dacii erau încadraţi religios şi mitic în străvechile civilizaţii având zei comuni, ancestrali dar şi zeităţi specifice. Tocmai prezenţa mitică a unor zeităţi ancestrale atestă vechimea civilizaţiei spirituale a acestui popor. Cancelaria Domnească avea o altă datare precreştină pe care o menţinea şi care era foarte apropiată de cea a Orientului marilor civilizaţii. Baal –AURII ar putea fi sofisticate aparate de zbor ce scoteau flăcări pe anumite ajutaje asemeni unor "nări" - aceste povestiri şi personaje amintind de o veche şi inexplicată istorie a umanităţii dar păstrată în mitica străvechilor popoare.

Construcţiile caselor ţărăneşti, a celor boiereşti chiar aceea a PALATULUI DOMNESC, a apartamentului domnesc sunt prezentate a fi tradiţionale, asemeni locuinţelor şi cetăţilor dacice, adică adaptate geolocal, ca materiale şi climă. Aflăm însă că locuinţele boiereşti ale acelor vremi aveau băi cu alimentare cu apă prin conducte de pin şi canalizare de olane! Băi care lipseau din casele somptuoase ale aristocraţiei din Europa secolului al XV-lea.

Credinţele, magiile populare vindecătoare, descântecele, denumite astăzi bioenergetice sau alternative sunt prezentate ca practică şi rezultatele benefice inexplicabile spre uimirea celor ce lecturează, prin prezentarea uimirii doctorilor italieni de la curte, doctori care veneau dintr-o capitală a unui imperiu unde a fost strânsă toată ştiinţa Antichităţii Orientului apropiat şi a Occidentului mediteranean. De excepţie este relatarea unui descântec "latinesc" dar pe care doctorii italieni nu-l înţeleg (?!) descântec ce se citeşte de la început la sfârşit şi de la sfârşit la început la fel , ex: SATOR….ROTAS; fapt greu de imaginat pentru unii care nu ar fi ştiut să scrie!

Nume boiereşti care bineînţeles vin din vechea limbă unele pierdute ca sens pentru noi, altele cu sens presupus de actuala lingvistică şi semantică cu alte origini, ex: GANGUR, SPEREA, ŞTEF

Organizarea Domniei, jurământul de credinţă, dualismul domn mare preot aici, mitropolit care la acea vreme era Teoctist, Succesiunea la Domnie, un fel de dare de seamă a stării naţiei, a soartei ţării, a **strategiei**, condiţia Păstorilor Noroadelor, a curtenilor, breslelor şi gloatelor, Judecata după obiceiul pământului! - pământ ce a aparţinut dacilor.

Nemulţumiţii /răzvrătiţii, adică cei ce cutezau să se opună ordinii ţării trebuia să fie **pui de Zmei** sau cu inimi de Zmei şi aveau ca semn de recunoaştere pene de păun la căciuli.

Aspiraţiile îndrăzneţe dar foarte justificate ale celui ce l-a succedat pe nepotul domnesc Ştefăniţă Vodă, Petru Rareş, care **intenţiona să refacă, să aducă sub stăpânirea sa vechiul teritoriu al ţării c**are se intindea până la Beciu, vechea denumire a Vienei de astăzi .

Caracterul românilor de rând este prezentat a fi: foarte obraznici/îndrăzneţi poate cum i-au definit şi romanii, în latina cultă, **audacis** – ca daci; **foarte deştepţi**, dar şi răutăcioşi (dar nu mai răutăcioşi şi răzbunători ca alte popoare). Această caracterizare este foarte măgulitoare în contextul european medieval dar şi primitiv barbar, al cruzimilor acelui timp.

Aluziile cum că cei din Moldova lui Ştefan cel Mare s-ar trage de la Râm-ul **romanilor celor vechi**, sunt şi ca un fel de **revendicare, aducere aminte a importantelor cantităţi de "bogăţii" cărate din aceste teritorii nord dunărene la Roma imperială**.

Despre **bere** aflăm că prepararea ei este mult înaintea vinului pe aceste meleaguri şi nu are origine germană ci autohtonă, căci aici erau agricultori înainte de a fi pe teritoriile germanilor şi numai agricultorii îşi permiteau să prepare această băutură din orz.

De o deosebită importanţă este şi prezentarea istoricului unor valuri de migratori ce au urmat prăbuşirii Imperiului Roman, migratori consemnaţi sau nu de cronicarii bizantini, astfel ştiindu-se pe unde au ajuns în aceste teritorii ale vechii Dacii. Astfel cumanii şi pecenegii au trecut prin Bizanţ dar ţiganii au venit peste Nipru - consemnat în hărţile persane ca Gniper. Aceştia din urmă, conform unor tradiţii din Valea Indului, se considerau a fi copiii Evei cu Şarpele (primordial) şi de aceea erau negri, denumiţi fiind romni, dar ei au fost amestecaţi cu prizonierii tătari. Copiii Evei cu Adam erau toţi ceilalţi care erau albi şi din care se trăgeau şi dacii, geţii, tracii.

Din acest roman, studiat cu atenţie şi studiate şi ineditele documente citate, rezultă nu numai o cronică a continuităţii tradiţiilor dacice la curtea şi epoca lui Ştefan cel Mare dar şi străvechimea dacilor, a spiritualităţii şi culturii lor, a tradiţiilor ancestrale de dincolo de istoria cunoscută a omenirii.

Iulia Hasdeu şi proiectul „miniatura Daciei”

ing. Cornelia-Viorica Popescu
bibliotecară pensionară,
Bucureşti

În şedinţa extra-academică din 7 martie 1903, Bogdan Petriceicu Hasdeu a citit, în faţa membrilor Academiei Române, un omagiu închinat soţiei sale Iulia, intitulat *O nevastă romancă în traiul pământesc*. El aminteşte cum a cunoscut-o, în timpul unei călătorii de studii întreprinse alături de studenţii săi de la Universitatea din Bucureşti, în casa preotului Simion Balint din Abrud, fostul tribun al lui Avram Iancu.

Căsătoria a avut loc la 10 iunie 1865, în biserica Sfântul Ilie Gorgani din Bucureşti, unul dintre naşi fiindu-i învăţatul ardelean August Treboniu Laurian, decanul Facultăţii de Litere a Universităţii din Bucureşti.

În cele câteva pagini, reproduse de mai multe publicaţii ale vremii, Hasdeu elogiază rolul „nevestei romance” în păstrarea elementului românesc în Macedonia, Serbia şi Ungaria şi îşi exprimă speranţa că tot ea „ne va scăpa în viitor de acel indiferentism cosmopolit” care tindea să se extindă printre români.

Pentru a descrie mediul în care s-a născut şi s-a format soţia sa, Hasdeu alege un fragment din *Revoluţiunea lui Horia*, a prietenului şi colaboratorului său „întru dacologie” Nicolae Densuşianu: „O catenă de munţi înalţi, cu păduri seculare, cu văi înguste şi încinse de amândouă părţile cu piramide gigantice de stânci, înconjoară de toate părţile satele româneşti aşezate în jurul Abrudului, formând cea mai frumoasă şi cea mai puternică fortăreaţă naturală din toată Transilvania”.

Rolul jucat de soţie în împlinirea lui sufletească şi în stimularea rodniciei sale multilaterale este ilustrat prin poeziile închinate acesteia, prin piesele de teatru dedicate ei (*Domniţa Ruxandra* şi *Răzvan şi Vidra*), prin studiile şi sintezele istorice inspirate de ea, dar mai ales prin misiunea providenţială pe care şi-a asumat-o după naşterea fiicei lor, cealaltă Iulie: „De atunci încoace, în curs de optsprezece ani, nevasta mea, providenţa familiei, s-a făcut treptat doică, dădacă, pedagogă, pururea admirabilă prin energie şi abnegaţiune.

În încheierea omagiului rostit la Academia Română, la împlinirea unui an de la chemarea ei la Domnul, Hasdeu reproduce cuvintele soţiei sale „cu câteva săptămâni înainte de vecinica plecare, când presimţea sfârşitul cel pământesc”. Ea vorbea despre hotărârea lor de a „dărui castelul nostru Academiei”, inclusiv biblioteca, „cele 5000 de cărţi, manuscrise şi documente, multe foarte preţioase” şi „dreptul exclusiv de a edita scrierile tale şi ale Lilicăi, unica avuţie a noastră, din care noi am trăit şi am trăit binişor”. În plus, ea sugerează că, la invitaţia Academiei Române, în fiecare vară „trei membri ai Academiei Române, fie muntean, fie moldovean, fie de dincolo, fiecare cu familia sa, cu nevastă şi cu copilaşi, vor putea locui aicea fără a a plăti chirie, odihnindu-se şi întremându-se”. Şi acum urmează frumosul gând al re-întregirii sufleteşti ideale a vechii Dacii: „Tu eşti moldovean, eu sunt ardeleancă, Lilica era munteancă; locaşul nostru, prin întemeietori şi prin oaspeţi, va fi dară o miniatură a Daciei ...”.

Privind în urmă, marele savant recunoaşte importanţa primordială pe care cele două Iulii, dar în primul rând cea aleasă din rândul moţilor, Iulia Hasdeu, născută Faliciu sau Falics (1840-1902), l-a avut în existenţa sa, în implinirea sa ca om, ca scriitor, ca istoric: „Un aur ales de la Abrud a fost pentru mine nevasta mea, sufletul nevestei mele (...), iar tot de atunci încoace, prin nevasta mea, deodată m-am simţit întreg şi luminos.”

Motto:
,,Dorința de mărire și iubirea de arginți sunt două neputinţi iuți ale sufletului."
(B. P. Hașdeu – Răzvan și Vidra)

Spiritualitatea creației lui B. P. Hașdeu

prof. de istorie Cristian Margareta

Bogdan Petriceicu Haşdeu este o personalitate complexă si mult cotroversată de contemporani şi de unii urmaşi din diferitele domenii ştiințifice tangente cu creația lui. Tocmai de aceea ulterior s-a demonstrat că a fost un deschizător de drumuri în: culegerea de documente istorice, strategia studierii lor, inovatorul unei metode de studiu, în filologie, etimologie, realizarea unui dicționar enciclopedic etc. Având in vedere această vastă arie de cercetare şi creație se poate spune cu certitudine că a fost o personalitate enciclopedică universală.

Despre el criticul G. Călinescu spunea că a citit ,, duhul veacului" in care a trăit, iar privitor la studierea istoriei Haşdeu chiar spune că trebuie să citim duhul veacului în care se petrec evenimentele istorice.

Faptul că a scris prefața la a doua carte a lui Petre Ispirescu (1830 – 1887) ,,Legende sau basmele românilor. Ghicitori şi proverburi" demonstrează afinitatea celor două mari suflete, Haşdeu şi Ispirescu cu duhul poporului roman. Când s-a aflat vestea plecării din trup a lui Ispirescu, Haşdeu era în plină activitate de creație spirituală împreună cu Alexandru Vlahuță, Barbu Şefănescu Delavrancea, Ionescu Gion într-o şedință literară a grupului de la ,,Revista Nouă".

Haşdeu lucra şi crea simultan pe mai multe planuri, în functie de mesajele pe care le primea de la îngerii specializați în diferite domenii de cunoaştere umană. El are mai multe argumente pentru noțiunea de istorie: *,,Istoria este criteriul naşterei, creşterei, dizvoltărei, slăbirei, pieirei şi renaşterei a popoarelor, în spațiu şi în timp, şi ale părtăşiei ce toate aceste faze o au intru necontenitul progres al omenimei, pentru carea nestatornicirile deosebitelor neamuri sunt simplicele strămutări ale puncturilor, producători de o mai mare cerculațiune şi, prin urmare, de o viață mai putinte."* (1) De asemenea Haşdeu declară că acesta este un ideal şi că deocamdată istoria apare în genere una dintre ,,pia desideria" ale ştiinței şi ale națiunii, lucru valabil şi astăzi. De aceea Haşdeu ne recomandă trei etepe succesive şi inerente în scrierea istoriei: ,, culegerea datelor", ,,desluşirea lor în parte", ,,clădirea edificiului". Datorită numeroaselor informații din diferitele domenii cercetate şi prelucrate de Haşdeu, el vede în duhul viitorului o axă a istoriei universale, prin care ,,schimbăciosul tablou al vieței noastre naționale este într-o armonioasă legătură cu viața omenității"!

Din articolul ,, Pierit-au dacii?" reiese clar preocuparea lui Haşdeu pentru adevărata istorie a românilor. El analizează traducerile membrilor Şcolii Ardelene din clasicii antici vrând să scoată în evidență adevărul. Iese în evidență traducerea lui Petru Maior, unul dintre capii Şcolii Ardelene care pentru a pune stavilă agresiunii spirituale a ungurilor din Ardeal, traduce ostentativ din latină, susținând că ne tragem din romani şi suntem mult mai vechi pe pământul României decât sosirea hoardelor estului în Câmpia Panoniei. Eroarea logicii existențiale, spunem astăzi, constă în aceea că se răspunde provocării Şcolii Ardelene, folosindu-se expresia ,,formarea națiunii române". În mod natural şi firesc este vorba de,, evoluția națiunii române". Nu suntem născuți ,, din doi bărbati cu brațe tari" ci suntem născuți din mamă de când ne ştim pe acest pământ!

Dacă blonzii de pe Tisa, etruscii au înființat şi dezvoltat o civilizație stălucitoare incă din secolul al IX-lea în Câmpia Padului, pe când Roma nu exista nici ca un sătuc, au înființat Roma şi ca nişte oameni cu bun simț, s-au mulțumit să fie doar preoții Romei, de ce nu se spune acest lucru nicăieri în mod deschis şi clar?

Fig.1

Fig. 2

Încă din 1823, scrie Haşdeu, la Zarmizegetuza, vechea capitală a dacilor cunoscută astăzi sub numele slav de Grădişte, iar în timpul romanilor sub numirea ULPIA TRAIANA AUGUSTA s-au descoperit două mozaice a căror mărturie pentru ştiință o avem mulțumită baronesei Iosika, „ce au fost copiat mozaicele mai dendată după dezgropare". (2). A se vedea Fig. 1

Tabloul întâi reprezintă pe Priam cerând de la Achile trupul lui Hector. Pălăria frigiană şi iscălitura arată persoana craiului troian; aşezarea celorlalte figuri, iscălitura lui AUTOMEDONTE şi cântul 24 din Eneida, vădesc, fără sminteală, celelalte ale scenei. A se vedea Fig. 2.

Tabloul al doilea, deşi lipsit de inscripție este la fel de important.Tridentul vădeşte pe Mercur, alături vedem un tânăr cu fața întoarsă şi o mână întinsă către trei femei, având o pălărie frigiană pe cap şi-n mână un toiag de cioban; aducându-ne aminte de cântul 24 Eliada, Cipricele, şi altele, cine oare n-ar recunoaşte în această scenă pe troianul Paride, alegând din trei zâne ale Olimpului pe Venera sau Venus şi înmânându-i, spre ciuda Giunonei şi a Minervei, mărul de aur?

După 1823, un ofițer austriac a desprins pietricică cu pietricică şi a dus mozaicurile la Viena, unde au fost văzute de curând de către un patriot român, care doreşte să rămână în anonimat.

Haşdeu mărturiseşte uimirea față de faptul că o explicație atât de simplă: ,,istoria zisă lămureşte monumentul mut, monumentul mut întăreşte istoria spusă" nu a atras atenția autorilor a trei cercetări speciale asupra mozaicurilor şi conținuturilor lor, din cele trei cunoscute lui: o notiță în „London literary gazette", 1823, octombrie, pagina 686. o broşură, tipărită la Braşov în 1825: „Abbildung von zwei alten Mosaiken." Şi un articol în ,,Calendariu Istoric şi Literariu", Bucureşti, 1860, pagina 7.

Haşdeu era uimit pe la 1860, dar noi suntem şi astăzi 2013, după mai bine de 150 de ani, când cu toate că s-au publicat cele două mozaicuri şi au fost amintite şi de Adrian Bucurescu în cartea sa ,,Ordinul Solomonarilor" în 2008 nu s-a fructificat nimic în favoarea *ISTORIEI ADEVĂRATE A ROMÂNILOR.*

Evident pentru a se înțelege importanța acestor informații pentru istoria noastră cei care au menirea şi puterea să îşi spună cuvântul în acest domeniu trebuie să aibă un înalt nivel spiritual, or majoritatea sunt ocupați cu statistici şi administrație.

Tot răul spre bine, fiindcă această agresiune are rolul de a trezi conştiința poporului şi a-l face înțelept.

<u>*Note:*</u>

1. B.P. Haşdeu – Scrieri istorice, Ed.Albatros,1973, Buc., pag.27
2. Idem 1- pag.108

„Homo Eversator" loveşte şi în Bogdan Petriceicu Haşdeu

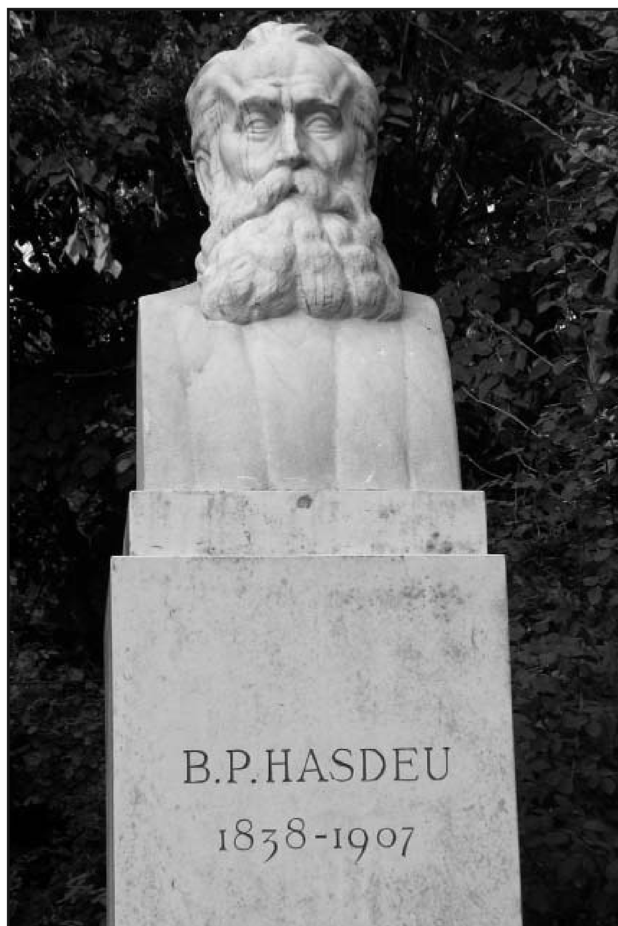
Comandor în retragere
Emilian Munteanu

Punere în temă

Participând la lucrările „Laboratorului de studiu al mentalităților" care funcționa pe lângă Institutul de Istorie „Nicolae Iorga" (de după ocupația bolşevică nu mai este de Istorie Universală, pentru că „gubernia" România nu mai are dreptul să-şi vâre nasul peste tot), am ajuns la concluzia că, în măsura în care există „permanențe ale istoriei", ele sunt posibile datorită unor „permanențe" ale mentalităților. Se poate observa că unele mentalități devin anacronice, generând ceea ce am denumit în altă parte „retardație paradigmatică", altele însă, constituente intrinseci ale ființei umane, sunt prezente în orice epocă istorică. Aceste mentalități permit să clasificăm oamenii, indiferent de epocă, loc, etnie, cultură, după un indicator comportamental.

Aşa se face că am publicat unele eseuri introductive despre „Homo Rapax" şi „Homo Eversator". Că am ales o cale bună mi-a fost confirmat prin publicarea de către Academicianul Mircea Malița a unei frumoase teoretizări despre „Homo Fraudans" (Ed. RAO 2002).

Pe scurt, eversiunea (distrugerea) se exercită atât asupra elementelor materiale de cultură şi civilizație, cât şi asupra unor elemente subtile ale antroposferei. Distrugerea poate avea ca obiect 1.200 de întreprinderi industriale construite de români, după cum poate avea ca obiect distrugerea Imaginii unui mare Voievod, cum a fost Mihai Viteazu. Într-o conferință ținută la Fundația Cultural-Ştiințifică „Maia Catargi", intitulată „Intolerabila Dacie" am arătat cel puțin trei motive pentru care Mihai Viteazu a fost şi este încă indezirabil: monoteismul ortodox, dominarea Europei Centrale, forța economică a României Mari (*Dacia,* cum era încă trecută prin

hărți în timpul lui Mihai Viteazu).

Înainte de a ajunge la Haşdeu să arătăm că motivele eversiunii sunt diverse: de la prostie la boală mintală, de la interes economic la interes cultural, de la orgoliu rănit şi invidie la răzbunare şi multe, multe altele, alcătuind o patologie socială complexă.

Urbea mea natală

Este o observație curentă că „istoria se accelerează". Aşa se face că sunt din generația care avea în Bucureşti statuile Regilor Carol I şi

Ferdinand, ale lui Brătianu şi ale Cadrelor Didactice jertfite în Primul Război Mondial. Locurile regilor şi cel al lui Brătianu au rămas goale iar Cadrele Didactice au cedat locul „Soldatului Sovietic Eliberator”. Luna Park Bucureşti s-a numit „Parcul de cultură şi odihnă I.V. Stalin”, ornat în dreptul intrării principale cu o imensă statuie a lui Stalin „Tătucul popoarelor”, pereche bună cu celălalt „Dascăl al omenirii” V.I.Lanin, care trona în fața Casei Scânteii (rămâne o şaradă pentru istoriografi de ce Stalin a dispărut după 1953 iar Lenin de abia după 1989).

Am plecat la Şcoala Navală de pe strada Vasile Boerescu, fost prim ministru, şi m-am întors pe Ion Vidu, compozitor. La Constanța n-am mai găsit splendida statuie a Reginei Elisabeta privind marea şi la câtă cultură este condensată acum acolo, nici nu sper să apuc să o mai văd. Şi a fost o mare protectoare a marinei, pe lângă multe alte acte de cultură. Noua istorie mi-a adus o grijă în plus: să nu calc în gurile de canalizare rămase fără capac, datorită unei populații al cărei nume nu poate fi rostit nesancționat.

Şi acum Haşdeu

Fiind licean în anii' 50, lucram în vacanțe, ca muncitor necalificat, la săpături arheologice. Într-o vară am săpat la Arhivele Statului de pe strada Uranus. Între zidul de cetate al Arhivelor şi strada cu linie de tramvai era un spațiu de 15 – 20 m, amenajat ca parc şi, în acest parc străjuiau cei doi mari directori ai Arhivelor Statului, Dimitrie Onciul şi Bogdan Petriceicu Haşdeu.

Răsturnările uriaşe făcute pentru realizarea Casei Poporului şi Centrului Civic au făcut să dispară clădirea Arsenalului- devenită odioasa închisoare Uranus pentru deținuți politici – şi clădirea Arhivelor.

Bustul lui Dimitrie Onciul a ajuns cândva în curtea clădirii Arhivelor Statului de pe Bd. Regina Elisabeta dar bustul lui Haşdeu nu a mai apărut.

Să fie invidie? Să fie răzbunare?

După câte lovituri am primit, să o mai îndurăm şi pe asta?

NORME DE REDACTARE A TEXTELOR PENTRU PUBLICARE

- Textele trimise la redacție pentru publicare vor fi redactate cu mijloace moderne: fişier word, pe o singură coloană, text cu diacritice, Times New Roman, mărime 12 pct;
- Fiecare text va avea la sfârşit numele autorului, localitatea şi telefonul fix sau mobil de contact;
- Trimiterile vor fi scrise la sfârşitul materialului, evitându-se generarea lor automată ca notă de subsol, fiind numerotate normal în text şi la final, încadrate în paranteze pătrate;
- Articolele vor fi însoțite de 1 - 3 imagini sugestive;
- Pentru fondul de imagini al revistei se vor trimite fotografii, filme, precizându-se locul, data, evenimentul, participanții şi realizatorul imaginii;
- Corespondența se primeşte pe adresa: GETIA MINOR, str. Florilor, nr. 37, Tulcea, cod poştal: 820035, jud. Tulcea, România.
- Materialele se vor trimite la următoarele adrese de mail: revistadaciamagazintulcea@gmail.com; pozerevistadaciamagazintulcea@gmail.com

Iulia Hasdeu - o poveste cutremurătoare despre viață şi moarte

Marius Ionel Constantin, elev
Colegiul Național „Bogdan Petriceicu Hasdeu”
Buzău

Bogdan Petriceicu Hasdeu este unul dintre marii cărturari care fac cinste culturii româneşti, o personalitate unică, pluridisciplinară, un om erudit pentru care cunoaşterea nu era decât o mare adâncă in care se imbăia cu plăcere. Noi, cei de astăzi, îl cunoaştem din lucrările sale sau din biografiile mai mult sau mai puțin romanțate ale altor autori.

În anul 1869, la început de noiembrie, în casa savantului a apărut ultima descendentă a familiei Hasdeu, urmaşul în care îşi va pune speranțele tatăl. În cercul familiei, prietenii părinților puteau constata salturile peste vârste pe care le făcea tânăra extraordinară.

Prietenii ilustrului savant o admirau pe tânăra fată pentru memoria ei neobişnuită şi pentru precocitatea cu care asimila şi aplica cunoştințele dobândite.

Hasdeu cunoştea amănunțit porgramul de lucru al Iuliei, program pe care i-l sugerase şi pe care îl urmărea de la distanță. Mândria părintească a fost estompată, mai târziu, când apar primele semne ale bolii: miopia, durerile de cap, tusea ce o însoțea tot timpul.

Aerul umed al Parisului i-a slăbit Iuliei şi mai mult plămânii, oricum sensibili, însă refuza să părăsească Franța fără să fie licențiată. Suferind, Bogdan Petriceicu Hasdeu a înțeles într-un final că programul Iuliei o trimite la pieire. În zadar încerca de-acum să domolească avântul fetei.

În anul 1888, la recomandarea medicilor s-a mai încercat o cură inutilă în Elveția. Aerul, care pe alții îi vindecase sau le mai adăugase ani de viață era aproape irespirabil pentru Iulia. Reacția adolescentei a fost decisivă în planul creației literare - efortul de a finaliza sutele de versuri, încercările în proză şi schițele dramatice.

Ea a murit la 19 ani, răpusă de tuberculoză. La şase luni de la moartea fetei, în martie 1890, Bogdan Petriceicu Hasdeu stătea la masa de scris, încercând să înfrunte un destin care a luat de lângă el cea mai prețioasă comoară a sa: Iulia Hasdeu. Savantul înțelegea singurele sale opțiuni: să moară sau să înnebunească. Deodată, mâna i se puse într-o mişcare fără astâmpăr. În cinci secunde, pe foaia albă de hârtie stătea scris: „ Je suis heureuse; je t'aime; nous nous reverrons; cela doit te suffire. Julie Hasdeu (Sunt fericită. Te iubesc. Ne vom revedea. Asta ar trebui să-ți fie îndeajuns. Iulia Hasdeu)”. Atunci a înțeles savantul că, deşi o legătură fizică cu fiica sa este imposibilă, rămâne legătura spirituală. El ştia că fiica, de acolo, de sus, îl veghează şi îi dictează în întregime comportamentul. Cât de multă iubire să cuprindă inima unui om, încât să sfideze legile vieții, invocând spiritul celui plecat, să realizezi o legătură spirituală care învinge moartea.

Menținerea legăturii cu fiica lui devenise o obsesie; îi invoca spiritul şi, ajutat de specialişti, a hotărât să construiască o casă, în care spiritul Iuliei să poată sălăşlui. A început construcția castelului dedicat Iuliei pe un domeniu din Câmpina, în 1893, după pla-

nurile şi specificaţiile fetei pe care le primea prin intermediul şedinţelor de spiritism. Trei ani mai târziu, edificiul era gata. Mai mult un templu decât o casă de locuit, fundaţia castelului are forma unei cruci, iar cifrele trei şi şapte sunt adoptate fără reţineri de geometria construcţiei. Edificiul estre structurat în trei turnuri, iar la intrare se află două jilţuri împărăteşti. Deasupra, Ochiul Divin încadrat în triunghi şi deviza familiei Hasdeu: „Pro fide et patria”.

Spiritul Iuliei a fost cel care i-a sugerat tatălui său şi numele primei scrieri despre spiritism din istoria României: *Sic Cogito*.Indiferent dacă aceste convingeri ale lui Haşdeu sunt împărtăşite sau nu, castelul de la Câmpina rămâne un monument cultural, dar şi semnul unei legături speciale, dincolo de moarte, între un tată distrus de durere şi fiica lui, plecată prea devreme de lângă el.

Bibliografie:
1. Iulia Hasdeu- „Scrieri alese”
2. Visitian Goia –„B.P. Hasdeu şi discipolii săi”
3. http://www.muzeulhasdeu.ro

Ţara Luanei

Simion George Cătălin

În Munţii Buzăului, stă ascuns un colţ de Rai, numit Ţara Luanei. Un loc plin de încărcătură emoţională, acoperit cu un nor de legendă.

Unele legende spun că numele acestui ţinut vine de la o fată frumoasă, venită din Cer. Legendele spun că ea a coborât din Cer într-un car de foc. Ea se îndrăgosteşte de un locuitor şi rămâne în locurile acestea. Ea i-a învăţat pe oameni scrisul, cititul, medicina şi le vindeca bolile cu apă vie şi apă moartă. Dar fostul ei iubit află despre acest lucru şi pentru a se răzbuna, a pornit un război împotriva localnicilor. Luana i-a invăţat pe localnici să se ascundă în stâncă, deoarece acolo vor putea să scape de focul aruncat de duşmani. Aşa se explică mulţimea de aşezări rupestre din zona Carpaţilor de Curbură,

în special in zona Colţi-Bozioru. Pe pereţii acestor peşteri sunt desenate o mulţime de pumnale, vârfuri de săgeţi şi de lănci, pumnale ce aparţin perioadei secolelor VI-IV î. Hr.

Alte legende spun că numele acestui ţinut minunat vine de la un suveran bătrân, un mare înţelept si fiinţă atotputernică şi anume regele Luana. El fiind atestat ca al treilea rege al Sumerului căruia i-a fost arsă cetatea din temelii, care işi avea ţinuturile intinse până în zona munţilor Buzăului. Numele acestui rege se regăseşte numai în civilizaţia sumeriană şi provine de la Luanu, creatorul zeilor, ceea ce pentru noi ar însemna Dumnezeu. Se spune ca această cetate era luminată zi şi noapte de un soare care strălucea aidoma astrului zilei. Cetatea era locuită de nişte oşteni viteji întru dreptate şi netemători de moarte. Oştenii care erau răniţi în lupte erau conduşi de Luana in Valea Izvoarelor, cele dătătoare de apă vie şi apă moartă, care le vindecau rănile pe loc. Numai Luana cunoştea tainele izvoarelor, iar cei care îndrăzneau să le încerce singuri, se îmbolnăveau pe loc şi mureau. Cei din cetate au trăit mult timp sub conducerea Luanei, până când vrăjmaşii puternici au coborât din Cer în care de foc şi au doborât soarele cetăţii, iar atunci Pământul s-a cutremurat din temelii şi mare prăpăd a fost pe lume.

Oricare dintre legende ar fi adevărată, schiturile rupestre din regiunea Colţi-Bozioru, arată existenţa străveche a poporului nostru şi legăturile cu populaţia sumeriană.

Bibliografie:

* Diana-Liana Gavrilă „Enigme ale trecutului îndepărtat în Munţii Buzăului - Munţii Buzăului între mister şi realitate”

* www.adevaruldespredaci.ro

Preocupările filologului B. P. Hasdeu pentru limba dacilor

(rezumat)

Stanca Desa

Unul dintre geniile neamului românesc, unanim recunoscut este Bogdan Petriceicu Haşdeu. Spirit enciclopedic, cu o dezvoltare intelectuală şi culturală care a atins întreaga cunoaştere a vremii sale, unul dintre cei mai impresionanţi istorici şi filologi, a elaborat de-a lungul anilor foarte multe lucrări în care a analizat teoriile privitoare la formarea actualei noastre limbi, denumită, aşa cum credea şi el, în mod eronat, română. Se pare însă că nu s-a epuizat întreg subiectul. Pentru că analiza pe care a făcut-o limbii noastre în comparaţie cu latina, slava, sanscrita, germana, albaneza sau celtica (am lăsat intenţionat la sfârşit aceste două surse de cercetare) au dus deseori la susţinerea fondului dacic, necercetat până la el.

Sursele pe care le putem invoca sunt foarte clare. Subiectul respectiv se găseşte în lucrări de sine stătătoare, dedicate acestei cercetări precum şi în numeroase articole, mult mai puţin accesibile din cauza dificultăţii depistării lor, în periodicele vremii.

În *Dicţionarul presei româneşti* (1731–1918), întocmit de renumiţii bibliografi, soţii Georgeta şi Nicolin Răduică publicat la Editura Ştiinţifică. Bucureşti. 1995, am numărat nu mai puţin de 81 de titluri de reviste şi gazete, anuare, calendare şi alma-

nahuri în care numele savantului român a fost găsit cu funcţii redacţionale sau cu colaborări de primă importanţă. De menţionat că activitatea sa de publicist nu a fost trecută cu vederea de biografii săi începând cu Liviu Marian *Activitatea publicistică a lui B.P. Haşdeu*, Chişinău, 1932, până la actualii Teodor Vârgolici şi Const. Trandafir, care au încercat să aducă în prim plan *Publicistica politică a lui B. P Hasdeu* în articolele scrise în 2004 şi 2005.

O privire de ansamblu a articolelor semnate de acesta este imposibilă. Mai ales că în publicaţiile editate chiar de el materialul abundă,uneori nefiind nici semnat sau fiind semnat cu un pseudonim. Dacă ne surprinde varietatea publicaţiilor, (de la foaia *Bâduşcinost -Viitorul* editată împreună cu revoluţionarul bulgar. G.S. Rakowsky, în 1864, Bucureşti, la publicaţiile umoristice: *Aghiuţă,* Bucureşti 1863-1864; *Satirul*, Bucureşti, 1866 sau la publicaţia oficială: *Arhiva isorică,* scoasă aşa cum se menţionează pe copertă,”*sub aupiciile Ministerului justiţiei, cultelor şi instrucţiunii publice”* în 1864, urmată de cele istorice şi literare) trebuie totuşi să ne rezumăm, referitor la tema mai sus menţionată, la importanta sa publicaţie, apărută întâi cu titlul *Traian*, Bucureşti, 1869 - 1870 apoi sub cel de *Columna lui Traian*, Bucureşti, 1870-1877 şi la sfârşit cu denumirea *Revista nouă*, Bucureşti, 1877-1895.

Revista *Columna lui Traian* a fost tribună de polemică cu prestigioasa revistă literară *Convorbiri literare* apărută la Iaşi şi apoi la Bucureşti 1857 -1916. A publicat articole în care îi demonstra lui G. Chiriac, lingvist de la revista junimistă şi adept al şcolii latiniste, fondul dacic al limbii nostre.(ex. *Studii gramaticale asupra limbii dacilor*, *Columna lui Traian*, nr. 6 din 1874, p. 150-154). Această convingere a unuia din stâlpii lingvisticii române ne îndreptăţeşte să aruncăm o privire, chiar sumară, asupra dacismului lui Haşdeu. Asta pentru că nu am găsit nimic, din ceea ce s-a publicat anterior despre opera sa privitor la strădaniile făcute de-a lungul vieţii în a analiza rădăcinile traco-dace ale cuvintelor româneşti. Mai cunoscuta sa lucrare *Pierit-au dacii*? face parte dintr-un şir de lucrări cu acelaşi crez. Iată ce scria despre sine în lucrarea *Fragmente pentru istoria limbei române*. „Elemente dacice”, Bucureşti, 1876, vol. I, p.17: “Departe de a mă făli, regret a fi cel dintâiu care am întreprins limpezirea elementului dacic al limbii române. Am fost împins la aceasta nu de ambiţiunea de a deschide cale nouă, ci de necesitatea de a împle o veche lacună, de care se isbiau pe rând toţi cei ce voiau să înţeleagă începuturile naţionalităţii române….Aruncându-mă pe o cale atât de nestrăbătută, a trebuit să mă armez cu acea decisiune de a nu mă teme chiar să rătăcesc, pe care Grimm o numeşte curajul erorii”

Fără a avea pretenţia unui studiu de specialitate, consider că articolul se raliază încercării dusă cu atâta “osârdie” de Societatea “Dacia Revival” pentru a dovedi ceea ce nu ar trebui dovedit, că noi suntem urmaşii dacilor. Şi dacă cineva crede că doar astăzi românii gândesc aşa, că marii lingvişti ai ţării nu au sesizat fondul dacic, şi cu toţi au fost adepţii teoriei latinităţii poate să cerceteze izvoarele indicate pentru a se convinge că titanul lingvistici române, Bogdan Petriceicu Hasdeu, a ştiut dintodeauna de unde ne tragem. Urmaşii lui ar putea dovedi, ceea ce astăzi are şansă, că da, noi suntem latini şi latinii sunt fraţii dacilor!

Iulia Hasdeu, urmaşă a dacilor *

Andrada-Bianca Ilarion,
elevă

“Îţi iubeşti mai mult patria, când ai trăit departe de ea o vreme
şi ai văzut judecata străinilor asupra ei.”
Iulia Hasdeu – Cugetări, 2006, p. 51.

Am vizitat prima oară castelul “Iulia Hasdeu” din Câmpina, împreună cu bunicii mei, la vârsta de şase ani, iar a doua oară, împreună cu colegii de clasă, la vârsta de zece ani. La 15 iunie 2010, am fost la mormântul lui Eminescu şi apoi am văzut, tot în Cimitirul Bellu, “Templul înţelepciunii”, “mormântul poem”, închinat de părinţii îndureraţi genialei lor copile, Iulia Hasdeu.

Pentru că bunica a terminat Colegiul “Bogdan Petriceicu Hasdeu” din Buzău,, iar mama mea a fost, în timpul studenţiei, profesoară de limba latină la Liceul “Iulia Hasdeu” din Bucureşti, am început să citesc despre viaţa tinerei scriitoare, i-am citit *Cugetările*, fiind atrasă mai întâi de imaginea păpuşii de porţelan a Iuliei, de pe coperta cărţii, apoi am citit textele

româneşti ale poeziilor sale cuprinse în cartea francezo-română "*Oeuvre poétique / Opera poetică"*, la realizarea căreia a contribuit şi bunicul meu.

Orice om, dar mai ales orice fată, rămâne uimit(ă) de mulțimea preocupărilor acelei ființe plăpânde, care vorbea cu zânele şi cu îngerii, cânta eroii medievali şi încerca să exprime în limba franceză ecourile poeziilor populare româneşti, ce începeau cu "Frunză verde de măceş", "Frunză verde-a nucului" sau "Frunză verde de stejar".

"Cântecul de leagăn românesc", "Dragostea de mamă", "Cântecul arcaşului viteaz", "Cântecul secerătorului" sunt doar câteva titluri de poezii care împleteau subiecte preferate din cultura ei de "mlădiță de român" răsădită în "cea de-a doua patrie", Franța.

În cei şapte ani petrecuți în Franța, a văzut că francezii îi venerau pe strămoşii lor gali şi pe eroul lor Vercingetorix. Din scrierile tatălui ei, Iulia aflase părerea principelui Moldovei, Dimitrie Cantemir, care afirma că "Doina ar fi fost numele zeului războiului, la vechii daci", corespunzând zeului roman Marte, şi multe dintre poeziile ei, scrise în limba franceză, păstrează farmecul doinei româneşti. Cercetările dacologice ale tatălui ei, citite pe îndelete, acasă, sub îndrumarea delicată a mamei, au ajuns să trezească în sufletul ei gânduri şi sentimente deosebite față de strămoşii poporului român.

Alături de poezii romantice, Iulia a scris şi poezii patriotice, de exemplu, o poezie închinată patriei, la vârsta de opt sau nouă ani, în timpul Războiului pentru Independență din 1877-1878. Tema a fost reluată în 1886, într-un alt poem închinat patriei, dar şi într-o poezie scrisă în limba română, intitulată *România.*

Iulia Hasdeu simțea în sufletul ei că este o urmaşă a dacilor, aşa cum se vede din poezia "Chanson dace / Cântec dac". Din frumuseţile patriei sale, ea alege trei elemente simbolice: codrii străvechi:

Vuieşte vântu-n Dacia străbună;
Bătrâni, codrii înalți şi viguroşi,
Mereu înfruntă groaznica furtună
Şi iarna aspră, mândri, inimoşi (…)

vulturii, care:

Planând în vraja razelor de soare,
Deasupra munților, cu fruntea-n nori,
Ne-nspăimântați de om sau stăvilare,
Măreții vulturi se rotesc uşori (…)

şi Dunărea, pe care o descrie folosind numele antic, consemnat de istoricul grec Herodot:

(…)Şi cel mai mândru fluviu de sub soare,
Albastrul Istru curge-n țara mea (…)

Strofa finală este un îndemn pentru afirmarea viitorului măreț al patriei sale, pe care o cheamă cu numele străvechi de Dacia:

Ca vulturii şi codrii-n vânt şi ploaie,
Cum Istrul şi munții-n veci vor sta,
Lăsând doar vântul holdele să-ndoaie,
Tu, Dacie, înalță-ți fruntea ta !

(Traducere de Augustin Cipeianu)

Pentru bogăția şi frumusețea întregii sale operere, poetul francez Sully Proudhomme aprecia că: *"În Franța, domnişoara Iulia Hasdeu a făcut cea mai mare onoare României".*

Secțiunea a II-a
Tezaurul de la Pietroasa

Mesajul Zalmoxian al Tezaurului de la Pietroasele*

Adrian Bucurescu

Forța sacră a celebrului Tezaur de la Pietroasele s-a arătat cu mai multe prilejuri, fiind limpede că nu este unul obişnuit. Piesele salvate au pentru spiritualitatea daco-română o importanță covârşitoare, ele reprezentând punctele cheie ale religiei care a strălucit cândva pe meleagurile noastre. Cea mai izbitoare dovadă a supravieţuirii zestrei divine a Geto-Dacilor în cultura română este imaginea Zeiței Supreme, Maria sau Leto, în mijlocul marii patere, unde Ea şade pe un jilţ, ţinând în mâini Paharul cu Apa Vieţii Veşnice, din care le dă să bea celor vrednici să ajungă în Cer. Iată cum începe un colind din Maramureş:

Sus, în Raiul Sfinţilor,
Hoi, linu-i lin şi rujmarin,
Pe deasupra munţilor,
Este-o dalbă mânăstire
Cu scaun de odihnire.
Dar în scaun cine-mi şede?
Şede, şede Maica Sfântă,
Nici nu râde, nici nu cântă.
C-un pahar sfinţit în mână,
Tot închină şi suspină…

În jurul Mariei se află sculptaţi cei zece apostoli ai lui Apollon-Zalmoxis şi cele şase ucenice ale Dianei-Zalmoxis. Numărul de zece al apostolilor este confirmat de inscripţia tracică descoperită pe Insula Lemnos, ce aparţinuse neamului Sintienilor, iar simbolic, de cele zece raze ale Soarelui de Andezit de la Sarmizegetusa Regia. Tot aşa, numărul de şase al ucenicelor este confirmat în mai multe texte tracice pe care le-am prezentat în volumele “Dacia Secretă” şi “Dacia Divină”, precum şi de cele şase Iele din mitofolclorul românesc, conduse de o crăiasă, aceasta fiind fără îndoială Diana, supranumită şi Artemis, sora geamănă a lui Apollon. În ansamblul pieselor de la Pietroasele se disting şi trei păsări, care au şi dat denumirea populară românească a tezaurului, “Cloşca cu Puii de Aur”. În limba tracică, BASSAREVS era unul dintre supranumele lui Dionyssos, teonimul fiind atestat şi în marele “Dicţionar Latin-Român” de Gh. Guţu. Cercetările demonstrează că tot aşa i se spunea şi lui Apollon. Din BASSAR- româna a moştenit mai multe cuvinte, printre care: *pasăre*, *pajeră*, *pajură*, *biserică*, *fecior*, *fecioară* şi *bujor*, sugerând şi măreţia şi puritatea şi frumuseţea (cf. germ. *Wasser* “apă”), calităţi fireşti ale zeilor. De aceea, se poate afirma că păsările din tezaur sunt simbolurile “Celor Puri; Celor Divini”, ale Zeiţei Supreme şi ale Celor Doi Fii ai Săi. Tot din BASSAREVS provine şi numele pur geto-dacic de *Basarab*, care a şi dat numele dinastiei medievale din Ţara Românească, precum şi herbul acestui stat (cf. rom. *pajeră*, *pajură*), păstrată până astăzi în stema României. Cum, ca şi în latină, în limba tracă litera V nota şi sunetul V şi sunetul U, teonimul poate fi pronunţat şi BASSAR-EUS, pentru care o traducere este “Pasărea Măiastră”, suprafireasca făptură din mitofolclorul nostru (cf. rom. *pasăre*;

pajură; alban. *josh* “a fascina”). Că Pasărea din stema Ţării Româneşti este divină o sugerează Crucea pe care o poartă în cioc, care, în vechime, după cum arată Nicolae Densuşianu în “Dacia Preistorică”, era Zvastica. De altfel, după cum am mai scris de nenumărate ori, Zvastica, doi de Z, era simbolul Celor Doi Zalmoxis, Apollon şi Diana. Iată de ce, în câteva lăcaşe de cult din România, Zeiţa Supremă, Maria, este înfăţişată cu aripi, imagine neobişnuită în spaţiul european, cea mai frumoasă dintre asemenea picturi fiind cea de la Mânăstirea Govora. Forţa sacră a Tezaurului de la Pietroasele este dată şi de inscripţia de pe verigă, ce se poate citi şi de la stânga la dreapta şi de la dreapta la stânga: 1. HUTEN I AREN EIVEN. Traducerea: “Sălaşul în Pace să (vă) fie!; Casa în Pace s-o aveţi!” Cf. rom. *cotună* “colibă”; *Hotin*; *Eirene* – Zeiţa Păcii în mitologia elenă; rom. *a avea*; germ. *haben* “a avea”. 2. NEVIEN ERAI NETUH. Traducerea: “Blestemat să fie Duşmanul (Răul)!” Cf. rom. *nebun*; *nevoie*; alban. *neveri* „greaţă; scârbă; silă”; rom. *era*; *are*; *năduh* (arh.) “năduf”. În acest sens, se poate spune că vitrina care adăposteşte actualmente Tezaurul de la Pietroasele este de fapt un Altar geto-dacic.

Inelul de la Ezerovo în interpretare românească

dr. ing. Mateescu Ioan

În aprilie 1912, doi ţărani au găsit, într-o movilă de la locul “Părĭnak” de lângă satul Ezerovo (fost Dipsis-gjol, reg. Borisovgrad, dep. Plovdiv), un inel de aur, scris cu alfabet grecesc, dar într-o limbă necunoscută. Împreună cu el s-au descoperit şi alte obiecte, între care o diademă de aur încrustată cu cercuri, o linguriţă de aur cu mâner răsucit, o oglindă arhaică de bronz nedecorată, două plăcuţe de aur cu trei laturi şi cioburi dintr-un vas de ceramică neagră.

Inelul este alcătuit dintr-o verigă groasă de aur, deschisă, în formă de potcoavă şi mult mai largă decât grosimea unui deget, prin capetele căreia trece un ax pe care se roteşte un disc oval, de 22/17 mm. Pe una din feţele acestui disc, şi pe margine se află următoarea inscripţie, de 8 rânduri:

-pe faţă:

ΡΟΛΙΣΤΕΝΕΑΣΝ
ΕΡΕΝΕΑ ΤΙΛ
Τ ΕΑΝΗΣΚ ΟΑ
ΡΑ ΖΕΑΔ ΟΜ
ΕΑ ΝΤΙΛΕΖΥ
ΠΤΑΜΙΕΗ

ΡΑΖ -pe margine, evident în continuarea textului anterior, ΗΛΤΑ

Transcrierea textului este:
ρολιστενεασνερενεατιλτεανησκοαραζεαδομεαντιλε ζυπταμιηεραζηλτα

Textul retranscris, cu [æ] în loc de [εα] şi folosind alfabetul latin (în care gr. *eta* (η) este notat prin [ē]), este:

rolistenæsnerenætiltænēskoarazædomæntilezuptamiēerazēlta

În continuare vom reda câteva interpretări recente ale literelor gravate pe inel:

a) **Velcescu Cornelia** (1) dă următoarea traducere:

POLIET ENEAEN EPENEA, Tarabostar Iltea, NEC !

<Oa da Sfântul Coganion OMEA, Înţeleptul OT A mie tat >. (ILTEA).

Autoarea face următoarea interpretare: Conducătorul cetăţii Iltea, Tarabostarul Poliet Enean Epenea, căruia i-a fost distrusă cetatea de potop. Face apel la Strămoşul, Înţeleptul OT, apotezat pe Muntele OM in Bucegi, să-i îndeplinească dorinţa să-şi refacă cetatea după ce apele se retrag.

b) **Diaconu Tudor** (2) sugerând că a descoperit codul scrierii geţilor dă următoarea interpretare: "Noroc! scri limba odată spusă getă. Imnul Troii apare, spus e un pilon, aflaşi enigma şi prin epos, Slon pilon îl, Slon ai aflat. LIMBA v'o dă tata AHVE, tatăl F.A. işit enigmă că popa ONOMACRIT, Ilionul Om pusă lupta DAC. Fiu tatăl în cult cap avu ADAM ALB; spun actele din OM antic scris îi pe la noi întâiul afabet DAC la Slon, stă în pilonul pus, îi DAC. Spiţa get-familie IO. Unu e răpit, apare spus: îş loară filonul Elin Tata ADAM a fabulat.

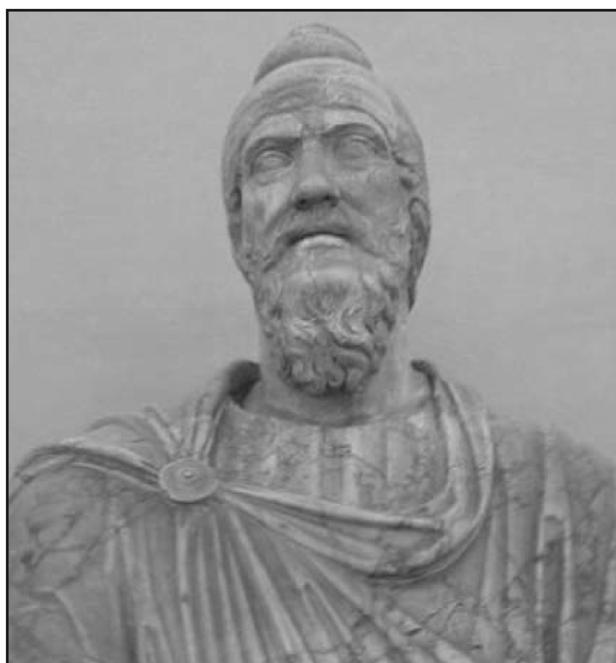
c) Bucurescu Adrian (3, 4) traduce astfel: ROLIS, IA UN INEL, LA TINE CA SĂ O IUBEŞTI PE RAZE! LA EL TE VEI UITA DAR ŞI MAI MULT (TE VEI UITA) LA RAZE! sau : Rolis, ţine (păstrează) mereu inelul la tine! E scris de Raze, cu dragoste> la el să te uiţi, dar şi mai mult la Raze!

d**) Niculescu Sorin** (5) în anul 1973 propunea următoarea ipoteză a textului: ROLISTENE (al) NERENEII // TILTEANA (născută de/din Tiltea) DIN ARAZEA // DE MINE (de la mine) PENTRU EA (ţie) DĂRUIT // INELUL MEU SACRU.

d) Mateescu Ioan în conformitate cu ideile dezvoltate în (6),(7) şi în Vechiul Testament, în care fiul (moş în egipteană) marelui erou troian Enea este de fapt Mosen$_e$ (Moise), care domnise în zona Moesiei (Moisei) la nord de Istru, cu capitala la Adamclisi – Altinum (Oltina-Alţina din Dobrogea, Scytia Minor) care se traduc Casa Omului respectiv Lucrare (Casă) Mare apoi, denumirea de Rolist tradus prin Vultur (Şoim), faraon = casa mare, cartuşul lui Ramses conform lui Champollion este cerc cu multe RAZE, textul gravat pe inel îl traduce: ROLIST ENEAS, NEP ENEA T, ILTEAN, ZK OARA ZEA DOMEA NIL EGYPT , RAZ HLTA adică:

Şoimul Eneas, din neamul tarabostesului Enea, iltean (adică din ţinutul Altina-Adamclisi), de zece ori zeu, a domnit pe Nil Egipt, Ramses Cel de Sus.

În felul acesta se poate răspunde la multe întrebări referitoare la ţinutul de la nord de Istru şi al Dobrogei care încă nu au un răspuns satisfăcător, în special pentru zona Adamclisi - Oltina cât şi adevărurilor spuse de Moise în Vechiul Testament cum ar fi : " Imi voi pune mâna asupra Egiptului şi voi scoate oştirile mele, pe poporul meu, pe fiii lui Israel, din Pământul Egiptului, cu mare izbândă (Ieşirea VII.4.) .

Bibliografie selectivă:

1. Bucurescu, Adrian: *Atlanţii din Carpaţi*, Ed. Obiectiv-Craiova
2. Bucurescu, Adrian: *O poezie în limba dacă*. În: *Almanah Flacăra,* 1984
3. Diaconu, Tudor: *Scrierea secretă* , Ed. Obiectiv- Craiova
4. Lalouette, Clara: *Ramses al II-lea soarele Egiptului*, Ed. Lucman
5. Mateescu, Ioan: *Moise şi Jules Verne sau more maiorum*, Ed. Cetate
6. Mateescu, Ioan: *Rădăcini istorice* **,** Ed. Cetate Deva
7. Niculescu, Sorin: *Taina unui inel.* În*: Magazin istoric* nr. 5/mai 1973
8. Simonay, Bernard: *Moise, faraonul rebel***,** Ed. Lucman
9. Velcescu, Cornelia: *Inelul de la Ezerovo*. În: *Noi tracii* nr.112/martie 1984

Misterul Tezaurului de la Pietroasa*

Prof. Laurențiu Popescu

Este mister pentru că :

1)Nu ştim cine l-a conceput 2)Cine l-a facut? 3)Unde ? 4)Când? 5)De ce? 6)Ce nume avea? 7)Din câte piese se compunea? 8)Cu ce ceremonial se folosea? 9)Câți oameni erau necesari la ceremonial? 10) De ce a fost găsit in acel loc? 11)De ce a fost găsit cu prilejul construirii unui obiectiv creştin(1838 Seminarul Teologic)? 12)De ce a fost atât de agresat,distrus? 13)De ce au fost alese acele forme(pasăre,colan etc.)? 14)De ce a fost făcut din aur şi pietre viu colorate? 15)Care este ordinea divină ,sfântă a odoarelor din el? 16)De ce nu mai este funcțional, activ? 17)De ce nu există nicio informație orală sau scrisă despre el?(…)

Ordinea facută de arheologi	Numele odoarelor date de arheolgi	Ordinea divină a odoarelor
1	Un disc de forma unei strachine rotunde cu diametrul de 56 cm.	2
2	O pateră(…)având o statuie in mijloc(…)diam. 257 mm.	1
3	O fibulă(agrafă) mare de forma păsării Pheonix,ornată cu pietre prețioase	3
4-5	Două fibule mijlocii ornate cu granate având forma unei păsări sacre necunoscute.	4
6	O fibulă mai mică având forma păsării sacre Ibis decorată cu pietre prețioase.	5
7	O verigă mare,fără inscripții cu diametrul 170 mm.	6
8	O verigă mare,simplă,de aur masiv,cu diam. 15,3cm.	7
9	O cană pentru uz(…)î 36 cm. şi diam. 10 cm.	8
10	Un colan(ornament de gât)decorat cu pietre prețioase.	20
11-12	Două corfițe cu câte două toarte-octogon(lipsă una)	21-22
	Două corfițe cu câte două toarte(dodecagon)	23-24
13	O verigă de aur(…)perechea de la 8.	9
14	O verigă groasă cu litere şterse.	10
15	O verigă simplă cu diam. cât o pălărie	11
16-17	Două verigi late cu pietre prețioase la capete.	12-13
18	Brățară pentru mână	14
19	Altă brățară pentru mână	15
20	Un ulcior sau o cană(perechea lui 9)	16
21	O fibulă în formă de pasăre,cu pietre prețioase	17

22	O pateră simplă de mărimea lui 2(…)	18
23	O catenă(lănțişor de aur)	19
24	O strachină	24
25	O altă strachină	25
26	Alt ulcior (ca 9)	26

Piesa (odorul) numărul 5(6):O fibulă mai mică, având forma păsării sacre IBIS , decorată cu pietre prețioase.

Este pasărea sfântă care arată soarele rotund, pururea sfânt, iubit, totdeauna îndumnezeit, puternic, suveran. Este cel care este tatăl Daciei adică este demiurgul sfânt. Este cel Unic, mereu onorat. Pururea soarele rotund, suveran este tatăl Daciei Felix adică este demiurgul ei sfânt mereu. Soarele puternic este cel care este tatăl tuturor existențelor . Dacia este pururea femeia soarelui adică ea este soția lui. El este cel care este soțul ei. Soarele este cel care este totdeauna puternic, suveran adică este cel rostuitor.

Forma arată soarele puternic totdeauna îndumnezeit . Pietrele in formă de inimă de pe margine arată cele 14 zile din lună când este zi (ziua si noaptea lunară sunt egale:14+14=28). Cele 4 virgule din rândul al doilea sunt fazele lunii. Cele 2 sfere tot din rândul al doilea, dispuse simetric arată cele 2 Dacii sfinte: una aici, cealaltă intr-un satelit al altei planete. Sfera centrală arată soarele totdeauna îndumnezeit , puternic, suveran.

Cele 4 dreptunghiuri de jos arată fazele tuturor lumilor: de naştere (dreptunghiul din dreapta sus) , de maturitate (stânga sus) , de senectute (stânga jos) , de trecere (dreapta jos).

Sfera din stânga jos arată lumina totdeauna sfănta a soarelui. Sfera roşie din dreapta jos arată spiritul totdeauna îndumnezeit, luminos, rotund, sfânt, Soarele. Forma metalică din stânga arată tronul soarelui totdeauna puternic. Forma identică din dreapta jos arată tronul tatălui puternic. Cele două lănțişoare cu bile (sfere) arată totdeauna oamenii sfinți, buni (vezi proporțiile!).

Sfera roşie din dreapta sus arată lumina sfântă produsă de soarele sfânt. Sfera din stânga sus arată lumina sfântă a lunii care este cea mai albă din univers. Dreptunghiul din dreapta jos (verde) arată Dacia sfântă mereu, adică Dacia îndumnezeită. Dreptunghiul din dreapta sus arată Dacia care este cea reală. Dreptunghiul din stânga jos arată pământul Daciei care este mereu rotund. Dreptunghiul din stânga sus arată spațiul Daciei mereu sfânt. Sferele mici de deasupra dreptunghiurilor arată oamenii care sunt sfinți. Cele două dreptunghiuri verticale arată soarele puternic, rotund totdeauna sfânt,îndumnezeit. Sfera albastră arată totdeauna spiritul rostuitor al tuturor existențelor. Sfera roşie de sus arată totdeauna spiritul luminos care este Zalomesituveden, cel Unul mereu.

Pasărea mare avea 432g (metal+pietre prețioase): aur=321g, pietre prețioase=111g. Ea a avut în total 212 pietre prețioase pe ea de mărimi şi culori diferite din care au mai rămas doar 5 fără cele din picioare. Prin metoda radiestezică am reconstituit o parte din aceste pietre lipsă aşa cum se vede din imaginile prezentate.

Puişorii păsării mari aveau fiecare câte 123g din care 98g aur şi 45g pietre prețioase. La reconstituire ei arată aşa cum se văd în imaginile prezentate.

Patera are 16 imagini de chipuri umane pe care le-am colorat după aceeaşi metodă. Din ea am selectat unul din personaje care este lângă celelalte imagini.

TEZAURUL DE LA PIETROASA ÎN FAMILIA GHICULEŞTILOR

Cristian Tiberiu Popescu

Printre modalităţile în care funcţionează instinctul de autoconservare, care este general şi natural, este inclus şi procesul de autopromovare, manifestat prin alcătuirea unei autoimagini, desigur subiective, care este oferită de om atât celorlalţi oameni, dar şi (uneori cu oareşce ajustări) sie însuşi.

În mod curent, autoimagologia este portretul pe care omul şi-l construieşte sieşi, având pentru aceasta repere privind alte persoane/personalităţi sau principii, comandamente, maxime de care acesta are cunoştinţă. Atât faţă de unele, cât şi faţă de celelaltele dintre aceste repere, omul în cauză se raportează din două posibile direcţii de evaluare. Una este cea pozitivă, în sensul că omul doreşte să includă în autoimaginea sa anume trăsături, revelate astfel, pe care le preţuieşte, astfel că nu acceptă că ele i-ar lipsi. Cealaltă este cea negativă, în sensul că omul nu acceptă ca acelea să-l definească pe el, ci el consideră că imaginea sa se află deasupra acelora, astfel că ele nu-i pot „strica" portretul.

Există însă şi un alt mod – mai general, mai subtil, mai dificil de reconstituit pentru cercetător şi, de multe ori, semiconştient sau chiar inconştient pentru omul în cauză. Este vorba de impactul unor obiecte. În general, întâlnirea omului cu obiectele poate fi obişnuită, „uzuală", sau poate fi „magică". În acest din urmă caz, întâlnirea omului cu obiectul este profund modelatoare, dar şi stimulatoare.

Autorul acestei comunicări a publicat în 2003, o carte documentar-romanescă, intitulată *Cloşca cu puii de aur* (Editura Universal Dalsi), în care tratează diverse teme legate de Tezaurul de la Pietroasa. De asemenea, autorul acestei comunicări a ţinut cursuri universitare despre mentalităţi şi a scris o *Istorie a mentalităţii româneşti* (Editura Universal Dalsi, 2000), în cadrul cărora referinţele la probleme de imagologie au constituit o preocupare constantă. Ceea ce se întreprinde aici, în faţa dumneavoastră, este tentativa de a evidenţia o nouă sursă, ignorată până acum în cărţile de specialitate, pentru cercetarea imagologică/autoimagologică în general. Această nouă sursă este revelarea capacităţii modelatoare, uneori de-a dreptul „hipnotică", a unor obiecte *speciale*. Evidenţiind sursa pe care am numit-o, vom recurge în acelaşi timp la o exemplificare, adică la o tratare practică a modului estimat şi, după caz, cuantificat în care Tezaurul de la Pietroasa a interrelaţionat şi completat autoimaginea principalelor persoane din casa familiei lui Mihalache (Mihail) Ghica, unde Tezaurul a fost adăpostit între 1838 şi 1842.

O precizare: când discutăm aceste lucruri, să nu trecem uşor peste detaliul că la acel moment Tezaurul de la Pietroasa reprezenta cel mai mare tezaur de aur descoperit vreodată în lume, şi va reprezenta acest superlativ până în 1923, când Carter va descoperi Tezaurul lui Tuthankamon. De asemenea, să nu trecem uşor peste detaliul că nu era vorba despre un tezaur ca oricare altul, adică unul având doar semnificaţii cantitative, ci era vorba despre un tezaur misterios, a cărui origine stârnea discuţii, a cărui inscripţie provoca felurite descifrări şi ale cărui figuri ornamentale (în primul rând umane, dar şi vegetale şi animaliere) uimeau prin simbolistica lor rafinată.

Lucrarea ia în discuţie impactul Tezaurului asupra a trei membri ai familiei care locuiau cu toţii în imobilul respectiv în perioada menţionată. Se urmăreşte încărcătura de date personale cu care fiecare a venit la întâlnirea cu Tezaurul, acumulările majore culturale şi sentimentale anterioare, preocupările spirituale generale. În funcţie de toate acestea, se poate stabili gradul de apetenţă al fiecăruia privind impactul tezaurului, empatia cu acesta. Apoi se analizează – acolo unde avem date documentare concrete – acţiunile fiecăruia dintre cei trei în legătură cu Tezaurul şi prezumata sau certa determinare prin Tezaur a fiecăruia dintre ei după 1842, până la sfârşitul vieţii şi carierei lor.

Cei trei membri ai familiei Ghica asupra cărora îşi direcţionează analiza lucrarea de faţă sunt Mihalache, personaj public de prim-rang, fratele voievodului în scaun (Alexandru Dimitrie Ghica), om de mare cultură şi vederi liberale, susţinător al Partidei naţionale (antiruseşti şi antiturceşti), mare colecţionar de vestigii arheologice, ministru de interne şi şef al Poliţiei, calitate în care a reuşit, prin excepţionale investigaţii şi o anchetă condusă perfect, să recupereze Tezaurul, care încăpuse pe mâini nepotrivite şi se afla în pericolul de a fi dat la topit; apoi Catinca, soţia lui Mihalache, femeie de spirit şi cultură, una dintre primele feministe pe plan mondial; în sfârşit, Elena, fiica celor doi, o copilă de zece ani în momentul când Tezaurul a fost adus în casa lor, fiinţă extrem de precoce şi dăruită cu inteligenţă şi talent, care mai târziu va deveni una dintre cele mai apreciate femei-scriitoare, cercetătoare şi militante ale Europei, cunoscută sub pseudonimul Dora d'Istria.

Munții Buzăului

Diana Gavrilă

Poposim în regiunea de la Întorsura Carpaților, anticul Caucaland, regiune menționată de Amianus Marcellinus (XXXI,2), ca loc de refugiu al lui Athanaric, din calea invaziei hunilor (sfarşitul sec. IV e.n.).

Relieful dispus in trepte prezintă toate formele cunoscute iar Carpații de Curbură de o bogăție şi o frumusețe nebănuită, cu creste semețe, izvoare şi ape limpezi cu sclipiri de argint, câmpuri cu flori învăluite în miresme şi parfumuri, hăuri adânci şi torenți spectaculoşi, de mii de ani revarsă daruri zeieşti peste neîntinatul şi frumosul suflet al oamenilor din jurul arcului lor. Pe cărările lor tăinuite auzi parcă foşnetul vechimii, al istoriei, al lumii si câte cetăți şi mănăstiri au fost durate cu credință de înaintaşi şi câte încă stau risipite printre crestele şi văile acestora, ca mărturie a momentelor si a legăturii dintre natură si om, dintre codrii cei veşnici şi viața localnicilor.

Munții Buzăului vor vorbi întotdeauna despre adânca spiritualitate şi măreția neamurilor de demult. Buzăul înseamnă însăşi istoria, din ale cărei adâncuri vin spre lumina zilei atâtea podoabe şi dovezi, atâtea perle sacre din pământ şi din lespezi, care atestă viețuirea şi continuitatea multimilenară pe aceste meleaguri. Toate confirmă dacismul si tracismul buzoienilor, iluminat în timp de atâția coloşi ai spiritului, ai iubirii de Dumnezeu, în frunte cu zeul lor cel fără seamăn, marele Zalmoxis şi cu Soarele de-a pururi strălucitor pe cerul acestei lumi.

Urmele creştinişmului primar se văd şi azi. O contribuție deosebită o au aşezările rupestre existente aici, cu funcții cultice încă din secolul al IV-lea, plasate într-o regiune binecuvântată de DUMNEZEU prin pitoreasca ei aşezare la Curbura Carpaților, un colț de lume ce poartă pe umerii săi milenii de istorie, pentru neamul românesc, trecut şi prezent, origine, cultură şi credintă, Munții Buzăului remarcându-se prin prezența celei mai mari concentrații de locuințe rupestre, unele dintre ele apărute din vremuri preistorice, devenite ulterior lăcaşuri pentru propovăduirea sfintei Evanghelii. „Leagănul creştinismului", este cel mai vechi centru monahal cunoscut din Carpați, urmând ca şi importanță după Dacia Pontică (Dobrogea), loc unde creştinismul se propagă încă de la primele sale zvâcniri. Nu sunt decât noțiuni ce privesc ansamblul religios Aluniş-Nucu-Ruginoasa, ce se extinde pe teritoriile a trei localtăți, Colți, Bozioru, Brăieşti. Creştinismul se manifestă în această zonă a Munților Buzăului, întâi prin prezența celor ce fugeau din calea persecuțiilor şi care îşi găseau în scobiturile din burta stâncilor un adăpost, ca apoi, odată cu reorganizarea religiei în imperiu de către împaratul Theodosiu I, aceste spații rupestre să fie amenajate ca şi bisericuțe, pe lângă schiturile de monahi înființate aici de misionarii creştini veniți din Scithia Minor sau Capadocia şi să se manifeste până târziu în secolul XIX, când, din cauza procesului de secularizare, instituit de Cuza-Vodă la 1863, viața monahală din această regiune aproape că dispare. Găsindu-şi corespondent în templele de pe Muntele Sfânt al Greciei, ansamblul religios din Munții Buzăului capătă numirea metaforică de „Athosul Românesc".

Avem de-a face cu o zonă puternic sihăstrită, energia cristică resimțindu-se şi astăzi, aşezările rupestre buzoiene fiind un fenomen istoric, social şi spiritual, cu caracter specific, am putea spune chiar „unicat", îndeplinind întâi funcția de lăcaşuri pentru practici magico-religioase precreştine şi apoi creştine. Unele dintre peşterile triunghiului sihăstresc (prin unirea cu linii imaginare a celor 3 puncte de importanță istorică, Aluniş-Nucu-Ruginoasa, ar rezulta un triunghi echilateral; triunghi=trinitate), după părerea specialiştilor, aparțin perioadei pre-daco-getice.

Depărtarea de lume, fecioria şi postul, erau reguli după care monahii îşi urmau cursul, monahismul sihăstresc dar şi chinovial trăind aici o aspră asceză bazată pe nemâncare de carne, pe lecturi din sfinții părinți, pe muncă şi meditație in singurătate, adevărata credință presupunând dialogul continuu al sinelui cu Dumnezeu, şi practica rugăciunii lui Iisus. Duminica şi de sărbători se adunau în biserica din piatră, la Sf. Liturghie, privegheau noaptea, se mărturiseau şi se împărtăşeau. Mâncau o dată pe zi, după asfințit.

Această zonă reprezenta locul unde se făcea

fiind Sfântului Vasile cel Mare, cu care sfântul buzoian a fost contemporan. El suferă moarte martirică în luna aprilie a anului 372, cu ocazia persecuției dezlănțuite de Ahtanarich.

Unul dintre misionarii reputați despre care credem că a acționat în zona Buzăului a fost Audius, originar din Mesopotamia (actualul Irak sau Vechiul Summer). Exilat de împăratul Constantin II în Scythia Minor, unde a găsit destui creștini, el a convertit aici mulți din rândul maselor. Sf. Epifanie ne spune că Audius a trecut şi in nordul Dunării, unde „in părțile cele mai dinăuntru ale Gothiei " a catehizat mulți goți şi a înființat în „Gothia însăşi" mănăstiri, în care erau practicate viața călugarească, fecioria şi asceza.

Audius şi ucenicii săi au predicat şi înființat mănăstiri în Dacia Nord-Dunăreană, dar dacă această Gothie, după părerea majorității specialiştlor, se află la răsăritul Munteniei şi sudul Moldovei, audienii au întemeiat aşezări monahale aici, înspre părțile din munți mai ferite de migratori, aceste părți corespunzând teritoriului actualei eparhii a Buzăului, îndeosebi zonelor din Munții Buzăului.

Ammianus Marcellinus ne lămureşte că, presați de huni, vizigoții conduşi de Athanarich se retrag după câteva campanii cu împaratul roman Valens, în munții Serrilor (serrii =triburi dacice), în Caucaland-ad Caucalandensem locum-inaccesibili din cauza pădurilor şi a reliefului abrupt. Munții Caucaland, după multe discuții, sunt aceeaşi „montes Serrorum" numiți in antichitate şi Caucasus, nimeni alții decât Munții Buzăului. Toponimul Caucaland este format din Cauc+land, prin traducere Țara Cauca, adică Țara din căucul munților (căuc=caăuş). Menționez că respectivul ținut este un spațiu protejat, adăpostit, motiv pentru care nu întâmplător a fost ales fie pentru locuire, fie pentru retragere temporară din calea năvălitorilor, şi deloc de neglijat, pentru amplasarea celui mai mare şi important centru de propovăduire a Sfintei Evanghelii. Zona este prielnică şi dezvoltării, datorită microclimatului creat, a multor specii, atât faunistice, cât şi vegetale de tip mediteranean: plante rare apifere, Neotia nidus-avis, Orchis laxifora subsp. elegance (ocrotită la nivel național) şi Dianthus spiculifolius

legătura dintre Dobrogea (încorporată atunci în Moesia Inferior) şi Transilvania (Dacia) ,având în primul rând o importanță economică, pentru că aici se făcea circulația bunurilor materiale dinspre Dobrogea şi Muntenia spre Transilvania şi Moldova, dar şi invers. În acelaşi timp, această regiune reprezenta pentru lumea romano-bizantină o importanță strategică, deoarece pe aici se puteau scurge spre inima imperiului popoarele barbare.

Creştinismul fusese predicat în stânga Dunării de misionarii trimişi de autoritățile bisericeşti din Scyția Minor, dar şi din Capadocia prin grija Sf. Vasile cel Mare. Astfel, religia creştină prinsese rădăcini adânci atât printre autohtoni, cât si in rândul goților. Misiunea ortodoxă exercitată în stânga Dunării a fost deosebit de activă şi a dus la instaurarea unei organizări temeinice cu parohii în sate şi cetăți, cu populație mixtă: autohtonă şi gotă. În fruntea acestor parohii erau, desigur, preoții, protopopii şi bineînțeles episcopii, dintre aceştia din urmă remarcându-se Teofil, Ulfila (apostolul goților, botezat în rit arian de episcopul Eusebiu de Nicomidia, cel care traduce Biblia în limba germană in 350), Godas sau Silvanus. Toate parohiile dimpreună cu preoții lor şi cu episcopii formau aşa-numita ,,Biserica lui Dumnezeu", care se afla în țara goților. Titulatura ei era: ,,Biserica lui Dumnezeu şi a tuturor parohiilor Sf. Biserici Ortodoxe din Capadocia", condusă în vremea aceea de Sf. Vasile cel Mare.

Valea Buzăului, vatră de veche mărturisire creştină, a dat istoriei creştinismului românesc pe Sava gotul, părintele spiritual al Buzăului, care a făcut ca spiritualitatea creştină de pe pământul străbun al Buzăului să treacă până în Capadocia, cunoscută

(garofiţa de stancă). Animale ocrotite: scorpionul (Euscorpius carpathicus) şi ciocănitoarea verde (Picus viridis).

Varietatea formelor de relief, condiţiile de climă şi sol, prielnice practicării feluritelor culturi agricole, bogăţia solului şi subsolului, o reţea hidrografică deasă, numeroase drumuri care asigură legături lesnicioase cu zonele învecinate, toate constituie cadrul natural al acestei regiuni, propice dezvoltării vieţii sociale. O deosebită importanţă au avut-o rezervele de sare ce abundă în spaţiul buzoian, existând o concordanţă între acestea şi civilizaţiile stabilite în timp în zona Buzăului.

Buzăul, nume cu învăluiri de legendă, constituie una dintre cele mai vechi unităţi administrativ-teritoriale din Muntenia.

Configuraţia geografică, bogăţia solului şi abundenţa cursului de apă au creat condiţii optime pentru stabilirea şi continuitatea populaţiei în această zonă, încă din cele mai vechi timpuri cercetările arheologice dând la iveală urme ale prezenţei umane din perioade imemoriale. Nu întâmplător, cineva alegea şi hotăra să se stabilească în această multdiscutată zonă a Buzăului, multă cerneală a curs şi nu puţini au fost aceia care, cu patimă, au scris şi investigat acest miraculos tărâm. Considerate printre cele mai importante vestigii arheologice descoperite pe teritoriul ţării, relicvele rupestre au trezit un viu interes atât oamenilor de rând cât şi specialiştilor din ţara noastră încă din secolele trecute.

Sub aspect ştiinţific, ***Grota Fundul Peşterii*** este cea mai importantă din punct de vedere istoric dintre toate aşezările rupestre din cadrul ansamblului religios, Aluniş-Nucu-Ruginoasa, o adevărată nestemată ce atinge valoare mondială prin arta parientală rupestră efectuată aici. Originalitatea in expunere o plasează printre cele mai importante vestigii, unicat pe plan internaţional. Aspectul vulvar şi *phallus*-ul uriaş, ce pare că străjuieşte străvechea aşezare, ne-ar putea vorbi despre un foarte vechi cult, cultul fertilităţii.

Grota se remarcă printr-o mare varietate de reprezentări (aprox.137 incizii, 59 pe peretele sudic şi 78 pe cel nordic), diverse tipuri de arme, îndeosebi pumnale prevăzute cu una sau mai multe nervuri longitudinale, vârfuri de lance reprezentate fără coadă, vârfuri de suliţe, lame cu franjuri şi halebarde, desene solare, un arc cu săgeată şi desenul unei mâini.

Ultimele studii demonstrează că grota, de vârstă terţiară, începe să fie utilizată în scopuri culturale, foarte probabil, în timpul neoliticului târziu sau eneoliticului timpuriu(4000-3500, î.Hr.), odată cu primele manifestări apărând incizii pe peretele sudic, întâi desenul unor linii verticale, după care ar fi fost adăugate două lame cu franjuri şi câteva gravuri unghiulare. Mai târziu, confecţionarea pumnalelor din metal determină apariţia de noi gravuri pe peretele sudic, dar, cele mai multe reprezentări se descriu pe peretele nordic, eneoliticul şi bronzul timpuriu (3500/3000-2300/2100 î.Hr.) . Apar şi gravuri care ar putea corespunde trecerii de la bronzul mijlociu la bronzul târziu (2100-1500 î.Hr.).

Susţin specialiştii, *„din neoliticul final şi până în bronzul mijlociu, ea a adăpostit tineri veniţi să parcurgă drumul iniţierii, un monument din Carpaţii Orientali cu reprezentări din Preistorie şi Evul Mediu,* Nucu - „Fundul Peşterii", Judeţul Buzău.

În grota considerată drept un „depozit" de bronzuri, în care se săvârşeau ritualuri pentru elitele războinice unde însăşi gravarea armelor putea fi de ordin sacru, acestea fiind considerate totodată simboluri phallice, nu întârzie să apară nici reprezentări specifice perioadei ulterioare venirii lui Hristos, când spatiul peşterii a fost reamenajat şi folosit ca schit de mai multe generaţii de călugări.

Scrierile sunt cele care interesează într-un mod deosebit. Ele conţin sute de profeţii, necunoscute până acum. Considerat şi astăzi drept una dintre cele mai importante invenţii ale umanităţii, poate cea mai mare, scrisul a stat la baza evoluţiei umane, a trecerii de la arhaism la cultură. Munţii Buzăului deţin scrieri interesante, descoperite pe o serie de lespezi, despre care vom discuta într-un articol viitor.

Hyperboreea – o viziune integratoare asupra lumii

Nazaria Buga

Vom suprapune harta din Hyperboreea cu harta (hărțile) de acum. Hyperboreea extatică, absolută, intactă şi Hyperboreea, cu fizica şi virtualitatea ei, hărtănită de contemporani.

Congresul, în edițiile sale, veritabil *pseudo-kinegetikos*, s-a dovedit "o călătorie plină de adversități şi de provocări permanente". De această dată, oferă intersectarea altor teme: **Autorul, Tezaurul**, **Semnificația**. Toate acestea, în conştiința lumii.

Vom privi Aurul şi pământurile rare, în chimia şi Alchimia lor. Forjarea. În Hyperboreea cea slăvită de hermeneuți, de poeți, trăită de şamani şi prospectată până-n "inelele lumii materiale" de vizionari. "Eu vin de undeva foarte vechi" – spune, într-un târziu, Brâncuşi.

Vom înțelege "călătoria genetică" (după Dr. Napoleon Săvescu) – o călătorie, în anumite secunde, până sub zidul lui Planck. "Călătoria genetică", mai spectaculară (cu tot paradoxul) decât cea a unor Ryan şi Pittman, în vânătoarea stratigrafică a mărilor lor (mai cu seamă a Mării Negre). Mai spectaculară, pentru că a coborât în arborele genetic, căutând zorii ADN-ului, cu dezvoltările sale, pe cât de statice, pe atât de copleşitoare, până la mine, până la Dumneavoastră.

Făptură uranică fiind, ne-am adaptat la Hyperboreea. Am luat din completitudinea şi din salinitatea apei de ghețar, oxigenată foarte (cea subtilizată în analize definitorii, în căutările sale pe platourile înalte din lumea largă, de un Henri Coandă). Apa – aliatul nostru. Apa care a spălat Hyperboreea. Pe zăpezile ei, s-a scris poemul pe zăpadă. Omăturile s-au topit dar poemul spus, şoptit, şi în arcul intracarpatic, belagin, a intrat în fonogramele Cerului. Cuvântul care a *format* lumea.

Evocăm acele *profunzimi* spre a salva Timpul, spre a vindeca acel tip de cădere din viziune.

Pentru că, în pofida unui posibil **certificat de ancestralitate pură,** nu suntem la înălțimea Tradiției hyperboreene, cu pragurile ei ultime, în Dacia, până spre secolul XIX, fie şi numai prin Ion Creangă, cel care a sintetizat Tradiția esoteric, esențial. Fără să ştie!

Nu avem candoarea dintru începuturi, nu avem tresărirea în fața unor pericole din "întunericul din afară". Nu avem nici hotarele de Oarecândva, cu *întregurile* lor, nici Apărarea necesară fruntariilor actuale.

Dacia *Pha Niske* (etymon: A. Bucurescu, *Dacia Secretă)*, în dezvoltarea sa istorică, are, de partea ei, doar Tezaurul, doar Cartea (prin Hasdeu, cu întrebarea sa care nu aşteaptă răspuns). Tezaurul – pecete a pământului şi ancestralității noastre, aşa cum se aşează "pecetea Duhului Sfânt", peste palmele şi tălpile pruncului, la Botez.

În 1959, s-a descoperit, la Mamaia, un papyrus, în limba greacă, datat sec. IV î.H. – unicat în teritoriul românesc. Şi, în Europa. A fost, în restaurare (timp de trei ani) şi conservare, la Moscova. După 52 de ani, revine, de la Moscova, după intervenții, în Muzeul de Arheologie "Calatis", din Mangalia. Detalii, în Congres (Hebdomadar *Focus*, 13-19 Iunie, 2013).

Prin rapturi istorice, parte din Tezaur o considerăm doar la capitolul "Lost Treasures of the World", pentru că Dumnezeu "ne-a lepădat, ne-a înstrăinat" (scrie sus în Sanctuarul de la Mărăşeşti!) Sanctuarul – topos de jertfă şi incantație, din antichitate până acum. Stonehenge, Sarmisegetuza, cu ecourile lor, cu semnificația lor dureroasă, până-n măduva oaselor din arealul postmodern (S**anctuarul de la Târgu Jiu**). Coloană fără sfârşit.

S-au scufundat imperii: din oglinda reflectării de sine, Roma, China antică s-au ruinat, prin propriul Ahamkara – eul exacerbat. Ambele imperii au practicat exterminarea, cu sălbăticie şi artă. În Dacia, în Coreea: "Omoruri, atrocități, jafuri". Hoție, la drumul mare: "După ce a cucerit Scytia (Dacia) şi după înfrângerea lui Decebal, căpetenia geților, puternicul Traian a adus romanilor cinci milioane livre de aur şi o cantitate dublă de argint, pe lângă cupe şi obiecte de valoare, care au depăşit orice posibilitate de a fi estimate şi încă turme şi arme şi mai mult de 50.000 de oameni, foarte potriviți pentru război, împreună cu armele lor, şi i-au dus în diferite părți ale imperiului" (Criton, *Getica*, p.308).

Aşadar, s-au scufundat civilizații, au ars bi-

bliotecile lumii – suntem, şi noi, din pragul acesta: Sarmisegetuza, Ierusalimul, Teba, Cartagina, Vercingetorix, regatele briților (Boudica – the warrior queen), regalitățile extreme-orientale – au avut toate "incrementa atque decrementa", un proces fizic necesar, ca orice mare Ardere. Despre care s-a scris (între sapiențial şi armurărie) ori a rămas sub forma nepieritoare a Tezaurului (oriunde s-ar afla, în lume, înstrăinat) (Moscova, Viena - cu Tezaurul de la Şimleul Silvaniei). A rămas, cel puțin, în tratatele de istorie a metalurgiei.

În heraldica globului, am oferit stema cu un Corb a acestor pământuri, aşa cum, în regalitatea coreeană, s-a înfipt pasărea cu trei picioare. Mai încoace, vulturul bicefal; mai devreme, zimbrul care a fericit şi timbrele de colecție.

Evreitatea – Acum, la a doua, de fapt, cucerire a Canaanului – n-a încetat să-şi pună istoria în documentare ample, în filme tematice: Arca lui Noe, Chivotul Legii, o Evanghelie descoperită la Nag Hammadi. Istoria lor, dinspre răzvrătirile Ierusalimului – înainte şi-n vremea cât a trăit Hristos – până-n actualitatea Domului din veacul XXI. Savanții evrei caută cu ardoare Chivotul Legii, adică Identitatea lor.

În ăstimp, în afară de străduințele acestei minorități corecte (Congresul de Dacologie), ce face istoria oficială din Maurovlahia, pe seama străvechimii noastre? S-a distrus fără noimă şi ce a rămas.

Departe de hultănia practicată deasupra Daciei istorice şi mai aproape de "şerpăria" (enunțată, într-o ediție anterioară, de unul din strategi), între Preistorie şi Actualitate, vom înțelege de ce am dobândit, de ce am pierdut, de ce ne-am "ocultat" ca seminție şi dacă, "târâş printre vedenii", vom mai ridica vreodată capul spre ceea ce a fost, într-un demult dureros de adevărat, Hyperboreea.

Suntem pe continentul Europa, în ultimul ciclu (al treilea) interdiluvian, "cu predominarea unei mari rase". Am trăit în "mileniul imperial dacic". Am cunoscut Calendarul. Am primit Evanghelia.

Vom evoca, în acest Consens din 2013, acel timp de stabilitate morală – marcă a devenirii noastre ulterioare, până la conceptual de "ființare şi rostire românească" din veacul XX.

Heraldică şi genealogie, emisiuni monetare, steme şi migrații, biosferă, biodiversitate, Cronologia.

Să organizăm Sinaxarele, în inima noastră, până la ultimul războinic în armură, răpus în câmpurile din imperiul nostru de o mie de ani.

Căci, unde putea să apară marele, ultimul din romantica lumii (cu al său "Memento Mori") dacă nu în acest ținut sfâşietor, dintre viață şi moarte, dintre tragedie şi exuberanța dansurilor cu săbiile în dinți?

Comorile Buzăului

Domnița Rațiu

Numele Mousaios (Buzău) a fost pentru prima dată menţionat în scris într-o scrisoare a guvernatorului roman din Dobrogea trimisă lui Vasile cel Mare, episcopul de Capadochia, in anul 376 d.Hr., menţionând existenţa, pe malurile râului Mousaios, a unei aşezări urbane cu acelaşi nume. Documentul se găseşte în Biblioteca Vaticanului.

Pe teritoriul judeţului Buzău se conservă vestigii care atestă existenţa omului în regiune din cele mai vechi timpuri: unelte si arme din oase sau pietre cioplite, obiecte ceramice din Neolitic si Epoca Bronzului, aparţinând culturilor Boian, Gumeşti şi Monteoru.

Oraşul Buzău, aşezat pe traseul drumului comercial care lega Peninsula Balcanică de Polonia şi Ţările Scandinave, atrage şi bogăţia economică, ce a făcut ca în 1500 să devină sediul unei Episcopii. Complexul Episcopal va fi un focar de cultură datorat tipografiei, Şcolii de cântăreţi, Şcolii de zugravi de icoane şi Seminarului teologic. Având o poziţie strategică, Buzăul s-a dovedit şi un centru de apărare împotriva invaziilor turceşti şi tătărăşti. Cetăţile de la Bradu şi Berca sunt dovezi concrete de rezistenţă împotriva năvălitorilor

În anul 1869, la expoziţia de la Paris, Romania a fost prezentă cu o bucată mare de chihlimbar provenit de la Colţi şi cu „Cloşca cu puii de aur", impresionantul tezaur găsit la Pietroasa. Tezaurul de la Pietroasa a fost considerat cel mai mare din lume până în 1923, când a fost descoperit mormântul lui Tutankamon.

Nicolae Densuşianu, în monumentala sa lucrare *Dacia preistorică*, afirmă că tezaurul de la Pietroasele este geto-dac şi nu gotic, consideră că figura centrală de pe patera de la Pietroasa este Zeiţa Mamă. Referitor la inscripţia de pe colan, Nicolae Densuşianu în *Dacia Preistorică* afirmă că nu este scrisă în limba goţilor ci într-o limbă latină vechelimba geţilor, descifrând-o astfel: **VULCHANUS O FECIT.**

Cercetătorul Florin Olteanu, într-un articol publicat în revista *Flacăra* din 1982, argumentează de asemenea

că în centrul paterei se află bustul Zeiţei Mame iar în jurul ei, pe margine sunt zeii: Apolo, Ares, Dionisos, Fortuna, Hestia, Hermes, Hefaistos, Hades, Sibila şi Cronos, zeităţi provenite din Dacia şi preluate apoi de greci şi de romani. Florin Olteanu, comparând zeii reprezentaţi pe pateră cu zeii germani, ajunge la concluzia că Tezaurul de la Pietroasa avea o funcţionalitate astronomică şi astrologică pentru că se ştie că geto-dacii aveau înalte cunoştinţe despre organizarea cosmosului. Florin Olteanu confirmă optica lui Al. Odobescu. şi anume că tezaurul are origine geto-dacă şi chiar mai mult, cu ajutorul matematicii şi astronomiei, descifrează un calendar pe marginea platoului..

Cercetătorii Ion Văduva-Poienaru şi Nicolae Grigore Mărăşanu, pe baza articolului lui Florin Olteanu spun că în centrul paterei se află zeiţa Cybella care priveşte spre zeul Apollo, sărbătorit de daco-geţi de două ori pe an prin impresionante serbări cu ocazia venirii şi plecării lui dintre oameni.

Tezaurul a aparţinut unui şir întreg de preotese şi preoţi geto-daci şi a fost folosit în ritualuri fie pentru preamărirea lui Apollo, zeu solar, fie mai târziu la sărbătorile ce aveau loc în semn de recunoştinţă pentru roadele pământului şi pentru ca şi anul următor să fie rodnic. Tezaurul a fost posibil utilizat într-un templu de pe dealul Istriţa, deal cu expunere sudică, pe care şi atunci se cultiva viţă de vie care producea cel mai bun vin din zonă. Pentru a oferi divinităţii cel mai bun vin şi cele mai bune fructe, acei preoţi cu vaste cunoştinţe pe care am putea să le denumim ştiinţifice ofereau divinităţii roadele pământului în asemenea vase din aur şi pietre preţioase, dacii nedorind aurul pentru folosul propriu.La staţiunea viticolă Pietroasele se mai găseşte încă un lin de piatră din vremea dacilor.

Alte comori ale **Ţării Buzăului** mai sunt:

- **Lacul fără fund (Lacul Vulturilor)**, lac periglaciar este situat in Munţii Siriu, la o altitudine de 1.420 m cu o suprafaţă de peste 0.5 hectare.), lacurile **Balta Albă**, **Amara** (cunoscute pentru nămolul terapeutic)

- **Vulcanii Noroioşi** de la Pâclele Mari şi Pâclele Mici (la 12 km de Berca) - rezervaţie naturală ce se intinde pe circa 30 de hectare, un fenomen rar întâlnit în lume, în care trăieşte o plantă specifică locului: nitraria schoberi

- **Sarea lui Buzău** - rezervaţie geologică si paleontologică, situată între Pârscov şi Bădila, pe valea râului Buzău si unde se întâlnesc blocuri de calcar care conservă fosile din Jurasic.

- **Focul Viu** (în apropiere de Lopătari) - este o flacără înaltă de jumătate de metru, cauzată de o emisie continuă de gaze naturale.

- **Munţii de sare din zona Săruleşti-Lopătari**

- **Staţiunea Sărata Monteoru**, situată la 18 km de Buzău, unde se întâlnesc vestigii ale culturii Monteoru, datând din Epoca Bronzului şi urme ale unei aşezări dacice

- **Cetatea dacică - Gruiul Dării**, singura cetate (cunoscută) cu ziduri de piatră din Muntenia. Ruinele cetăţii se află pe raza comunei Pietroasele, în apropiere de locul unde a fost descoperit in anul 1837, celebrul Tezaur de la Pietroasele. Ruinele de la Gruiu Darii aparţin unei cetăţi dacice de cult (un loc sacru) care făcea parte dintr-un ansamblu de fortificaţii dacice de apărare, alături de cetatea dacică de la Cârlomăneşti şi de fortificaţia dacică de observaţie de la Târcov (comuna Pârscov).

- **Cetatea de la Cârlomăneşti.** În 1892, Bazil Iorgulescu o menţiona în Dicţionarul geografic al judeţului Buzău şi aprecia că acea colină „e foarte importantă de studiat din punct de vedere arheologic" Într-adevăr, pe *Cetăţuie* este o aşezare intens locuită în cea de-a II-a epocă a fierului. S-a descoperit în profunzime o consistentă depunere din epoca bronzului, aparţinând culturii Monteoru.

- **Cetatea de la Târcov** este o cetate dacică ale cărei ziduri de apărare au fost ridicate în secolul I î.Hr. Din primele cercetări a rezultat că cetatea, în forma cochiliei de melc, avea rolul de apărare dar şi de supraveghere a importantelor depozite de sare de pe valea râului Buzău;

– **Complexul de biserici rupestre** de la Nucu. Între satele Nucu (comuna Bozioru) şi Aluniş (comuna Colţi), se află cel mai important complex de vestigii rupestre din munţtii Buzăului.Aici se gasesc nu mai puţin de 10 peşteri. Aluniş (sec. IV – VI), Agatonul Vechi, Agatonul Nou, Bucătăria, Peştera lui Dionisie Torcătorul (sec. IV – VI), Fundătura, Fundul Peşterii, Ghereta, Piatra Îngăurită (Peştera lui Iosif, sec. III – IV i.e.n) si Peştera de la Culmea Pietrei (Uşa Pietrei). Bisericile si chiliile rupestre din satul Nucu erau folosite ca locuri de refugiu şi de cult. În zona localităţilor Nucu şi Colţi există 29 de lăcaşuri de cult săpate în rocă. Bisericuţa din fundul peşterii datează din perioada getodacică şi este un monument istoric important.

- **Biserica episcopală** din Buzău, o construcţie impunătoare, ridicată în 1504 de Radu cel Mare şi reconstruită de Matei Basarab in 1649,

- **Biserica mănăstirii Râmnicu Sărat**, ridicată între 1691-1697, în timpul domniei lui Constantin Brâncoveanu.

- **Mănăstirea Ciolanu.** După tradiţie, mănăstirea ar fi fost ctitorită de Doamna Neaga la anul 1590, deşi alte izvoare indică drept ctitori, la anul 1568, pe boierii Dumitru Ciolanu din Transilvania şi Radu Dragomir Sorescu din Verneşti.

- **Mina de Petrol de la Sărata-Monteoru**;

- **Expoziţia de sculptură în aer-liber** de la **Ciolanu-Măgura**,

- **Colecţia de Chihlimbar** de la **Colţi**,

Şi unele lucruri asupra cărora planează misterul:

- "**Piatra scrisă"** descoperită pe teritoriul comunei **Colţi**

- **Trovanţii-pietrele vii de la Ulmet-Bozioru** şi altele.

PIERIT-AU DACII? Dovezi diverse ce susțin afirmația lui Haşdeu

Prof. Pătru Silvia Ana Maria
Ing. Romeo Tonca

Limba, ocupațiile şi istoria Dacilor ocupă un loc de seamă în activitatea lui B.P. Haşdeu. Ne vom îndrepta atenția în sensul acesta mai ales spre două titluri: "Mozaice de la Zarmizegetuza" şi "Perit-au Dacii?!" În "Mozaice de la Zarmizegetuza", Haşdeu având în față două stampe după mozaicele descoperite în 1823 la Sarmizegetuza concluziona: "Războiul troian, sub privința elementelor sale constitutive, fu o luptă între naționalitățile tracă şi elină". "Deci mozaicele de la Zarmizegetuza reprezintă scene din istoria națională a Dacilor. Execuția demostră pe însuşi artistul a fi fost dac".

În "Pierit-au dacii" autorul analizează fragmente documentare considerate ca dovezi concludente de către detractori şi, prin analiză logică pe text, demonstrează existența atât a dacilor liberi, cât şi a celor supuşi stăpânirii romane.

Gavrilă Copil, în studiul *Noi, tracii* precizează: ,,*Cei ce luptă, există. Luptele, confirmate documentar, sunt mărturia imposibil de contestat a dăinuirii poporului dac pe teritoriul său străvechi şi după cele două războaie daco-romane de pe vremea lui Decebal şi după temporara ocupare a unei părți din Dacia. Iată numai o parte din împărații romani - secolele III-IV - care în urma luptelor cu Dacii şi-au luat numele de Dacicus sau Carpicus: Filip Arabul Carpicus Maximus, Maximinus Dacicus Maximus, Decius Dacicus Maximus, Gallienus Dacicus Maximus, Aurelian Dacicus Maximus, Diocletian Carpicus Maximus, Maximinian Carpicus Maximus, Galerius Carpicus Maximus, Constantius Chlorus Carpicus Maximus, Constantin cel Mare Carpicus Maximus.*

Analizând, de asemenea, rapoartele unor cercetări arheologice recente se poate observa conviețuirea unor elemente de rit şi meşteşug autohton, împreună cu cele romane.

Printre altele, scopul lucrării de față este să ordoneze o parte din multitudinea datelor existente sub o formă vizuală, uşor de urmărit şi să încurajeze participarea plenară a celor interesați de daci şi moştenirea lor istorică la rescrierea istoriei de către cei mulți pentru cei mulți. În acest scop, lucrăm la alcătuirea unei hărți virtuale cuprinzând date ascunse în hățişul rapoartelor ştiințifice ale Repertoriului Arheologic Național, de pildă, editabilă de către utilizatori, ce încurajează adăugarea de informații scrise sau vizuale de către pasionați.

Inițiativa digitalizării monitorizării monumentelor istorice din România şi a rapoartelor arheologice de vreo 10 ani încoace e lăudabilă, dar ne întrebăm în legătură cu conținutul informațional...

Fig. 1 Drumul dacilor, de la Cisnădioara la Bragadiru, sau mii de ani de istorie desfăşurați în două aşezări

O căutare onestă pe acest site, http://ran.cimec.ro/, (Repertoriul Arheologic Național, sub oblăduirea Ministerului Culturii) de către o persoană nefamiliarizată cu organizarea, obține la categoria așezări dacice, 2!!!, rezultate (dealul Cetății din Cisnădioara şi Bragadiru, din Ilfov). Apoi, cu ceva stăruință, observăm că altele se ascund în cultura bronzului, de pildă, sau sub straiele altor epoci. De câteva zile încerc tainele sitului, dar încă n-am găsit unde e clasificată Sarmisegetusa Regia.

Aşişderea, o curiozitate bolnavă m-a împins să caut în Lista monumentelor istorice din România (oficială, aprobată de acelaşi minister) câte dave s-or găsi pe teritoriul nostru. Că nu de alta, învățăm şi noi pe la clasa a IV-a cum era cu dacii şi davele astea. Poate o fi vreuna pe o şosea pe unde trec, şi aş arunca o privire. Rezultatele sunt, din nou surprinzătoare. Recunosc, căutarea-i făcută la ore târzii, şi monumentele înregistrate sunt, anume, 14062 pe teritoriul României. Hai, să-mi fi scăpat una... hai, două... Dar, totuşi, 31 județe fără niciuna? Anecdotic e județul Neamț, care n-are niciuna în realitate, dar în oraşul Roman are 3 străzi pe subiect. Măcar străzile şi primarul au avut bunăvoință! Mare sfiiciune arheologică... Felicitări Constanței, care are 4! 17 în toată țara!

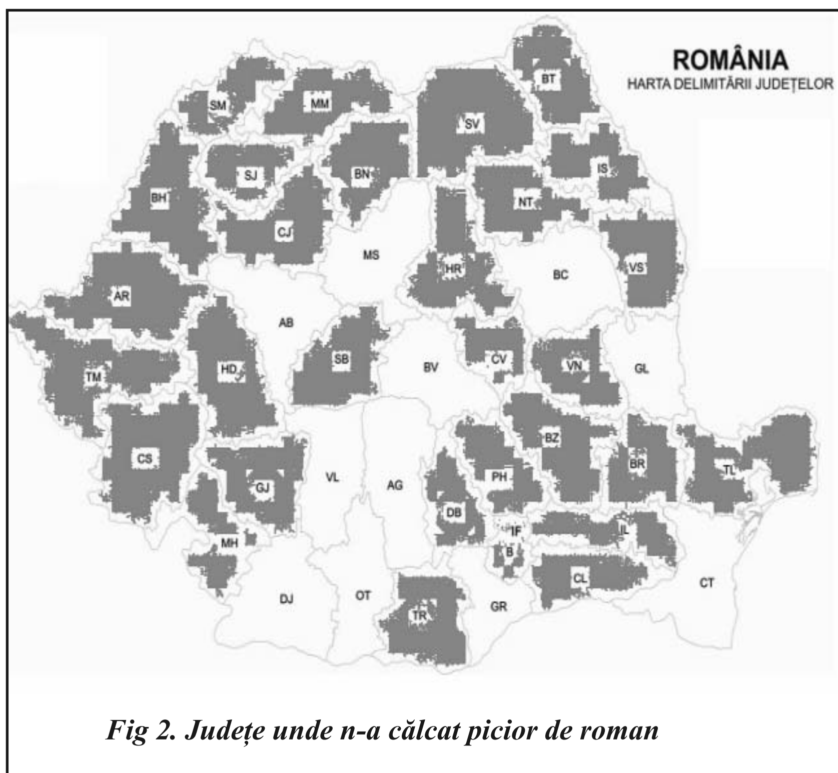

Fig 2. Județe unde n-a călcat picior de roman

Deci, se cere cu prisosință o formă vizuală care să cuprindă nu numai aşezările dacice care au încetat (!?!) din viață la invazia romană (în opinia unora), dar şi pe cele în care s-au găsit, în acelaşi orizont de timp, dovezi aparținând ambelor culturi ce susțin, încă o dată, răspunsul negativ la întrebarea marelui Haşdeu: PIERIT-AU DACII?

Carpaţii de curbură - rădăcini istorice

dr.ing. Mateescu Ioan

În vechime, Carpații de Curbură se numeau Caucaz (Caucaland) sau Serrorum şi cuprindeau partea de deal şi munte a Țării Vrancei şi Buzăului cu denumiri de legendă care se mai păstrează şi astăzi, precum Siriu, Penteleu, Lăcăuți, Mişna, Muşa, Răiuți, Răchitosu, Ghergheleu, Titila, Malaia, Istrița, Meledec, Şarba, Oltea, etc.

Cele două regiuni sunt brăzdate de numeroase ape curgătoare dintre care cele mai mari sunt Putna şi Buzăul care în vechime se numea Musaios (Moise), nume atestat încă din sec. IV – i.Ch.

Localități precum Căliman, Faraoani, Mera (Meru), Colți, Mânzăleşti, Arva, Crăciuna, Bozioru, Bârseşti, Negrileşti, Năieni, Monteoru, Nereju, Crucea de Jos şi de Sus (Panciu de azi), Suraia, Andreiaş, Valea Zânelor, Căiuți, Pralea, Ursoaia, Văvăluci poartă amprenta numelui de persoane sau evenimente de demult apuse, cu rădăcini istorice locale sau universale.

Aici găsim Țara Luanei şi a "babei" Vrâncioaia, îi găsim pe Sfântul Sava (Gotul) şi Sfântul Ştefan Cel Mare cu doamna Oltea, la Panciu (Crucea de Jos şi Crucea de Sus) îi localizăm pe Cavalerii Teutoni pentru o perioadă scurtă în drumul lor spre Țara Bârsei, îi găsim în perioada Primului Război Mondial pe Hubert Schmidt, Rudolf Hess, Von Paulus care au rădăcini prin vechi familii din România cum ar fi fam. Rosetti ce avea un conac la Pralea situat la 9 km de

Soveja de unde a fost culeasă balada Miorița. Tot în această perioadă pe aici au acționat eroii neamului precum: Vasile şi Clemansa Chilian, Radu şi Profira Macovei, Toma Cotea, iar coaliția germană a avut în spatele frontului o armată de soldați şi civili care se ocupau cu "arheologia" în frunte cu Hubert Schmidt, cel care a efectuat şi săpăturile de la Cucuteni.

Poate Tezaurul de la Pietroasele, descoperit în 1837 şi studiat inițial de Al. Odobescu a fost evenimentul care a determinat să se acorde o mai mare atenție zonei.

In continuare vom face o descriere sumară a unor evenimente posibile a fi avut loc în trecut pe aceste meleaguri, folosindu-ne de descoperirile arheologice, toponimia locurilor amintite mai sus cât şi de literatura de specialitate.

Baba, care înseamnă tată, preot, ascet, înțelept care locuia pe culmile dealurilor, înconjurat de ucenici, în general şapte la număr, ce treceau prin diferite stadii de inițiere.

M. Sadoveanu în " Creanga de aur" descrie viața acestora cât şi desăvârşirea învățăturii care se termina în Egipt. În Vrancea găsim pe "Baba" Vrâncioaia cu cei şapte "feciori" care l-au ajutat pe Ştefan Cel Mare în diferite momente din viața sa. Vrâncenii spun că viitorul domnitor a fost crescut şi educat aici de aceşti înțelepți ai castei IO după ce tatăl lui a fost omorât iar mama sa (doamna Oltea) s-a călugărit sub numele de Maria.

Țara Luanei (Luanelor) este de fapt Țara Amazoanelor, care au jucat un rol determinant în evenimentele care au avut loc din cele mai îndepărtate timpuri până în secolele trecute. Le găsim alături de troieni în lupta cu aheii unde Pentesileea, regina lor, este ucisă de Achile, în lupta cu Hercule, când regatul a fost străbăut de zeițta IO, îndrumată de Prometeu în drumul ei spre Egipt etc. Bărbații nu erau admişi în societatea lor. Pentru a-şi perpetua stirpea, se deplasau anual la un popor învecinat (gargarei sau ghergari); copiii născuți din această unire trecătoare se întorceau la gargarei (în Vrancea) dacă erau de sex bărbătesc, în timp ce fetele erau crescute după obiceiurile amazoanelor.

Zeitățile pe care le venerau erau Ares şi mai ales **Bendis-Artemis,** având ca principale activități vânătoarea şi războiul. Nu s-a putut stabili o etimologie exactă a numelui acestei populații mitice feminine. Dacă plecăm de la cuvântul latin **manza** care se traduce copil bastard, putem să spunem că amazoana este persoana care nu are tată legitim. În zonă este comuna Mânzăleşti cu unul din sate Chizdița unde poate a fost maternitatea + creşa acestor femei, iar pe platoul Meledec sunt multe peşteri pe lângă care curge apa **Slănicului**. Cuvântului Meledec dacă-i mai intercalăm *his*, se formează numele biblic a lui Melhisedec - împăratul **Salemului**, preot al lui Dumnezeu, împărat al păcii (Geneza 14, Evrei 7), fără tată, fără mamă, fără spiță de neam.

Al.Vlahuță, în volumul „România Pitorească", are un capitol despre Meledic, care este de o mare profunzime şi actualitate, ale cărui idei trebuie scoase la lumină.

Cuvântul luana (lany, leany) şi în maghiară se traduce fetiță, ser (rorum) defineşte tot termenul de fată (10), denumirea vârfului Penteleu poate deriva de la numele reginei amazoanelor Pentesileea, iar dacă coborâm spre Comandău găsim Valea si Cetatea Zânelor. Şi Sfântul Sava a fost salvat de la supliciu pe roată tot de femeile luptătoare din zonă. Drăgaicele, confundate de multe ori cu Sânzienele sau Vâlvele se sărbătoresc când grânele încep să se coacă pe data de 24 iunie. Această sărbătoare se ținea înainte la poalele muntelui Penteleu, fiind considerată de bătrâni zeița agrară, protectoarea femeilor măritate şi a lanurilor cultivate. Să nu uităm că Cetatea Tomis (Constanța de mai târziu) a fost întemeiată pe țărmul moesian (moisian) al Pontului tot de o amazoană, Tomiris. O metopă de la Adamclisi prezintă o femeie cu costum de război care desigur este reprezentanta amazoanelor.

Tezaurul de la Pietrosele

Gheorghe V. Cârlan, autorul lucrării "Tezaurul de la Pietroasa si prințesa Khnumet", în contradicție cu Al. Odobescu, lansează ipoteza conform căreia tezaurul nu a aparținut nici vizigoților, nici ostrogoților, ci traco-romanilor. Istoricul îl citează în lucrarea sa pe Nicolae Densuşianu cu cartea "Dacia preistorică", în care acesta afirmă că modul de formare a poporului român şi a limbii române nu este cel de romanizare a dacilor de către romani în cei 165 de ani de ocupație. Dimpotrivă, aceşti doi autori susțin că românii existau pe aceste meleaguri înainte de venirea romanilor cum de altfel demonstrează şi dr. Săvescu Napoleon.

Revenind la cartea despre prințesa egipteană Khnumet, aflăm că această fiică a faraonului Amenemhet al II-lea (1914-1876 î.Ch.) avea un logodnic în Carpați care i-a oferit în dar mai multe bijuterii din aur. Profesorul Cârlan citează în acest sens cartea lui H.W. Muller, "Comorile faraonilor". Istoricul român compară cele doua coşulețe ale Tezaurului de la Pietroasa – octogon şi dodecagon – cu bijuteriile

prinţesei şi vede mari asemănări, de unde trage concluzia că bijuteriile prinţesei provin într-adevăr din zona carpatică.

Gh. Cârlan a constatat legături strânse între Tracia antică şi Egiptul antic. Autorul susţine că studierea paterelor de la torţile celor două coşuleţe fac trimitere la cele pictate pe pereţii Mormântului Campana al Etruscilor, a se vedea şi (2), (3), (6).

Tava (patera) din aur cu figuri are în mijloc statuia unei femei stând pe tron, care poate fi Artemis (Diana Mellifica), iar pe margini figuri feminine şi masculine din mitologia locuitorilor de la nord de Istru.

Amintim că tezaurul a fost descoperit în zona "*Urgoaia*" iar localitatea nu este departe de Sărata Monteoru (Monthu), Năieni, o extremitate a Brazdei Troianului (lui Novac) şi de castrul roman de la Pietroasa. Este necesară o reanalizare pertinentă a tezaurului ţinând cont de cele mai recente descoperiri arheologice din lumea pelasgilor până în Egipt, ajutat de informaţiile date de tezaurele descoperite în lumea traco-geto-dacă (inelul de la Ezerovo - Bulgaria, Hinova, Poroschia, etc).

Siriu – Masivul Siriu cu lacul Vulturilor poate fi locul de unde se efectuau observaţiile asupra mersului pe bolta cerească a planetei Sirius. Nu departe sunt localităţile Colţi şi Bozioru unde se găsesc complexele rupestre ale căror subsoluri conţin chihlimbar (ambră) ce au în general culoarea turcoaz sau a planetei Sirius.

Sirius, cunoscut în Egiptul Antic ca *Sopdet* (greacă: Σ θις = Sothis), apare în cele mai timpurii consemnări astronomice. În timpul erei Regatului Mijlociu Egiptean, egiptenii s-au bazat în calendarul lor pe răsăritul heliacal al stelei Sirius, anume în ziua în care aceasta devine vizibilă înainte de răsărit, când este destul de depărtată de strălucirea Soarelui. Perioada era chiar înainte de inundaţiile anuale ale Nilului şi înainte de solstiţiul de vară, după o absenţă de 70 de zile de pe cer. Hieroglifa pentru Sothis reprezintă o stea şi un triunghi. Sothis a fost identificat după marea zeiţă Isis, care a format o parte a unei triade cu soţul ei, Osiris, şi cu fiul lor, Horus, în timp ce perioada de 70 de zile simboliza trecerea lui Isis şi Osiris printr-un *duat* (lumea lui Nun).

Grecii antici au observat că apariţia lui Sirius vestea venirea verii calde şi uscate şi se speriau deoarece credeau că asta va ofili plantele, va slăbi puterea de muncă a oamenilor. Datorită luminozităţii, Sirius pare că scânteiază în condiţiile climatice tulburi ale verii timpurii. Oricine suferea de efectele sale era considerat *astroboletos* (στροβόλητος) sau „lovit-de-stea". În literatură, a fost descrisă ca „arzătoare" sau „înflăcărată". Dacă se ridica clar, ea ar fi prevestit avere mare; dacă steaua era ceţoasă sau fadă, ea ar fi prezis molimă. Romanii sărbătoreau instalarea heliacală a lui Sirius în jurul datei de 25 aprilie, sacrificând un câine împreună cu tămâie, vin şi o oaie pentru zeiţa Robigo astfel ca emanaţiile stelei să nu cauzeze rugină grâului în culturile din anul respectiv. Ptolemeu din Alexandria a cartografiat steaua în Cărţile VII- VIII din lucrarea sa *Almagest*, în care a folosit steaua Sirius ca locaţie pentru meridianul central al globului.

Şi celelalte denumiri din zonă precum, Arva (fraţii Arvali), Mişna (a repeta), Musa (Moise), Suraia (Surias – Soare), Ţarba (casta IO), Zăbala (Zabelo = Apollo), Răiuţi, Răchitosul, Jideni, Malaia, Faraoani, etc au încărcături istorice care trebuie puse în prim plan pentru a face o evaluare mai bună din punct de vedere istoric.

Conducându-ne după scrierile din Vechiul Testament (Exodul), (3), (4), (8), (9) putem face o corelare între scrierile rupestre din munţii Buzăului şi Vrancei, denumirea dată râului Buzău de Musaios (Moise), Ţara Amazoanelor, templul Dorinţelor de la Şinca Veche care are o firidă cu desene ce reprezintă steaua cu şase colţuri, un cerc cu Ying si Yang şi un portret ce poate fi al lui Moise, Feldioara (Castrum Sancte Marie), Dopca-Racoş, Şibot-Siborot, Haţeg-Haterot, Parâng, care demonstrează că în cei 40 de ani de peregrinări Moise cu triburile de evrei şi neevrei au stat pe pământul dacilor şi al geţilor, până ce evreii au ajuns pe Pământul Făgăduit (Îmi voi pune mâna asupra Egiptului şi voi scoate oştirile mele, pe poporul meu, pe fiii lui Israel din pământul Egiptului.... (1).

Bibliografie selectivă

1. *Biblia sau Sfânta Scriptură, Ieşirea (Exodul) VII.4*
2. Crişan, M.: *Angloamericanisme sau pure getisme?* – Dacia magazin 78-79/2012
3. Densuşianu, N.: *Dacia Preistorică, Ed. Meridiane*
4. Diaconu, T.: *Scrierea secretă*, Ed. Obiectiv
5. Dragomir, S.*: Date certe privind "roiri" ale strămoşilor noştri în jurul Mediteranei* –Dacia magazin, 81/2012
6. Finkelstein, I.; Silberman, N.: *The Bible Unearthed: Arheology's New Vision of Ancient Israel and the Origin of Its Sacred Text, The Free Press, New York City*
7. Gavrilă, D.: *Enigme ale trecutului îndepărtat în Munţii Buzău,* Ed.Alpha MDN.
8. Mateescu, I.: *Moise şi Jules Verne sau more maiorum*, Ed.Cetate
9. Mateescu, I.: *Rădăcini istorice*, Ed. Cetate Deva
10. Sadoveanu, M.: *Creanga de aur*, Editura Cartea Românească

TEZAURUL DE LA PIETROASA - *CLOŞCA CU PUII DE AUR*
Cercetări noi

Prof. dr. Eugen Marius Constantinescu

Ziua Bunei Vestiri, 25 martie 1837. Coasta Istriţei sub platoul Via Ardelenilor, pe la jumătatea pantei sudice, pe terasa înaltă din stânga Gârlei Urgoaia. Doi ţărani, Stan Avram şi ginerele său Ion Lemnaru, pietrari de ocazie, pentru că de curând gerul se muiase, ieşiseră să caute piatră pentru înţelegerea cu „arnăutul" Anastasie Tarba, zis Verusi. Acest albanez, născut în Bitolia, fusese angajat de arhitectul Hardin din Bucureşti pentru reconstruirea podului peste Câlnău[1], pentru edificarea Seminarului Episcopiei Buzăului şi pentru lucrările din portul Brăilei, unde cheiurile din lemn erau înlocuite cu altele din piatră.

Via Ardelenilor este un platou de vreo 7 – 8 hectare situat în satul Ochiu Boului, azi Pietroasa Mică, sat aparţinător de Pietroasa de Jos.[2] Concentraţi, cei doi loveau cu vârful rângii de fier stâncile de calcar pentru a găsi „piatră moale", care se ciopleşte uşor. Mişcând o lespede care „sunase bine" sub lovitura rângii, cei doi au scos la lumină „comoara": cel mai mare, cel mai celebru şi cel mai râvnit tezaur din Europa: vestita *Cloşcă cu puii de aur.*

Tezaurul *Cloşca cu puii de aur* este cel mai important tezaur din aur şi pietre preţioase descoperit vreodată în Europa. Până în 1922, când a fost descoperit mormântul lui Tutankamon, *Tezaurul de la Pietroasa* a fost cel mai mare din lume.[3]

Era ziua Bunei Vestiri şi cei doi au crezut că a dat norocul peste ei; sau ei peste noroc! Nici nu-şi închipuiau ce vor pătimi de la acest „noroc" - comoara care urma să le aducă nu doar multe necazuri, ci chiar moartea. Uimiţi şi speriaţi de minunăţia ce le-a căzut în mână, cei doi au învelit obiectele într-un pulover, „în poala antiriului",[4] zice Ion Lemnaru,[5] le-au ascuns în coşul carului şi în amurg, apucând cu fereală pe uliţa dintre grădini, duc şi ascund comoara în podul casei lui Stan Avram. Aici au păstrat-o un an, fără să-i cunoască adevărata valoare; sau neîndrăznind să o recunoască.

La data descoperirii, *Tezaurul de la Pietroasa Cloşca cu puii de aur* era compus din 29 de piese, conform declaraţiei lui Ion Lemnaru,[6] cel care a văzut primul grămada de lucruri acoperite cu un strat de praf negru. Aşezate pe marele platou, unele în altele şi unele peste altele, acoperite cu fibula mare, imaginea care i s-a imprimat în minte lui Ion Lemnaru a fost aceea a unei cloşti care-şi apără puii. El este *naşul* tezaurului, cel ce a rostit primul sintagma *Cloşca cu puii,* care a devenit, chiar din timpul anchetei, numele oficial al comorii: *Cloşca cu puii de aur*.[7]

În mentalul colectiv din satul Ochiu Boului se păstrează până astăzi câteva relatări interesante despre comoară, neînregistrate în documentele oficiale.

Între altele, memoria satului păstrează şi următoarea informaţie: împreună cu tezaurul se afla şi o mare cantitate de bani vechi de aur şi argint, pe care cei doi i-au pus în patru desagi[8] (două perechi) şi i-au ascuns în cariera de piatră din fundul curţii lui Stan Avram. În timpul percheziţiilor din perioada anchetei, declanşată de autorităţi în iulie 1838, o parte din aceşti bani şi nişte bare de aur (?) (nici banii nici barele nu sunt menţionate în declaraţiile oficiale ale descoperitorilor), au fost duse şi ascunse în coliba (bordeiul) unei babe, rudă cu ai lui Baciu, care locuia la marginea satului Urgoaia, pe drumul Bădenilor. Când anchetatorii se îndreptau spre coliba ei, baba a aruncat ceea ce avea din comoară într-o crăpătură din preajma casei, astfel că acele lucruri n-au fost găsite de jandarmi.[9] După moartea celor doi descoperitori, despre aceşti bani ar

fi ştiut numai Nicolae Baciu cu fiii lui, Achim[10] şi George. Oamenii spun că din banii găsiţi odată cu comoara, ai lui Nicolae Baciu, care au supravieţuit anchetei, şi toţi urmaşii lor, şi-au rostuit averea, au cumpărat pământuri şi vite, se îmbrăcau ca orăşenii, şi-au făcut case şi acareturi noi, mai mari şi mai arătoase, şi-au trimis copiii la şcoli, unii au deschis crâşme sau alte afaceri de comerţ etc, săltându-se peste nivelul celorlalţi consăteni, păstrându-şi această poziţie până la colectivizare, chiar şi după! Şi astăzi neamul Băceştilor este mai răsărit decât ceilalţi pietroşani.

A trecut vara, a trecut şi toamna fără necazuri. Toamna târziu, după terminarea culesului, ăl tânăr, Ion, a luat un „lănţuc" din comoară, lung ca de trei palme şi „gros ca pe degetul mic", cum reţine tradiţia locală, şi s-a dus la crâşmă, aflată în marginea satului, mai jos de Via Ardelenilor, cam pe unde este azi gospodăria lui Nise / Nistor Jiganie. Crâşmarul, om umblat prin lume şi obişnuit cu aurul, cum a văzut lănţişorul, i-a dat lui Ion de băut toată ziua, iar seara i-a dat o sticlă de ţuică, i-a învelit într-o hârtie nişte pastramă şi o pâine să le ducă acasă.

Documentele anchetei consemnează o relatare despre un lănţişor pe care Ion Lemnaru l-ar fi vândut unuia Ghiţă, nepot al arendaşului Frunzăverde „drept una oca de rachiu de prune şi treizeci parale",[11] pe care acesta l-ar fi dat altui sătean, „anume Ianache, de la Ochiu Boului, ca să-l vază, şi nu i l-au mai dat"[12] şi, deşi au fost aduşi la Agie şi anchetaţi toţi cei pe la care umblase lănţişorul, acesta nu a mai fost găsit niciodată, cum reiese din dosarul anchetei.

În memoria colectivă a sătenilor din Ochiu Boului se păstrează şi altă întâmplare. Între Crăciun şi Bobotează, cei doi bărbaţi împreună cu soţiile, se duc în vizită la Movila Banului, un sat aflat în câmp la vreo 8 km de Ochiu Boului, la un cumnat al lui Stan Avram, care era fierar. Stan i-a dat acelui cumnat nişte bucăţi de metal din cele mai groase (lingouri?) luate din comoară (nici acestea nu sunt menţionate în declaraţiile din dosarul anchetei), rugându-l să-i facă nişte balamale de uşă[13] şi câteva perechi de potcoave pentru boi. După Paşti, când s-au dus să ia lucrurile, cumnatu-său îi înapoie bucăţile de metal spunându-i „Ia-le de-aici că nu-s bune de nimic, când le-ncălzesc se topesc, nu pot să fac nimic din ele." Odobescu consemnează o întâmplare oarecum asemănătoare, publicată în 1841 de M. Billecocq, în revista *Le Glaneur moldo-valaque (Spicuitorul moldo-valah)*, care apărea la Iaşi sub direcţiunea lui Gheorghe Asachi, variantă relatată de Anton Kurz din Braşov lui Joseph Arneth, custodele Cabinetului de Antichităţi din Viena şi folosită de acesta în volumul apărut în 1850, dedicat monumentelor din aur şi argint din Cabinetul imperial habsburgic,[14] în care unul dintre ţărani (sătenii spun că era Stan Avram), crezând că obiectele din comoară sunt din aramă, a dat o bucată din ele unui ţigan căldărar, ce poposise în sat cu meşteşugul lui, ca să-i dreagă o tingire (în altă variantă o căldare), dar acesta, neputând să rezolve treaba, ar fi aruncat cât colo bucata de metal spunând că nu-i bună de nimic.[15] Autorul monografiei tezaurului precizează că nu cunoaşte sursa anecdotei şi că aceasta (anecdota) nu este consemnată în dosarul oficial al anchetei.[16]

Din citirea atentă a documentelor întocmite în timpul anchetei şi din relatările sătenilor din Ochiu Boului, uşor se poate observa că Tezaurul de la Pietroasa a fost format din mult mai multe obiecte decât cele reţinute şi studiate de A. I. Odobescu. Nu ştiu cum, nu am nicio explicaţie pentru confuzia pe care Odobescu o introduce în legătură cu numărul pieselor care formau tezaurul în momentul descoperirii. Cu siguranţă el a văzut dosarul Tezaurului,[17] dar de ce a optat pentru varianta cu un număr redus de obiecte nu ştiu.

După ce, în interval de două zile, guvernul Domnitorului Alexandru Dimitrie Ghica (1834 – 1842) era înştiinţat despre descoperirea tezaurului de la Pietroasa, mai întâi pe 12 / 24 iulie de Sfinţia Sa părintele Filotei, economul Episcopiei Buzăului şi apoi pe 13 / 25 iulie 1838, de ocârmuitorul / prefectul judeţului Saac – Săcuieni, Ministerul Trebilor din Lăuntru (Ministerul de Interne) numeşte o comisie care se deplasează la Pietroasa, operează câteva arestări şi strânge numeroase declaraţii. Din nefericire, zice Odobescu, această anchetă a fost condusă mai mult cu rigoare decât cu abilitate: *urmările ei fură, din nenorocire, mai mult aspre decât bine chibzuite; se lăsară la o parte multe din iscodirile cari ar fi fost folositoare ştiinţei arheologie.*[18] Însuşi prinţul Mihalache Ghica, fratele domnitorului şi Ministrul Trebilor din Lăuntru (banul M. Ghica, mare vornic al ţării, în *Pia desideria,* Opere, IV, p. 926), mare amator de antichităţi, se deplasează la Pietroasa pe 17 / 29 iulie 1838, însoţit de Petrache Poenaru, director general al şcolilor, fost secretar al lui Tudor Vladimirescu, ctitor al Liceului Naţional Sf. Sava, inventatorul stiloului şi de Constantin Steriadi, funcţionar în ministerul de Interne[19]. Au fost arestaţi şi anchetaţi cu asprime toţi cei patru ţărani care au descoperit şi / sau au ascuns comoara, Ion Lemnaru, Nicolae Baciu, George Baciu, Achim Baciu (Stan Avram murise înainte de 7 iulie), albanezul Anastasie Tarba zis Verusi, cumpărătorul tezaurului, arendaşul Gheorghe Frunză-Verde, postelnicul Dumitrache Ghizdeanu, care a încercat să profite de neînţelegerile dintre ultimii doi, servitorul acestuia Theodor Moldoveanu, un oarecare Constantin Probaca din Ohrida, compatriot şi asociat al lui Verusi care l-a ajutat să ascundă şi să vândă parte din tezaur, Ghiţă Solomon din Buzău, Vasile Elbachi din Oizan - Valea Teancului, Cristian Sărbul din Râmnicu Sărat, servitorul Albanezului, ungureanul George Cocârlă (un român din Transilvania) care lucra pe şantier, grecul Anastase Costea şi Barbu Paşol, tistu / brigadier de jandarmi din districtul Buzău (brigadier de Dorobanţi, zice *Decretul* Principelui Ghica pentru confir-

marea sentinţei).

Anchetele şi percheziţiile efectuate în cadrul şi în timpul procesului, care a durat până în 1842[20], s-au soldat cu rezultate foarte slabe. Mai exact, au fost recuperate coşuleţul dodecagonal şi colanul (sau inelul) de la Gheorghe Frunzăverde, primite de la George Baciu, respectiv de la Verusi, iar în podul lui George Baciu, la locul ascunzişului de după horn, au fost descoperite un lănţişor cu pandeloc şi colanul cu inscripţie, rămase acolo din întâmplare.

Tot atunci, autorităţile îndrituite cu ancheta au încercat să stabilească cu exactitate locul unde a fost descoperit tezaurul, dar fără niciun rezultat. În mentalul colectiv local, cu privire la acest moment, se păstrează o amintire specială. În timpul cercetărilor, Ion Lemnaru, sub asprimea măsurilor aplicate de anchetatori, a fost de acord să arate locul unde el şi socrul său au găsit comoara. Adus la Ochiu Boului cu gardienii la spate, era dus pe drumul de la cişmeaua lui Despan spre Poiana Crudului, dar când ajungea în preajma locului descoperirii, în dreptul unui ulm care s-a păstrat până după mijlocul secolului trecut, i se lua graiul, nu mai putea să articuleze niciun cuvânt, i se blocau simţurile, nu putea să facă niciun semn; abia după ce trecea de Poiana Crudului îşi recăpăta glasul şi putinţa de a face semne Repetându-se de mai multe ori această încercare, înainte de ulmul amintit arăta cu degetul un loc în faţa lui, dar când se mişca spre acel loc îşi pierdea din nou glasul, după ce trecea de acel loc arăta în urmă, dar când se întorcea îşi pierdea din nou glasul.[21] Localnicii spun că acesta era *blestemul tezaurului.* Aşa se face că ancheta nu a putut stabili cu exactitate locul acestei uluitoare descoperiri. Mult mai târziu, câteva decenii după anchetă, s-a stabilit, cu oarecare aproximaţie, locul unde s-ar fi descoperit tezaurul, loc marcat în anul 1979, din iniţiativa primarului Petrache Mihăilă, printr-un monument naiv, singura amenajare care aminteşte, astăzi, că acolo a fost descoperit în anul 1837 fabulosul Tezaur *Cloşca cu puii de aur.*

(Va urma)

---

[1]. Primul pod de piatră din Ţara Românească, construit în 1831, sub coordonarea generalului Kisseleff, cf. Liuba Iancovici, *Primul pod de piatră din Ţara Românescă, construit în 1831 la Gura Câlnăului, Buzău,* în *Mousaios*, II, Buzău, 1978, p. 54 – 61; luat de ape în 1835, informaţie comunicată de prof. univ. dr. Aneta Boiangiu la Sesiunea anuală a Muzeului Judeţean Buzău, 1983; în 1837 se hotărâse în Divanul domnesc ca podul să fie refăcut, lucrarea fiind încredinţată arhitectului Hartin, din Bucureşti, al cărui angajat era Anastasie Tarba

[2]. La acea dată existau două comune cu numele de Pietroasa: Pietroasa de Jos cu satele Ochiu Boului şi Urgoaia, şi Pietroasa de Sus cu satul Bădeni; cele două comune făceau parte din Plasa Tohani, din judeţul Sac – Săcuieni, cu capitala la Bucov, judeţ desfiinţat la 1 ianuarie 1845, când Plasa Tohani şi, implicit, cele două comune, trec la judeţul Buzău; satul Pietroasa de Jos se afla, totodată, pe moşia Mânăstirii Berca – Bradu, pendinte de Episcopia Buzăului; cele două comune s-au unit în anul 1934 sub numele, nepotrivit, de Pietroasele

[3]. Tezaurul incaşilor, din care regele Montezuma, sub varii presiuni, a dat spaniolilor câteva loturi de splendide obiecte din aur, nu a fost văzut niciodată ca ansamblu, deci nu ştim dacă a existat cu adevărat

[4]. Arhivele Naţionale Bucureşti (mai departe citat ANB), Dosar 582 / 1838, f. 32; v. şi Marcel Dumitru Ciucă, *Tezaurul de la Pietroasa. Dosarul descoperirii şi al destinului său ulterior,* Ed. SAECULUM I. O., Bucureşti, 2010, p. 100

[5]. Numit tâmplarul în porunca Domnitorului Alexandru Dimitrie Ghica Voievod din data de 14 iulie 1838 către Departamentul Trebilor din Năuntru, Dosar 582 / 1838, f. 29; v. şi M. D. Ciucă, op. cit., p. 88

[6]. A N B, Dosar 582 / 1838, f. 31 - 32; v. şi M. D. Ciucă, op. cit., p. 98 - 100

[7]. „5 păsări şezând pe dânsa (pe sinia / platoul de aur . . . întinsă, ca o masă rătundă . . .) una . . . închipuia de cloşcă, iar celelalte patru, mai mici, împodobite cu feluri de pietre şi în urma ei, se închipuia de pui." Însemnarea lucrurilor găsite, după tacrirul / declaraţia la interogatoriu / a lui Ion Lemnaru, în A N B, Dosar 582 / 1838, f. 50; vezi şi părerea lui Odobescu, în A. Odobescu, OPERE, IV, ed. Mircea Babeş, Bucureşti, 1976, *Studie asupra tezaurului de la Pietroasa,* p. 894, nota 12, unde vorbeşte despre cele cinci fibule în formă de păsări; v. şi M. D. Ciucă, op. cit., p. 96

[8]. Desagii sunt / erau făcuţi dintr-o bucată de pânză groasă, rezistentă, ţesută în casă, lungă de circa 2,5 m, lată de 40 – 50 cm, ale cărei capete erau întoarse pe circa 60 cm fiecare şi cusute pe margini astfel încât formau doi săcotei uniţi între ei prin porţiunea de pânză rămasă nedublată la mijloc. Se purtau simplu şi comod pe umăr sau pe crupa calului, umplerea lor în mod egal având un rol important în asigurarea echilibrului.

[9]. Informaţii primite de la Grigore Baciu, fiul lui Constantin Codin Baciu, om cu stare bună în Ochiu Boului, stră-stră-stră-nepot al lui George Baciu

[10]. În documentele anchetei privind tezaurul acesta este numit de mai multe ori Iachim

[11]. M. D. Ciucă, op. cit. p. 98

[12]. Idem, ibidem

[13]. Balamalele de uşă erau nişte bare de metal lungi de 40 – 60 cm, late de 4 – 5 cm, groase de 1 cm, cu trei – patru găuri prin care se fixau pe uşă, cu unul din capete întors care forma un cilindru în care intra uşoru pe care se mişca uşa

[14]. Josef Arneth, *Gold- und Silber-Monumente des k. k. Münzen- und Antiken – Cabinettes în Wien,* Viena, 1850, p. 85

[15]. A Odobescu, OPERE. IV, p. 890, n. 4

[16]. A. Odobescu, *Le Trésor de Pétrossa,* tome Iere, Paris, 1889 - 1900, p. 4, nota 1; idem, în *OPERE, IV,* ed. Mircea Babeş, Bucureşti, 1976, p. 86

[17]. Aflat, atunci când şi-a început Odobescu cercetările asupra istoricului descoperirii, în depozitele Arhivelor Naţionale sub numărul 1572 / 1838. Astăzi, dosarul se păstrează tot la Arhivele Naţionale Bucureşti, dar are numărul 578 / 1838.

[18]. A. Odobescu, *Le Trésor de Pétrossa,* tome Iere, Paris, 1889 - 1900, p. 9; idem, în OPERE, IV, p. 91; idem, în *Studie asupra Tezaurului de la Pietroasa,* p. 891

[19]. A. Odobescu, *Le Trésor de Pétrossa,* tome Iere, Paris, 1889 - 1900, p. 10; idem, în OPERE, IV, ed. 1976, p. 92; idem, în *Studie asupra Tezaurului de la Pietroasa,* p. 892; în documentele procesului, în locul lui Steriadi este nominalizat Pantazi Popovici; A N B, Vornicia din Lăuntru, dosar 582 / 1838, f. 7 – 8; v. şi M. D. Ciucă, op. cit., p. 68

[20]. A. Odobescu, *Le Trésor de Pétrossa,* tome Iere, Paris, 1889 - 1900, p. 12; idem, în OPERE, IV, ed. 1976, p. 94

[21]. Episod povestit de Grigore Baciu, atunci în vârstă de 79 de ani, care îl cunoştea de la tatăl său, Constantin Codin Baciu, stră-stră-stră-nepot al lui George Baciu, pietrar din generaţia trăitoare în prima jumătate şi la mijlocul secolului XX în Ochiu Boului

Secțiunea a III-a
Dacii în conştiința lumii

IPOTEZĂ PRIVIND LOCUL DE ORIGINE AL PERSONAJULUI MITICO-ISTORIC RAMA

Eugeniu Lăzărescu

Epopeea Rāmayana relatează desfăşurarea evenimentelor legate de personajul mitico- religios Rāma.

Cercetările efectuate în arealul carpato-dunărean au constatat existența unei mari cantități de date de natură lingvistică, toponimică, hidronimică, oronimică, omonimică de obârşie sanskrită precum şi tradiții arhaice cu conotații legate de formele primare ale cultului religios vedic, unele elemente nemairegăsindu-se în formele culturii vedice ajunse în India. Conform epopeii Rāmayama, personajul mitico-religios Rāma s-a născut în localitatea Ayodhya considerată de istoriografia indiană a fi situată în India, în oraşul cu acelaşi nume. Evenimentele relatate de către epopee s-au desfăşurat legate în special de acest oraş.

Ultimele cercetări făcute de către paleoastronomul indian Gurudev, pe baza programului I.T. „Dating", în 2007, au stabilit că data naşterii eroului Rāmayanei, Rāma, a fost 10 ianuarie 5114 î.H. Data a fost stabilită pe baza informațiilor furnizate de epopee de către Rişi Valmi în care fiecare eveniment relatat a fost corelat cu o conjuncție planetară a momentului istoric, fenomen astronomic nerepetabil. Data stabilită este independentă de orice reperare calendaristică.

Conform epopeii, Ayodhya era capitala regatului Kosala, regat menționat de către Mahābhārata ca fiind unul dintre cele 54 de regate care compuneau, la momentul istoric respectiv, imperiul aryan. Denumirea oraşului a fost dată după aceea regelui Ayudh (Aiud), denumire *deja existentă* în jurul anului 5601 î.H.

Epopeea Rāmayana oferă o serie de date privitoare la dinastiile regilor vedici care s-au succedat în arealul geografic care a avut drept capitală Ayodhya, eroul epopeii Rāmayana, Rāma, fiind cel de-al 21-lea rege.

Conform textelor vedice, tatăl lui Rāma, regele Dāsarathi, era din dinastia solară Surya Vaşi, el fiind menționat ca fiind cel de-al 63-lea monarh din această dinastie, fapt care conduce la ipoteza că începutul domniei dinastiei solare a fost în jurul anului 6740 î. H., considerând pe bază statistică durata medie a unei domnii de 25 de ani

Denumirea de Rāma, la vedici, a mai fost acordată, de-a lungul timpului istoric, ca un calificativ. El a fost acordat unei serii de personaje mitico-istorice, inclusiv celor din India, după ajungerea aryenilor în aceast areal.

Conform celor prezentate mai sus privitor la stabilirea poziției geografice reale a statului vedic Kosala şi a capitalei sale, Ayodhya, precum şi a evenimentelor legate de personajul Rāma, s-a ajuns la concluzia că acestea se aflau, în timp şi spațiu, în afara arealului indian.

Analizând structura denumirilor şi tradițiilor din arealul european, s-a constatat existența în arealul carpato-dunărean a unei concentrări de date legate de cultura vedică. Astfel:

1. Cercetările efectuate au constatat că dintre limbile europene, limbi recunoscute ca fiind de origine aryană, vedică, limba română, prin structurarea sa, are o obârşie în primul rând arhaică.

2. Denumirea de „România", prin forma „**Rāma-na-ya**" înseamnă în limba sanskrită „**locul de naştere a lui Rāma**". Intr-o altă formă de pronunție apropiată, prin asonanță, denumirea înseamnă „loc plin de iubire, plin de frumusețe" sau „loc fermecător, plin de har". Prin conținutul său semantic, privit prin prisma limbii sanskrite, denumirea face o dublă trimitere: la personajul mitico-istoric vedic Rāma, eroul epopeii Rāmayana, cât şi la locul lui de naştere în acest areal.

3. Denumirea de Kosala, a regatului în care s-a născut şi a domnit ca rege Rāma, face trimitere la

arhaismul românesc „cosălău”, termen care defineşte un loc deluros, cu pajişti, destinat cositului. Denumirea este de origine sanskrită, prin semantica rădăcinii de cuvânt.(în sanskrită, ”loc sacralizat, păstrător al valorilor morale şi spirituale, ca un loc al lui Indrea”).

4. Evenimentele relatate de către epopeea Rāmayana sunt legate de un oraş antic numit Ayodhya, capitala regatului Kosala, localitate considerată locul de naştere a personajului mitico-istoric Rāma.

5. Existenţa numărului mare şi concentrarea de toponime, hidronime, oronime, omonime de origine sanskrită în arealul carpato-dunărean legate de personajul Rāma.

6. Existenţa în tradiţia populară românească de obiceiuri de provenienţă vedică, cu trimiteri la personajul Rāma.

În concluzie:

1. Locul de naştere a personajului mitico-istoric Rāma, la care se referă epopeea Rāmayana ca areal geografic, este actualul teritoriu al României, zona Aiud,

2. Data de naştere a lui Rāma este anul 5114 î.H., loc situat, conform epopeii Ramayana în regatul aryan Kosala cu capitala Ayodhya (Aiud), regat situat în interiorul arcului carpatic.

IMPORTANŢA MAJORĂ A GEOGRAFIEI ISTORICE*

Maria Crişan

Alături de matematică, ştiinţă care devansează toate celelalte ştiinţe, geografia istorică este aceea care elucidează toate „necunoscutele” socio-umane ale unui neam, ale unei colectivităţi, într-un anumit moment al dezvoltării ei.

Ea a fost o disciplină a învăţământului în cadrul Facultăţii de Geografie până la mijlocul secolului trecut, când, fără noimă, s-a desfiinţat: această măsură a dus la greşeli deosebit de mari în adjudecarea unor aspecte de ordin toponimic şi hidronimic în contextul poematic al unor mari personalităţi cultural ştiinţifice universale cum este şi cazul lui Publius Ovidius Naso (43 î. Ch. – 17 A. D.) care este de fapt primul nostru poet, căci e cel dintâi care a scris o carte de poeme în limba getă şi care e răvăşită – în cazul că nu a fost distrusă, – în uriaşa Bibliotecă a Vaticanului [cu Ovidiu s-ar cuveni să înceapă studiul limbii şi al literaturii române].

Ovidiu a fost primul meu profesor de geografie istorică_de a cărui operă, scrisă în exil, m-am ocupat intens peste treizeci de ani; din 1990, devenind membră a Societăţii Internaţionale de Geografie istorică „Ernst Kirsten” din Stuttgart (*Internationale Gesellschaft für historische Geographie der alten Welt Ernst Kirsten*) şi participând activ la două Colocvii internaţionale 1990 (al 3-lea), 1993, (al 4-lea)

mi-a devenit profesor, Dl. Prof. Eckart Olshausen, – şef de catedră la Istorie veche a Universităţii din Stuttgart.

Datum de primă mărime, în acest caz este de stabilire a graniţelor Daciei şi Geţiei, care în Antichitate erau cu totul altele: Geţii şi Dacii erau unul şi acelaşi popor, vorbeau aceeaşi limbă, dar total diferite erau ţinuturile locuite de fiecare dintre ele. Dacii ocupau regiunile cuprinse între izvoarele Dunării – Munţii Pădurea Neagră (Schwarzwald), unde locuiau împreună cu alte populaţii, cea mai numeroasă fiind cea a nemţilor (NEMETAI cu un termen grecesc, NEMETES cu altul latinesc); Cf. Plinius (VI, 19), (Dacii, în vechime, se numiseră DANI, tot ei fiind aceia care au împrumutat Dunării numele lor) – aşadar, Dacii ocupau teritoriile Germaniei, Austriei, Cehoslovaciei, Ungariei, Bulgariei din zilele noastre, apoi până la gurile Dunării, spre Vest, graniţa de sud a Daciei era în Thessalia (Marea Egee), de altfel acolo este atestată prima etnonimie a strămoşilor noştri de către Homer (Il. II 739), oraşul OLOOSON devenit ELASON, apoi VOLOS, situat în golful cu acelaşi nume din Marea Egee; de la gurile Dunării urcând spre nord până la Marea de Azov (în vechime LACUS MAIOTIS), spre est, gurile fluviului Don (Tanais) care se varsă în Marea de Azov, apoi mai spre est, gurile fluviului Volga care se vărsa în Marea Caspică (în vechime ITTA/HISTER, aşa cum de fapt s-au numit toate fluviile din sudul Rusiei de astăzi, inclusiv cursul inferior al Dunării) – apoi, Cubanul (Phanagoreia – Taman, în vechime), Caucazia, tot ţinutul dintre Marea Neagră şi Marea Caspică era ţinut getic; Geţii, după sursele antice - ca şi Dacii de altfel numărau 40 milioane de capete.

Graniţa de Nord a Imperiului Roman era la Bosforul Cimerian – Marea de Azov. Cf. Strabo (VII, 4, 4-5 = CHERSONESUS TAURICA, iar geograful îşi „publicase" opera cu câţiva ani mai înainte ca Ovidiu să fi fost alungat din Roma. Iată cuvintele geografului Strabon privind graniţa de Nord a Imperiului Roman, poematizate de Ovidiu:

„Haec est Ausonio sub jure novissima vixque
Haeret in imperii margine terra tui. (Tr. II, 199-200); *„Ţinutul în care eu* (Ovidiu) *mă aflu, este cel mai de curând anexat Imperiului Roman".* (*şi constituie graniţa lui de Nord*). (Comp. şi „Tabula orae septentrionalis Ponti Euxini" de Claudiu Ptolemeu).

Toate informaţiile date de Ovidiu în TRISTE şi PONTICE, din domeniile astronomiei, geografiei istorice, etnografiei, limbă, obiceiuri..., sunt pure adevăruri până în cele mai mici detalii, aşa cum o subliniază şi Prof. N. I. Barbu în referatul său din 10 iunie 1987 – (şef de Catedră, preşedinte a Societăţii Internaţionale „OVIDIANUM", – la prima mea lucrare închinată lui Ovidiu „References of historical geography, în Tristia and Pontica" – sunt pure adevăruri până în cele mai mici detalii, căci fiind foarte conştient de supravieţuirea lui <u>peste milenii</u>, şi, o spune, deseori, expressis verbis, a respectat întru totul adevărul net. Traducătorii – şi apoi exegeţii care s-au orientat după ei, Naum, în speţă, **nu** au respectat vorbele lui Ovidiu şi au înlocuit, ad libitum, toponime şi hidronime - doar două exemple, ele sunt mai multe, dându-şi adresa, la început de scrisoare – obicei instituit de el şi rămas, ca atare, până astăzi:

1."*Frigora iam zephyri minuunt annoque peracto*
Longior antiquis visa Maeotis hiems" (Tr. III, 12, 1-2)
(*„Zefirii înmoaie frigul, venită-i primăvara*
Dar mie iarna asta din Marea de Azov mi se păru mai lungă ca-n ceilalţi ani".

Traducătorul şi apoi exegeţii (orientându-se după traducător) – au înlocuit Marea de Azov cu Sciţia;

2."*Haec mihi Cimmerio bis tertia ducitus aestas*
Litore pellitos inter agenda Getas" (P. IV, 10, 1-2)
„A şasea vară-i asta de când mă aflu în Cimmerium,
Printre războinici Geţi înveşmântaţi în piei".

Comparat cu fila 52 din Mss: „Ex Ponto" de la Alba-Iulia (pe care l-am publicat integral în 2003, comentat de mine şi cu o prefaţă iscălită de Prof. Dr. Florin Rotaru, este „Zegrino" una din mai multele denumiri ale toponimului Cimmerium. Traducătorul a înlocuit Cimmerium cu PONTUS. Şi iată că dăinuie falsitatea de jumătate de secol, pentru că primul exeget a fost o personalitate marcantă; falsitatea, aici în România s-a născut şi apoi s-a răspândit în toată lumea.

Studiu comparativ între Provincia Romană Dacia şi Basarabia privind aspecte ale ocupației imperialiste

Ion Iustin Biliş

Imperialismul este politica unui stat şi a conducătorilor lui menită să sporească controlul lor asupra unor entități străine, cu scopul extinderii sau menținerii unor imperii atât prin cuceriri teritoriale, cât şi prin metode indirecte vizând dominarea economică şi politică a unor state. Atât în Provincia Romană Dacia cât şi în Basarabia avem de-a face cu unele cuceriri teritoriale rezultante ale unor războaie, urmate de dominații economice. Scopul principal al Imperiului Roman în Dacia a fost bogăția acesteia: aur, argint, sare etc. Cu bogăția capturată în urma războiului şi cu cea exploatată şi furată din Dacia pe durata stăpânirii s-a revigorat Imperiul Roman. Rusia a urmărit un alt scop în Basarabia şi anume: controlul "Gurilor Dunării". Dunărea fiind o importantă arteră comercială în Europa, Rusia şi-a dorit şi a obținut o poziție de control asupra acesteia.

Comparând suprafețele Provinciei Romane Dacia şi ale Basarabiei stăpânite de Imperiul Roman şi respectiv Imperiul Țarist sau Uniunea Sovietică constatăm că ele reprezintă, conform estimărilor, minime şi maxime care sunt relativ apropiate.

România Mare, în perioada interbelică, avea o suprafață de 295.641 kmp. Proporțional, Republica Moldova aşa cum este cunoscută astăzi oficial internațional, ar deține 11,45% din această suprafață maximă deținută de statele româneşti în epoca modernă.

Astăzi, România şi Republica Moldova au împreună o suprafață de 272.236 kmp, din care Republica Moldova are 33.845 kmp. Procentual, Republica Moldova deține 12,43% din suprafața oficial deținută de cele două state româneşti.

Basarabia însă nu este exact Republica Moldova din punct de vedere al suprafeței. Ea nu are Transnistria dar are Basarabia istorică şi Ținutul Herța. Suprafața Basarabiei este mai mare şi implicit şi procentul din suprafața totală a teritoriilor locuite de români este mai mare.

Comparativ, Provincia Romană Dacia, având o suprafață estimată de 108.480,21 kmp reprezenta 20,68% din suprafața Daciei de pe vremea lui Burebista care este estimată la 524.605,78 kmp şi 40,39% din suprafața Daciei în timpul lui Decebal care este estimată la 268.596,71 kmp. Aceste estimări sunt maximale. Există alte estimări care ne prezintă provincia Romană Dacia ca fiind de doar 14% sau 20% din toată Dacia.

*

Putem trage concluzia că există o similitudine între ponderea deținută de cele două teritorii ocupate în totalul suprafeței deținută de poporul nostru în aceste două etape ale existenței

Privitor la perioada ocupației celor două provincii româneşti, constatăm că sunt foarte apropiate ca durată.

Provincia Dacia Romană a luat ființă în anul 106 e.n. în urma celui de-al doilea război daco-roman încheiat cu victoria Imperiului Roman condus de împăratul Traian. Ea a existat sub diverse forme interne de organizare până la Retragerea Aureliană din anul 271 e.n. Durata existenței acestei provincii a fost de 165 de ani.

Basarabia a fost anexată prima dată de către Imperiul Țarist în anul 1812. Ea a fost sub stăpânire rusească timp de 106 ani până în anul 1918 cănd s-a unit cu România. Timp de 22 de ani ea a aparținut României Mari. În iunie 1940 Uniunea Sovietică reocupă Basarabia. Acest lucru a durat un an. În 1941 România eliberează Basarabia. Acest lucru durează numai 3 ani. Uniunea Sovietică ocupă Basarabia din nou în anul 1944 şi o va stăpâni până în anul 1991 când s-a dizolvat URSS-ul şi Republica Moldova şi-a declarat şi obținut independența, o independență parțială cauzată de păstrarea de trupe ruseşti în Transnistria. Aceste trupe apără o independență unilaterală nerecunoscută internațional, de facto, a acestei regiuni din Republica Moldova. Avem un total de 179 de ani din care stăpânirea rusească a fost de 154 de ani în trei etape, întrerupte de două etape de revenire la țara mamă, ce însumează 25 de ani.

*

În ambele provincii studiate au avut loc deportări în masă. În Provincia Romană Dacia au avut loc înrolări în armata imperială. Soldații daci au luptat

în cele mai îndepărtate colțuri ale imperiului. În Basarabia, în perioada 1941 – 1951, au fost deportați în trei valuri între 59.617 şi 68.413 persoane.

*

(Comparații privind limba vorbită, obiceiuri, meşteşuguri, răscoale şi războaie, colonişti şi alte aspecte.)

*

În Republica Moldova, conform datelor furnizate de Recensământul din anul 2004, după 154 de ani de ocupare şi 22 de ani de influențe ruseşti consistente (1991 - 2013), 69,50% din populație s-a declarat moldoveni, 1,90% români şi numai 9,40% ruşi, 11,20% ucrainieni, 4,00% găgăuzi, 1,90% bulgari şi 1,90% alte naționalități. Românii au rămas şi sunt majoritari în Republica Moldova (71,40%).Rezultă că poporul nostru a supraviețuit unei lungi perioade de asuprire şi dezrădăcinare națională. De ce să nu tragem concluzia că, într-o situație similară din foarte multe puncte de vedere, populația geto-dacă din Provincia Romană Dacia a supraviețuit şi ea după retragerea romanilor şi a revenit la propriul stil de viață, la limba sa şi la tradițiile sale alături de dacii liberi.

Mai constatăm o importantă reducere a populației de naționalitate rusă în ultimii ani în Republica Moldova.

*

Nu se cunosc detalii ale situației în provincia Dacia spre sfârşitul existenței, doar o declarație a lui Rufius Festus "În timpul împăratului Gallienus, Dacia a fost pierdută" şi oprirea subită a inscripțiilor şi monedelor romane din Dacia în anul 256 atestă dezintegrarea administrației romane in provincia Dacia. Plecarea locuitorilor reprezentanți ai asupritorilor imperiali o putem asemăna părăsirii corabiei de către şobolani atunci cănd aceştia simt că aceasta se va scufunda. Aşa s-a întâmplat în Dacia, aşa se întâmplă acum şi în Basarabia.

*

Putem trage o concluzie importantă. În ambele cazuri avem de-a face cu o rezistență şi o supraviețuire extraordinară a poporului nostru, a limbii şi a obiceiurilor sale. Neamul nostru a fost flexibil, s-a înclinat în bătaia vântului dar de fiecare dată a revenit la verticalitate. Nu am fost un popor dur, rigid, puternic care la un moment dat şi-ar fi găsit un duşman puternic care l-ar fi frânt şi urmarea ar fi fost ieşirea din istorie. Am fost şi suntem un popor maleabil, adaptabil şi perseverent. Am fost puternici atunci când a fost nevoie. Duşmanii neamului ne-au cotropit dar nu au reuşit să ne elimine nici fizic şi nici spiritual. Prin cunoaşterea trecutului, viitorul neamului este asigurat.

„Dacia în conştiinţa lumii" - pornind de la un palat din Dacia Ripensis

Elisabeta Iosif

Despre daci se vorbeşte şi azi, pe teritoriile ce au aparţinut vechii Dacii şi unde s-au construit edificii ce dăinuie până în zilele noastre. Se ştie că Dacia era întinsă pe un teritoriu cât Europa de azi. În urma celor două războaie, după 106 e. n., când dacii au fost înfrânţi de romani, ea a fost în continuare populată de dacii liberi, apărând acest teritoriu împotriva lui Decius, împăratul roman ce şi-a luat titlul de Dacicus Maximus (249-251).

Vorbim azi despre un teritoriu care poartă numele de Dacia Ripensis, unde s-a ridicat Palatul Felix Romuliana, construit în Valea Timocului. Acest palat , aflat la 11 km de Zajecar, astăzi Serbia, parte a Moesiei Superioare, a rămas sub numele de Palatul imperial al lui Galerius (293-311) iar Palatul Felix Romuliana este înscris pe lista Patrimoniului Mondial UNESCO din 2007.

Este aşezat într-o zonă peisagistică miraculoasă sub muntele Măgura (cât de românesc sună), care a purtat în timp semne şi simboluri, începând încă din vremea fostului teritoriu al Daciei, întins – după cum afirmă specialiştii – repet, pe o suprafaţă aproape cât Europa. Legendă sau nu, Romula a venit în Dacia de la Roma şi s-a îndrăgostit de un frumos cioban dac. Un dac liber. O poveste de iubire, pierdută în timp, i-a legat apoi. S-au căsătorit aşadar, iar mai târziu, fiul lor, Galerius, care şi-a divinizat mama, construieşte un palat în cinstea mamei sale, Romula, purtându-i numele. Senzaţia pe care mi-a creat-o acest unic perimetru fabulos (mă simţeam acasă, fiindcă eram în Dacia) a adus la suprafaţă o schemă mintală uitată, un semn de la strămoşii daci, descifrând un mesaj. Pe acest teritoriu dac, cucerit de romani, se consumase o iubire iar mesajul venea de la strămoşi. De aceea am simţit acest palat regal ca pe un spaţiu sacru, care scoate la iveală lucruri uitate, readuse în actualitate, ca dintr-o antropologie culturală, „cultura ce se definea ca un alter-ego uman, dorind depăşirea în semnificaţie" (St.L.Mureşanu). Vorbim aşadar despre urme lăsate în conştiinţa lumii, pornind de la un monument UNESCO - Palatul Romuliana din Dacia Ripensis.

LIMBA DACILOR, LIMBĂ UNIVERSALĂ

Prof. Ecaterina Chifu

Motto: Zestrea spirituală a Dacilor, cultura lor, dezvoltarea tehnologiilor, dar mai ales limba lor purtătoare de valori au stat la baza culturilor şi limbilor europene şi asiatice şi vom dovedi acest fapt cu argumente de ordin lingvistic ce atestă continuitatea vieţii şi limbii Dacilor pe teritoriul României, dar şi răspândirea lor în lume, formând noi civilizaţii.

Deschid o pagină din cartea sfântă a istoriei neamului românesc, aducând dovezi de ordin lingvistic pentru a demonstra continuitatea limbii dacice pe teritoriul locuit de poporul român, ea fiind baza limbii române actuale şi a altor limbi europene şi asiatice. Sunt de formaţie filolog, având studii făcute la Universitatea de Stat din Bucureşti, la Facultatea de Limbi Străine, specialitatea limba franceză-limba română şi m-a preocupat geneza cuvintelor. Dacii există în mod evident în conştiinţa lumii, fiind chiar ei creatorii unei conştiinţe sociale, colective, ai unei uriaşe dimensiuni spirituale ce a cuprins umanitatea şi care a îmbogăţit alte culturi. Dacă Ptolemeu şi Constantin Giurăscu(1) afirmă că Dacii liberi trăiau în Crişana, Muntenia, Maramureş, Bucovina, Basarabia şi Moldova, ar fi fost normal ca după romanizare pe teritoriul ocupat de romani să existe un dialect diferit de cel vorbit în teritoriile ocupate de Dacii liberi. N. Iorga a argumentat că nu a fost posibil acest lucru, că s-a colonizat cu traci, aduşi din Sudul Dunării(2) cu o limbă asemănătoare cu a Dacilor/Geţilor, deci nu cu latini din Peninsula Italică, unde se rărise populaţia, fiind folosită în administraţie lingua franca (latina de comunicare). De aceea există omogenitatea limbii române, dialectele având mici diferenţe fonetice sau lexicale, facilitând înţelegerea celor din regiuni diferite ale României, coeziunea fiind făcută şi menţinută de transhumanţă şi de religia comună. Ne uimeşte faptul că albaneza, italiana, macedoromâna, spaniola, portugheza, occitana, retroromâna, atât de asemănătoare cu limba română au conservat în fondul principal de cuvinte, lexeme existente în româna veche. Contest actuala concepţie a formării limbii române în urma colonizării cu ostaşi romani şi colonişti civili, căci erau imposibile contactele umane directe şi permanente, „coloniştii" fiind încartiruiţi în castrele lor sau în oraşele construite, de unde nu puteau pleca, pentru că trebuia să fie grupaţi şi să intervină în caz de revoltă sau invazie din afară, în timp ce băştinaşii erau împrăştiaţi prin munţi, văi, pe coline, căci îndeletnicirile lor principale erau păstoritul şi agricultura. Aşa cum afirmă d-na Diana Liana Gavrilă în cartea dumneaei „Enigme ale trecutului îndepărtat în Munţii Buzăului"(3), Dacii, cei din Ţara Luanei, înmulţindu-se numeric, au plecat, conduşi de mama bătrână şi de o călăuză spre alte meleaguri şi au dus cu ei o civilizaţie, o cultură, o limbă. Aşa explică dumneaei faptul că Lu Anu, rege în Ţara Luanei apare ca antroponim şi în Sumer, mai târziu, cu aceeaşi formă, pentru numele regelui de acolo, dar şi în cuvinte ce desemnează originea (ardelean), nume de persoane (Adrian, Damian) ca şi în cele ce definesc o funcţie (han, dragoman, hatman) dar uimitor mi se pare faptul că multe nume geografice se termină în „an" cu sensul de ţinut/ţară:Teleorman, Caraiman (România), Iran, Japan (numele în engleză al Japoniei) şi în localităţi din India, China (circa 30 – sursă: cartea"100 de minuni ale Chinei" Ed. „All")), Coreea (fondată de dinastia Koryo, nume care în dacă însemna „Cel ce strigă/dă poruncile") sau America Latină (Yucatan), sau terminate în „stan"(tărâm) ca Afganistan şi altele poate peste 20 de ţări, având cuvântul de bază „stâna". Dacă luăm vocabula „man" din termenul „hatman" (grad militar) sau „vatman", vedem că apare în „german" şi alte cuvinte marcând originea, cu sensul „om din…" dar şi în cuvintele englezeşti „man", „woman", „gentleman" iar numele Mangalia semnifică Ţara Bărbaţilor gali (oameni blonzi), care, după cum aflăm din „Tăbliţele de la Sinaia" au fost alungaţi de conducătorii militari din jurul Mării Negre. Ei au populat zone întinse ca: Galiţia (Polonia), Galenzia (Spania), Galia Cisalpină, Galia Aquitania, Galia Belgica, Galia Lugdunensis, Galia Narbonensis, Galatia (Anatolia), Galileea (Israel), Latgalia (ţinut în S-E Letoniei, unde se vorbeşte o limbă asemănătoare celor romanice, mai ales românei. Ex: Cartea tipărită în această limbă latgaliană, în 1743 se numea „Evanghelia totto anno") iar drapelul lor are pe fond roşu un dragon. Vocabula „ze" cu sensul de grupare, putere, s-a păstrat în sistemul numeric, apare în numeralele româneşti: *zero, zece, unsprezece* etc. şi în corespondentele lor în franceză*: onze, douze, treize ,quatorze, quinze seize,*

numerale provenite din limba galilor, ni s-a spus la cursuri, dar şi în Zeus, Sarmizegetusa, Zen/Budha, Val Eze (Corsica), Val d'Isere (Austria). „Manuscrisele de la Marea Moartă” poartă numele de „Tablele lui Zen” , fiind un cod de legi, asemănător cu cel din Coreea. Dacă descompunem numele conducătorului galilor Vercingetorex//Vercingetorix în silabe, descoperim că el este de fapt regele geţilor. Ver cin ge-to rex (Ver regele celor din neamul/cinul geţilor) şi îi contrazic pe cei ce consideră că cingeto înseamnă luptător, războinic, iar numele de gal nu vine de la latinescul galus (cocoş), căci galii sunt menţionaţi de Jordanes ca locuitori ai Daciei(9) în cartea sa „Getica” tradusă de Marlow, unde apare numele Romania, poate la început RAMANIA (Ţara oamenilor lui Dumnezeu = Ra), devenită Romania, după pronunţia din Moldova. Vocabula ra apare în nume ca: Arabia, Basarab, Basarabia, Aramaica, Israel, Ra=Soare (zeitate în Egipt), Ramayana (India). Istoricul Iordanes(9) vorbeşte despre amazoanele conduse de Tomiris ce au pătruns în Asia Mică, ducând cu ele o limbă, o civilizaţie, au ridicat Templul Dianei în Efes(z)(12), poate ele au fondat frumosul Petra de unde s-au retras, după cutremur, în Mesopotamia, contribuind la înflorirea civilizaţiei sumeriene. Există o explicaţie între asemănarea numelor a două cetăţi Petra şi Roma (fondată pe ruinele unei cetăţi etrusce), ce apar cu numele Rokenza(em). Am constatat, după ce am citit un pliant despre Kaliakra (Bulgaria) de pe ţărmul Mării Negre(10), unde s-a produs un cutremur şi probabil Atlantida şi multe oraşe menţionate acolo s-au scufundat sau au fost devastate de un mare tsunami, că oraşul Tirensis de unde au plecat supravieţuitorii şi s-au stabilit pe ţărmul Libanului, au întemeiat oraşe-cetăţi pe ţărm, ca oraşul Tir, au fondat civilizaţia feniciană, cei ce au creat un imperiu pe ape (Sursă: Wikipedia). Ei erau etrusci, numiţi de greci fenicieni, căci comercializau purpură (phoinikeia). Vocabula „tru” apare în Istru (Dunărea), în Nistru, Hystros/Histria, Istriţa, deci ei sunt traci, prin origine, fapt recunoscut şi în Enciclopedia Brtianică(11). Cuvântul etrusci se poate analiza cei care provin/se trag din trusci /traci, prin analogie cu emergent. Fenicienii au fost arhitecţii chemaţi de regele evreu Solomon pentru a-i ridica celebrul templu. Cutreierând mările, în scopuri comerciale, de la Pontul Euxin, în Britania (Anglia), în Cornwal / Valea Cornului?, în jurul Mediteranei şi Africii au creat oraşe ca: Lisabona, Faro (Portugalia); Cadiz, Malaga, Huelva, Ceuta, Ibiza, Adra, Almunecar, Alicante (Spania), Palermo, Genoa, Cagliari, Marsala sau Olbia, Ferara, Bolonia, Perugia (Italia); Larnaca, Polis, Dali (Cipru), Mdina (Malta), Finike, Troia (Turcia), Calpe, Tara, Sundar (Gibraltar), Acra, Tangier (Maroc) şi Cartagina, întemeiată de regina feniciană Dido, dar mai ales în Toscana, nordul provinciei Latium, şi Umbria, marea din jur fiind numită Marea Tireniană. Studiile genetice recente arată că una din 17 persoane din intreg bazinul mediteraneean este urmaşa directă a Fenicienilor = Etruscilor. În oraşul fenician Byblos s-a scris prima ediţie a Bibliei.(13). Alfabetul fenician a stat la baza alfabetului latin şi grec, el fiind format din unghiuri şi figuri geometrice, ca în scrierea coreenilor, numită hangu şi poate ar trebui să se compare textele „Tăbliţelor de la Sinaia” cu această scriere, căci strămoşii coreenilor vin din Sudul Siberiei, deci probabil au strămoşi Daci, mai ales că au aceleaşi obiceiuri pentru nunţi, botezuri şi înmormântări, cum se văd în filmele istorice şi pe steaguri cele trei culori ca la români. Lucrarea aduce alte exemple de similitudini între vorbirea românilor şi vorbirea altor popoare (indienii, din Punjap) unde s-au stabilit masageţii, cum a constatat d-l Cueşdeanu(14), cu cea a germanilor care au cuvinte asemănătoare sau aceeaşi iniţială, prezintă răspândirea vocabulei ez, ca morfem de persoana I, purtând sensul de loc(lucrez), în cnezat, genovez, Indonezia şi alte circa 10 ţări şi nume de insule, a cuvântului „lan”(şes) prezent în atlant (cel de la şes), Atlantida, landurile germane şi multe alte nume geografice, corespondenţa fiind evidentă. Televiziunea ne-a adus în case vorbirea altor popoare, îndepărtate mult în spaţiu şi putem vedea că a existat un trunchi comun lingvistic care s-a răspândit din Dacia, spre sud, spre Asia estică, Peninsula Balcanică, Ilirică, Italică, Iberică, spre Asia Mică, India, China şi Coreea, dar şi spre Vest şi Nord: Franţa, Belgia, Olanda Germania, Danemarca, Anglia, Suedia etc prin navigatori, comerţ, transhumanţă, confruntări între popoare, ducând cu ei o civilizaţie avansată.

<u>*Bibliografie/Sitografie*</u>

1. Tabliţele de la Sinaia-Wikipedia-Google
2.Adrian Bucurescu- „Tăbliţele de la Sinaia” „Dacia Secretă” *www.scribd.com*
3. www.Armindia.com
4. Dacia Revival *www.dacia.org/dacia-rev*
5. Napoleon Săvescu-„Noi nu suntem urmaşii Romei” *www.scribd.com*6.Congresele de dacologie(I-XII)-dacia.org
6. Constantin Olariu Armindeni-„Dicţionar de cuvinte dacice” *www.scribd.com*
7. Giurescu Constantin; D. Giurescu – Istoria românilor din cele mai vechi timpuri până astăzi; Bucureşti, 1975, pag. 86-87
8. Nicolae Iorga – Istoria Românilor, vol.II, ediţia a II-a; Bucureşti , 1936, pag. 360
9. D şi Y. Roman, *Histoire de la Gaule*, Fayard, Paris, 1997, p. 65, 165, p. 651

SPAŢIUL GEOGRAFIC ÎN CARE A APĂRUT ŞI S-A DEZVOLTAT CIVILIZAŢIA DACICĂ*

Teofil Gridan

Istoria omenirii a fost şi este privită din diverse unghiuri de vedere. Istoricii climei (paleoclimatologii) discută gradul în care i s-ar putea atribui climei un rol determinant în dezvoltarea societăţii umane, punând marile realizări tehnice şi tehnologice pe seama unor schimbări climatice (globale sau regionale) favorabile şi dimpotrivă etapele de criză (de involuţie) pe seama unor schimbări climatice nefavorabile. Sistemul climatic cuprinde atmosfera, oceanul, suprafaţa uscatului, biosfera şi criosfera (gheaţa şi zăpada), considerate ca subsisteme din a căror interacţiune rezultă variabilitatea climatică. Cuaternarul, perioada în care ne aflăm, durează de aproximativ 1,8 milioane de ani. A fost divizat în două epoci: Pleistocen (1,8 milioane ani până la 12 mii ani) căruia îi sunt caracteristice glaciaţiunile şi Holocenul (de la 12 mii ani până în prezent), adică timpul scurs de la ultima mare perioadă glaciară. De atunci au avut loc schimbări nesemnificative ale climatului. Holocenul a fost şi este o perioadă relativ caldă, interglaciară. Denumirea de Anthropogen, sau "Epoca omului", dată acestui fragment de timp este arbitrară, deoarece propria noastră specie, *Homo sapiens*, a evoluat şi s-a dispersat pe mai toate continentele cu mult înaintea Holocenului. Totuşi, Holocenul a fost martor al întregii protoistorii şi istorii păstrate (arheologic sau în scris) ale umanităţii şi al suişurilor şi coborâşurilor civilizaţiilor sale.

Datele geologice arată că trăsăturile generale ale continentelor, aşa cum apar ele azi, erau schiţate încă din era terţiară, dar în timpul Cuatemarului ele suportă modificări de contur. Astfel, dacă la începutul Cuatemarului Insulele Britanice erau legate de continentul european, Marea Bering era doar un istm între Asia şi America de Nord, iar Indonezia era legată de Asia, în Holocen se stabileşte configuraţia geografică actuală. Pe toate continentele fluviile actuale ocupau albii mult mai largi, iar în cazul nostru Dunărea nu străpunsese lanţul muntos la Cazane şi alimenta cu apele ei marele Lac Panonic. Este vremea când lacuri imense apar şi dispar. Aceste evenimente s-au păstrat în memoria omenirii sub formă de mituri printre care se numără şi potopul biblic. La finele marelui dezgheţ, Anglia, din peninsulă, va devenit insula de azi, Marea Mediterană va înregistra o creştere de nivel cu 100-110 m, iar uscatul ce lega Grecia continentală de Asia Mică se va scufunda lăsând ca vestigii ale trecutului, numeroasele insule din cuprinsul Mării Egee atunci apărute.

Din punct de vedere geografic teritoriul carpato-danubian este, cu foarte mici excepţii, locuibil pretutindeni. Astfel, pornind dinspre sud către nord, urmând oarecum traseul expansiunii umane, lanţul muntos al Balcanilor la sud şi îndeosebi cel al Carpaţilor spre nord, au întrunit, prin altitudinile relativ moderate, condiţii excelente de habitat mai ales pe unităţile de relief sub-montane. Componentele geomorfologice principale ale arealului sunt lanţul carpatic, o mare parte a cursului Dunării, pantele nordice ale Balcanilor şi Marea Neagră. Ele explică, în bună măsură, importanţa zonei din punct de vedere a habitatului uman şi capacitatea acesteia de a susţine (prin variaţia de relief, compoziţia substratului geologic, varietatea climatică, diversitatea biologică), încă din zorii preistoriei, întregul sistem de raporturi de interdependenţă dintre om şi mediu. Caracteristicile spaţiului geografic: relieful: montan, dealuri, podişuri şi câmpii; clima: temperat-continentală; apele: cu izvoarele în Carpaţi, având colector Dunărea; vegetaţia şi fauna specifice climatului temperat-continental, resurse de subsol minereuri de fier, auro-argentifere, neferoase (Cu, Pb, Zn), sare, roci utile; resurse de sol: păşuni, fâneţe, păduri.

La etnogeneza tracilor se crede că au participat două componente de bază: triburile locale de agricultori şi crescători de animale din spaţiul Carpato-Balcano-Pontic şi triburile de păstori veniţi din stepa euroasiatică, numiţi convenţional indoeuropeni. Dar cine erau acele triburi băştinaşe? În preistoria teritoriului românesc, pentru Neolitic, cercetările arheologice au pus în evidenţă un mare număr de culturi, în succesiune sau contemporane, dar deosebindu-se între ele prin aspecte locale, uneori fiind în relaţie unele cu altele, alteori suferind influenţe sud-estice sau central-europene. Aşezările umane aproape stabile, cultivarea primitivă a plantelor, domesticirea şi creşterea multor specii de animale, şlefuirea uneltelor de piatră şi inventarea olăriei constituie caracteristicile majore ale epocii neolitice, iar spre finele acesteia în Eneolotic/Calcolitic apariţia metalurgiei metalelor (cupru, metale nobile). Dezvoltarea ceramicii permite stabilirea unei succesiuni de culturi.

Astfel, în Neoliticul inferior prima cultură neolitică *Starčevo-Criş* (mil. VII-VI î. Cr.) cuprinde produse ceramice (vase, statuete zoo şi antropomorfe cu o armonioasă ornamentaţie în motive geometrice). A urmat *cultura Turdaş* cu statuete antropomorfe puternic stilizate, care surprind prin

forţa lor expresivă precum statueta de la Rastu (jud. Dolj). Arta acestor statuete este desăvârşită în *cultura de la Hamangia* prin Gânditorul de la Cernavodă. Tot pentru cultura Hamangia menţionăm şi cimitirul de la Cernavodă cu peste 500 schelete lângă care se aflau diverse ofrande ca vase, unelte şi mai ales podoabe (coliere, pandantivi, cercei etc) realizate din marmură, coarne şi dinţi de animale, şiraguri de cochilii.

În Neoliticul mijlociu (mil. V şi IV î. Cr.) se afirmă *cultura Boian*, cu o ceramică evoluată în Câmpia Dunării şi cu frumoase podoabe în *fazele Vidra şi Spanţov* între care remarcăm amuletele cu atributele fertilităţii puternic reliefate ca la aşa numita zeiţă de la Vidra. De la cultura *Vădastra* din Oltenia se cunoaşte un vas antropomorf cu un decor meandric şi spiralic, realizat în relief printr-o migăloasă operaţie de incrustare şi excizare. *Cultura Tisa* se remarcă prin decorul meandro-unghiular incizat al ceramicii care imită ţesăturile, cât şi printr-un vas cu cap de om de la Hodon (Banat), iar *cultura ceramicii lineare* se individualizează prin decorul de benzi lineare incizate, întrerupte de mici adâncituri şi prin reprezentări de feţe umane pe unele vase şi statuete de lut ars.

În Neoliticul superior (Eneolitic/Calcolitic) repertoriul artei se îmbogăţeşte prin prelucrarea metalelor alături de ceramica *culturilor Gumelniţa şi Cucuteni*. Concomitent cu Gumelniţa, în Oltenia şi Banat se afirmă *cultura Sălcuţa*, iar în Transilvania culturile *Decea şi Petreşti*. Perfecţiunea o atinge însă *cultura Cucuteni-Tripolje*. Talentul, măiestria şi gustul ireproşabil fac ca meşterii olari ai culturii Cucuteni să nu aibă egal în Neoliticul european. În *cultura Gârla Mare-Cârna* din Oltenia figurinele au schiţate veşminte şi podoabe. Despre prelucrarea aurului pe teritoriul ţării noastre vorbesc tezaurele, atâtea câte s-au mai păstrat. Descoperirea tezaurului de la Moigrad a permis identificarea unei piese de forma unei violine ce schiţează o figură umanoidă masculină realizată din aur prin ciocănire şi cizelare. Dar aurul s-a folosit în Neolitic mai ales pentru podoabe (diademe, cercei, brăţări, coliere, inele, agrafe) precum cele găsite în tezaurele aparţinând *culturilor Gumelniţa, Ariuşd-Cucuteni şi Decea Mureşului*. Menţionăm doar că tehnica de lucru ca şi ornamentaţia erau încă rudimentare – totul realizându-se prin ciocănire.

În perioada de tranziţie (3500-300 î.Cr.) de la Neolitic către Vârsta Bronzului apar înmormântări cu ocru roşu şi tumuli funerari ca cel de la Baia din Dobrogea, ce prezintă analogii cu kurganele din stepele sudice ale Ucrainei. Este acest fapt un argument arheologic că triburile de păstori din stepele ucrainiene ajunseseră deja aici şi începuse etnogeneza unui nou popor, cel al tracilor timpurii. Stabilirea unei limbi comune pe întreg spaţiul locuit de traci prezenta o formă a unităţii lor etnice. Se consideră că la început s-au format grupuri pre-tracice în regiunea actualului Banat (Românesc şi Sârbesc) după care s-a făcut extinderea în tot spaţiul carpato-ponto-danubian, în perioada trecerii de la epoca bronzului la cea a fierului. În prima vârsta a fierului denumită Hallstattul tracic (dupa o localitate din Austria) s-a produs procesul de individualizare şi consolidare a lumii tracice, care popula spaţiul de la Marea Egee şi peninsula Anatolia la sud, şi pâna la râul Nipru la nord; de la Tisa Superioară la vest, până la Marea Neagră la est. Săpăturile arheologice din diferite zone locuite de traci au scos la iveală multe monumente ale culturii lor materiale (Insula Banului la Dunăre, la Babadag în Dobrogea, Cozia în Muntenia, Saharna-Solonceni în Republica Moldova, Cernolesc la est de Nistru etc.), care prezintă un ansamblu de culturi înrudite ale Hallstattului tracic timpuriu, toate aparţinând lumii tracice. Săpăturile arheologice făcute în zona defileului Dunării, cu ocazia deschiderii în 1964 a şantierului „Porţile de Fier", au pus în evidenţă urme de viaţă umană, datate cu 35.000 de ani î.Cr., descoperite în peşterile Chindiei şi Livadiţa de la Coronini, apoi vestigiile descoperite la Cuina Turcului, de la Dubova, datate cu 11.000 de ani î.Cr. La Schela Cladovei s-a descoperit şi una dintre cele mai vechi aşezări dacice de pe Dunare, din sec. IV î.Cr., cu vestigii ceramice specifice: ceaşca dacică.

Până în secolul al V-lea î.Cr., tracii au devenit un popor atât de numeros încât Herodot (cartea a 5-a) îi numea cel mai numeros popor după indieni. De asemenea, el adăuga că tracii ar fi putut deveni cea mai mare putere a lumii dacă n-ar fi fost atât de dezbinaţi. În această perioadă erau împărţiţi în nenumărate grupuri şi triburi. Totuşi existau şi câteva state tracice puternice, bine organizate: Regatul Odrysian şi Regatul Dac al lui Burebista. Ce putem concluziona? Tracii, popor care a ocupat zona carpato-balcano-ponto-danubiană, au jucat un rol important în dezvoltarea culturilor clasice greceşti şi romane, influenţându-le pe acestea în toate aspectele civilizaţiei, iar dacii (ramura nordică a tracilor) au fost strămoşii noştri cu care ar trebui să ne mândrim. Îmi este greu să înţeleg de ce, încă, unii istorici români eşuează în a înţelege contribuţia civilizaţiei tracice la clădirea culturii vestice şi de ce afirmă că romanii sunt strămoşii noştri.

„Mioriţa” – un simbol al culturii indo-europene

Doina Mureşan

Balada „Mioriţa” face parte dintre cele mai vechi tradiţii indo-europene, având rădăcini în timpuri imemoriale Ea poartă rezonanţa practicilor ritualice de iniţiere care celebrau transformarea, regenerarea şi renaşterea. Ca una dintre trăsăturile comune, aspirantul era supus unor teste care aminteau de graniţa dintre viaţă şi moarte, cu rezultatul că iniţiatul învingea frica de moarte şi câştiga un sentiment de eternitate, de nemurire. Dar de ce a fost Mioriţa considerată un exemplu de resemnare, fiind judecată prin prisma inţelesului unei atitudini paradoxale a păstorului în faţa morţii, sau chiar mai deficient, o expresie a unui caracter anti-eroic? Cuvintele scriitorului francez, Jules Michelet, primul care în 1854 a tradus ,,Mioriţa” într-o limbă străină, a aprins, fără voia lui, un capitol eronat de interpretare a Mioriţei de-a lungul anilor. El scrie: “Intrucât priveşte Mioriţa, ea este un cântec cu cel mai antic caracter, un lucru sfânt şi atât de mişcător, incât îţi sfâşie inima”. Cu toate acestea, pe de altă parte, J. Michelet acuză o demisie prea uşoară a păstorului în faţa morţii, opinând că: “din nefericire, aceasta este o trăsătură naţională.”[1].

Balada „Mioriţa” îşi are originea în imaginaţia populară, “unde pasiunile îşi schimbă direcţia în cântec şi realitatea în legendă.”[2] Ea este în esenţă un mister. Mesajul său rămâne nepieritor, răsunând din straturile cele mai profunde ale psihicului şi memoriei ancestrale, un mesaj pe care îl proiectează spre cosmos. Şi pentru faptul că este un mister, îşi păstrează secretul prin jurământul ancestral. Acest aspect reflectă o înaltă dimensiune spirituală şi nicidecum “acceptarea” morţii prin supunere şi resemnare. Cum am putea atunci explica varietatea de mituri şi poveşti populare în care eroul reprezentând forţele “bune” se luptă cu înverşunare pentru a învinge forţele “rele”? ,,Făt Frumos din Lacrimă”, ,,Greuceanu”, ,,Prâslea cel Voinic şi merele de aur” sunt exemple elocvente de vitejie, tenacitate şi curaj. Aceste personaje îşi săvârşesc faptele eroice cu convingerea că sunt sprijinite de forţele supranaturale sau divine, convingere pe care o are şi ciobanul mioritic.

Toţi aceşti eroi au omologii lor într-o varietate de tradiţii indo-europene. Este esenţial de constatat că zeităţi majore din diferite culturi au fost asociate cu activităţile agricole şi pastorale. În panteonul vedic, Indra este “creatorul şi conducătorul întregului univers şi păstor al tuturor.” (*Rig Veda* 1.52.14). Puşan, care a fost o personificare a soarelui fructificator şi care este adesea descris mânând caprele cu imbold (R.V. 6.58.2), denotă că el a fost iniţial o zeitate a păstorilor. Krishna a fost venerat de către ciobani şi văcari din diferite regiuni ale Indiei. Asocierea lui Krishna cu Radha şi Gopis este tema poveştilor iubirii astrale şi profane. Religia misterelor vechi persane îl sărbătorea pe Mithra, erou-divinitate, un zeu foarte vechi, mult venerat de ciobani, cu care soarele divinităţii supreme îşi măsura în primul rând puterea. După ce treceau şapte trepte de iniţiere, noii membri trebuia să depună jurământul de a respecta secretul, un jurământ determinant pentru a deveni un participant în cultul mitraic [3]. Misterele Eleusiene şi din Samothrace se organizau în cinstea zeiţelor Demeter, Persefona, şi Hekate. Puţin sunt cunoscute învăţăturile acestor taine, deoarece jurămintele secrete au fost bine păstrate, iar persoanele suspectate de dezvăluirea misterelor erau judecate pentru impietate. Este cunoscut, totuşi, că prin ritualurile lor, aceste mistere dădeau speranţa şi convingerea că dincolo de porţile morţii există ceva mai măreţ şi că iniţiaţii învăţau că moartea trebuie să fie îmbrăţişată şi nu temută. În mult celebratul mit al lui Daphnis, păstorul se înconjoară în mister, iar in diferite versiuni moartea lui, intens jelită de animalele care-l înconjoară precum şi de întreaga natură, este o

alegorie a însăşi morţii anuale a naturii. Moartea lui Daphnis poartă de asemenea amprenta unui sentiment de sacrificiu de sine, ca o dorinţă de a fi trimis înapoi la starea elementară în scopul de a fi renăscut în sezonul următor. Un ecou al dorinţei de sacrificiu de sine provine şi dintr-o versiune a mitului hitit al şarpelui monstrous Illuyanka, unde fiul Zeului Furtunii îl îndeamnă pe tatăl său să-l omoare împreună cu şarpele (care îl ţinea ca ostatec), în scopul de a restabili echilibrul naturii pentru asigurarea fertilităţii pămîntului.[4].

Atât Eliade cât şi Blaga vorbesc despre Mioriţa ca fiind o reprezentare a transfigurării morţii şi a transfigurării cosmosului. Cu toate acestea, pentru Eliade, deşi lumea Mioriţei se dovedeşte a fi sacră, sacralitatea ei are afinităţi mai mult cu creştinismul cosmic decât cu convingerile creştine ortodoxe. Mai mult şi mai important, Eliade vede decizia păstorului de a accepta moartea într-o lumină pozitivă. Adresându-se celor care interpretează această acceptare ca o dovadă de pasivitate sau de demisie, Eliade răspunde: ,,Nu există niciun "fatalism" aici, pentru că un fatalist nici măcar nu crede că poate modifica sensul la ceea ce a fost predestinat pentru el " (252). Eliade adaugă "Mesajul cel mai profund al baladei se află în voia ciobanului de a schimba sensul destinului său" (253). Ciobanul "transformă nenorocirea care îl condamnă la moarte într-un mister sacramental maiestuos şi spectaculos, care, în cele din urmă, îi permite să triumfe asupra sorţii sale" (253 - 54).[5] Privind din această poziţie, rezonanţa alegorică a baladei, venind din străfundurile timpului, explică atitudinea păstorului. Astfel, pentru Marcel Olinescu, acceptarea morţii de către păstor este "un act de credinţă religioasă păgână" (95-96), ce ne trimite înapoi la fervoarea religioasă a mesagerilor daci, care erau dispuşi să moară pentru a lua cu ei mesajul trimis spre Zalmoxis, zeul lor[6]. Ion Itu numeşte pădurea unde are loc nunta "un topos sacru" (56), în care erau aşezate altare scytice (prin urmare păgâne), iar uciderea păstorului are o semnificaţie ritualică arhaică. Şi la fel ca Eliade înaintea lui, Itu consideră că alegoria nunţii îl face pe păstorul mioritic un erou victorios. Astfel natura este părtaşă la nunta lui, la ritualul care-i deschide calea spre sferele astrale.

NOTE

1. Balada Mioriţa a fost auzită şi publicată în mai mult de o mie de variante şi versiuni răspândite de-a lungul şi de-a latul provinciilor româneşti. "Numai în Transilvania există un număr copleşitor de variante." Dorin Ştef, *Mioriţa s-a născut în Maramureş*, Editura Dacia, Colecţia Universitaria, Seria Philologica, Cluj Napoca, 2005.
2. Pentru o discuţie detaliată vezi Nicolae Babuts,: "Mioriţa": A Romanian ballad in a Homeric perspective' *Symposium;* Spring 2000; 54, 1.
3. Evidentă între religiile arhaice, Mithra, ca un mediator între divinitate şi muritori oferea asigurarea unei nemuriri binecuvântate pentru închinătorii lui. Mithraismul propovăduia credinţa într-o judecată din urmă, o înviere a morţilor, şi o conflagraţie finală a lumii. Mithra a fost protectorul de netăgăduit al discipolilor săi, venerat de păstori.
4. În mitul lui Illuyanka - care a supravieţuit în versiuni diferite, spiritul de devotament şi sacrificiu este proeminent. "Kella, preotul uns al Zeului Furtunii (Teshun / Tarhunt) din Nerik, (privind), problema festivalului *purulli*, la solicitarea Zeului Furtunii, a făcut o rugăciune: "Fie ca pământul să crească şi să prospere! Fie ca terenul să fie protejat! "Când creşte şi prosperă, va avea loc sărbatorirea festivalului *purulli*."
5. Mircea Eliade: *Zalmoxix:The Vanishing God*. Trans. Willard R. Trask. Chicago: U of Chicago Press, 1972.
6. Marcel Olinescu, "Mioriţa" şi resemnarea ciobanului moldovean." Viaţa Românească" (Bucureşti), Vol. 81, no. 11 (Nov. 1986): 92-96. For a discussion see Nicolae Babuts, note 1.

PĂMÂNTUL VEŞNICIEI NOASTRE*

(Spațiul geografic dacic)

Prof . Ion Gîju
Ec.Cecalacean Emil

"Dacă România s-ar fi numit Dacia, cum era normal, n-ar mai fi rămas romani - daci în afara spaţiului dacic". Problema spaţiului geografic dacic, respectiv românesc, în prezent se pune cu mare acuitate. Cred că toată suflarea românească ştie cât de dorit este în prezent pământul românesc-respectiv dacic, mai ales de vecini.

Se cunoaşte că Papa Ioan Paul al II –lea cu ocazia vizitei la Bucureşti a spus despre România că este "Grădina Raiului" Acesta este cel mai elocvent argument de a susţine ideea de mai sus.

De altfel, istoria ne-a demonstrat că în decursul timpului mulţi au dorit pământul dacic-românesc, unii chiar reuşind să ocupe părţi importante ale acestuia. Problema spaţiului geografic dacic, în general nu este cunoscută de mulţi dintre români.

Şi totuşi deşi nu se insistă, sunt multe dovezi, documente antice care vorbesc despre spaţiul geografic dacic.

În martie 2006, ambasadorul SUA la Bucureşti, spunea la Muzeul Ţăranului Român: "O ţară, un popor care nu-şi aduce aminte de istoria ei nu are un viitor puternic. Istoria şi posibilitatea de a o vedea în faţă, reprezintă una din marile lecţii ale viitorului".

Primele ştiri despre daci le ştim de la Homer care pomeneşte de tracii de la nord "unde băteau vânturile friguroase".

Dar descoperirile arheologice arată că ei trăiau de multe milenii în spaţiul Carpato-Danubiano-Pontic.

Istoricul român N. Densuşianu, în Dacia Preistorică arată că: Istoria noastră nu începe cu Herodot, iar ceea ce afirmă "părintele istoriei" despre daco-traci, se referă la o perioadă târzie a istoriei noastre.

Homer şi războiul troian erau un punct de reper, dar înainte de Homer şi mai înainte de greci a existat o civilizaţie anterioară celei elene,al cărei leagăn s-ar afla la Dunărea de Jos ca şi civilizaţia Nilului, Tigrului şi Eufratului etc.

Prof. Augustin Deac în "Istoria adevărului istoric" spune că spaţiul geografic al strămoşilor noştri, spaţiul dacic-carpato-danubiano-pontic, nu este înţeles corect de istoricii români

În primul rând, după cum se cunoaşte din documentele antice câte există, dacii locuiau pe un spaţiu foarte întins.

În al doilea rând, după spusele lui Herodot, dacii erau cei mai numeroşi după inzi.Or, unui număr aşa de mare de oameni îi era necesar un spaţiu pe măsură. De altfel nu se poate vorbi despre granite in acel timp.

Acest spatiu al geto-dacilor ocupa, pe lângă actualul teritoriu al României în est până la Nipru-deci nordul Mării Negre, până la Carpaţii Păduroşi în Polonia, până la bazinul Vienei în vest şi podişul Boemiei, până la Adriatica-Istria şi aproape în întregime Peninsula Balcanică.

Românii care mai trăiesc încă în acele regiuni din afara graniţelor României actuale, cu toate vicisitudinile şi vitregiile vremurilor sunt băştinaşi acolo, adică cei mai vechi locuitori. Filozoful Lucian Blaga spunea: "Noi nu ne găsim nici la apus şi nici la Soare-răsare. Noi suntem unde suntem … ni s-a dat să luminăm cu floarea noastră un colţ de pământ. Noi n-am venit de nicăieri. Aici ne-am născut."

Marele geograf şi om de cultură al secolului XX Simion Mehedinţi spunea: "Faţă de vecini, poporul român nu ştiu să fi avut o patrie în altă parte. Spada lui Burebista se arătase la Nipru iar în apus la Adriatica, în Alpi şi dincolo de Viena".

Marele istoric Mihai Eminescu, sfântul românilor, recunoscut de N Iorga, spunea: ,,Nu există ţară de la Adriatica la Marea Neagră care să nu cuprindă bucăţi din naţionalitatea noastră. Începand de la ciobanii din Istria (N. Tesla), de la morlacii din Bosnia-Herţegovina găsim pas cu pas fragmentele acestei mari unităţi etnice; în munţii Albaniei, în Macedonia şi Tesalia, în Pind ca şi in Balcani, în Serbia şi Grecia până la zidurile Atenei,apoi dincolo de Tisa până la Viena, în toată regiunea Daciei Traiane până dincolo de Nistru, până la Odesa şi Kiev ".

Mai târziu, după Homer, Hesiod pomeneşte în Thogonia de "Istru care curge frumos" (Sec VIII a. Cr.). Cu sec VII a. Cr ştirile despre geţi sunt tot mai numeroase.

Astfel, în sec VI a. Cr, Hecateu din Milet în Periodos Ges pomeneşte despre Terizi şi Crabyzi, neamuri trace şi cetatea Orgame de lângă Istru. Simonide din Ceos scrie versuri despre" Istrul cel înţelept".

Eschil afirma în "Prometeu dezlănţuit" că "Istrul de la hiperborei şi din munţii Ripei coboară, iar în tragedia "Niabe" spune că Amazoanele trăiesc pe malurile Istrului.

Sofocle, în *Oedip rege*, scrie despre tracii iubitori de cai şi îi aminteşte pentru prima dată pe geţi şi regele lor.

Pindar se referă la Istrul cu "izvoare umbroase", la cireada roşie de tauri traci pe care argonauţii au găsit-o la Bosphor şi la strălucitoarea insulă locuită de Achile la Pontul Euxin.

Tot despre insula Leuke scrie şi Euripide. Hellanicos, contemporan cu Herodot, vorbeşte de obiceiul tracilor de a prepara bere din orz . Herodot ne dă mai multe amănunte, el vizitând litoralul nord – vestic al Mării Negre. De la el ştim de imensa întindere a pământului tracilor şi despre marele lor număr. El a spus :

- Tracii formau cel mai mare bloc etnic din Europa,
- Geţii sunt cei mai viteji şi cei mai drepţi dintre traci,
- Tracii locuiau din Caucaz până in nordul Italiei,
- Geţii se considerau nemuritori şi zeul lor era Zamolxis,

"Dacă Geţii ar fi fost uniţi ar fi cei mai puternici, dar unirea lor este cu neputinţă şi nu-i chip să se înfăptuiască, de aceea sunt slabi".

Dar deosebit de valoroase sunt informaţiile date de Strabo. Acesta spune că geto-dacii ocupau o suprafaţă ce cuprindea regiunea Cuban şi Caucaz în est, şi în vest până la Germania şi izvoarele Dunării. De asemenea are aprecieri deosebite în legătură cu pământul Daciei, arătând: teritoriul Daciei pare a fi un organism cuprins după dorinţa, parcă în virtutea unei previziuni inteligente". De asemenea, referindu-se la omul dac, Strabo spunea: "Este un lucru de care nimeni nu se poate îndoi şi care răsare din toată istoria dacilor-râvna religioasă a fost de când lumea caracterul precumpănitor al firii lor şi care s-a transmis urmaşilor".

În perioada următoare informaţiile despre geto-daci sunt tot mai numeroase, având în vedere că ei reprezentau o tot mai mare primejdie pentru români. Astfel amintim numai câteva nume: Tucidide, Xenofon, Platon, Cezar (Caesar), Cicero,Vergiliu, Horatius, Titus Livius, Pliniu cel Bătrân, Tacitus Ptolemaios, Casius Dio şi mulţi alţii.

Mulţi le-au dedicat opere întregi ca de exemplu Dion Chrisostomas, Dion din Prusa a scris o carte - ,,Getica ori Istoria geţilor", azi pierdută. Din această carte s-a inspirat Casiodor de la curtea lui Teodoric din Italia, care a scris o istorie a goţilor, pierdută, iar mai târziu Jordanes.

De asemenea, Apianus a scris ,,Istoria Romei" ,,Cartea a XIII-a" se referea la daci, dar s-a pierdut. Majoritatea celor care au scris despre daci şi geţi aveau păreri destul de controversate din cauza informaţiilor primite din surse secundare. De pildă Martial când se referea la victoria lui Traian asupra dacilor, vorbea despre Hyperboreus Triumphus iar Vergiliu vorbea despre gheţurile hyperboreene. Şi mulţi alţii au avut probleme cu necunoaşterea mediului geografic specific zonei climatice în care trăiau dacii.

Problema este simplă astăzi fiind vorba de diferenţa de latitudine care determină climate diferite. Şi totuşi, indiferent de zona climatică, se vorbeşte despre "Simbioza omului cu natura" În concepţia noastră de astăzi natura înseamnă mediu geografic. Acesta este înţeles ca un sistem ale cărui componente sunt condiţii de existenţă dar în acelaşi timp şi resurse pentru om.

Mediul geografic din Dacia şi din România a fost şi este deosebit de favorabil existenţei şi dezvoltării societăţii omeneşti. Nu degeaba se spune că România este "Grădina Raiului" Şi un asemenea pământ nu poate să nu fie dorit de cei ce nu-l locuiesc. Prima dorinţă şi cea mai mare de a cuceri acest pământ a fost a romanilor, care după lupte grele ce au durat peste 150 de ani au reuşit să acapareze numai o parte din Dacia (15%), dar cea mai bogată în metale: aur, argint, aramă, fier şi altele.

Aceste acţiuni ale străinilor au continuat până astăzi şi cu siguranţă vor continua. Dar Dacia n-a fost cucerită niciodată toată şi totdeauna s-a refăcut în ciuda oricăror piedici. Dar mediul geografic dacic sau românesc înseamnă: Carpaţii, Dunărea şi Marea Neagră. Acestea au fost şi vor fi elementele naturale care au dat caracteristica de baza sau specificitatea pământului românesc.

Carpaţii, munţi tineri ai Europei care încep la bazinul Vienei şi se termină în Valea Timocului, numiţi de Jordanes "Coronna Montium" au fost totdeauna în întregime pe teritoriul Daciei. Carpaţii au fost locuiţi şi sunt şi în prezent pe ambele versante, sunt ferestruiţi de numeroase râuri deci sunt uşor de traversat, iar depresiunea Transilvaniei şi depresiunea Panonică sunt considerate de acad. Vintilă Mihăilescu depresiuni intracarpatice, locul de zămislire a strămoşilor noştri daci. Ptolemeu vorbea despre aşezarea dacă Carpis unde astăzi este oraşul Budapesta.

Dar nu mai puţin importantă pentru noi a fost şi este Dunărea. Ea face legătura cu Europa Centrală dar şi cu lumea, pe apă Ea a dat naştere, ca şi alte fluvii, Civilizaţiei Dunării. Deşi poporul dac şi romanii nu au fost şi nici nu sunt un popor al Mării, totuşi Marea Neagră sau "fereastra către lume" cum spunea Simion Mehedinţi ne-a ajutat să stabilim legături cu alte zone geografice cu care nu puteam avea legături pe uscat.

Cele trei elemente naturale – Carpaţii, Dunărea şi Marea Neagră - caracteristicile pământului românesc, fac parte din viaţa şi sufletul poporului nostru pe care l-au ajutat în perioadele grele ale istoriei să treacă peste necazurile aduse de bătaia vânturilor.

Se poate spune că spaţiul geografic dacic admirabil înzestrat cu tot ce este necesar vieţii umane, a făcut ca acest teritoriu să fie permanent locuit. În acest fel s-a asigurat statornicia îndelungată a populaţiei, identificarea acesteia cu natura locurilor, posibilităţi de realizare a unităţii de neam şi de limbă, de datini, de formare de manifestări ale culturii naţionale şi spirituale.

Acest mediu geografic, acest spaţiu geografic care oferă condiţii de excepţie pentru existenţă şi dezvoltare nu putea fi părăsit, dovadă că Aurelian n-a părăsit Dacia ci a fost alungat de dacii liberi. Aceasta înseamnă că noi "aici ne-am născut şi n-am venit de nicăieri". Dar trebuie să fim uniţi.

Oltul - denumire cultică codată a inițiaților geto-daci

Olimpia Cotan-Prună

Pornind de la limbajul arhaismelor, de la toponime, hidronime, oiconime putem ajunge la uşi ferecate ce se pot deschide privirii interioare din unghiuri ce depăşesc obişnuitul în domeniu.

OLT este un nume ce are semnificație cultică şi e *Oltat*/Alutas – regăsit la Ptolemeu, Altu – în străromână, Alutu - a lutului, a pământului în limba geto-dacă. *Oltarium* e partea superioară pe care se ardeau jertfele. *OLTariu* este forma românească veche pentru *altar*. În accepțiune modernă *alt* înseamnă diferit, iar *altu* – opusul lui *ăst* este în limba străromână *alter ego* /*altceva*, diferit de *ăst*. *Altina* în româneşte e *alt tărâm*, iar *tină – pământ,* precum e numită *Alta.Mira* - *altă lume* şi mă gândesc la peştera antică din Spania cu desene rupestre şi scrieri vechi, unde sunt prezente şi femeile luptătoare, amazoanele la vânătoare.

Oltar există în străromână şi s-a păstrat în numele străzii din Bucureşti unde se află Biserica Oltarului (cu intrare din Calea Moşilor). Iată că *Oltatul* e îndeletnicire cultică ca în sanscrită, greacă, rusă, bulgară, cehă, maghiară etc.

Alta este un râu lângă Kiev, *Aluta* în Iran ce se varsă în Marea Caspică, *Olt, Oultet* un toponim la occitani, *Olbia* un oraş la gurile Niprului, în timp ce *olutus* înseamnă *holdă*, *Ordeal şi Ardeal – deal sfânt*, *ortalis – răsărit*, *aluatus* înseamnă *izvor*, a se ridica, înălța, a creşte în înălțime, *alutis* şi *aluote* sunt *râuri* în letonă, iar *aluote* este *izvor, alteță* e *înălțimea sa, luminăția sa* când e vorba despre regi, *altiță* - cusătură pe umărul şi la gâtul iei româneşti ce evidențiază albul de pe cămeşă, *altfel* - *alt mod*. De asemenea putem enumera termeni cu rădăcina comună precum *altminteri* - variantă superioară de gândire, *aliamente* - cale mentală, gândire clară, *altoi* - *altvani* - o altă variantă de a ieşi la lumină, *otar* înseamnă *răzor*, linie ce marchează loturi în grădină şi pe tarla, *b.olt.ă* e zonă circulară, sub cer, ce lasă golul necesar pătrunderii luminii şi energiilor. Pe bolta cerului e şi curcubeul, formă, în construcțiile de boltă, ca stâlpii în cupolă. E *mare Oltă*, adică *Boltă*, zonă de lumină, sub două puncte de susținere. *Bolțar* e cărămidă goală cu boltă pe dinăuntru, *colțar* – olțar. *Olint* e o localitate în Macedonia semnalată din vremea lui Alexandru Macedon. *Oltiția* e sinonim cu *înălțime,* iar a*ltus* în latină înseamnă *înalt.*

În *Dicționarul geto-dac* Nicolae Vinereanu scrie că *Orlişte, Orişte înseamnă morman, înălțime, movilă cu platou pe culme, un picior de Plai, cu luminiş, lucină, ormeniş.*

În proto-indo-europeană există *eluda, aluta* cu sens de *ocoliş*. *Olates* este etnonim, iar *Olt* mai e şi *holdă, oldă*, luminată în câmpia întinsă de sub soare. *Atinius* e vechi toponim pentru Zimnicea, oraşul din tina de pe luncă. *Olimp* înseamnă *Altitudine*, înălțimea luminată, lucină.

În Dacia *aurul* se numea *altun*. *Aldea* este nume propriu des întâlnit, iar cuvântul *alde* este o trimitere la cei din acelaşi neam. *Aldină* înseamnă lumină. *Alten* e unchiaş bătrân şi luminat. *Altân,* despre care se spune că în turceşte înseamnă *aur*, semnalează a*ură* ce străluceşte, ca părul alb-gălbui, semnal de aură luminoasă, de tinerețe combinată cu înțelepciunea bătrâneții, deci lumină. În Dobrogea există mina de pirită cupriferă numită din vechime *Altân Tepe* adică *Dealul de aur.*

Alutus însemna în vechime *aur spălat.* Cuprul sau bronzul au culoarea aurului. Râul Olt era numit *Albul*, *apa vie*, în comparație cu Mureşul numit *Negru* sau *apa morții.*

Să nu uităm că străbunii noştri erau **Atlanții - giganții,** cea mai densă prezență din aceste locuri preistorice precedați de civilizația Marilor Preotese Ore, de sub comanda zânei OrNika, unică în toată istoria şi preistoria lumii şi prezentă numai în simbolistica cultică românească.

Dreptate are profesoara Margareta Cristian care a explicat că OLT este o prescurtare de la **Orizontul** ce dă ***Lumină*** pentru ***Tină.*** Dobrogea din răsăritul României se numea în vechime ***Oltina,*** adică **tina luminată** de răsăritul soarelui, pământul cel mai răsăritean al geto-dacilor. În sudul Dobrogei se află şi în zilele noastre localitatea *Oltina,* cuvânt regăsit în *la.tină*, ce îşi are rădăcini unice la geto-daci.

În Câmpia Română, în zona de sud-vest, există o țară fascinantă numită ***Oltenia***, care în vechime

era ***OlteNika***, zonă în care numele Zânei Nika se dăltuieşte şi în zilele noastre pe stâlpul de la căpătâiul celor duşi pe alt tărâm. ***Oltea*** e supranume al Sfintei Maria. ***Oltenia, Olt*** înseamnă zonă pământeană de vieţuire a oamenilor sacri ai cultului solar străvechi al geto-dacilor, unde toponimele, argumentele geologice şi cultice sunt nenumărate.

Atenţie la cuvântul cuantă/*CuANTă* care a fost utilizat de Eminescu înaintea fizicienilor ca Nils Bhor, cu trimitere la particulă de lumină, existent în *Imnul Creaţiei din RigVeda,* că nu-i o întâmplare, că în româneşte înseamnă rază de lumină de unde se poate deduce că ***Olt*** înseamnă ***o cale între cer – înălţime şi pământ***. *Olte.Ană,* ***Olte.Ancă*** face trimitere la înălţime, la cer, care este de fapt ***Orte.Ană,*** **din vechimea,** ***Ore.Ană...***

Ortă este şi numele unei pietre mari ce se punea la gura peşterilor. Deci este vorba de o poartă, uşă ce astupă un *gol.* Aşa se numără golurile-puncte la fotbal, marcate de mingile ce ating zona. *Olt* e sinonim cu *Orte*, cum scrie E.C.Popescu în *Regatul Titanilor* (pag.142). *Olates* este etnonim, *olma* e ulm. La Ulmetum, în Dobrogea, era castrul roman Capidava.

În ***Tăbliţele de la Sinaia***, pe râul **Olt**, e cetatea *Ar-rutela*, un *ortel* rotund, unde în anul 245 era *Starâi Râm*, *bătrâna Romă* de la Roman, cetatea lui Ramânh, a cărui soţie se numea Arutelia (D. Bălaşa). Ramânh a ridicat şi cetatea *Gono**leta*** numită şi *Olatul Craiului* sau Piatra Craiului, cetatea cea mare unde trăia regina de pe Olt cu numele Oltea. Occidentul a făcut din Gonolet, ***Camelot,*** castel nevăzut de nimeni ca şi Oltarul secret al lui Zamolse.

Dioscoride scrie despre planta cu numele *guoleta,* cu trimitere la *urcuş*. Regina de pe Olt ce se numea Floare de Colţ, *Kino u Bolleta,* era regina luptătoare, soţia lui Ramânh, despre care A. Bucurescu scrie în *Tainele tăbliţelor de la Sinaia* că este Genoveva –Gono*leta*. Oltea e Leteo, cea măreaţă, înalta, elta. Iată că misterele lui Artur din Arutelia şi ale reginei luptătoare ce înfruntă singură duşmanii acestei cetăţi şi dezleagă secretele castelului Gonolet – Camelot la cetatea Olatul Craiului se aflau pe râul Olt. Craiul Ramânh a întemeiat şi cetatea Sigheher – Sighii, cât şi cetatea *Sighiş.Oara*. Templul Babiloi, Babele din munţii Bucegi, este înălţat de împăratul Otlant - Oiagru zis M*oril*us, Merlin - sfătuitorul lui Artur. Graalul de pe patera de la Pietroasa atât de expresivă indică un Consiliu al zânelor patronat de Geea, marea-mamă, unde e prezent şi Apollo. Solomonarii se iniţiau în cetatea Babariului…poate la Braşov ori la Babele. Există localitatea Baba Uca în Dacia cum există şi Baba Runca, măreaţa, fiindcă *runc* înseamnă *uriaş*.

În Moldova există ţinutul *Olteni*, iar numele mamei lui Ştefan cel Mare era ***Oltea*** şi nu trebuie să ne surprindă, deoarece era o mamă specială, iniţiată ca şi marele voievod, care a fost înhumat, precum se înhumează călugării de la Muntele Athos.

Urcând pe firul istoriei locurilor observăm cum răsar înţelepciuni din adâncuri duse pe spirala prezentului sacru de mitologie, datini, obiceiuri, basme, proverbe, zicători dar şi de hidronimia antică.

Imperiul Daciei*

sau un strigăt al unui împărat ce conducea lumea romană

Geo Săvulescu

Să vedem, foarte pe scurt ce se întâmpla în Imperiul Roman la sfârşitul secolului III şi la începutul secolului IV.

Diocliţian, care se născuse în Dalmaţia, a fost Împăratul Imperiului Roman în 285 şi 286 După 1 Aprilie 286 va împărţi imperiul cu Maximian, Diocliţian va rămâne să administreze estul imperiului iar Maxenţiu vestul.

În 294 Narsch, Şahul Persiei, declară război Romei, invadează Armenia şi recucereşte teritorii din actuala Sirie. Armata romană condusă de Galer, general al lui Diocliţian, este înfrântă în 295 şi 296. Diocliţian îl acuză pe Galer ca fiind singurul vinovat de pierderea acestor teritorii. Galeriu, timp de doi ani,îşi reface armata şi trece la contraofensivă. Galeriu declara, aşa după cum vom vedea, că este dac. Armata şi-a refăcut-o sigur cu ajutorul dacilor de la nordul Dunării şi a celor de la sudul Dunării. Înfrânge armata persană şi ia prizonieri pe copiii şi pe soţia lui Narsch. Se va purta cu ei foarte frumos aşa cum s-a purtat Ale-

xandru cu soția și cu copiii lui Darius.

După ultima bătălie de la Salata din 298 va negocia pacea împreună cu Dioclițian. Galer este eroul Romei. Senatul roman hotărăşte construirea unui arc de triumf al victoriei la Salonic care era capitala de atunci a Imperiului Roman de Est. Pe stâlpii acestui arc de trimf sunt sculptate în basorelief scene ale acestei victorii. Una din scene îl reprezintă pe Galer în fruntea armatei în galop purtând un steag dacic, capul de lup şi corpul de balaur. Soldații călări poartă şi ei steaguri dacice. Se pot distinge daci sud-dunăreni şi daci din nord, care veneau echipați pentru luptă purtând şi steaguri dacice.

Dioclițian bolnav se retrage pe coasta Dalmației unde se născuse. Galer se căsătoreşte cu fata lui Dioclițian, cu Valeria, şi devine Impărat Roman în 303. Cu această ocazie declară că **imperiul pe care-l conduce este Imperiul Daciei**, afirmație reluată de istoricii occidentali. Această afirmație a lui Galeriu nu a fost preluată sau comentată de niciun istoric român. Se pare că nu numai Galer a fost dac ci şi Dioclițian a fost tot dac sau aromân din Dalmația.

Trec numai în revistă, fără să comentez prea mult, ceva despre Arcul de Triumf al lui Constantin. Constantin, fiul lui Constanțiu Chiorul, general roman, cu un nume care-l atestă dac, devenit apoi împărat roman a cărui mamă Elena, era şi ea de origine dacică. El a moştenit tronul Imperiului Roman de la tatăl său la moartea acestuia în 306 după care urmează o serie de victorii asupra lui Maxențiu, care-i uzurpase tronul, la Torino, Verona şi ultima la podul Milvius de lângă Roma când Maxențiu s-a înecat cu întreaga sa armată în apele râului, în 312 (Constantin, înaintea luptei a avut viziunea crucii cu care va invinge). Trebuie amintit că Galer dăduse un edict în 211 prin care religia creştină era permisă. De atunci, Constantin devine împăratul provinciilor occidentale. După moartea lui Galer, în 311, devine şi împăratul provinciilor răsăritene.

Constantin a retras armatele romane din Anglia, din Galia şi din zona ocupată de triburile germanice, dând o mai mare importanță Imperiului Roman de Răsărit aşa cum se va numi după căderea Romei. A construit celebrul său arc care a fost împodobit cu statui de daci liberi, statui luate de la arcul lui Traian. Erau probabil statui de daci liberi, căpetenii pe care Traian le-a respectat pentru că-l ajutaseră în cucerirea Daciei. Dacia fusese cucerită de romani pentru a-i fura aurul de care Roma avea mare nevoie, din acest motiv nu au cucerit şi partea de nord şi de est a Daciei. (Țara Oaşului, Maramureşul, Moldova, Basarabia şi Bucovina). Constantin pune aceste statui pe arcul său, el fiind dac, după tată şi după mamă, iar aceste statui de daci reprezentau respectul pe care-l avea pentru Dacia.

Constantin recucereşte cu armata sau prin bună ițelegere, multe provincii din Dacia nord-dunăreană şi îşi ia numele, cu această ocazie, de Dacicus Maximus (nu pentru că a ucis daci, altfel n-ar fi pus statuile de daci ce-l sprijiniseră pe Traian, pe arcul său de triumf).

Constantin pune bazele noului său oraş, capitală a imperiului, pentru că era dac, în est, la 4 Km. de satul Bizanț (probabil un nume aromânesc) pe care-l inaugurează în 330. Imperiul Roman de Răsărit s-a numit Roman şi nu Bizantin, nume dat după 100 de ani de la căderea Constantinopolului de un istoric german (Hieronimus Fuchs) şi limba lui n-a fost elina (limbă datorată marilor creatori de cultură ai Greciei) ci vulgata sau aromana (eventual o variantă a ei aşa cum este catalana).

De aceea strigătul lui Galer că Imperiul Roman din timpul lui a fost Imperiul Daciei nu a fost gratuit. Traian, Constanțiu, Dioclițian, Galer, Constantin, au fost daci. Se pare că multe căpetenii de daci au ajutat şi chiar au ajuns în armata romană.

Până când se vor trezi istoricii noştri pe care îi respect dar îi şi plâng pentru neputința lor, să aflăm din docomente sigure, documente în piatră că a existat o lungă perioadă de timp şi un Imperiu al Daciei, că Aurelian a retras doar armatele romane nu şi pe dacii autohtoni, Imperiu care a căzut odată cu căderea Constantinopolului. Acum înțeleg de ce țăranii din lunca Dunării pe care i-am cunoscut când am lucrat acolo ca medic, aveau ochii albaştri ca oțelul. Am fost, în acea perioadă, impresionat de cât de mulți țărani aveau această culoare a ochilor. Mai târziu, prin 1977, când am fost la Satu Mare şi prin Țara Oaşului, am cunoscut adevărați daci, neschimbați de timpul trecut peste **noi toți, dacii**.

În orice caz, ceea ce acei oameni bravi din secolele II şi IV – poate şi de mai târziu mai ales în Imperiul Roman de Răsărit - ROMANIA. – acei „patrioți”, nu-i putem numi altfel pentru că-şi iubeau țara, au strigat că sunt **daci** fiind conştienți de măreția lor şi a momentului. Ceea ce, de atunci, au simțit toți țăranii valahi care şi-au păstrat în adâncul inimii lor aceste amintiri, în frumoasele poveşti cu care-şi adormeau copiii. Noi, azi, moştenitori direcți ai acestor eroi, ai acestui Imperiu, ai acestui regat, al Daciei care n-a pieri niciodată , **cine suntem noi? Dacii n-au pierit şi nu vor pieri!**

TAPA / TAPAE

Dr. Mihai Zamfir

Motto : vorbind tot timpul despre lucruri care nu s-au întâmplat niciodată ajungem să privim orbeşte la realităţi de când lumea fără să le mai putem vedea oricât de aproape ar fi ele de ochii noştri.

Atunci când B.P.Haşdeu a spus „ Pierit-au dacii?" marele savant făcea un recurs disperat la bunul simţ al istoricilor care susţineau sus şi tare dispariţia limbii lor. Nimic din ce era logic nu conta - sentinţa fusese dată şi beneficiile ei politice aboliseră conştiinţa profesională a lingviştilor şi istoricilor. Lucrarea de faţă pleacă de la faptul că poporul nostru dacic a fost un popor de păstori şi pădureni. De aceea aria de maximă probabilitate a găsirii termenilor dacici este cea legată de viaţa pastorală şi de viaţa pădurenilor. Dacă primul domeniu este relativ mai bine exploatat, originea dacică a unor termeni pastorali fiind indiscutabilă (zer, zara, brânză etc.) cel de al doilea s- a bucurat de mai puţină atenţie.

Făcând cuvenitele precizări şi discuţii extragem din acest domeniu şi restituim limbii noastre un nou termen de origine dacică TAPA, sperând că mergând pe acest drum să recunoaştem majoritatea termenilor dacici, redând limbii noastre adevărata ei identitate atât amar de vreme ascunsă sub valul de prejudecăţi ale latinomanilor.

Pentru realizarea scopului propus am combinat ancheta lingvistică asupra statutului actual al termenului cu recursul la relatarea evenimentelor istorice aşa cum sunt ele redate de sursele clasice. Desigur, am avut şansa deosebită de a ne putea referi la evenimente istorice de o importanţă capitală, adică cele două războaie daco-romane. Nu mai puţin utile ne-au fost cercetările etno-lingvistice pe care le-am desfăşurat în teren, ca şi confruntarea lor cu poziţiile unor specialişti consacraţi. De asemenea am procedat la o analiză a circumstanţelor istorice legate de evoluţia lingvistică a termenului şi a noţiunilor conexe, astfel încât să putem face proba supravieţuirii sale milenare.

Arealul dacic - temă recurentă în preocupările scriitorilor români

Dr. Lucia Olaru Nenati

„Arheologia dacică este mai importantă pe teritoriul ţării noastre decât cea romană: ruine romane sunt pretutindeni în Europa destul de bine puse în evidenţă pe când datoria noastră este de-a aduce dovezi despre zonele noastre. Misiunea noastră, a românilor, în arheologie, este mai cu seamă să definim ce au fost dacii, care a fost începutul lor, în ce grad de civilizaţie ajunseseră când i-au cotropit romanii şi le-au luat ţara apoi cum au dăinuit ei cu romanii în ţara lor, ce au adoptat ei de la romani, ce au adoptat romanii de la dânşii".

Aceste cuvinte aparţin unuia dintre scriitorii noştri pe care elevii îl învaţă la şcoală doar în chip succint, ca fiind un reprezentant, nu dintre cei marcanţi, ai epocii literare a secolului XIX, Cezar Bolliac, fără a şti cât de pertinente au fost scrierile dar şi acţiunile sale ce ţin de conştiinţa istorică, de obligaţia morală şi naţională a cunoaşterii originilor străvechi, recte a rădăcinilor.

Asemenea preocupări au fost proprii şi altor scriitori ai istoriei noastre literare precum Haşdeu, dar şi Bolintineanu, Alecsandri, Asachi, Odobescu, şi, nu în ultimul rând, Eminescu, acela care va fi citit desigur geografia grecului Strabon şi care a asimilat profund şi cu toată seriozitatea cultul lumii dacice pe care i l-au inoculat, în mod paradoxal, nu numai profesorii şi lecturile româneşti, ci şi un dascăl german, Ernst Rudolf Neubauer, dascăl de istorie la Gimnaziul din Cernăuţi, şi care, aşa cum ne revelează unele cercetări actuale, era convins de importanţa şi rolul neamului dacic în istorie, convingeri care se apropie în mod uimitor de linia ideilor ce se vehiculează la congresele de dacologie ale acestor ani.

REVANŞA DACISMULUI RATATĂ!

AR FI PUTUT FI EL RESTAURATORUL DACIEI!

BOGDAN PETRICEICU HASDEU VERSUS VASILE ALECSANDRI

Marin Mihail Giurescu

Mai tânăr cu 17 ani decât Vasile Alecsandri, care se născuse în anul 1821 la Bacău, şi a copilărit la conacul de la Mirceşti, Valea Siretului, judeţul Neamţ, Bogdan Petriceicu Hasdeu deşi moldovean ca şi el, dar născut la 26 februarie 1838 la conacul de la Cristineşti, judeţul Hotin, acolo unde Nistrul se îndreaptă spre sud, în tinereţe a avut o concepţie diferită de a lui Vasile Alecsandri.

Cel care, în versurile scrise pe la vârsta de 14 ani, se considera când dac când român, dovedea de pe atunci inconsecvenţă. Scriind la vârsta de 22 de ani *„Pierit-au dacii?”*, a dat multe speranţe dacriştilor, creând o nouă bază de discuţie.

Dacă Bogdan Petriceicu Hasdeu ar fi fost tot atât de consecvent şi de hotărât ca Vasile Alecsandri, *ţara dacilor* nu s-ar mai fi numit astăzi România în loc de Dacia cum s-ar fi cuvenit şi nici nouă nu ne-ar mai fi spus români. Ne-ar fi scutit pe noi de efortul pe care-l facem astăzi, în lupta cu îndoctrinaţii, care se împotrivesc atât încercărilor noastre de a schimba mentalitatea de astăzi a oamenilor, mentalitate rezultată în urma unei îndelungate îndoctrinări în spiritul concepţiei latiniste, pornită de la corifeii Şcolii latiniste din Transilvania, cât şi acţiunii noastre de a readuce lucrurile pe făgaşul lor iniţial. De fapt, dacă ar fi fost Dacia, fundaţiile daciste nu şi-ar mai fi avut rostul.

Bogdan Petriceicu Hasdeu ar fi putut să se opună încercărilor lui Vasile Alecsandri de a schimba identitatea neamului nostru şi numele din trecut al acestei ţări, ca unul care făcea parte din aceeaşi clasă socială şi în plus se considera şi os domnesc (descendentul lui Ştefan Petriceicu Vodă, 1672-1674), pentru care şi-a arogat pe lângă numele domnitorului şi titlul de *Prinţul Dieu domné Petriceico Hîjdeu*.

Ar fi putut, dar n-a făcut-o, dând dovadă de inconsecvenţă şi oportunism, schimbându-se în funcţie de interes, aşa cum a dovedit începând din 1876 când a fost numit directorul Arhivelor Statului şi în 1877 când a devenit şi membru al Academiei Române, în loc să fi format el o academie a oamenilor de ştiinţă din Dacia, fapt care dovedeşte că se împăcase cu ideea situaţiei de fapt, renunţând la dacism, aşa că revanşa dacismului a fost ratată.

Păcat! Ar fi putut fi el restauratorul Daciei!

Oare cu ce ne încălzeşte pe noi daciştii faptul că el a devenit o personalitate enciclopedică? Ne mulţumim numai cu faptul că a scris articolul *Pierit-au dacii?*, şi atât? Oare nu este şi el vinovat alături de Vasile Alecsandri că ni se spune astăzi români în loc de daci?

Ca să înţelegem cele de mai sus, consider necesar să aflăm cine a fost de fapt Bogdan Petriceicu Hasdeu.

Din istoria literaturii lui Ion Rotaru, pag. 274, şi nu numai, aflăm că Tadeu Hâjdeu, bunicul lui Bogdan, fost şi el Tadeu, care a trăit între anii 1769-1835 a fost strănepotul lui Gheorghe Lupaşcu Hâjdeu, nepot de frate a lui Ştefan Petriceicu Vodă, ce a domnit în Moldova numai doi ani şi a fost îndepărtat de boieri din cauza legăturilor lui prea strânse cu polonezii, aşa că a fost nevoit să se refugieze în Polonia *urmaşii lui devenind astfel membri ai şleahtei*, iar George Călinescu în a sa *Istorie a literaturii* scrie: *Familia Hâjdeilor sugeră ceva din haosul scitic. Tadeu Hâjdeu (1769-1835), fiu de ofiţer în armata rusă, a fost poet polon, traducător al lui Kotzebue în limba polonă, dar se trăgea dintr-o veche familie moldovenească cu rădăcini în Ştefan Petriceicu-vodă („nepotul antistrănepotului de văr al lui Vodă Petriceicu” râde Sarsailă de Bogdan)*, partea comică de la sfârşit este redată din însemnările lui Hasdeu.

Când s-a schimbat situaţia politică şi turcii au cedat Poloniei o parte din teritoriul Moldovei de nord, Tadeu a profitat de situaţie recăpătându-şi moşia din ţinutul Hotinului şi s-a stabilit la Cristineşti, căsătorindu-se cu evreica Valeria Hrizantovna.

Fiul lor Alexandru (1811-1872) s-a căsătorit cu Elisabeta, fiica porucicului lituan Teofil Daucş. Din această căsătorie a rezultat Bogdan, care s-a născut, după profesorul Gheorghe Bucur, la 25 februarie 1838, iar după George Călinescu şi Ion Rotaru la 26 februarie 1838.

Întrebarea care stăruie este, cum stabilim originea celui care se credea dac?

Mai interesant este faptul că la vârsta de 22 de ani, în 1860, avea să publice în foiţa de *Istorie şi literatură*, aşa cum îl numeşte profesorul Gheorghe Bucur, Celebrul studiu – manifest *Perit-au dacii?*, care a bulversat întreaga lume ştiinţifică a vremii, a stârnit mari controverse şi atacuri la persoana autorului.

Tânărul deschidea curajos o nouă perspectivă în problema etnogenezei poporului nostru.

Câteva date despre continuitatea noastră în Dacia

Spicuiri din cartea lui Ion Mihăescu:

Originea limbii române cu o sinteză a mărturiilor şi cercetărilor privitoare la continuitatea noastră în Dacia

Claudia Voiculescu

De studiul continuităţii poporului român cât şi de studiul limbii lui s-au ocupat, de-a lungul timpului, lingvişti, istorici, arheologi, filosofi, sociologi, scriitori, oameni de ştiinţă de diverse preocupări.

Limba daco-română este o limbă aparte, desprinsă atât de limba latină cât şi de celelalte limbi romanice. Iată ce afirma Martha Bibescu – această fiinţă cu suflet de european cosmopolit, care a ştiut, ca nimeni altul, să iubească şi să înţeleagă frumuseţea şi spiritul înalt al ţării în care s-a născut, ca fiică a diplomatului Ion Lahovari – în ,,**Isvor, ţara sălciilor, Partea I-a XVII**, **Sărbătoarea prieteniei”,** versiunea din 1938**,** traducere nesemnată în română, prefaţă M. Sadoveanu: “Va veni o vreme când acest popor, care n-a fost cunoscut până acum, va fi băgat în seamă. Din această ţară trecută sub tăcere, se vor auzi venind cântece şi muzică. Neamul acesta va renaşte, după o mie de ani de viaţă, şi lumea se va mira ca de o minune, aflând în sfârşit tot ce a ştiut el despre conştiinţa universală. Bucuriile acestui popor au rămas ascunse; durerile lui n-au fost slăvite. Nu s-a ştiut nimic despre istoria lui. Şi totuşi oamenii aceştia au avut mai mult decât alţii, poate, geniul mitului, care i-a făcut să personifice toate sentimentele omeneşti în modul cel mai ingenios.”

Lucrarea mea, aceasta, fără să am pretenţia de a veni cu lucruri noi, a răsărit din ideea – ab initio – de a puncta câteva idei despre continuitatea limbii şi, deci, a poporului român pe aceste meleaguri pe care le-a moştenit de la moşi-strămoşi fără ca el să aibă dorinţa de a-şi strica limba sau de a-şi lărgi în graniţe teritoriul prin rapacitate sau războaie. Neamul şi limba unui popor sunt condiţia sine qua non a originii şi originalităţii sale.

Dar mai presus de orice, am dorit să aduc în contemporaneitate, din umbrele vieţii de altădată, pe profesorul de limba română de la Colegiul Naţional din Craiova, pe Ion Mihăescu (1907-1998), un om animat de pasiunea studiului istoriei noastre. El a avut o contribuţie onorantă în studiul despre acest popor şi am găsit chiar trei titluri de cărţi ale domniei-sale privind această temă:

Despre originea limbii şi neamului românesc,

Sinteze de istorie a limbii şi literaturii române – publicată în 1943;

Originea limbii române cu o sinteză a mărturiilor şi cercetărilor privitoare la continuitatea noastră în Dacia apărută la Tip. “Speranţa”, D. St. Dincă, Craiova, 1941.

Domnia-sa fusese coleg cu Cicerone Teodorescu şi cu poetul agronom Ion Sofia Manolescu. Ion Mihăescu fusese, încă din 1935, redactor la revista **Meridian** a lui Tiberiu Iliescu ce apărea în urbea Craiovei. Apoi, după instalarea comuniştilor la putere, Ion Mihăescu suferă detenţia în prima decadă a încarcerărilor din 1948-1949. Nu cunosc câţi ani a fost închis. Cam atât am putut eu afla, fără a avea orgoliul că aduc ceva inedit prin această alcătuire.

În lucrarea de faţă am punctat câteva idei din cartea acestui neobosit cercetător, Ion Mihăescu, intitulată “**Originea limbii române cu o sinteză a mărturiilor şi cercetărilor privitoare la continuitatea noastră în Dacia**” şi am dorit, totodată, să aduc un pios omagiu la împlinirea a 15 ani de la plecarea sa în adormire.

Cartea lui Ion Mihăescu, izvodită din cercetările sale personale cât şi din studierea arhivelor şi a unei bibliografii impresionante privind studiile unor savanţi şi cercetători români şi străini de certă valoare, a fost, la rândul ei, punctul de plecare al modestei mele comunicări de azi.

Autorul avusese la îndemână studiile unor: Anton Balotă, Bouché-Leclerq, Bourciez, Gh. Brătianu, M. Bréal, G. Cancel, A. Candrea,

Ov. Densuşianu, Th. Capidan, G. Caragaţă, Cihac (Dictionaire, d'étymologie daco-romaine. 2 volume. Frankfurt am Main, 1879), Aurel Cosma, C. Diculescu, Silviu Dragomir, N. Drăganu, A. Ernaut şi A. Mellet, Gamillscheg, Dr. Gherghel, G. Giuglea, C. Giurescu, Gramont, Al. Graur, B.P. Hasdeu, Humuzache, I. Iordan, Gh. Ivănescu, C. Lacea, G. Popa-Lisseanu, D. Macrea, W. Meyer-Lübke, Fr. Miklosich, I. Muşlea, I. Nădejde, Tache Papahagi, V. Pârvan, G. Pascu, E. Petrovici, Al. Philippide, Al. Procopovici, Sextil Puşcariu, Al. Rosetti, A. Sacerdoţeanu, Lazăr Şăineanu, Sandfeld, Şiadbei, C. Tagliavini, Tiktin, Xenopol, Wissowa-Pauly.

Aşadar, ca teritoriu de formare al limbii dacice, se recunosc de către istorici, ambele maluri ale Dunării (Sextil Puşcariu, Silviu Dragomir, I. Nistor, Philippide) sau sudul ei (O. Densuşianu, Rosetti, Friedwagner, Zeiller, F. Lot) sau Oltenia ca centru de formaţie, cu o continuitate indubitabilă în Dacia cu dovezi probatoare de-a lungul istoriei.

Fără îndoială, indo-europenii, care s-au răspândit din India până la extremitatea Europei, au dat ramificaţii de limbă în ţările parcurse încă din epoca preistorică. Se cunosc toate acestea. Poporul dacic a făcut parte din grupul lingvistic latin sau romanic derivat din limba mamă indo-europeană – acest idiom al atâtor graiuri europene – care cuprinde limbile: franceză, italiană, spaniolă, portugheză, română, cu dialectele respective.

Se crede că tracii – din care ne tragem – , trăiau în Carpaţi. C. Giurescu afirmă în cartea sa **Istoria românilor**, vol. I, că "tracii se întindeau de la Marea Egee şi din vestul Asiei Mici până în mlaştinile Pripetului şi de la Cadrilaterul Boemiei până dincolo de Nistru".

Tracii, ca şi ilirii, se împărţeau în mai multe triburi, între care daco-geţii sau tracii nordici erau cea mai însemnată seminţie tracă şi, după cum am mai menţionat mai sus, erau indoeuropeni. Tracii duceau o viaţă paşnică, organizată în sate, ocupându-se cu păstoritul sau agricultura. Peste acest neam paşnic trec, încă înainte de era creştină, neamuri barbare care au fost zăgăzuite sau asimilate: - cimerienii

- sciţii, sarmaţii, iranii (neamuri iranice).

Acestea au lăsat urme care,ulterior, au fost dovedite arheologic. Au mai fost şi alte triburi, de mai mică importanţă, care ne-au călcat teritoriul strămoşesc. Despre acestea au lăsat mărturii demne de toată încrederea Plinius, Ptolemeu, Herodot care dă prima informaţie despre geţi (grecii îi numeau geţi iar romanii, daci). Strabon scrie şi el despre geţi şi daci.care vorbeau aceeaşi limbă.

Numele de daci era cunoscut încă din secolul IV î. Ch.

Pârvan menţionează că geto-dacii au coborât din Carpaţi în a doua jumătate a secolului VI î.Ch. învingând pe celţi şi pe germanici.

Istoria geto-dacă are, ca pagină de glorie, doi regi care s-au remarcat: Dromihetes şi Burebista (care stăpâneşte teritoriile de pe ambele maluri ale Dunării). Graniţele Daciei erau: Nistrul, Dunărea, Marea Neagră şi Tisa. Decebal va fi învins de romani. Din acest moment, Dacia cucerită de romani mai suportă imigraţia unor popoare: marcomanii, germanii (aduşi în 173 de Marc Aureliu), carpii. Tracii (geto-dacii), neam tenace, deşi stăpâniţi de romani, îşi păstrează numele lor personale deşi stăpânitorii aveau o limbă cu caracter universal în cultură, economie şi politică.

Înainte de era creştină rivalitatea daco-romană îşi deschisese drum.

În 107 d. Ch. Dacia e declarată provincie romană şi Adrian o împarte în trei regiuni care au, totuşi, reşedinţa la Sarmisegetuza. Dar Dacia este părăsită de oaste, funcţionarii şi oamenii avuţi romani între 271-275 din pricina năvălirilor sarmaţilor, carpilor (dacii liberi) şi a goţilor la 269 d. Ch. Până la venirea slavilor în Dacia (sec. VI) neamurile barbare (goţii, vandalii, vizigoţii, taifalii şi gepizii) îşi împărţiseră regiunile acesteia. Dar Dacia "a suferit mai mult de pe urma slavilor decât de pe urma neamurilor germanice sau a hunilor" (apud C. C. Giurescu, *Istoria românilor*). În sec. XI trec peste Dacia hoardele ungare venite din stepele Asiei. Alt neam barbar, pecinegii pătrund şi ei în Dacia pe la 890. Apoi cumanii în 1055. Ultimii barbari care trec peste Dacia sunt tătarii, nogaii, cazarii – seminţii turco-tătare. Cu toate aceste agresiuni, limba latină dacică şi-a păstrat unitatea sa, bineînţeles, cu unele influenţe ale limbii popoarelor ce au trecut peste acest popor paşnic. Spune Ion Mihăescu: "Limba latină populară prezintă forme "stricate" – cum le numea Miron Costin –, şi care nu constituie decât stadiul intermediar al limbii latine spre limba neoromanică: româna. Numai din secolul XVI manuscrisele româneşti atestă stadiul vechi al limbii române. Sunt destule lucrări care vorbesc de limba latină populară, străromâna, cele mai vechi urme de limbă românească, dialectele, înfluenţele străine. Şi sunt cunoscute. Nu este cazul să le mai dezvolt aici.

Ce vroia să spună Eminescu prin ... *Dacizarea României?**

Giovanni Ţeavă

Eminescu este frecvent citat în ultimul timp de „deşteptare a spiritului dacic”, că ar fi cerut Dacizarea României… dar nimeni nu s-a gândit ce vroia să spună !?

Cine va citi Principiile şi Obiectivele ,,Mişcării Dacia”, va pricepe că ne aliniem aproape în totalitate, operei socio-economice a jurnalistului Eminescu!

„Mişcarea Dacia” este singura mişcare ce şi-a propus încă de la începuturi această …dacizare! Există diverse ambienturi unde este cultivat dacismul, dar noi ne deosebim în mod fundamental, ieşind din „sfera contemplării”, sau a „studiului istoric”, ca să nu mai pomenesc de „sfera comercială”, concentrându-ne pe un proiect de arhitectură socio-economică, elaborat „fără vreun sprijin exterior”, care să aibă la bază ceea ce se cunoaşte despre strămoşii noştri:

1. Se spune că „dacii nu aveau sclavi”, deci erau oameni liberi.

„Mişcarea Dacia” dezvăluie Mitul Cavernei (Platon) şi Sindromul Stockholm, care bântuie în Spaţiul Mioritic şi nu numai, punând astfel bazele trezirii!… nu suntem singurii care o fac, dar… citiţi şi ce urmează !

Faptul de „a nu avea sclavi” înseamnă că domnea în acele vremuri un spirit etic şi moral, superior a ceea ce avem azi „sub ochi şi mai ales pe piele”!

Astfel, ,,Mişcarea Dacia” a introdus în Principii:

- grila de salarizare
- muncă pentru toţi
- „nu” categoric globalizării, ca formă de neocolonialism
- sănătate şi educaţie gratis, cu paritate de oportunităţi

2. Triburile dacice erau independente şi se uneau când le era periclitată identitatea naţională.

Este ceea ce a făcut şi Burebista când a apărut Imperiul Roman, care începuse deja să „macine” triburile traco-geto-dace şi ale aliaţilor celţi. El a creat o „forţă de reacţiune”, prin unificarea cu binele, dar şi cu forţa, a tuturor triburilor din areal şi a combătut imoralitatea şi viciul „tăind chiar şi viile” (precum noi vrem să tăiem corupţia). Urmarea a fost o formaţiune prestatală, care a frânat avansarea „civilizatorilor” (a se citi jefuitorilor) pentru mulţi ani. Azi, „duşmanul” este globalizarea deznaţionalizantă care trebuie combătută, fiind numai o nouă formă de colonialism.

Tot referitor la modalităţile în care Burebista a realizat unitatea triburilor din arealul carpato-dunăreano-pontic, ,,Mişcarea Dacia” acordă maximă atenţie reunirii celor două state româneşti, dar nu cu forţa, sau prin mâna actualelor partide, ci promovând românismul în Basarabia şi proiectând României o societate superioară celei actuale, în măsură să stimuleze redescoperirea identităţii naţionale de către basarabeni! Ei trebuie „să vină la România” în masă, convinşi de regăsirea locului lor natural!

„Mişcarea Dacia” militează pentru largi autonomii locale, ca o formă de tribalism modern, pen-

tru instaurarea autarhiei, adică a auto-suficienței pe plan local, condiție obiectivă a asigurării autarhiei la nivel național. Deci, asigurarea exclusiv din interior a tot ce este strict necesar, este un principiu de bază la „ Mişcarea Dacia"! Pentru asigurarea acestor necesități se impune un stat puternic cu o singură putere - cea a Sfatului țării, unde să fie prezenți reprezentanți competenți ai tuturor domeniilor interesului național: administrativ, executiv, legislativ, militar, social, industrial, agricol, medical, educativ, cultural, ştiinţific etc care să conducă colectiv în spiritul responsabilității colective. Şeful statului ar urma să aibă rol reprezentativ, neavând niciun alt drept în plus față de ceilalți sfetnici!!!

O condiție importantă pentru realizarea unui stat puternic, în viziunea noastră, este apartidismul şi asta deoarece conflictualitatea partidică este doar aparentă (partidele lucrând de fapt împreună împotriva intereselor naționale) şi în acelaşi timp contrară spiritului unitar care va trebui să se bazeze pe dialectică şi nu pe strategia tensiunii!!!

Un segment important al statului puternic va fi juridicul. Pe această direcție, se va face o reformă a codurilor, simplificându-se şi dezambiguizându-se, în spiritul „Legilor frumoase – legile belagine", cunoscute şi ca „ legile lui Zamolxe".

Se va trece la denumiri specific rumâneşti pentru parlament/parlamentari, ministere, funcții administrative, forme de organizare teritorială etc., ca formă de conservare a spiritului național.

Un stat puternic nu poate fi conceput decât prin reguli neechivoce, aprobate prin referendum național şi aplicate strict.

În acest sens, noi am introdus conceptul de „Dictatură a bunului simț", în puternic contrast cu dictatura nesimțirii de azi!

Sunt unii care se sperie de primul cuvânt, fără a citi şi „finalul" şi fără a pricepe că aceste reguli vor fi acceptate printr-un referendum popular!? Aceste reguli vor fi concepute pentru fiecare domeniu în parte, de grupuri de competenți din domeniile respective.

3. Societatea dacică era alcătuită din „tarabostes" şi „comati", fiecare cu rolul lor specific.

„Mişcarea Dacia" nu dă doi bani pe actualul concept de democrație, deoarece este „golit de conținut"! Noi militām pentru o democrație participativă, axată pe reprezentativitate teritorială şi competență. Ca şi într-o oaste, în societate există „generali" şi „oşteni", care nu pot avea succes izolați, dar nici fără respectarea ierarhiei!… deci să decidă fiecare pentru ce ştie!… pentru ce este competent! A se aplica zicătoarea: „Să-şi vadă fiecare lungul nasului! Nu putem să cerem babei Veta păreri apropos de nuclear (de exemplu)!!! Cine vă spune aşa ceva vă minte şi o face cu un interes precis - cel propriu sau, şi mai grav, al străinilor! Noi spunem adevărul, chiar dacă multora nu le place, conform actualei paradigme socio-economice!

4. Traco-carpo-geto-dacii trăiau în armonie cu natura.

Strămoşii noştri erau mai conştienți decât noi azi de faptul că nu suntem stăpâni asupra naturii! Astfel, ei trăiau în armonie cu natura, mulțumindu-se cu ceea ce le oferea şi respectând-o pentru acest „detaliu" Toate tradițiile lor, inclusiv religioase, erau legate de ciclurile naturii! În zadar vor face săpături arheologii pentru a descoperi cetăți în Dacia, deoarece odată cu dărâmarea lor de cotropitorul roman, populația s-a retras „în munți şi păduri", trăind simplu, în construcții azi desemnate ca ecologice, din lemn şi pământ, adică din materiale naturale, reciclabile de Mama Natură. Comunitățile odată expuse migrațiilor, prin dărâmarea cetăților de către cei pe care unii îi cinstesc azi (!?), şi-au simplificat existența şi habitatul, fiind gata la nevoie să-şi ia avutul în spinare, să otrăvească fântânile şi să se retragă în desişul pădurilor şi pe piscurile munților, însoțiți numai de animalele domestice. „Mişcarea Dacia" propune în acest context, un alt concept de habitat, care să se inspire de la strămoşii noştri. Astfel, concepem construcții eco-compatibile şi mai ales autarhia (independența de exterior), începând de la propria locuință, continuând cu autarhia locală şi terminând cu autarhia națională. O prioritate pe această direcție este asigurarea necesităților energetice din surse alternative combustibilor fosili, reciclarea, refolosirea, recuperarea materialelor, folosirea intensivă a apei de ploaie în gospodării, producerea de bunuri durabile (nu ca azi !), etc. În ziua de azi, omul a rupt echilibrul cu natura, batjocorindu-o chiar, prin majoritatea acțiunilor sale! „Mişcarea Dacia" îşi propune restabilirea echilibrului binomului om - natură, prin implementarea principiilor dezvoltării sustenabile. Studii ale unor prestigioşi sociologi şi economişti citați în materialele mişcării noastre arată că 75 % din activitățile omeneşti sunt futile adică nu „răspund unor necesități vitale ale omenirii", ci sunt doar consumatoare de resurse şi energie, ba chiar producătoare de dezechilibre sociale şi de poluare a mediului. Tot aceste studii demonstrează cum activitatea productivă, deci munca, va trebui redimensionată, redistribuită şi scurtată, corespunzător procentului indicat. Aşa se completează conceptul nostru de „muncă mai puțină şi pentru toți"!

„Armonia cu natura” înseamnă şi respingerea categorică a culturilor agricole de OMG şi reducerea la strictul necesar a producţiei industriei chimice şi farmaceutice, cu impulsionarea viguroasă a „soluţiilor naturale-alternative” în toate domeniile.

Tot la acest capitol se încadrează şi noul ,,concept de proprietate”. Dacă „nu suntem stăpâni pe nimic şi lăsăm totul aici”, proprietatea trebuie redefinită în aşa fel, ca niciun neghiob să nu mai poată tăia pădurile, sau să înfometeze naţia necultivându-şi terenul, pentru că aşa vrea pălăria sa de proprietar!!! Proprietatea trebuie subordonată interesului naţional, deci se pune problema unei coordonări centralizate a activităţilor productive (sprijinind astfel şi conceptul de stat puternic).

De aici, ajungem la ,,proprietatea intelectuală”, concept „de piaţă”, combătut de noi prin ,,spiritul open/free-source”. Proprietatea intelectuală are ca provenienţă investiţia întregii societăţi, care nu poate fi pusă să plătească de două ori !!!

5. Activităţile comerciale ale vechilor traco-carpo-geto-daci se bazau pe troc. Există astăzi teorii ale unor personalităţi competente în economie, care prevăd reimplementarea trocului în schimburile comerciale internaţionale pentru a curma intermedierea monedelor etalon care aduc foloase numai emiţătorilor/tipăritorilor, în dauna celor ce le folosesc. Bineînţeles că această măsură este condiţionată de renunţarea la globalizare, ştergerea datoriilor suverane şi ulterior restrângerea intereselor economice strict în interiorul statelor.

Bursa de Valori va fi înlocuită de o Bursă de Produse, Naţională şi Internaţională, unde fiecare stat îşi va pune la dispoziţia pieţei excedentele, după ce a satisfăcut cererea internă. Schimburile comerciale se vor face marfă contra marfă, fără nicio intermediere monetară. Banii vor avea doar circulaţie naţională şi se vor alinia criteriului de ,,utilitate socială”.

Comerţul intern va fi preponderent electronic, pentru a răspunde cerinţelor ambientale şi se vor generaliza banii electronici. Va exista o unică Bancă Naţională, iar impozitarea se va face după „Legea valahă”: 10 % din producţie (al zecelea miel şi kil de lapte/brânză pentru „păşune”). În ziua de azi „păşunea” este Statul, care trebuie să asigure astfel: apărarea, educaţia, sănătatea, infrastructurile, cercetarea ştiinţifică, cultura, investiţiile, etc.

6. Tracii erau paşnici

Se spunea despre traci că dacă s-ar uni, nimeni nu le-ar sta în cale!… şi cu toate acestea, nu au făcut-o! Asta se datorează pacifismului, şi nu delăsării, cum insinuează unii „prieteni”, sau autolezionişti autohtoni ! Eu obişnuiesc să spun : „Am fost şi suntem, proşti de buni”!

Noi îi primim pe cei cu gânduri bune cu pâine şi sare, în vreme ce alţii plăteau salariile mercenarilor cu aceste produse!

Important, e că ,,a fi buni” este o caracteristică comportamentală superioară! ,,Mişcarea Dacia” se aliniază acestei trăsături şi concepe o nouă paradigmă socio-economică, într- un spirit de unitate naţională, fără a prejudicia interesele altor naţiuni sau etnii. Dacă criticăm, o facem pentru a trezi conştiinţe şi nu conform ,,strategiei tensiunii”!

Noi nu vom chema pe nimeni în piaţă, nu vom cultiva sub nicio formă violenţa şi nu vom demola sistemul, deoarece se va demola singur! Noi proiectăm doar ce va fi după! Desigur că implementarea unei noi paradigme socio-economice conforme proiectului nostru, va necesita zeci de ani şi mai ales, conjuncturi favorabile. Dacă nu am crede, nu am mai fi pe aici!

Celor care ar putea crede că suntem o „mişcare elitistă”, le aduc la cunoştinţă că existăm în mediul virtual, că suntem „deschişi” tuturor fără niciun fel de restricţii în afară de acceptarea principiilor noastre şi că avem tot caracterul unei ,,mişcări de jos în sus”! Este adevărat că suntem în căutarea unei noi elite, dar aceasta va acţiona după reguli de transparenţă şi moralitate impuse de la bun început pe baza Principiilor, în aşa fel, ca să nu se ajungă din nou la adâncirea inechităţii sociale, sau, şi mai grav, la autoritarism. Celor sceptici, care ne acuză de utopism, le spunem că Proiectul nostru se bazează nu pe ce a gândit subsemnatul, ci alţii mult mai deştepţi (deci atenţie, că nu vă contraţi cu mine, ci cu unii sigur mai deştepţi şi ca voi!) dintre care numesc câţiva : Platon, Lazlo, Russell, Grof, Rath, Fresco, Grillo, Casaleggio, Strada, Mercalli, Adams, P.Joseph, Chomsky, Eliade, Cioran, etc. ca să nu-l mai amintesc pe… EMINESCU!

Am prezentat în sprijinul proiectului nostru diverse materiale video din care amintesc: seria Zeitgeist Movement, diverse materiale de la Passaparola ale Mişcării 5 Stele din Italia cu care avem multe în comun, Mişcarea de Tranziţie, Prosperă, Apelul dr. Rath, Creierul Global, Activistul Cuantic, Downshifting, I’m awake ! etc.

Închei cu o traducere a unei zicători italieneşti, apropos de Proiectul nostru: ,,Dacă sunt flori, vor înflori! Şi completez pe rumâneşte: „Dacă nu, se vor plivi!”… depinde de NOI!

EMANAȚIA DE ENERGIE A FIINȚELOR VII*

Mioara Călușiță-Alecu

Orientalii, mai toleranți decât creştinii europeni, au păstrat credințe vechi, care explică unele simboluri din icoanele ortodoxe, ilustrează şi dovedesc că acele credințe au existat şi la noi.

Se spunea că în corpul material (de carne) al ființelor vii există un corp fluidic (de energie), care se desprinde de corpul fizic la moarte.

Corpul fluidic este format din centre de energie numite în sanscrită.**cakra**, (pronunță ceakra), legate între ele prin canale de energie, numite **nadi.**

Canalul energetic principal al omului este asemuit cu un şarpe de energie numit **kundalini,** care porneşte de la baza coloanei vertebrale şi ajunge în frunte. Acolo, unde este glanda pineală, se găseşte **cakra** cunoaşterii, numită **ajna**. Hinduşii situează în ea ochiul lui Şiva, ochiul cunoaşterii şi al vederii paranormale. Pe frunte, pun hinduşii cu pastă de santal semnul roşu **tilak**, iar călugării şi preoții ortodocşi miruiesc pe creştini.

Se spune că au existat şi mai există oameni cu puteri paranormale, care văd centrele şi canalele de energie. Oamenii primesc şi emană energie prin mâini, prin labele picioarelor, prin gură şi organele sexuale.

Când se sărută pe gură sau fac actul sexual, oamenii îşi unesc emanațiile corpurilor lor de energie.

Când oamenii îşi dau mâna, dansează împreună sau se prind în horă, ei îşi unesc emanațiile de energie.

Ghicitoarele se străduiesc să simtă şi să stabilească o legătură cu corpul fluidic de energie al omului căruia îi ghicesc în palmă.

Unii medici asiatici încercau să simtă energia pacientului pipăindu-i mâinile şi labele picioarelor.

Când se spunea despre cineva că are stea în frunte se făcea referire la centrul format de cakra **ajna** dezvoltată. S-a spus că aceasta poate să ajungă atât de puternică, încât să emane raze ca nişte coarne. Unii zei antici erau reprezentați cu coarne.

Se spune că cakra ajna este ca o floare cu două petale de energie. La un anumit nivel de dezvoltare al corpului energetic al unor oameni, această cakra este trezită (activată); petalele ei se curbează în sus, ca nişte coarne, care pot fi văzute de unii oameni care au însuşiri extrasenzoriale. La acestea se face referire într-unul din imnurile orfice, când se spune că Zeus are pe frunte coarne de aur. Aşa era înfățişată şi zeița Isis. Dionysos-Bacchus era reprezentat cu coarne. Michelangelo a sculptat nişte coarne mici pe capul statuii lui Moise.

Unele coroane vechi egiptene chiar au în frunte capul unui şarpe, poate o aluzie la şarpele de energie trezit şi ajuns în ajna.

Astfel de **coarne de consacrare,** cum le numea Romulus Vulcănescu, coarne îndreptate ca o aspirație spre Cer, sugerează capul taurului.

Coarnele de energie ale cakrei ajna au fost simbolizate prin **capul de bour** geto-dac transmis şi în stema Moldovei. Când vechile tradiții s-au uitat, s-a considerat că stema aminteşte de legenda Voievodului Dragoş.

Coarnele de consacrare au fost asociate şi crucii. Ele apar pe unele troițe, iar la multe biserici ortodoxe, se observă cum crucea din vârf este sprijinită pe astfel de coarne de consacrare.

Se spunea că oamenii câştigă puteri deosebite, când îşi dezvoltă centrele de energie ale corpurilor lor. Aceste emanații de energie puteau fi vizualizate de către preoții cu pregătire specială (inițiați) şi de către mediumuri – oameni sensibili la fluidele de energie umană.

Placa de plumb nr. 119, de la Sinaia, reprezentată aici, are în centru capul de bour deasupra şarpelui de energie încolăcit, care se ridică ca fluxul de energie al omului spre cap. În stânga jos, este arătat un cap de bărbat cu cap de bour pe acoperământul capului

Pe placa nr. 118, în stema centrală, este capul de bour, iar pe nr. 112, capul de bour este înconjurat de şarpe. Şi pe placa nr. 117, capul de bour este deasupra unui şarpe. care se ridică ca fluxul de energie al omului spre cap. Acest simbol plasat în centrul plăcilor ilustrează cunoştinţele geto-dacilor şi importanţa pe care o acordau geto-dacii făuritori ai plăcilor, corpului energetic nemuritor al omului.

În decursul timpului, a evoluat nu numai corpul material al omului, ci şi corpul lui energetic, astral, activând un centru de energie din creştetul capului, numit **sahasrara,** în limba sanscrită.

Corpul energetic al celor iniţiaţi în ştiinţele divine emană lumină. Aceasta a fost reprezentată în icoane prin aura sfinţilor, considerată o manifestare a puterii lor.

Preoţii creştini poartă veşminte şi acoperăminte de cap simbolice..

Ca să ilustreze superioritatea manifestată prin dezvoltarea **sahasrarei,** împăraţii şi regii au purtat **coroane.**

Am putea considera că acest corp energetic al omului este sufletul lui care nu moare odată cu trupul.

MOŞTENIREA DACICĂ PESTE TIMP ŞI SPAŢII*

Ioan Brezeanu

Pe monunentul funerar al mormântului familiei B.P. Haşdeu, de la cimitirul Şerban Vodă-Bellu este următorul epitaf:

1838-1892 Bogdan Petriceicu-Hasdeu fiul lui Alexandru, nepotul lui Tadeu,tatăl Iuliei, ca fie-sa, ca tatăl său, ca bunicul său, credea cu tărie în solia omenirii, în dreptatea lui Dumnezeu, în nemurirea sufletului, a muncit, a suferit, a iubit,trecut prin încercare şi călit prin ispită, se ridică zâmbind de unde se pogorâse plângând: la ai săi.

24 August 1889.

Din aceste cugetări testamentare ale lui Bogdan Petrieceicu Haşdeu se evidenţiază credinţa în nemurirea sufletului, credinţă dăinuitoare de la DACI.

Multiplele ritualuri practicate în momentele importante ale vieţii, Naşterea, Căsătoria, Moartea au dăinuit creştinismului şi creştinismul s-a adaptat la vechile sărbători dacice şi nu invers cu riscul falsificării datelor marilor sărbători creştine.

Tocmai această credinţă în nemurirea sufletului l-a călăuzit toată viaţa şi l-a determinat să elaboreze lucrarea, *Pierit-au dacii?*

MONUMENTA VATICANA, cea mai veche icoană cunoscută în lumea creştină cu Maica Domnului cu fiul, aflată în patrimoniul Vaticanului şi datată a fi fost realizată înainte de schisma ortodoxie-catolicism din 1054, este îmbrăcată într-un vechi costum românesc, care nu este altul decât costumul dacic! Chiar şi Fiul Divin este îmbrăcat în costum popular românesc.

De la daci a rămas costumul popular românesc foarte puţin modificat faţă de cel redat pe Columna lui Traian şi descris de cronicarii antici. Costumul geto dacilor a fost dus şi în unele străvechi colonii geto-dacice cum au fost frigieni –*cei care veneau din frig* şi şi troieni- *cei care înfruntau troiene de zăpadă* şi unii şi ceilalţi celebri pentru bogăţia lor în aur!

Numeroase dansuri populare provin din dansurile ritualice dacice, cel mai cunoscut fiind *Căluşarii*. Unele dansuri care însoţeau ritualuri agricole şi chiar magice, descântecele, au rezistat amintind de acele vechi ritualuri.

Steagul Dacic- DRACUL un steag cu reprezentare zoomorfă fantastică, este unic dar a fost preluat sub formă de steme şi alte simboluri heraldice.

Dracul, altceva decât diavol, a fost şi un ordin militar secret european posibil înfiinţat de dacii luaţi în armata romană şi continuatori lor. Prin alte locuri unde au fost duşi dacii înrolaţi în legiunile romane au lăsat un întreg vocabular: în Anglia şi Scoţia, pentru obiecte şi acţiuni pe care locuitorii acelor locuri nu le cunoşteau în respectivul moment istoric.

De la daci avem şi moşteniri tehnice din care cea mai celebră este MURUS DACICUS mult mai celebru ca MURUS GALICUS şi mult mai elaborat.

Monoxila, acea ambarcaţiune dintr-un singur trunchi, specifică deplasărilor dacilor şi geţilor, peste Dunăre, un fel de „barcă dintr-un lemn”. Despre această barcă există numeroase consemnări documentare.

Berea - o băutură pe care o puteau prepara doar agricultorii şi vechii germani despre care nu este consemnat a fi fost agricultori. Berea preparată în Orient din cereale care nu se cultivă în acestă zonă, a fost preparată de daci din cereale pe care le cultivau în teritoriile acestei zone.

Preparate din lapte specifice, de la brânza de burduf la laptele covăsit şi urda. Aceste preparate sunt foarte importante pentru supravieţuirea pe timpul crâncenelor ierni care erau în acestă zonă geoclimatică.

Folosirea sării ca produs de schimb şi plată dar în special pentru conservarea alimentelor necesare populaţiei dar şi armatei. Folosită ca medicament în special pentru răni şi alte infecţii a apărat în veacurile ce au urmat poporul din aceste ţinuturi de cumplitele epidemii care au decimat Europa.

Denumirile şi utilizările unor „buruieni” plante vindecătoare şi alte metode terapeutice tămăduitoare.

Albinăritul, îndeletnicirea faimoasă a dacilor, era apreciată pentru alimentaţie, pentru tratamente, pentru schimburi dar şi pentru apărare, stuparii fiind special încurajaţi să se aşeze în zone de graniţă pentru a folosi albinele în asedierea taberelor atacatorilor. Deşi avem şi acum câteva sortimente foarte apreciate de miere, sunt alte ţări care se laudă cu adevărate delicatese, cea mai faimoasă din lume acum fiind Slovenia! Primii stupi şi primele stupine cunoscute în vechea Europă au fost ale dacilor; ceilalţi cunoşteau şi foloseau mierea dar erau culegători de faguri.

Prelucrarea cânepii şi utilizarea seminţelor pentru a obţine un preparat halucinogen şi anestezic, julfa.

O tehnologie a construcţiilor, a pietrei şi a altor roci autohtone dintre care celebru în geologie este dacitul, dar şi a multor specii lemnoase.

Metalurgia metalelor feroase dar şi neferoase din care celebru este aurul - obţinerea prelucrarea acestuia (acel aur în Europa şi care a fost şi este foarte râvnit) .

De la Daci au rămas nenumărate cuvinte într-un fond lingvistic european foarte vechi: **var**, - produsul rezultat din calcinarea calcarului (de la carbonat de calciu se obţine oxid de calciu-adică varul nestins) deşi îl foloseau şi galii; în Franţa sunt localităţi care se numesc *Var*, acest produs se numeşte în franceză lime sau var stins=chaux. Varul era folosit din vechime până la debutul industrializării în cauterizări.

Sunt multe localităţi în Europa denumite *Gard*, cuvânt cu origine necunoscută dar care are o întreagă familie de cuvinte ca *gardă, gardian*,şi celebrul En garde! Dar *gard* ca atare nu este în nicio limbă. O istorie asemănătoare o are şi cuvântul *ban.*

Noi, cei de azi, denumim o populaţie central europeană după numele unor vechi locuitori ai acelor locuri, nume pe care nici ei nu şi-l mai revendică; este vorba de *helveţi* şi de *Elveţia.*

Repere pentru studiul Daciei Globale*

Valentina Găluşcă

Există o Dacie Globală, la fel cum există Dacia Universală sau Cosmică. Dar cea originală este Dacia Divină care este şi cea adevărată, cea eternă, deşi invizibilă ochilor noştri carnali. Da, adevărata Dacie se află în Universul Spiritual, iar noi pământenii trăim în Cosmosul material care este o reflectare a celui spiritual.

Oare, nu a creat Dumnezeu Pământul? (Vezi: Geneza cap 1,1). şi, oare, nu e scris: *Apoi Dumnezeu a zis:* ***„Să facem om după chipul Nostru, după asemănarea Noastră"?*** - (Gen. 1, 26). Deci, omul carnal este o fiinţă asemănătoare persoanelor spirituale, iar Dacia terestră, România de azi, este o reflectare a minunatei Grădini a Maicii Domnului din Împărăţia lui Dumnezeu.

Ni s-a spus clar că omul este o identitate de origine divină. Noi suntem o copie, iar originalul este alături de Dumnezeu în Cosmosul Spiritual. Deci, acolo, Dincolo este şi adevărata noastră Identitate şi adevărata noastră Patrie, iar aici pe pământ suntem o umbră, o copie, aproape imperfectă. Dacă vrem cu adevărat să ajungem la originile noastre dacice trebuie să ne întoarcem la Dumnezeu, căci de acolo au venit dacii. Aici pe Terra noastră mică, Dacia străveche îşi are locaţia pe acest teritoriu unde este România

Dar mai există şi Dacia Globală, ACEA DACIE încă necunoscută pe deplin.

Vortexul Spiritual cu centrul în Munţii Bucegi a răspândit pe tot globul acel soi de fiinţe divine, fii de Dumnezeu, fiii Luminii. În timpurile de demult ei erau numiţi daci, geţi... Caracterul lor era tare. Aveau voinţă, luciditate şi discernământ în toate. Erau blajini dar şi neînfricaţi în faţa morţii căci ştiau de unde vin şi unde se întorc – la Dumnezeu!

Dacii sunt strămoşii noştri, dar întrebarea mea către românimea de azi este cam aşa: suntem şi noi, oare, urmaşii dacilor? A fi un urmaş înseamnă a fi un ucenic, un apostol. Dacii erau persoane spirituale avansate! Şi timpul de azi este la fel de prielnic ca să fii vertical, ca să fii sfânt, ca să trăieşti cu demnitatea de fiu al lui Dumnezeu!

Dacă aţi pierdut Duhul cel Sfânt şi atotputernic, cereţi-l de la Dumnezeu!

Dacă aţi pierdut sămânţa cea bună, ce faceţi? Oare nu o căutaţi ca să reînnoiţi Grădina? Aşa va face şi Dumnezeu în Grădina Maicii Domnului.

Iată de ce vă spun că trebuie să ne reînnoim prin Duhul Sfânt. Dacii aveau un Duh puternic! Oare suntem o naţiune fără o speranţă de a reveni la ceea ce a vrut Dumnezeu să facă din noi în viziunea sa?

Trebuie să revenim la matca spirituală. Altă cale nu există! Dacă nu – veţi pieri ca naţiune, iar Grădina Maicii Domnului va fi dată altora… Treziţi-vă! Deşteptaţi-vă! E ora decisivă!

Ca să regăsiţi acele seminţe bune care s-au mai păstrat, vă îndemn să extindeţi aria de căutare a dacilor. Bogdan Petriceicu Haşdeu în viziunea sa profetică ne-a întrebat ca să ne trezească: „Pierit-au dacii?"! Vă spun că nu! Dar căutaţi-i! Nu căutaţi numai pe linie orizontală. Căutaţi şi pe verticală, priviţi în sus, căci ei sunt acolo!

În plan global, prin vârtejul evenimentelor istorice, dacii au emigrat şi s-au aciuat în diferite părţi ale lumii. Căutaţi-i!

Mulţi din cei ce au plecat au păstrat un duh mai puternic decât îl avem noi cei de aici. Dar ca să puteţi alege sămânţa cea bună, trebuie să aveţi discernământ. Iar discernământul, priceperea şi abilitatea le dă doar Dumnezeu. Rugaţi-l!

Postul şi rugăciunea sinceră, abstinenţa şi puritatea inimii întăresc voinţa, purifică simţirea, redau luciditate minţii. Ba mai mult: ne reuneşte cu Dumnezeu care este Binele Suprem, care este sursa tuturor energiilor creative, tuturor binecuvântărilor.

Căutaţi-i pe dacii care au păstrat lumina divină în ochii lor, care au un Duh puternic şi sunt rezistenţi şi neînfricaţi! Germania după cel de-al doilea război mondial, deşi era într-o situaţie cu mult mai di-

ficilă decât România de azi, şi-a căutat fiii pierduţi prin gulagurile staliniste. O patrie care nu-şi caută fiii, este ca o mamă nepăsătoare…

Unii consângeni au ajuns până în Coreea unde s-au aciuat, ba chiar în Japonia unde TRICOLORUL nostru este adorat şi considerat sacru.

O altă pistă este harta gulagurilor. O să vă mire faptul că în Munţii Pamir este un aul, unde se vorbeşte perfect româneşte?

Dar mai sunt daci plecaţi încă înainte de apariţia tuturor religiilor. În Pakistan sunt localităţi în care s-a păstrat un grai derivat din limba latină, iar latina provine din limba dacilor … o să revin cu nume de localităţi.

Vorbim despre limba indo-europeană, dar o să rămâneţi miraţi că şi aceasta este de provenienţă dacică. Chiar aş îndrăzni să spun că limba vorbită pe Terra, înainte de încâlcirea limbilor din timpul Turnului Babel, era cea vorbită de daci. (Vezi Geneza capitolul 11 unde este scris: „În vremea aceea era în tot pământul o singură limbă şi un singur grai la toţi…"). Dar ştim că „evenimentul" de la Turnul Babel s-a produs cu mult mai târziu de existenţa LIMBII STRĂMOŞILOR NOŞTRI. Evrica, nu?!

În limba Punjabi (India) există circa 2000 de cuvinte româneşti… Vezi ce spune Dl Lucian Cueşdean: http://www.noidacii.ro/Noi,Dacii%20nr.62,2012/Dr.%20Cuesdean.pdf;

Tot în Punjabi sunt păstrate tradiţii similare cu cele româneşti! Asta înseamnă că avem aceeaşi origine! Dacii care au emigrat au dus cu ei cultura, limba, tradiţiile, credinţa şi chiar Duhul lor. De exemplu, în nordul Indiei sunt tradiţii asemănătoare celor româneşti care au aceleaşi rădăcini dacice. Mă refer la aşa-numitul „Festival Lohri" din timpul Solstiţiului de iarnă, care se celebrează exact când dacii serbau reînnoirea Soarelui, adică celebrau Lumina care, de fapt, este Hristos.

Căci Iisus **a spus**: „**Eu sunt Lumina lumii…**" (Ioan 8:12). Acum noi serbăm Crăciunul la Solstiţiul de iarnă. şi nimic nu este greşit, ba chiar este mai aproape de adevăr, căci Crăciunul este serbarea naşterii lui Iisus, adică naşterea Luminii în sens larg, spiritual.

Iisus este o Persoană Divină care a existat cu mult înainte de întemeierea lumii. El este Lumina, dar s-a născut ca om ca să se întrupeze şi să poată să vorbească pământenilor. Dar adevărata identitate a lui Isus este alături de Dumnezeu (Ioan cap. 8:12-29). Oare, dacii nu au venit pe pământ tot cu o misiune?

Deci, la acest festival Lohri, ştiu ori nu indienii dar, de fapt, ei îl celebrează pe Iisus, care este Lumina, este Soarele spiritual. Iată de ce este nelipsit focul, care simbolizează lumina.

La fel şi dacii tot pe Iisus, de fapt, îl celebrau când dansau în jurul focului. Noi la Crăciun aprindem lumânări! În colinde cântăm: „ Steaua sus răsare, ca o taină mare, steaua străluceşte şi lumii vesteşte… Fecioara Maria, naşte pe Mesia!".

Iar indienii la solstiţiul de iarnă aprind ruguri cântând binecuvântări, urări de fertilitate, de belşug agricol, de bunăstare, de dragoste, de belşug şi de prosperitate. Oare, şi indienii, şi dacii din vechime ca şi noi, românii de azi, dar şi în întreaga lume, nu sărbătorim toţi aceeaşi Lumină divină? Iar originea acestei sărbători sunt dacii! Evrica, nu?!

Oare colindele noastre româneşti şi urăturile de Anul Nou nu sunt la fel de pline de binecuvântări de belşug, îndeosebi în agricultură? Este foarte interesant că şi la ei ca şi la noi, la aceste sărbători grupuri mici de copii merg de la casă la casă ca să ureze un nou an îmbelşugat. şi la ei, la fel ca şi la noi, copiilor li se dau dulciuri, nuci, fructe în semn de mulţumire. În plus, am observat, că pe lângă costumele

tradiţionale indiene, în Punjab se poartă şi costume similare cu cele româneşti. Căutaţi şi veţi găsi.

Iar dacă ascultaţi atent melodia ritmică a acestei urături din cadrul festivalului Lohri din Punjabi o să vedeţi că se aseamănă cu cântecele din urăturile noastre de la Sf. Vasile.

Dacii s-au răspândit pe parcursul istoriei pe tot globul pentru a transmite nu numai un mesaj verbal, dar şi pentru a-i învăţa pe pământeni lucruri practice, i-au învăţat să binecuvânteze şi să celebreze Lumina, să amintească oamenilor de Dumnezeu pe care unii l-au uitat şi l-au desconsiderat.

Oare, chiar numele de Zeus nu tot de la daci vine? Şi, oare, nu a existat acest nume încă înainte de apariţia altor religii?

Pentru a afla mai multe adevăruri istorice despre Dacia Globală este bine să studiem nu numai teritoriul Daciei străvechi localizate în România, Basarabia şi în alte regiuni vecine unde locuiesc compact românii din vechi timpuri, ci pretutindeni unde au emigrat în virtutea sorţii dacii, care vieţuind în comunităţi mici, totuşi, au păstrat cultura, credinţa şi obiceiurile cu care au venit de acasă.

Ca să vă dau un argument că nu vorbesc din vânt, vă dau şi alte indicii că cele mai vechi religii au fost inspirate de la dacii care au emigrat.

Dacii erau fii de Dumnezeu întrupaţi, veniţi cu o misiune clară de a spiritualiza şi civiliza omenirea. Unde apăreau ei, pământenii, văzând feţele lor strălucitoare, îi considerau zei.

Oare întâmplător la Sumerieni era o zeiţă numită **Ea** (iar „Ea" în limba română este un pronume personal, feminin, persoana a III-a, singular) Întâmplător? Or, poate, acei localnici au întâlnit o fiică de dac, cu faţa strălucitoare, Persoană Divină şi i-a zis: „Ea"

„El" în limba română este un pronume personal, masculin, persoana a III-a, singular iar în religia evreilor din Vechiul Testament este numele lui Dumnezeu – **El, Elohim –**Oare, noi, când de fiecare dată ne referim la Dumnezeu, nu ne referim la persoana a III-a, singular?

Acest pronume „El" apare în numele multor prooroci: Dani-El, Samu-El, Ezechi-El, Io-El etc.

La fel sunt Arhanghelii Miha-El şi Gabrie-El, îngerii Rafa-El, Uri-El; dar şi nume Emanu-El (care tălmăcit înseamnă: Dumnezeu este cu noi) etc.

Chiar şi Israel conţine acest „El".

La noi în sat sunt nume de familii interesante:

De exemplu: 1.**Guşan** – (= Kushan?) Kush – Hindu-Kush (Pamir) – Kushan în Pakistan şi Imperiul Kushan în India Kushan Empire - Oare chiar numele de Zeus nu tot de la daci vine? şi oare nu a existat acest nume încă înainte de apariţia altor religii? Priviţi atent la aceste tăbliţe găsite de arheologi! Oare unul din aceştia doi, nu purta costum naţional românesc?

2.Un alt nume de familie din satul meu este **Malic** = Malik – nume foarte răspândit în Asia. Este tălmăcit ca fiind Conducătorul Suprem şi este unul din cele 99 de nume date lui Allah – Dumnezeu. Deci, Malic este un nume DIVIN.

Iar mai întâi a existat religia dacilor...

Piatra din Dealul Mlăcii

Gheorghe Sporiş

Miercuri, 29 mai 2013, pe la vremea prânzului, mi-a fost dat să văd o piatră răsărită din pământ, pe care se aflau sculptate nişte semne, asemănătoare bastonaşelor de început în ale scrierii fiecăruia dintre noi. Acestea, de mărimi egale, orânduite simetric, la distanţe egale, grupate, după cum se poate vedea şi după fotografie, unele în poziţii verticale iar altele în poziţii orizontale, au fost săpate adânc şi aşezate ca într-o casetă de formă pătrată sau dreptunghiulară. Lângă caseta pătrată din partea stângă, privită din aval spre amonte, în prelungire orizontală, se află sculptată o palmă de om, de mână stângă, după părerea noastră, cu degetele orientate spre est. Ce este interesant este că degetul mare, care este mai gros decât arătătorul, este de lungime aproape egală cu acesta! Din cauza razelor puternice ale soarelui amiezii ce picau vertical pe respectiva piatră, descifrarea nu a putut fi făcută atunci, când ne-am aflat la faţa locului, ci doar acum, după imaginile fotografice, când descriu cele văzute.

Când a văzut pentru prima oară această piatră, ivită „peste noapte" din pământ, după cum afirmă cel care a descoperit-o pentru prima oară, Constantin

Vieru, în imediata apropiere a unui vârf de deal, unică în zonă, de formă circulară, asemănătoare unei farfurii cu capac de aceeaşi formă sau cu imaginea unei farfurii zburătoare, aşa cum este ea văzută de SF-işti, imediat m-am dus cu gândul că aceasta nu ar fi avut ce căuta aici fără să fi fost plantată de o forţă uriaşă, dacă se au în vedere dimensiunile acesteia – cca. 4 m în diametru şi aproximativ 2 m înălţime.

Până să fi fost văzută, pentru prima oară, în urmă cu aproximativ 5 ani, de Constantin Vieru, care a copilărit pe aceste locuri, aceasta a fost acoperită cu pământ sub pajiştea muntelui, fără a putea fi identificată de ochii ageri şi ispititori ai unui copil. El şi cu ceilalţi copii ai satului, afându-se cu animalele la păscut, prin jocurile lor, cunoşteau fiecare pom sau piatră mai mare, care se aflau pe această frumoasă pajişte, familiarizându-se cu numele fiecăruia pentru că, toate acestea aveau numele lor, transmis din generaţie în generaţie. Uriaşa piatră nu a existat pe vremea copilăriei lui, mai ales că astăzi, aceasta se află într-un loc cu mare vizibilitate, în imediata apropiere a drumului care duce spre pădure, într-un punct, de belvedere, de unde poate fi admirată întreaga zonă până spre munţii Coziei şi dincolo peste apa Oltului spre munţii Lotrului sau în sus spre crestele, încă înzăpezite ale Făgăraşului. Dacă ea s-ar fi aflat la suprafaţă, toată lumea care ar fi trecut prin apropiere şi îndeosebi copiii, ar fi descoperit-o!

Atunci, când a văzut-o pentru prima oară, trecând instantaneu pe o potecă de animale aflată la partea de jos a acesteia, afirmă cel care ne-a dus acolo, nu era vizibilă decât o mică parte care i-a atras atenţia prin cele 13 segmente de linii verticale (beţe), de lungimi egale (20-25 cm) şi ordonate la distanţe egale. A considerat că sunt nişte semne de hotar sau altceva cărora nu le-a acordat prea mare importanţă, dar s-a mirat totuşi, cum de nu a ştiut de ea încă de pe vremea copilăriei, când aproape zilnic se afla în zonă cu animalele la păscut!?

Nemailocuind permanent aici, la Copăceni – sat aparţinător de comuna Racoviţa din judeţul Vâlcea, uitase de aceasta şi după aproape 5 ani, în primăvara acestui an, făcând o plimbare pe frumosul deal al Mlăcii, a fost impresionat de fosta lui descoperire. Dealul Mlăcii, văzându-l, pot afirma că este cel mai întins şi cel mai plat din întregul ţinut al Loviştei. În locul acelei pietre cu inscripţii apăruse un ditamai bolovanul care, pe deasupra se mai şi săpase pământul de lângă el. Lateral sub bolovan, apăruse o groapă, relativ proaspăt săpată până sub baza acestuia. Cercetându-l, a observat şi inscripţiile de pe partea lui superioară, care jumătate dintre ele fuseseră acoperite cu pământul aruncat probabil de cei care au săpat şi o altă groapă pe partea opusă, adică superioară bolovanului. Când am venit în echipă, împreună am concluzionat că, cei care au săpat cele două gropi nu pot fi decât nişte aventurieri căutători de comori, dotaţi cu aparatură specială pentru aşa ceva.

L-a anunţat pe Ion Frântu – ofiţer în rezervă şi consilier local, preşedintele Obştei Moşnenilor Budislavu-Stârminoasa şi prieten cu mine, despre descoperirea lui. Au stabilit o zi când trebuie să meargă la faţa locului, dar numai în prezenţa cuiva care să filmeze şi să fotografieze ce au văzut pentru a le aduce la cunoştinţa forurilor competente. Ion Frântu, s-a gândit imediat la mine, ştiind că sunt membru activ al „Forumului Cultural al Râmnicului” şi împreună cu el şi-al Societăţii Culturale „Anton Pann” din Râmnicu Vâlcea, foruri prin care se poate aduce la cunoştinţă cele văzute şi constate şi care pot lua anumite iniţiative.

Eu, nedispunând de o maşină personală pentru a mă putea deplasa iar el având un autoturism de teren şi timpul liber necesar, am făcut o echipă şi împreună am pornit pe urmele dacilor - strămoşii noştri, prin spaţiul românesc şi prin cel balcanic în general. Doresc să deschid aici o paranteză, pentru o mai bună cunoaştere şi pentru a întări cele spuse: Spre exemplu, am fost invitat să fac parte dintr-o echipă internaţională de jurnalişti în turism, care a făcut un periplu transdanubian, de la Cazanele Mici, până în Delta Dunării, cu bicicleta, caiacul şi autobuzul, parcurgând, în afara spaţiului românesc, 480 km, la sud de Dunăre, prin spaţiul de nord al Bulgariei, de la Vidin la Silistra, vizitând tot ce au bulgarii ca situri de importanţă istorică, culturală şi turistică, intrând în contact inclusiv cu bucătăria lor tradiţională. În acest periplu, care a durat douăsprezece zile, unul dintre obiectivele vizitate a fost şi cetatea romană de la Svisthov, unde „Legiunea I-a Italica” a staţionat 500 de ani şi care avea în componenţă numai romani din elita imperiului. Aceştia nu au lăsat după ei niciun fel de urmă privitoare la limba pe care ei au vorbit-o, iar la noi, în Dacia, după staţionarea de cca. 164 de ani a legiunilor de mercenari „romani”, pe un teritoriu de numai 14 la sută ocupat din suprafaţa locuită de daci, ne-au învăţat limba şi obiceiurile lor!? Este cel mai mare fals istoric... Ce am constatat, că la bulgari ca şi la greci, peste tot lucrau echipe de arheologi, o parte dintre ei străini, pentru a scoate la iveală şi a pune în valoare dovezi care să ateste trecutul lor istoric, pe când la noi, mai peste tot pe unde am umblat nu am văzut aşa ceva! Este dureros că nu ştim să ne valorificăm ce avem şi să dovedim, că de fapt, noi am fost înaintea altora care astăzi ies în faţă cu nişte neadevăruri!

Împreună cu Ion Frântu, ambii fiind şi membri ai Asociaţiei „Veteranmont-România” – instituţie (ONG), care lunar organizează întâlniri tematice ale membrilor săi, undeva în România şi nu numai, niciodată în acelaşi loc, de fiecare dată în altă zonă frumoasă şi cu multă încărcătură istorică. Cu acest prilej am vizitat cetăţile dacice din Munţii Orăştiei şi tot ce s-a putut vedea din întregul masiv al Şureanului, cu ale sale frumoase poieni unde Decebal cu oştenii săi

şi cu oamenii cetăţii s-au refugiat din calea năvălitorilor romani şi unde au ridicat o cetate chiar pe creasta muntelui. Am fost în „Ţara Haţegului" şi „Ţinutul Pădurenilor", unde dacii liberi exploatau zăcămintele de fier cu mult mai înainte de năvălirile romanilor. Aici, pe valea Găvojdiei, am văzut primul şi cel mai modern furnal din Europa acelei vremi, unde au fost turnate plăcile de bază ale Turnului Eiffel din Paris. În repetate rânduri am fost oaspeţii Apusenilor, unde pe lângă plaiurile, cascadele şi peşterile ce le adăposteşte, am vizitat întreaga lor zonă auriferă. Am coborât în galeriile romane „Alburnus Maior" de la Roşia Montană, de unde romanii au jefuit aurul dacic.

Fiind un împătimit scormonitor după asemenea dovezi, care vin să întregească averea permanentizării noastre pe aceste locuri, înarmat cu aparatul de fotografiat şi camera video, de-a lungul anilor am cules mii de imagini fotografice şi sute de ore cu imagini video în mişcare. Lucrând mult timp ca redactor şi redactor şef al revistei „România Turistică", încă de la naşterea acesteia, am avut prilejul de a cunoaşte destul de bine spaţiul românesc, fapt ce mi-a întărit originea mea dacică.

Săptămâna viitoare, împreună cu cei doi companioni: Ion Frântu şi C-tin Vieru vom face o nouă incursiune în zonă pentru continuarea cercetărilor privitoare la acea piatră-bolovan, care, din motive tehnice nu ne-a putut dezvălui totul. Dacă vremea ne-ar fi lăsat (întreaga perioadă până acum când scriu a fost foarte instabilă – zilnic a plouat), poate puteam să comunicăm mult mai multe dovezi privitoare la cele relatate.

În ultima întrunire săptămânală a „Forumului Cultural al Râmnicului" s-a luat hotărârea formării unei echipe de cercetători–istorici şi specialişti în arheologie, împreună cu o altă echipă a Institutului de Cercetari Socio-Umane C.S. Nicolaescu-Plopşor de la Universitatea din Craiova, din care nu vor lipsi prof. univ. dr. Petre Gherghe – şef catedră arheologie şi prof. univ. dr. Dinică Ciobotea – specialist în problemele moşnenilor – foarte buni cunoscători ai „Ţării Loviştei", de a se deplasa în zonă pentru aprofundarea cercetărilor de specialitate. „Ţara Loviştei", acolo unde se află şi această piatră, încă nedescifrată, a scos la iveală o serie de dovezi materiale privitoare la trecutul nostru istoric.

Am considerat că, toate aceste urme care atestă perenitatea noastră pe aceste locuri, trebuie făcute cunoscute tuturor oamenilor care au ceva de zis în ceea ce priveşte originea noastră ca neam, limbă şi grai şi-n mod cu totul special Congresului de Dacologie, care, prin grija unor urmaşi ai strămoşilor noştri daci, citându-l aici, în mod expres, pe domnul doctor Napoleon Săvescu – părintele celor 13 congrese care au avut loc, acesta fiind al XIV-lea, adevărul va învinge. Toate aceste documente şi dovezi certe, palpabile, care vin să sprijine şi care îşi aduc contribuţia la „Reînvierea Daciei", trebuie scoase la iveală şi adăugate piesă cu piesă la clădirea Noii Dacii. Prin punerea în drepturi a adevărului istoric, care nu se ştie din ce motive – impuse, din ignoranţă sau rea-voinţă, au fost ascunse, „vom deveni ceea ce am fost şi mai mult decât atât", adică stăpâni pe pământul nostru, demni de istoria noastră şi mândri de înaintaşii noştri daci.

Legendele dacilor. Există aceste legende şi personajele lor în formarea tinerei generaţii?

Mădălina Corina Diaconu

Legendele Dacilor – Personaje", o carte cu poveşti ilustrate şi bandă desenată, pentru copii şi tineret. În premieră pentru banda desenată românească, cartea conţine un joc educativ: cuvinte cheie, ascunse în ilustraţiile din paginile de bandă desenată!

De la Herodot şi până în prezent, s-au scris şi s–au spus multe despre Daci! Sau mai bine spus: s-au interpretat multe despre Daci! Adevărul rămâne undeva în munţi, în peşterile legendare, în pietrele pline de mister, în baladele populare! Şi cât de frumoase sunt aceste poveşti păstrate de bătrânii munţilor, care-şi încep istorisirile spunând: *"Am auzit şi eu legenda de la moşu' meu, iarna, când mergeam la adăpost să bem lapte cald şi să rupem din pâinea scoasă din vatră".* Încă mai există aceşti bătrâni, încă mai spun poveştile auzite în copilărie. Din când în când, amintirile lor prind viaţă, văd lumina tiparului, se transformă în imagini fie pe hârtie, fie pe ecrane, ajungând la noi în diferite forme!

Sunt mai mult decât legende, decât mărturii ale istoriei. Sunt în primul rând un reper în timp, cu care ne putem identifica şi de la care putem învăţa. În acest secol tulburat de pierderea valorilor şi a credinţelor populare, de o ameninţătoare globalizare şi înstrăinare a cultului originalităţii, se pune întrebarea: cum să redăm, să oferim, să reinventăm pe înţelesul celor de azi, aceste legende şi pietre de hotar, simplu si direct, fără să recurgem la influenţe Hollywood-iene!? Un răspuns direct, sau indirect, îl are artistul Mihai Grăjdeanu, care, inspirându-se din textele manualelor şi cărţilor de istorie, din poveştile spuse de bătrânii munţilor, s-a hotărât să vorbească în limbajul adepţilor de benzi desenate, revenind la un proiect mai vechi, într-o formă nouă: **"LEGENDELE DACILOR – PERSONAJE"**. *"Dacă bătrânii din munţi vor dispare şi*

nu vor mai povesti din tainele peşterilor şi a răsăritului de soare, m-am gândit că trebuie să rămână legendele lor şi în desen, în benzi desenate – acest domeniu care vorbeşte tinerilor iubitori ai revistelor cu eroi, ai poveştilor animate, sau ai diferitelor forme de poveşti de pe internet." spune Mihai Grăjdeanu.

Un prim pas al acestui proiect este marcat de "Legendele Dacilor – Personaje", care, aşa cum spune şi titlul, este o publicaţie, o prezentare în ilustraţii şi benzi desenate a eroilor acestor legende transmise prin viu grai. *"La un popor la care vitejia era socotită suprema virtute, nu se putea să nu existe un cult al eroilor, al acelor viteji care îi întrec uneori pe zeii înşişi, devenind, mai devreme sau mai târziu, ei înşişi divinităţi."* spunea cu ani în urmă istoricul Iosif Constantin Drăgan. Aceasta este şi intenţia lui Mihai Grăjdeanu, de a prezenta, în limbajul benzilor desenate, locuri, obiceiuri, oameni şi eroi din munţii şi câmpiile autohtone. Este o abordare care va trece de graniţele cărţii cu text, pe care tinerii o răsfoiesc mai rar, oferindu-le categoric o lecţie de istorie pe care tinerii să şi-o dorească şi să şi-o insuşească, să-şi caute personajele preferate trecând de la o legendă la alta. Personajele acestor legende iau viaţă în ilustraţiile si benzile desenate semnate de Mihai I. Grăjdeanu, iar textele semnate de Mădălina Corina Diaconu vin să completeze poveştile în imagini care aduc, pentru prima dată într-o bandă desenată şi un joc educativ pentru tinerii cititori: găsirea cuvintelor cheie care, aranjate corect, formează o propoziţie, a cărei semnificaţie se regăseşte în textul cărţii.

Chipurile lui Dumnezeu

Otilia Sîrbu

Dintotdeauna, operele literare autentice au fost şi vor fi o preţioasă sursă de informare a omenirii, un pas cadenţat şi sigur în evoluţia ei.

Arta, talentul, intenţia scriitoricească, rafinamentul artistic, toate acestea au putut oglindi realitatea unei epoci, concurând, de multe ori, cu operele integral ştiinţifice.

Indiferent de subiectul abordat, de complexitatea situaţiei, a personajului principal, sau a celor secundare, o operă literară este un dar incontestabil făcut omenirii. Dacă ea va fi receptată la adevărata sa valoare, dacă impactul său va fi cel sperat de către autor, atunci, va fi un plus, nu numai cultural, încă unul, în patrimoniul naţional şi universal.

În 1960, Vintilă Horia, scriitor român, primea Premiul Goncourt pentru cartea sa *„Dumnezeu s-a născut în exil"*. La un an după apariţia cărţii, în 1961, în eseul său intitulat *„Despre degradare şi risc"* autorul român afirma mândru de originile sale „Aparţin unui popor de ţărani şi poeţi, al cărui contact cu istoria a fost totdeauna dureros şi tragic. Un popor care adesea s-a retras din istorie (filozofii noştri Lucian Blaga şi Mircea Eliade au explicat bine acest fenomen), s-a ghemuit dincolo de vizibil, în pădurea miturilor lui. Este vorba de o promisiune sau de un mesaj pe care Ovidiu şi Radu Negru, personaje ale celor două romane ale mele, l-au pus în lumină. Acest popor a avut întotdeauna, în formă dacă antică, sau în cea românească modernă, un sens religios despre viaţă, care evită orice tendinţă spre extremism, fie acesta optimismul sau pesimismul exagerat. Filozofia sa este aceea a resemnării, aşa cum e prezentată în paginile ultimului meu roman (*Cavalerul resemnării – 1961*): o libertate care se autorestrânge la acţiunea pur umană, lipsită de posibilitatea momentană de a se realiza pe dimensiuni mai înalte şi mai durabile. Acest fel de a fi nu implică o separare de divin".[1] Acelaşi autor, în martie 1990, încrezător în viitorul poporului său, declara: „istoria românilor este istoria unor patimi care încep, aş zice, cu sinuciderea lui Decebal la Sarmizegetusa şi se termină cu morţii de la 22 şi 23 decembrie"[2].

Scrisă în limba franceză şi distinsă cu Premiul Goncourt, în 1960, *„Dumnezeu s-a născut în exil*", este cartea unei mari tristeţi, dar şi a unei revelaţii depline. „Cartea mea e, în esenţă, un imn al libertăţii" - spune Vintilă Horia.

Despre libertatea cui vorbeşte scriitorul?

În primul rând, despre libertatea poetului, Ovidiu, iar, în al doilea rând, despre cea a dacilor. Cel care spune cu emfază „Eu sunt poetul, el nu este decât împăratul", Ovidiu, aclamat de tinerii Romei, purtând o vină reală sau imaginară este definitiv exilat la Tomis, între Dunăre şi Mare. De la viaţa fastuoasă, până la revelaţia libertăţii, e un drum sinuos şi lung, greu de parcurs, greu de acceptat şi asumat.

Impresionantă, în această carte, este întâlnirea dintre poetul roman, reprezentant al unei lumi invadate de zeii Romei, şi daci, a căror lume era dominată de o religie monoteistă. „Cum poate un zeu - se întreabă Ovidiu – să umple cu persoana lui un cer întreg?" Poate acesta a fost unul din motivele poetului de a scrie versuri în limba autohtonilor geţi, în mijlocul cărora trăia, deja. Mare trebuie să fi fost uimirea

geţilor când le-au auzit recitate de poet, de vreme ce şi-au exprimat mulţumirea printr-un murmur prelung de admiraţie.

Dacii, fără a fi idealizaţi, erau purtători de frumos. Aveau abilităţi lingvistice, erau iubitori de muzică, căci ei, după spusele lui Aristotel, îşi cântau legile lor versificate. Se pricepeau la medicină, căci se vindecau de boli cu ajutorul plantelor medicinale, se preocupau ca sănătatea trupului să fie într-o simbioză totală cu cea a sufletului.

Cu toate acestea, elementul esenţial al culturii getice este religia. Geţii credeau în nemurire, ei ştiau că viaţa lor va continua după moarte, în cer, alături de zeul lor suprem Zamolxis. Herodot ne este martor. Locurile lor de rugăciune erau sus, pe munţi, aproape de cer, iar locuinţa marelui preot era situată pe muntele Kogaion.

Femeile gete credeau în farmece, vrăji, descântece şi posibil să fi avut, la rândul lor, o zeitate feminină.

Dincolo de cultul morţilor care consta în slujbe, ceremonii, incantaţii, dacii mai aveau un cult caracteristic lor. Din cinci în cinci ani, ei trimiteau câte un sol lui Zamolxis, căruia îi spuneau toate durerile şi nevoile lor.

Credeau în nemurire, în ciuda dificultăţii vieţii, iar înainte de a pleca la război, se împărtăşeau cu apă de Dunăre. Era apa lor „sfinţită", era „vinul lor sfânt", şi pe acest temei jurau că nu se vor întoarce în ţară decât după ce vor fi omorât pe duşmani.

„Credeam că zeii aveau puterea de a ne transforma în animale, în plante, sau în stânci. Toate acestea nu mai sunt cu putinţă. Căci adevăratul Dumnezeu a luat forma noastră, El s-a transformat în om..." conchide Ovidiu, în finalul cărţii dar şi al destinului său, revendicat fundamental, atât cultural, cât şi istoric.

<u>*NOTE*</u>

1. Marilena Rotaru, *Întoarcerea lui Vintilă Horia,* Bucureşti, Editura Ideea, 2002, p.114.
2. Marilena Rotaru, *Întoarcerea lui Vintilă Horia,* Bucureşti, Editura Idea, 2002, p.123.

Studii din Dacia ponticã

Zona Sacrã din Istros. Sãpãturi recente*

Prof. Alexandru Stan
Preşedinte «Dacia-Helvetia»

„Fouilles récentes dans la Zone Sacrée d'Isros" este titlul original al acestui studiu , autori Alexandru Avram, de la Universitatea du Maine, Le Mans, Franţa şi Iulian Bîrzescu, de la Institutul de Arheologie «Vasile Pârvan», Bucureşti.

Studiul conţine 31 pagini iar noi prezentăm aici un rezumat.

Vasile Pârvan a început săpăturile arheologice şi a întocmit primele studii la Istros, în 1914. Cu excepţia perioadelor celor două războaie mondiale şi a celei ce a urmat imediat acestora, la Istros s-au continuat şi se continuă în fiecare an săpăturile şi studiile, sub direcţia Institutului de Arheologie din Bucureşti.

Istoria oraşului Istros (sau Histria, numele său latin) se întinde pe o perioadă de peste 1300 ani, de la crearea sa de către Milet la mijlocul secolului – VII şi până la abandonarea oraşului după pierderea controlului pe Dunăre, de către Imperiul Bizantin, în anul 602.

Cercetările în Zona Sacră la Istros între 1914-1989:

La Istros Zona Sacră este formată de trei Zone Sacre (temenos), anume : Zona Sacră a Afroditei, Zona Sacră a lui Apollon şi Zona Sacră a lui Zeus. Fiecare dintre aceste divinităţi avea Templul său în fiecare Zonă.

Istros a renăscut miraculos după fiecare distrugere. Fiecare distrugere a fost urmată de reconstrucţii sau de contrucţii noi. Acest ciclu distrugere – reconstrucţie - construcţie a fost permanent pe durata a 1300 de ani.

Prima distrugere a fost în anii – 514, în urma expediţiei lui Darius; alte cercetări sugerează anii – 490, în legatură cu campania lui Mardonios în Thracia, în - 492. Arheologii nu au stabilit încă data exactă a acestei distrugeri.

A doua distrugere a avut loc în anii – 313, ca urmare a expediţiei lui Lysimah. Din perioada reconstrucţiei există Templul Afroditei la Istros,

din care se păstrează şi azi câteva elemente ale elevaţiei. Este sigur că în această perioadă de recostrucţie au apărut la Istros mai multe noi religii.

Spre anii – 350 fusese construit un nou Templu consacrat «Marelui Dumnezeu» (Theos Megas). Faţada lui era din marmură, structura din calcar şi era orientat spre răsăritul soarelui. Pe arhitravã a fost descoperită o dedicaţie atribuită lui Apollon Pholeuterios, o divinitate rar întâlnită dar al cărei cult este atestat la Istros printr-o inscripţie pe piatră şi prin desene/grafiti.

Au fost găsite recent urme ale mai multor religii la Istros, din această perioadă.

Goţii au distrus oraşul Istros spre – 251.

Autorii studiului mărturisesc admiraţia lor faţă de personalitatea lui Petre Alexandrescu, autor al unei lucrări monumentale, publicată în 2005. Aceasta conţine rezultatele cercetărilor arheologice făcute până în 1989, de autor, la Istros.

A treia distrugere a avut loc spre anul – 100, cauza fiind de data aceasta un cutremur de pământ.

Distrugerea definitivă a avut loc spre anii – 48, ca urmare a invaziei Geţilor lui Byrebista. Ei au incendiat oraşul Istros inclusiv Templul Afroditei (P. Alexandrescu, « d'Istros par les Gètes », Histria VII, p. 142-154 şi « La fin de la Zone Sacrée d'Époque grecque d'Istros ».

În secolul + I au fost instalate câteva ateliere apoi şi un cartier civil, în Zona Sacră.

Cercetări noi la Istros: 1990-2009

Săpăturile au fost efectuate sub direcţia Institului de Arheologie « Vasile Pârvan » al Academiei Române. La aceste studii au lucrat cei doi autori precizaţi precum şi arhitecta Monica Mârgineanu-Cârstoiu şi prof. Konrad Zimmermann de la Universitatea din Rostock.

1 Groapa Sacrã

Este vorba despre o falie ovala de lungime max. 14 m, lărgime max. 7 m, în plină rocă de şist, cu pereţi abrupţi, situată în faţa Templului Afroditei.

Sunt emise mai multe ipoteze în legatură cu menirea acestei Gropi Sacre, spre exemplu, pentru evenimente culturale care s-ar fi desfăşurat în jurul ei, în cadrul Cultului Afroditei.

2 Monumente noi, probleme noi

La sud de Groapa Sacră a fost descoperită o primă scobitură de formă circulară de diametru 75 cm şi adâncime între 10 şi 20 cm.

La est există o a doua scobitură, de formă rectangulară, de 16 cm adâncime. De aici au fost extrase fragmente de ceramică din secolele – VII şi – VI şi alte obiecte.

O a treia scobitură, de formă ovală, a fost identificată.

Limitele estice ale Zonei Sacre se aflã acum sub apele Lacului Sinoe deci cercetările au fost făcute spre sud şi vest.

Pe o suprafaţă de 1,50m x 2m, au fost descoperite numeroase bucăţi de ţiglă, în vecinătatea Templului Afroditei, probabil căzute de pa acoperiş, datate mijlocul secolului –VI.

Au fost găsite cinci plăci din acoperiş, cu grinzi carbonizate şi cu bucăţi de plumb, utilizate la fixarea pieselor, un capitel ionic din calcar (grinzile acoperişului erau din lemn de frasin şi stejar) un puţ din epoca romană, un zid de aprox. 19 m lungime şi lărgime de 1m-1,10m. fragmente dintr-o cupă Siana a pictorului « Heidelberg », datată din secolul – VI, mai multe părţi de tencuială, de diverse grosimi şi culori, bucăţi de faianţă, o dedicaţie lui Apollo, o alta lui Dionysos şi una lui Hermes.

În 2007 au fost descoperite fundaţiile unei bazilici creştine datată din secolul + V. Este un nou monument cultural, orientat N-S, la fel ca toate celelalte temple arhaice. La fortăreaţa otomană Vadu (Caraharman), care se afla la 10 Km de Istros, în Evul Mediu, au fost transportate pietrele din ranfortul postgotic. În fundaţiile acestei bazilici s-au găsit bucăţi de marmură, aceasta fiind importată atunci. Urme de incendii sunt prezente des. Au fost descoperite fragmente de amfore din Chios. Ţiglele au o policromie uimitoare, cel mai des fiind utilizate culorile albă şi roşie.Alte descoperiri: pandantive, bucăţi de fildeş şi foiţe de aur evaluate la 22 şi 23 carate, un fragment dintr-o inscripţie arhaică pe piatră, cu dedicaţia făcută de un anume Hephaistodoros, reprezentări de lei şi de grifoni pe frizele din marmură, găsite în apropierea Templului Afroditei, precum şi o friză din calcar.

Acest studiu al Zonei Sacre de la Istros face parte din volumul «Etudes pontiques. Histoire, historiographie et sites archéologiques du bassin de la Mer Noire», Etudes et Lettres, nr. 290 – 2012, Revue de la Faculté des lettrers de l'Université de Lausanne, editat de Pascal Burgunder, de la Universitatea din Lausanne, Elveţia.

LIMBA ROMÂNILOR

Marin Năstase

În urma unor deplasări în Spania şi Germania am aflat că în vocabularul catalanilor, precum şi în cel al nemţilor, există multe cuvinte identice sau asemănătoare cu cele româneşti. Mai mult, într-un magazin rusesc din Nunberg-Germania, am văzut pe un raft nişte cutii pe care scria cu litere ruseşti: brânză, sdelano v Kîrgâzstan". Această întâmplare şi constatările pomenite mai sus mi-au provocat multă uimire şi m-au determinat să-mi clarific unele probleme cu limba şi cuvintele româneşti.

Am studiat mai multe cărţi de lingvistică, reviste şi dicţionare, în special Dicţionarul Explicativ al Limbii Române (DEX), unde am constatat multe idei controversate despre originea limbii şi cuvintelor româneşti, fapt care m-a determinat să le aduc la cunoştinţă publică, pentru atenţionare asupra gravităţii lor.

Din analiza făcută mi-am dat seama că teoria latinistă a limbii române, implementată în conştiinţa românilor de peste două sute de ani este şubredă, cu argumente neconvingătoare, iar aplicarea ei la stabilirea originii cuvintelor româneşti provoacă nedumeriri şi comentarii hilare.

Am făcut o analiză critică a teoriei latiniste elaborată de corifeii Şcolii Ardelene, Gh. Şincai, Petru Maior şi Samuil Micu, precum şi celelalte teorii de susţinere a ei prin reformulare ale unor importanţi erudiţi români (Ov. Densuşianu, Alex. Rosetti, D. Macrea, George Ivănescu ş.a.), analiză comparată cu alte teorii contrare celei latiniste şi am constatat că toţi latiniştii au căzut în capcana asemănării cuvintelor româneşti cu cele latine. Mai grav, au făcut o mare greşeală, când au formulat originea cuvintelor româneşti pe baza acestei teorii, greşeală preluată în DEX de către specialiştii care au elaborat această lucrare monumentală, fundamentală pentru limba română. Dar aceşti specialişti au avertizat în prefaţa DEX-ului că ei au preluat etimologiile din dicţionarele predecesorilor lor şi… atât. Adică, nu şi-au asumat răspunderea formulării etimologiilor, probabil ca să nu contrazică pe iluştrii erudiţi, căzuţi în capcana amintită, care au formulat falsa idee că limba geto-dacilor ar fi dispărut complet după cucerirea Daciei de către romani.

Atunci am făcut o analiză critică a etimologiilor înscrise în DEX, demonstrând netemeinicia şi hilaritatea lor. Mai mult, am analizat originile specificate-n DEX pentru cuvintele din limba germană care sunt identice cu cele româneşti şi am constatat nişte „origini" ciudate. Ex. pentru cuvântul „cană" (Kanne în lb. germană), originea în DEX este lb.bulgară, adică…germanii au preluat acest cuvânt din limba vecinilor noştri? Această analiză arată clar că multe cuvinte româneşti se găsesc în mai toate limbile Europei, că ,,originile" indicate în DEX pot fi din orice limbă europeană, că originea cuvintelor identice sau asemănătoare cu cele româneşti din limbile europene este chiar…limba română.

Aprofundând studiul circulaţiei cuvintelor în limbile popoarelor, am constatat că există cuvinte româneşti şi în limbile unor popoare din Asia. În mod eronat erudiţii noştri au spus că limba română le-a preluat de la popoarele vecine sau din Europa, ci invers, acele popoare le au în limbile lor rămase de la strămoşii noştri emigraţi în vechime pe teritoriile actuale ale acestora.

Şi atunci este nevoie să revenim la ideile formulate de Nicolae Densuşianu în „Dacia preistorică", refăcându-se etimologiile din DEX, pe baza unor studii coroborate de istorie şi lingvistică comparată a limbilor europene. Cel puţin pentru cuvintele trecute în DEX cu… „origine necunoscută" să se spună EXPLICIT că sunt cuvinte cu originea în limba strămoşilor noştri geto-daci.

Continuând această idee am aprofundat formarea neologismelor în limba română, pe baza legii circulaţiei cuvintelor, formulată de B.P.Haşdeu. Am arătat că asemănarea dintre limba latină şi cea a geto-dacilor a făcut să pătrundă cu uşurinţă multe cuvinte latineşti în limba dacilor, fără să ducă la dispariţia ei. Numai că această asemănare dintre limba latină şi cea a geto-dacilor a făcut aproape imposibilă deosebirea cuvintelor din fondul limbii geto-dacilor, de cele împrumutate de la romani. De aici confuzia şi capcana în care au căzut marii savanţi români, autorii teoriei latiniste.

Am analizat şi demonstrat modul adoptării în limba noastră a neologismelor, cauzele şi împrejurările acestor adopţii, cum au pătruns la început ca barbarisme, apoi transformate în neologisme, ca ulterior să devină arhaisme, din cauza unor factori socioeconomici. Devin interesante unele concluzii prin care am arătat că unele neologisme recente din limba engleză sunt nişte neologisme…franţuzeşti, second-hand, ca urmare a legii circulaţiei cuvintelor. Tot pe baza acestei legi am demonstrat că unele cuvinte străvechi din limba strămoşilor noştri s-au întors în limba noastră ca…neologisme.

Printre factorii care determină pătrunderea neologismelor am exemplificat şi analizat: snobismul, dezvoltarea ştiinţei şi tehnicii şi apariţia unor cuvinte simple sau scurte necesare definirii unor obiecte sau procese tehnologice pentru care nu sunt cuvinte româneşti adecvate.

Am analizat locul limbii române în limbajul universal, locurile unde se mai vorbeşte româneşte şi problemele întâmpinate de vorbitorii limbii româneşti din teritoriile altor state, cu mesaje pentru rezolvarea acelor probleme.

Nu am neglijat dezvoltarea limbii române şi pe alte căi decât barbarismele şi neologismele, considerând metaforizarea ca alternativă principală pentru dezvoltarea limbii românilor.

Am analizat şi perspectivele existenţei limbii române în condiţiile globalizării, când apare necesitatea unei limbi universale, cu problemele şi consecinţele ei pe plan naţional. În context, am criticat excesul folosirii în comunicare a cuvintelor englezeşti de către unii vorbitori români, făcând neinteligibil mesajul, prin transformarea vorbirii româneşti într-o „romgleză".

În final, am atras atenţia că problemele analizate ale limbii românilor sunt serioase, întrucât este vorba de identitatea noastră, de statutul nostru în cadrul comunităţii europene, unde suntem priviţi şi trataţi cu un nemeritat dispreţ. Că trebuie să ne refacem convingerile cu privire la originea limbii române. Pentru că noi nu suntem „urmaşii Romei", nu vorbim limba romanilor, ci limba noastră este a geto-dacilor, un popor străvechi, limbă care stă la baza multor limbi europene. Că trebuie să ne redefinim atitudinea faţă de cuvintele străine care au năpădit vorbirea unora dintre noi, făcând comunicarea de neînţeles.

Acest eseu îl consider un apel la deşteptarea conştiinţei noatre privind identitatea şi demnitatea românilor.

DOVEZI ARHEOLOGICE ALE PREZENŢEI ŞI CONTINUITĂŢII LOCUIRII DACILOR ÎN CÂMPIA BOIANULUI, JUDEŢUL OLT*

Prof. Traian Zorzoliu,
Doctor honoris causa al Academiei Daco Române
Dr.ing.Zorzoliu Cristian

Primele săpături arheologice în Câmpia Boianului au fost făcute în anul 1967 în urma unei descoperiri întâmplatoare a unui tezaur dacic in valea Coteniței-Bălăneşti, punctul Izvoare.

Lucrările au fost conduse de Eugenia Popescu de la Muzeul Regional Argeş, Piteşti. Tezaurul din argint era format din: pandantivi, fibule şi o brățară spiralată. Ceramica descoperită era produsă la roata lentă de tip Alexandria sec V î.Hr.

Odată cu înființarea Muzeului Câmpiei Boianului în anul 1981 s-au intensificat cercetările arheologice de la suprafață şi organizarea de şantiere arheologice.

În anii ce au urmat s-a descoperit un număr de 35 de vetre de locuire dacice.

În comuna Mărunței, satul Viişoara cătunul Godinaci, la poala Dealului Şarpelui, aproape de un izvor, ulterior captat de romani pentru alimentarea cu apă a unei vile situate la confluența râului Iminog cu apa Oltului, s-a descoperit ceramică dacică, făcând dovada unei locuiri .

În aceeasi comună, satul Gâldae, la circa 1500 metri pe direcția est față de izvorul din Godinaci, pe malul pârâului Iminog, în punctul "Fabrica de cărămidă", in urma escavării pământului s-au descoperit vase mari dacice şi două râşnițe care au fost înstrăinate fără adresă.

Acum din vechiul perimetru de locuire situat pe malul Iminogului se găsesc multe fragmente de ceramică dacică.

O zonă intens locuită se află la gurile văii Jugălia, în apropierea căreia este vatra unui sat din sec. III-IV d. Hr. La un sondaj arheologic făcut de prof. muzeograf Traian Zorzoliu de la Muzeul Câmpiei Boianului din oraşul Drăgăneşti Olt s-au recuperat vase întregibile lucrate la roată şi unelte din fier.

Pe vatra oraşului Drăgăneşti-Olt în punctul "La sere" aproape de izvoarele Sâiului s-a descoperit vatra unei aşezări dacice întinse.

În cartierul Bâzărani, strada Militari, Drăgăneşti Olt s-a recuperat în urma unor săpături la fundația unei case o urnă funerară dacică.

În zona gării în gospodăria familiei Bozian s-au descoperit la construirea unui subsol numeroase fragmente de ceramică dacică. Tot în aceeasi zonă, în via familiei Mocioacă Tefan, este o vatră de locuire dacică din secolele IV –II î. de Hr. şi o necropolă Ferigele. De aici s-au adunat fragmente de ceramică şi o urnă funerară Ferigele.

La limita sudică a oraşului Drăgăneşti-Olt, zona IRIC, sunt urme de locuire neîntreruptă din mileniul VI i.de Hr. şi până în zilele noastre. De aici s-au recuperat fragmente de ceramică dacică, o ceaşcă dacică descoperită de familia Pena, un mormânt de incinerație format din 15 vase aparținând culturii Verbicioara descoperit de Constantin Emilia.

La intrarea in comuna Dăneasa, strada Izvorului pe toată terasa joasă a Oltului pe o distanță de 500 m.se află fragmnente de ceramică din epoca bronzului şi prima etapă a fierului. De aici s-au recuperat un fragment de figurină Gârla Mare şi ceramică dacică din diferite perioade.

La ieşirea din comuna Dăneasa, pe şoseaua Turnu Măgurele - Slatina în punctul Borcescu se află vatra unei aşezări dacice. În vecinătatea sitului dacic s-a descoperit vatra unui sat din secolul VI şi o necropolă creştină. Din vatra satului s-au recuperat trei vase întregi şi mai multe fragmente.

Pe grindul satului Zănoaga pe strada Bisericii, aproape de malul vestic al terasei în perimetrul gospodăriei familiei Soare se află o aşezare dacică sec. II î. Hr.

La intrarea in comuna Sprâncenata pe locul de gradin din partea nord-vestică a zonei " „La lacuri" este o aşezare dacică sec. I î.Hr.

În comuna Sprâncenata satul Gâlmee se află vatra davei dacice, cercetată arheologic de profesor univ. Constantin Preda în 8 campanii arheologice, recuperându-se un inventar bogat privind cultura materială a strămoşilor noştri daci.

Prof. Niţu Tudor a descoperit în apropierea cetăţii din satul "Tufişu" o aşezare contemporană cu dava de la Gâlmee. La fel şi în punctul "Cotul Morii", aproape de Olt o altă aşezare dcică.

Pe Valea Călmăţuiului Mare, în Corbu, loc situat între văile Corbu şi Muşat este o vatră de locuire dacică unde populaţia a continuat să existe până în sec al XVI –lea strămutându-se în urma bătăliei pentru putere conduse de Doamna Chiajna.

S-au făcut săpături arheologice în Coanda pe terasa Călmăţuiului Mare la confluenţa cu valea Dragna conduse de către prof. Constantin Preda şi prof. Traian Zorzoliu. De aici s-au recuperat numeroase fragmente de ceramică dacică printre care şi un fragment de vas pentru turnarea metalelor.

În urma unei informări pe teren făcută de prof. Traian Zorzoliu în zona I.A.S. Boianu s-a constatat că la costruirea unui saivan de oi s-a scos multă ceramică dacică şi de factură romană. S-a decis sa se facă un sondaj arheologic descoperindu-se atelierul unui olar autohton din sec II-III d. Hr., inclusiv cuptorul de ars oale.

Tot în Coanda, în vecinătatea canalului de irigaţii,s-a descoperit ceramică dacică.

De-a lungul Călmăţuiului Mare prof. Vieru Gheorghe a descoperit şi alte puncte de locuire dacică: pe Linia Mare în Stoicăneşti şi pe Călmăţui în punctul Suat.

În urma săpăturilor arheologice coordonate de arheolog George Trohani şi prof.Traian Zorzoliu în comuna Nicolae Titulescu, punctul "La cimitir" s-a identificat o aşezare dacică din sec. II î. Hr.

Sunt cunoscute şi alte vetre de locuire în Câmpia Boianului din care s-au recuperat fragmente de ceramică dacică şi poate că în viitorul apropiat să se organizeze săpături arheologice.

Descoperirile arheologice din Câmpia Boianului vin să confirme continuitatea locuirii poporului dac în acest spaţiu geografic, combătând afirmaţiile unor neaveniţi că după retragerea romanilor din Dacia, zona dintre Olt şi Vedea a rămas fără populaţie autohtonă.

De asemenea s-a reîntregit pe baza dovezilor arheologice harta locuirii dacilor în această zonă a României, cultura lor spirituală dăinuind alături de cea materială până în zilele noastre.

VASE DACICE DESCOPERITE ÎN CÂMPIA BOIANULUI AFLATE ÎN COLECŢIA MUZEULUI „CÂMPIEI BOIANULUI" DIN ORAŞUL DRĂGĂNEŞT- OLT, JUD. OLT
(Operator fotograf Iliescu Cristian)

Urnă funerară Ferigele

Urnă funerară dacică

Vas dacic

Vas dacic (punctul Iric)

Căţuie dacică (loc.Sprâncenata)

Cană dacică

Medicina în Dacia

Ionuț Șomoiag

Despre cunoștințele și preocupările din domeniul medicinei pe teritoriul Daciei ne stau mărturie atât izvoarele literare, cât și descoperirile arheologice. Marele gânditor Platon ne vorbește de leacurile și descântecele preoților vindecători daci, ucenici ai lui Zalmoxis "despre care se zice că au darul de a-i face pe oameni nemuritori" (Platon, Charmides, 156 d). El a consemnat chiar și un principiu de medicină sacerdotală dacică: "Zalmoxis - spune el textual, referindu-se la preoții-medici daci – regele nostru, care este și zeu, spune că, precum nu trebuie să încercăm a vindeca ochii fără să vindecăm întâi capul, ori capul fără trup, așa nu se poate să încercăm a vindeca trupul fără să îngrijim și de suflet și că tocmai de aceea sunt boli la care nu se pricep medicii greci, fiindcă nu cunosc întregul de care ar trebui să se ocupe, căci, dacă acesta merge rău, este cu neputință ca partea să meargă bine".

Dovada cea mai sigură că medicina dacogeților și cunoștințele lor în materie de plante erau de un mare prestigiu în lumea greco-romană rezidă tocmai din faptul că numirile dacice au fost înscrise în textele de medicină cultă reprezentative ale vremii. Existența cunoștințelor științifice în societatea dacogetică de pe vremea lui Burebista face dovada înaltului grad de dezvoltare pe care l-a atins societatea strămoșilor noștri.

Odată cu depășirea epocii preistorice, medicina a făcut un serios pas înainte, a intrat într-o fază nouă, intermediară, cea a medicinei sacerdotale. Toate popoarele au trecut prin ea. Preoții sunt depozitarii culturii, ei nu mai iau parte efectivă în procesul de producție, și se dedică exclusiv activității intelectuale. Medicina practicată de preoți, în general, și, desigur, ca și aceea pe care o efectuau preoții daci, a fost plină de idei teologice. Dar, pentru a-și putea menține dominația, preoții erau interesați în a obține succese medicale și, de aceea, ei practicau pe lângă vrăji și incantații și elemente terapeutice empirice. O dovadă sigură despre îmbinarea vrăjitoriei cu arta vindecării la geto-daci și, deci, despre existența medicinei hieratice, pe lângă relatările lui Iordanes, ne este oferită de Strabon, care ne spune că preotul era vrăjitor (goes) și medic (iatros). Preoții geto-daci se bucurau de un covârșitor prestigiu, având în posesiune exclusivă nu numai secretele cunoștințelor și practicilor teologice și de cult, ci și pe cele medicale, precum și tainele prezicerii viitorului, rol asemănător cu cel al druizilor, preoții celților.

Religia geto-dacilor este politeistă, iar printre divinitățile lor unele au putut avea și rosturi medicale. Zalmoxis ca și "rege al sufletelor morților și dătător de viață de la care vine întreaga vegetație a naturii" are uneori rolul de a alunga spiritele rele. În cadrul unor astfel de concepții, zeii buni, dătători de viață și belșug, sunt aceia care alungă duhurile rele ce cauzează boală sau dezleagă pe om de pedeapsă, boala fiind concepută ca un duh rău, un corp străin pătruns în organism sau ca o pedeapsă divină. Astfel printre abilitățile lui Zalmoxis se înscriu și cele de vindecător. Principiile terapeutice folosite de preoții lui Zalmoxis erau destul de integraliste, asemănătoare cu cele ale Școlii hipocratice. O altă divinitate, care se presupune că ar fi fost chiar reprezentantul sănătății este Derzis (Derzeles sau Darzos). Bendis, divinitate a nopții, a farmecelor și a descântecelor, care patrona vrăjile femeilor geto-dace, avea și ea printre altele și rosturi medicale, la fel ca Artemis (Diana romană) din lumea grecească, care vindecă numeroase boli. Pe lângă aceste trei zeități se pare că în Dacia preromană mai erau adorate și nimfe ale apelor tămăduitoare, după cum ne-o dovedesc inscripțiile din epoca romană.

Dacă în privința bolilor, pentru perioada dacică, avem, comparativ mai puține date decât am avut pentru perioada anterioară în schimb știm ceva mai multe în legătură cu practicile medicale, în special cunoaștem mai multe mijloace terapeutice. Este vorba, în primul rând, de plantele vindecătoare, de diferite substanțe animale ori minerale și apoi de practici magice legate de arta vindecării. Este adevărat să multe dintre afecțiunile vindecătoare ale daco-geților nu au un fond terapeutic real, așa ar fi, de exemplu, descântecele. Sunt însă unele – și ne referim din nou la plantele medicinale -, care, în marea lor majoritate, au o acțiune farmaco-dinamică bine cunoscută în farmacologie, iar indicațiile terapeutice, de cele mai multe ori, sunt identice ori asemănătoare cu cele ale medicinei științifice.

În domeniul chirurgiei, datele sunt suficiente pentru a ne dovedi practicarea unei chirurgii traumatologice și chiar a unor operații complicate cum sunt trepanațiile. Dovada cea mai elocventă a existenței chirurgiei traumatologice la daci ne este oferită de trusa medicală (caseta de lemn cu mâner de fier) descoperită pe una dintre terasele "Dealului Grădiștei" în 1954, loc pe care era așezat orașul Sarmisegetusa, din vremea lui Decebal. Caseta conținea: o pensetă de bronz, o lamă de cuțit din fier cu apărători din bronz, o placă formată din cenușă vulcanică presată și cinci mici borcănașe de lut ars. Desigur că penseta era

folosită pentru a putea pătrunde în profunzimea plăgilor, reprezentând un prelungitor al degetelor celui care execută operația, fiind acționată pe baza principiilor pârghiilor. Tot în aces scop se folosesc şi astăzi pensetele în chirurgia modernă. Lama de cuțit din fier este prevăzută cu apărători din bronz, ceea ce pledează pentru o întrebuințare deosebită, trebuie să fi fost utilizată ca intrument chirurgical şi de aceea cercetătorii s-au gândit la un bisturiu. Placa de cenuşă vulcanică era probabil utilizată pe linie traumatologică, presându-se praful pe răni şi ulcerații, ca absorbant şi cicatrizant. Alte obiecte cu presupuse scopuri medicale au fost găsite în locurile unde s-au aflat aşezări geto-dace. În afară de aceste obiecte, cercetătorii au fost încântați să descopere printre puținele schelete geto-dace păstrate şi două care au fost trepanate pe craniu. Se pare că operațiile au reuşit şi că indivizii au supraviețuit încă mult timp după intervenție.

Am menționat mai sus existența plantelor medicinale folosite de către daci. În scrierea sa, Pedanius Dioscoride, intitulată "Materia medica", opera de bază a medicinei culte din secolul I a.Ch., ca şi într-o versiune latină atribuită lui Pseudo-Apuleius, sunt amintite, atunci când se vorbeşte despre acțiunile vindecătoare ale plantelor din Grecia şi Asia Mică, şi denumirile acestora în limba dacică. Cu siguranță că plantele folosite de către strămoşii noştri erau mult mai multe decât cele consemnate de către savantul antic iar dintre acestea voi enumera mai jos câteva, pe care lingviştii le-au selectat drept autentic dacice:

1. Aniarsexe (Onobrtychis viciaefolia Scop., Iarba săracă, Sparceta). Dioscorides spune că planta are puterea de a vindeca abcesele simple. Băută cu vin este bună în retenția de urină, iar ca alifie, amestecată cu untdelemn, este sudorifică.

2. Boudathla (Anchusa officinalis L., Limba boului, Miruța). Dioscorides spune că planta pusă în vin pare să fie binefăcătoare. Florile acestei plante posedă pe lângă mucilagiu, o mică porție de nitrat de potasiu.

3. Cinouboila (Bryonia albă L., Împărătească, Mutrătoarea). Dioscoride spune că frunzele, fructele şi rădăcinile acestei plante au efecte puternice: din cauza aceasta se pun, cu sare, pe ulcerații şi pe cangrene.

4. Coadama ori Coalama (Alisma plantago-aquatica L., Limbarița, Pătlagina apei).
Dioscoride spune că această plantă este răcoritoare şi astringentă, fiind bună pentru mâncărimi şi pentru ulcerații învechite, care rod țesuturile.

5. Dielleina (Hyoscyamus niger L., Nebunarița, Sunătoarea).
Dioscoride crede că planta provoacă nebunie şi somn greu, fiind de aceea greu de folosit. O varietate a acestei buruieni are efecte mai moderate şi este bună pentru tratamente.

6. Dyn (Urtica dioica L., Urzică, Urzică de pădure). Dioscoride spune să frunzele acestei plante vindecă, sub formă de cataplasme muşcăturile de câine. Este bună la luxații, umflături, parotidite, tumori axilare, abcese.

7. Guoleta (Lithospermum arvense L., Mărgeluşe). Dioscoride arată că sămânța acestei plante, băută cu vin, sfărâmă pietrele la rinichi şi dă drumul urinei.

8. Salia (Datura stramonium L., Alaur, Bolondarița). Dioscoride spune că frunzele acestei plante, ținute în vin şi aplicate sub formă de cataplasme, fac să iasă aşchiile de lemn sau tot ce-a intrat străin în corp.

Desigur că printre aceste medicamente antice nu se aflau numai plante medicinale ci şi leacuri de origine animală, cum ar fi, de exmplu, grăsimile, pentru prepararea unguentelor şi altele. În trusa medicală prezentată mai sus s-au găsit şi 5 văscioare de lut, lucrate cu deosebită grijă, care au servit la depozitarea substanțelor medicale.

Daco-getilor nu le erau cunoscute numai plantele vindecătoare ci şi diferite otrăvuri de esență vegetală ori animală. Despre acestea ni s-au păstrat câteva mențiuni în textele scriitorilor antici. Astfel, în timpul celui de al doilea război cu romanii (105-106 d.Ch.) Longinus, general roman îndrăgit de împărat este făcut prizonier de către Decebal. Pentru a nu fi nevoie de o răscumpărare Longinus se sinucide bând otrava procurată de la un localnic. De ce natură a fost otrava cu care şi-a curmat zilele curajosul general roman nu putem şti. În schimb, ştim că pentru ungerea săgeților daco-geții foloseau otrava extrasă din plante ori luată de la animale. Ovidiu în scrisorile sale trimise din exilul petrecut la Tomis relatează că aceştia îți ung săgețile cu venin de viperă: "Trist., Şi cu venin de viperă sunt unse ale lor săgeți". Medicul grec Galenos spune că geții preparau o otravă pentru ungerea săgeților din sucul plantei numite helenium.

În final voi aminti băile şi apele curative şi efectul lor asupra sănătății omului, pe care autorii antici, începând cu Hipocrate până la Galenus şi Oribasius, le amintesc în scrierile lor. Acestea ne arată prețuirea de care se bucurau în antichitate tratamentele cu ape vindecătoare. Avem dovezi sigure că dintre numeroasele izvoare cu apă curativă ale țării noastre unele au fost folosite de către romani, care, după cucerirea şi transformarea celei mai mari părți din Dacia în provincie romană, au construit în câteva locuri stațiuni balneare. Multe dintre acestea s-au bucurat de o popularitate ridicată. Săpăturile arheologice denotă faptul că izvoarele cu ape vindecătoare au fost folosite cu mult înainte de sosirea romanilor în Dacia (se ştie că numele băilor de la Geoagiu, în antichitate, a fost Germisara, toponimic de origine dacică, moştenit şi transmis în această formă şi în epoca romană). Trebuie amintit repertoriul localităților cu ape curative din Dacia: Bala, jud. Mehedinți; Băile Herculane, jud Caraş-Severin; Bodoc, jud. Covasna; Biborțeni, jud. Covasna; Călimăneşti, jud. Vâlcea; Geoagiu, jud. Hunedoara; Tuşnad-Băi, jud. Harghita; Sărata Monteoru, jud. Buzău.

Dacii în documentarele occidentale

Partea I: Terry Jones – Barbarul din Insulele Britanice

Andrei Claudiu Roibu

Începând cu primul deceniu al secolului XX, s-a putut lesne observa o mişcare internaţională de recuperare a adevărurilor istorice. În Europa, această mişcare a început mai întâi în Vest, în ţări precum Regatul Unit, Franţa şi mai târziu, Germania. Mişcarea apoi s-a extins şi înspre Est, în ţări precum Italia, Grecia, România şi Bulgaria. Cel mai important dintre obiectivele acestor mişcări a fost recuperarea istoriei antice a fiecărui popor în parte, în special din perioadele anterioare cuceririi romane. Un mare număr de istorici din ţările menţionate, au realizat că mare parte din istoria antică a popoarelor lor provine aproape integral din surse latino-romane, prezentând deci, un punct de vedere unic, din partea unei singure tabere, asupra unor evenimente trecute, surse care la rândul lor au fost cenzurate, modificate, distruse şi ascunse de o Biserică Catolică care dorea să ascundă adevărul istoric pentru a-l înlocui cu propriile concepţii despre istoria umanităţii, văzute printr-o prismă strict religioasă („Crede, şi nu cerceta!").

În Europa Centrală şi de Vest, în spatele acestor mişcări de renaştere şi redescoperire a istoriei antice s-au plasat mari forţe mediatice şi persoane cu resurse financiare aproape nelimitate, care au ajutat la un progres rapid al cercetării şi la o intensă campanie mediatică, de răspândire a noilor idei în masa populaţiei, lucru care a asigurat un suport din ce în ce mai mare pentru munca desfăşurată în acest câmp. Asfel, una dintre cele mai puternice, dacă nu cea mai puternică companie de radio-televiziune din Europa, şi-a mobilizat resursele pentru a ajuta cauza recuperării istorice, şi aici discutăm despre British Broadcasting Corporation, sau BBC pe scurt. În ultimii ani, BBC a oferit o mare susţinere grupurilor aflate în căutarea adevărului istoric, fie direct, aşa cum a făcut pentru mai mulţi istorici britanici, fie indirect prin expertiza sa, cum a făcut pentru mişcările din Germania sau din SUA (prin History Channel).

Un lucru de care s-au izbit însă toate cercetările desfăşurate în aceste ţări a fost acela că din ce în ce mai multe descoperiri sugerau că anumite obiceiuri, tradiţii, tehnici, echipamente şi ştiinţe nu aparţineau civilizaţiei în cauză, ci îşi aflau originea în estul Europei, în zona Carpaţilor. Nimic suprinzător pentru o parte dintre noi, cei care am citit lucrarea lui Nicolae Densuşianu, „Dacia Preistorică", unde acesta demonstrează clar că leagănul civlizaţiei europene, şi în fapt, a civilizaţiei vestice moderne, se află în vatra poporului pelasg, mai târziu dac, însă, pentru istoricii vestici care nu au avut acces la aceste studii, descoperirile pe care le făceau au venit ca un şoc. Astfel, ei au fost determinaţi să studieze, chiar dacă superficial, zona Carpato-Balcanică.

În zona Balcanilor, BBC a susţinut în prima parte a anilor 2000 realizarea a mai multor documentare despre istoria pierdută şi recuperată a României şi Bulgariei, însă, în general urmând linia clasică a arheologiei şi descoperirile general acceptate de comunităţile ştiinţifice internaţionale şi din cele două ţări.

În 2006 însă, în Marea Britanie s-a lansat o carte care este controversată şi în prezent. Această carte a fost publicată odată cu o emisiune de televiziune realizată sub egida BBC şi difuzată pe canalul BBC 2. Această carte a fost scrisă de omul de televiziune britanic Terry Jones, în colaborare cu Alan Ereira, istoric şi producător de documentare. Atât cartea cât şi documentarul atacă dur ideea Romană şi Romano-Catolică cu privire la noţiunea de „barbar" şi la „misiunea civilizatoare" a Romei. Impactul emisiunii a fost puternic şi reacţiile istoricilor-clasici foarte dure, însă succesul a fost deplin, emisiunea fiind rulată chiar şi în prezent pe canale secundare deţinute de BBC, cum ar fi Viasat History.

Lucrul important pentru noi este că, un capitol întreg din această lucrare este dedicat Daciei. Autorul îşi construieşte lucrarea în jurul barbariei de care au dat dovadă înşişi romanii, care au dus o campanie agresivă de decimare a populaţiei locale, un adevărat genocid în rândurile dacilor, totul doar pentru a le facilita jaful resurselor naturale.

Terry Jones îşi începe pledoaria despre daci, plecând de la plăcerea sadică a romanilor de a asista la spectacole care se concentrau în jurul unor genocide în masă. În spatele unor aparenţe de societate civilizată, adevărul este că romanii găseau o plăcere sadică în ceea ce înseamnă admirarea unor meciuri sângeroase. Cronicile romane ale vremii îi condamnau pe Germanicii nordici ca fiind o populaţie „însetată de sânge", în special după teribila înfrângere suferită de generalul Varus în bătălia din Pădurea Teutoburgică, unde, trei legiuni romane au fost nimicite. Deşi Augustus îşi plângea legiunile pierduce, nimic aparent nu l-a împiedicat să arunce în arenă cu o ocazie aproximativ 10000 de oameni. Mai mult, această cultură a fost preluată şi de urmaşii lui Augustus, cel mai pregnant exemplu fiind Împăratul Nero, care, potrivit lui Tacitus, a comis un real genocid în rândul creştinilor, prin metode care variau de la a fi daţi animalelor sălbatice înfometate, în arenă, la arderi de vii şi crucificări. Dovada absolută a brutalităţii romane stă însă în faptul că aceste manifestări erau gustate şi cerute de public, de plebe. Brutalitatea, indiferenţa faţă de suferinţa altor oameni, plăcerea vederii torturii toate acestea nu erau caracteristice aşa-numiţilor barbari, ci romanilor, iar ei chiar se mândreau cu aceste trăsături, pe care le vedem reprezentate în numeroase fresce şi mozaicuri din casele şi templele romane. Barbarii se luptau cu sălbăticie ca să-şi apere ţările şi casele, însă romanii făceau din sălbăticie un spectacol public.

Acest lucru este reluat şi în multe scene de pe Columna lui Traian, în care sunt reprezentate numeroase episoade ale cruzimii romanilor, care masacrau populaţia dacă. Din acest punct, Terry Jones începe să pună la îndoială întreaga istorie clasică, de masă, care a circulat nu doar în România, ci şi în întreaga lume, şi anume, istoria oficială propusă de Roma şi de susţinătorii acesteia din ultimele două milenii.

Potrivit mai multor surse romane, Traian ar fi distrus o mare parte, sau chiar întreaga naţiune dacică. Crito, doctorul personal al împăratului, sugerează că genocidul ar fi fost într-atât de eficient, încât întreaga populaţie autohtonă ar fi fost redusă la doar 40 de daci, potrivit scriitorului Lucian. Împăratul Iulian (Apostatul), într-una din scrierile sale, îşi imaginează că Traian ar fi declarat : „Singur, i-am învins pe oamenii de dincolo de Dunăre şi i-am anihilat pe locuitorii Daciei". Eutropius, scriitor din secolul XIV, anunţă că după înfrângerea Daciei, tot ceea ce mai rămăsese din ea era un pustiu golit de oameni, pe care Traian l-a repopulat mai apoi cu colonişti din întreg Imperiul, în special bărbaţi, care să locuiască în oraşe şi să lucreze câmpurile. Se poate observa uşor cum de la nişte exagerări mai mult sau mai puţin voite ale unor autori antici, s-a construit întreaga teză a romanizării de astăzi. Este foarte limpede cum, plecând de la nişte lecturi precare ale unor surse mai mult proto-beletristice decât istorice, un număr foarte mare de acedemicieni şi istorici şi-au construit tezele şi „bunul" renume. Tema aşa-zisei romanizări a spaţiului dacic nu a fost abordată doar de istoricii din ţară, dar şi de istorici din afara ei. O arheoloagă, Linda Ellis, descrie anul cuceririi Daciei ca fiind un fel de „an zero", în care romanii au distrus complet civilizaţia dacică, transformând spaţiul cucerit într-un fel de *terra nova*. Ea susţine că nu se pune în discuţie o continuitate culturală, religioasă, economică sau politică a dacilor, deoarece, civilizaţia lor a fost complet ştearsă de pe faţa pământului şi înlocuită de una romană.

Terry Jones pune serios la îndoială aceste surse. În primul rând, el nu este de acord că romanii au fost capabili să şteargă complet de pe faţa pământului o întreagă civilizaţie. O primă dovadă pe care o aduce acesta este faptul că, potrivit surselor antice, au existat cel puţin 12 unităţi dacice în armata romană, unităţi care trebuia să provină dintr-o naţiune fermă, puternică, pentru a putea da suficienţi bărbaţi apţi de arme, dar şi pentru a păstra un număr suficient de oameni acasă, pentru bunul mers al treburilor. Potrivit *DE MUNITIONIBUS CASTORUM,* scrisă de Hyginus între numeroasele popoare din care se recrutau oameni pentru cohorte. Printre unităţile care se ştie că ar fi fost formate cu siguranţă din daci, se numără *ALA I ULPIA DACORUM,* în Cappadochia, *COHORS I ULPIA DACORUM*, staţionată în Claudiuana, *COHORS I AELIA DACORUM,* cea mai cunoscută unitate dacică, staţionată în Britannia, *COHORS II AURELIA DACORUM,* încartiruită în Pannonia Superior, distinsă în luptele contra germanilor şi sarmaţilor din zona Dunării, *COHORS II AUGUSTA DACORUM,* staţionată în Pannonia Inferior şi *COHORS I GEMINA DACORUM MILLIARIA* din Moesia Inferior. Dacii mai sunt menţionaţi ca unităţi auxiliare în legiuni romane, cum ar fi LEGIO I ITALICA, LEGIO I AUDITRIX, LEGIO III AUGUSTA şi LEGIO XI CLAUDIU. Există chiar dovezi că dacii ar fi ajuns pe scara ierarhică militară până la funcţiile de ofiţeri superiori şi că unii dintre ei făceau parte chiar şi din Garda Pretoriană, garda personală a împăratului. COHORS I AELIA DACORUM este unitatea cea mai interesantă dintre cele enumerate mai sus. Ea este menţionată din iarna anilor 145-146 şi era staţionată la Amboglanna, Britannia, şi se presupune că a fost înfiinţată în 121 de Hadrian. Ea ar fi fost compusă din 1000 de daci, şi ar fi fost staţionată în Britannia până în secolul IV-a. Pe lângă aceşti 1000 de daci, este lesne de înţeles că se aflau şi familiile acestora, ceea ce înseamnă că această comunitate dacică ar fi fost cel puţin dublă sau aproape triplă în primii ani ai existenţei acesteia. În acest mod, se poate vorbi clar despre o colonie dacică în Insulele Britanice care, până în secolul IV ar fi putut ajunge lesne la o populaţie de 35-40000 de oameni. În acest mod, se poate explica de ce, în foarte multe reprezentări Anglo-Saxone (populaţia proto-britanică, de dinainte de cucerirea normandă din 1066) din Evul Întunecat şi Evul Mediu Timpuriu, arată bărbaţii Anglo-Saxoni purtând căciula tradiţională dacică, sau Pileus, şi luptând sub stindardul cu cap de lup, Draco. Există suficiente dovezi ca să afirmăm că, dacă nu o foarte mare parte din populaţia Insulelor Britanice, atunci măcar elita conducătoare a acesteia, este de descendenţă dacică.

De asemenea, Terry Jones pune la îndoială ipoteza ştergerii complete de pe faţa pământului a civilizaţiei dacice. În opinia lui, a existat un genocid întreprins de romani în noua provincie, şi o campanie bine organizată de distrugere culturală a zonei cucerite. În întreaga lucrare, el abordează ideea că în toate teritoriile cucerite, romanii au întreprins o distrugere treptată şi sistematizată a culturii, tradiţiilor şi realizărilor tehnice ale popoarelor cucerite. În aceasta el comite o mare greşeală căci populaţia Daciei era mult prea numeroasă pentru a fi exterminată şi/sau manipulată în asemenea măsură încât în 160 de ani să îşi uite cultura şi tradiţiile. La această greşeală se mai adaugă şi faptul că el consideră că limba dacă s-a pierdut complet, rămânând doar câteva nume proprii şi cuvinte, afirmaţie care este de altfel falsă, potrivit noilor cercetări, care arată chiar contrariul, şi anume, că limba latină este descendentă din limba dacă. Deşi studii lingvistice efectuate de Nicolae Densuşianu arată clar că latina se trage din limba pelasgă, iar daca este de fapt limba pelasgă, este foarte probabil ca Terry Jones să nu fi avut acces la aceste studii până în 2006 când lucrarea sa a văzut lumina tiparului.

El îşi „spală păcatele" însă în momentul în care afirmă că civilizaţia dacică, chiar dacă în prezent este aproape necunoscută Occidentului, a reprezentat în Antichitate una dintre cele mai avansate şi mai evoluate civilizaţii, în concepţia lui apropiindu-se sau chiar depăşind nivelul civilizaţiilor mediteraneene şi orientale. Terry Jones aminteşte şi de Zamolxe, chiar dacă nu îl menţionează exact, afirmând că dacii urmau învăţăturile ştiinţifice şi religioase ale unui *lider* pe care un istoric grec îl compară ca importanţă cu Moise.

Pierit-au Dacii?

psiholog Tiberiu Ciobanu

Motto:

Ce doresc să transmit în această expunere?

Dacii aveau o cunoaştere diferită faţă de cea general acceptată de cei de azi. Această cunoaştere îi făcea unici şi în timpurile în care au existat ca societate, cât şi în ziua de azi.

Pot să argumentez, să probez cele ce afirm?

Având în vedere natura celor afirmate nu pot argumenta pe înţelesul orişicui, sau mai bine zis în accepţiunea oricui.

Scopul acestei expuneri?

Dorinţa de a transmite şi altor oameni cele trăite de mine, pentru a nu fi singur, de a găsi şi alţi semeni care simt ca mine.

La această întrebare care este şi tema Congresului Internaţional de Dacologie din acest an, vă voi prezenta un răspuns rezultat din trăirea şi experienţa personală.

Pentru a da un răspuns, pornesc de la definirea a două concepte: „pieirea" şi „dacii". Conform DEX, „a pieri" înseamnă a muri, a fi distrus, a dispărea, a-şi înceta existenţa; ,,dac" este definit ca persoană ce făcea parte din populaţia de bază a Daciei. După aceste două definiţii se poate reformula întrebarea astfel: Şi-au încetat existenţa acele persoane numite daci şi care făceau parte din populaţia de bază a Daciei? Un prim răspuns ar fi: Da, şi-au încetat existenţa, au murit dacii, acea populaţie care forma statul dac. Acesta este un răspuns normal, firesc, de bun simţ din punct de vedere biologic şi istoric.

Un al doilea răspuns ar fi : Nu, dacii nu au pierit, nu au murit, nu şi-au încetat existenţa!

În această expunere mă voi axa pe susţinerea celui de al doilea răspuns. Aspectele pe care le voi evidenţia vor fi argumentate mai mult sau mai puţin, după caz, din varii motive. Sper că acest aspect nu va crea un subiect de controversă majoră, întrucât nu am pretenţii, acum, de lucrare ştiinţifică, ci doar de o expunere de idei.

Cunoaşterea de care dă dovadă un om, un grup, o societate se evidenţiază după filosofia sa, după credinţele sale, după moralitatea sa, după comportamentul său interior şi exterior.

În ziua de astăzi se vehiculează ideea existenţei continue a acelei părţi umane numită popular ,,suflet". Această structură componentă a fiinţei umane pe care o voi numi în continuare *structură noesică,* aşa cum a denumit-o academicianul Eugen Macovski, este acceptată, tolerată de lumea material-ştiinţifică mai mult în baza aspectului personal uman de a nu se intra în conflict cu biserica, decât acela de a se avea vreo relevare ştiinţifică. În cadrul credinţelor diferitelor cultúri mondiale, existenţa structurii noesice este un fapt axiomatic. În aceste două condiţii, este aproape imposibil de abordat subiectul atât timp cât el este tabú. Şi totuşi...

Diferite practici, şi în ziua de astăzi, pun în evidenţă existenţa şi anumite caracteristici de manifestare a structurii noesice. În continuare voi analiza şi voi expune idei conexe prin prisma practicilor extracorporalizării, practici ce se pot învăţa şi folosi şi în zilele noastre. Ca argumentaţie, fac trimitere la personalităţi ca Robert Monroe, William Bulhman etc. În cadrul acestor experienţe expandarea conştiinţei umane duce la un alt nivel de înţelegere, la o modificare ireversibilă a raportării individului atât spre sine, cât şi spre exterior. Acestă practică este veche de mii de ani, referiri la ea găsindu-se în varii izvoare.

Manifestările specifice acestor practici, urmele energetico-informaţionale şi materiale mi-au relevat că în cadrul populaţiei dace, cât şi a trăitorilor ulteriori de pe aceste meleaguri, aceste practici conştiente au fost şi sunt ceva firesc. Este adevărat că în perioada istorică de existenţă a statului dac aceste practici erau oficial susţinute, făceau parte din sistemul de educaţie a membrilor societăţii. Nu doresc să înaintez vreun procent de practicanţi raportat la întreaga populaţie, dar consecinţele acestor practici şi-au lăsat amprenta pe întreaga societate dacă. Voi enumera în continuare doar câteva aspecte ce derivă din aceste practici.

Trăirea repetată, convingerea prin experienţă directă a imortalităţii structurii noesice, experimentarea şi înţelegerea faptului că atât conştienţa, cât şi conştiinţa umană nu sunt legate definitoriu de creier, de existenţa materială, ele au determinat o manifestare neînţeleasă de celelalte populaţii vecine, cât şi de către contemporanii noştri: ***lipsa fricii de moarte***. Cum poţi să mai ai acel sentiment de frică de moarte, (definit fals ca lipsa instinctului de conservare) de frică de renunţare naturală sau voliţională la o structură ce nu este definitorie în existenţa ta ca entitate? Înţelegerea la un alt nivel a existenţei fizice, a legilor de manifestare în fizic, duce la acea detaşare, acea înţelepciune şi libertate a individului. Un astfel de individ nu poate fi controlat, manipulat, înrobit. Mai este vreo dilemă acum de ce dacii au fost imortalizaţi cu acea atitudine în controversatele statui de la Roma? Cum poţi să ţii înrobit un individ care îţi poate dispărea inclusiv fizic din faţa ochilor? Pentru timpurile moderne putem face referire la concluziile scrise privind arestarea şi detenţia părintelui Arsenie Boca. Nu a fost „rentabil" de a închide un individ ce oricând se putea teleporta care era şi un model de existenţă şi pentru ceilalţi deţinuţi, aşa că a fost eliberat. Romanii au înţeles şi ei la vremea lor acest lucru. Nu poţi avea un prizonier de această factură. Nu poţi avea un rob de această calitate, şi dintr-o dată realizezi că este o bucurie, o onoare, o bogăţie ca un astfel de om să stea în preajma ta şi atunci nu poţi decât să îi acorzi stima şi consideraţiunea, inclusiv prin statuile pe care le dedici unor astfel de oameni.

- va urma -

SUMAR

II b. Secțiunea a II-a: TEZAURUL DE LA PIETROASA

IIc. Secțiunea a III-a: DACII ÎN CONŞTIINȚA LUMII

Adresele distribuitorilor revistei «Dacia Magazin» în țară şi în străinătate

DACIA REVIVAL INTERNATIONAL SOCIETY
Dr. Napoleon Săvescu
21-26 Broadway, New York 11106 USA
Tel. 7189321700, 0318106172 Fax. 7187287635
e-mail: nsavescu@nyc.rr.com

2. Ilie Enciu, director DRIS
str. Arbustului nr. 2B
Bucureşti, sector 2
Telefon: 021 240 1218; 0745033960

3. Asociaţia Dacologică Barboşi – Galaţi,
Prof. Aurel Manole
Str. Serei Nr. 4, bl. A 14, Sc. B, et. 4, ap. 36, Galaţi ,
Jud. Galaţi
Tel. 0754022616

4. Clinica de Medicină Integrată, Dr. Corneliu Băbuţ
Comuna Maşloc, Jud. Timiş

5. Ing. Eugen Ciobanu
B-dul Nicolae Bălcescu, bl. 2, sc. D, et. 3, ap. 65
Buzău, cod 210246, Tel. 0760176649

6. Maria Pruteanu
str. Basarabia, nr. 11, sat Corlăţeni, Raion Răşcani, MD - 5616,
Republica Moldova
E-mail: marielaprut@gmail.com

7. Domniţa Raţiu
str. Freziei nr. 12, bl. 10, sc. A, ap. 5
Braşov, jud. Braşov

8. President prof. Alexandru Stan,
Asociatia «Dacia-Helvetia» Case postale 78, CH-1800 Vevey 1.
Tel. 004021 944 93 36; E-mail: titanget@hispeed.ch
Site: www.facebook.com/DaciaHelvetia

9. Eugenia Semenciuc Spania - Madrid
Telefon: 00346 440 65 372

10. Societatea Culturală Română „Dacia"
Plushkis Nicolae - preşedinte
Republica Kazahstan 100017,
Or. Caraganda, str. Tulepova, 17-14
Telefon: 7212/42-14-85, 476848
Mobil: +77012189472, +77776931280
Telefon: +40743939727
E-mail: romani_kazahstan@yahoo.com

11. Comunitatea Românilor din Serbia (Zajednica Rumuna U Srbiji)
Ion Cizmaş - preşedinte str. Vasco Popa, nr. 16, cod. 26300
Oraş: Vrsac, Serbia
Telefon: +381 13 837 336
Mobil: +381 63 38 22 23
E-mail: comunitatea@gmail.com
Www.comunitatea-romanilor.org.yu

12. Ion Gâju - preşedinte Marisdava
Str. Ion Buteanu nr. 14, Ap. 17
Târgu Mureş, jud. Mureş
Tel: 0721 59 48 79

13. Vladimir Brilinsky -
preşedinte Filiala Transilvania,
Str. Carpaţi nr. 12, Bl. F, Ap. 11
Deva, jud.. Hunedoara
Telefon: 0254 223 853
e-mail: malus_dacus @yahoo.com

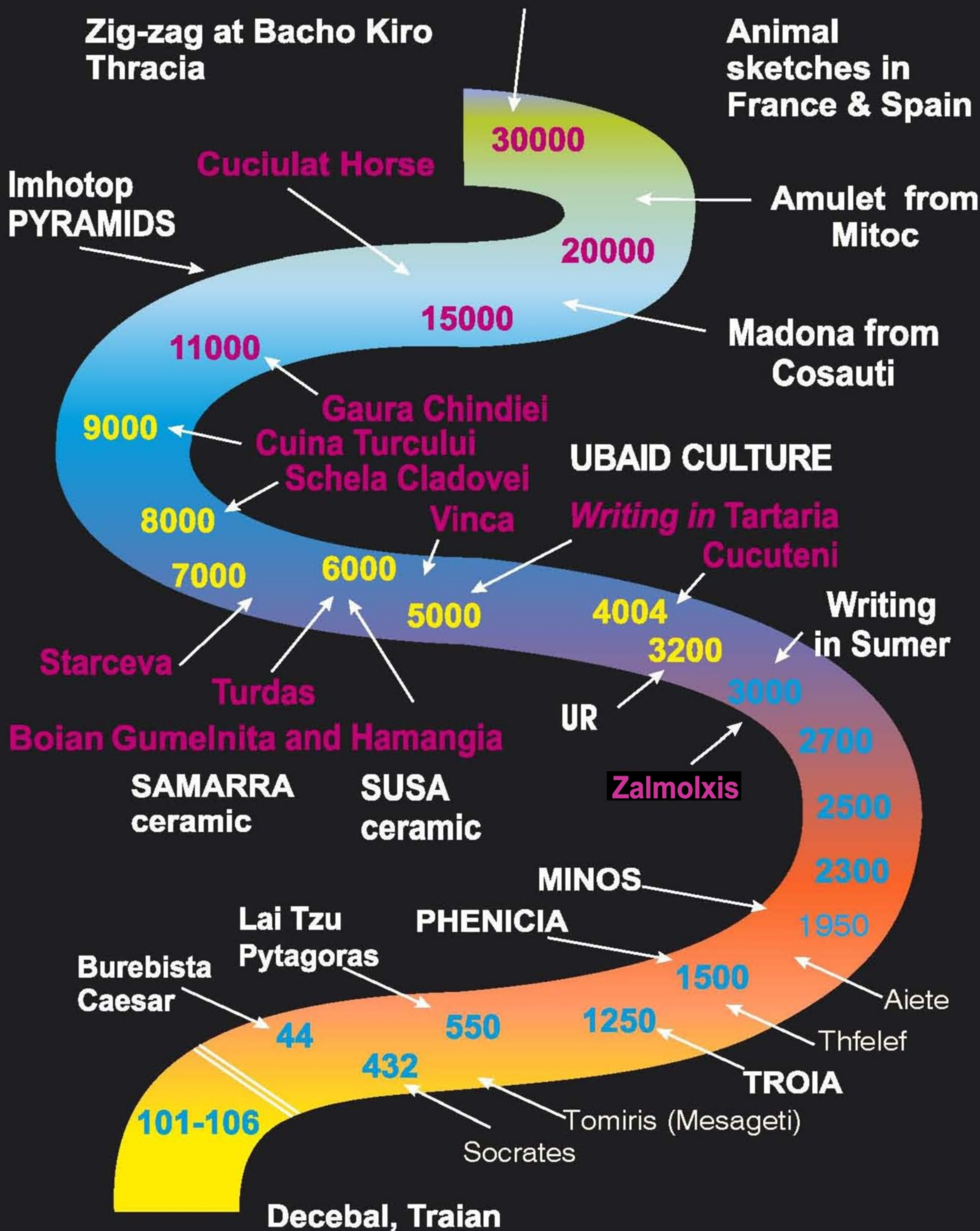
14. Asociația Romåna din Valenciana "Ulpia Traiana" – Alicante
Adresa: Centro Social "José llorca Linares" C/Goya, s/n
Benidorm, 03502, Alicante, Spania
Tel: (0034) 625258732; 600096220
E-mail: contact@ulpiatraiana.es, www.ulpiatraiana.es
Președinte: Dorina Apostol

15. Asociația Rumania Euskadi Decebal
Țara bascilor Spania
Președinte : Nicu Denisov
Adresa : Serapio Mujika ,39, 1b, Bidebieta, Donostia,
Gipuzkoa, Pais Vasco.
Web : www.asdecebal.org
E-mail : asdecebal1@hotmail.com

16. Asociatia Dacia-Mediterranee Adresa: 170 Chemin de la Valcaude, B.P.353, 34204 Sete Cedex, Tel: +33467742355E-mail: pernin.claude@libertysurf.fr
www.dacia-mediterranee.org
Președinte asociație: Claude Pernin

17. Filiala Getia Minor – Tulcea,
Preşedinte Nicolae Nicolae
Str. Florilor Nr. 37, Tulcea, Cod 820035, Jud. Tulcea
Tel. 0729011003, 0752104184, e-mail: getiaminor@yahoo.com

18. Valentina Găluşcă
Str. Zadnipru 7/3, ap. 65
Chişinău, Republica Moldova
E-mail: galusvalenta@yahoo.com

În contextul descoperirilor de referință ale arheologiei mondiale, această curbă a preistoriei spațiului carpato-danubian își definește fără tăgadă locul pe care vechea civilizație a strămoșilor noștri îl ocupă în istoria lumii.

Preț: 12,00 lei
10$ pentru străinătate